

„Tot ce-l preocupa, tot ce vedea plutind în noaptea neagră era chipul alb, oval al străinului și mâna ridicată cu care încerca să se apere de el. Iar pe partea interioară a încheieturii mâinii, un cerc mic, negru, tatuat, iar în interiorul cercului un sfeșnic cu șapte brațe, încununat cu o cruce.“

DANIEL
EASTERMAN
FRĂȚIA
MORMÎNTULUI

Editura RAO

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
P.O. Box 2-124 București, ROMÂNIA

DANIEL EASTERMAN
Brotherhood of the Tomb
© 1989 by Daniel Easterman

Traducere din limba engleză
LUMINIȚA HOLBAN
MINODORA HOLBAN

Coperta
DONE STAN

Ediția I

© Editura RAO București 1998
pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Aprilie 1998

ISBN 973-98566-4-0

*Părinților mei, David și Isabel,
pentru patruzeci de ani de răbdare.
Și pentru Beth: nu renunța,
s-ar putea să mai trăiesc încă patruzeci.*

MULȚUMIRI

Mai mulți oameni au contribuit enorm la apariția acestei cărți. Ca de obicei, vreau să mulțumesc editorului meu, Jeffrey Simmons, pentru încurajare, sugestii și buna dispoziție neobosită. Patricia Parkin a contribuit, la Grafton, cu câteva idei excelente. Jeremy și Nicoletta Johns au fost surse inepuizabile de informații, umor și cunoștințe de limbă italiană. Doctorul John Healy de la Universitatea din Durham a făcut minuni cu limba arameică. Damien O'Muir mi-a ameliorat irlandeza. Eveleen Coyle mi-a însuflețit șederea la Dublin și a realizat, ulterior, o extraordinară verificare a faptelor. Soția mea, Beth, a citit manuscrisul de nenumărate ori, cu un ochi foarte atent și o minte ascuțită. Tuturor, multe mulțumiri.

SPIRITTELE

*Iar eu nu știu nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor sărut.*

W.B. YEATS

Giv'at ha-Mivtar, Ierusalimul de Nord
Octombrie 1968

Mormintele fuseseră acolo dintotdeauna. La început mîndre, apoi ascunse, apoi în întregime pierdute – loc tainic unde moartea continua să-și facă datoria, nevăzută și neîntreruptă. Timp de secole, orașul fusese retras, aproape lipsit de importanță. Cei vii cunoscuseră moartea, cei care-i bociseră fuseseră la rîndul lor bociți, iar cîmpiile morții fuseseră mereu lăsate în singurătatea lor. Nimeni nu-și clădise casa peste ele, nu-și înfipsese plugul în pămîntul lor, nu-și lăsase oile să pască printre ele.

În oraș fusese foc și foamete. Armate trecuseră prin el. Turnurile înalte se prăbușiseră, soarele se transformase în sînge, iar cenușa plutise în vînt ca o ninsoare neagră de sfîrșit de iarnă. Zei noi veniseră să locuiască pe ruinele Templului.

Cu un an în urmă, vechiul Dumnezeu reintrase în luptă. Armata israeliană cucerise Ierusalimul de Est, alungîndu-i pe adversarii arabi înapoi peste Iordan. *Șofarul*¹ răsunase din nou pe colina Templului. Acum buldozerele cutreierau bătrînele dealuri, săpînd drumuri și netezind pămîntul pentru a face loc caselor, școlilor și spitalelor. Urmașii celor morți veniseră să-și revendice moștenirea.

Cu o lună în urmă, în timp ce un buldozer săpa într-un deal numit Giv'at ha-Mivtar, la vest de șoseaua Nablus, unul dintre muncitori văzuse primul mormînt. Erau trei cu totul, grupate, dar

¹ Goarnă făcută dintr-un corn de berbec, folosită în ceremoniile religioase evreiești; în timpuri mai vechi, sunetul ei era o chemare la luptă (n.trad.).

situate pe niveluri separate. Unul era accesibil numai prin bolta de deasupra, fiindcă intrarea fusese deja acoperită de noua șosea care se construia.

O echipă de arheologi de la Departamentul Muzeelor și Antichităților primise un termen de o lună pentru a studia mormintele și conținutul lor. La sfârșitul acestei perioade, adică după doar câteva zile, oasele trebuia să fie reasezate în sarcofage și îngropate la loc. După aceea buldozerele și compresoarele aveau să se întoarcă, pentru a turna smoală și ciment în fișii topite, iar morții aveau să-și reia somnul.

Gershon Aharoni se împiedică, înjură în barbă și se întoarce la bărbatul din spatele său.

— Fiți atent, aici e o mică treaptă, spuse el, străduindu-se să zîmbească, și-i întinse italianului o mână de sprijin. Trebuia să-și reprime nervii, iritarea de a se afla, pur și simplu, acolo. Existau multe lucruri urgente de făcut la muzeu, iar timpul era și așa puțin. Îi venea să-l bată pe Kaplan pentru că îi dăduse această treabă.

Fă tot ce poți, Gershon. Plimbă-l. Sîrmește-i interesul. Lasă-l să-și bage nasul puțin, să se murdărească pe mîini, să găsească un artefact. Ascunde tu unul într-un loc în care să dea ușor peste el, fă-l să se simtă implicat. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, îndulcește-l cumva. Dacă e nevoie, spune-i că ne așteptăm din clipă în clipă să găsim rămășițele lui Iisus, ale Fecioarei Maria și ale celor doisprezece apostoli la un loc. Și capul Sfîntului Ioan Botezătorul și sîniul Salomeii, dacă pare ușor de dus de nas. Dar convinge-l să cheltuiască bani. Mulți bani. Atît cît e nevoie pentru o fundație de cercetare și un muzeu nou. Lasă-l să-și folosească imaginația, dacă are. Fondul Episcopului Migliau pentru Arheologie Biblică – vezi dacă-i place cum sună. Poate să-l scrie cu litere mari de zece picioare, dacă-i face plăcere. Totul e să-l aduci mîine dimineață la biroul meu, cu aerul unui om care-și câștigă existența semnînd cecuri.

— Mulțumesc. E mai întuneric decît mă așteptam, răspunse episcopul, sprijinindu-se o clipă de mîna lui Aharoni, asemenea unui balerin nehotărît, condus pe scenă.

Aharoni înălță brusc lampa care împrăstie o lumină sulfuroasă asupra firidelor lungi și subțiri, scobite adînc în pereții încăperii pentru a servi drept nișe funerare, unele pentru corpuri întregi, altele adevărate osuare de calcar, adăpostind, uneori, relicvele unei întregi familii.

— Pînă mîine dimineată vom repara generatorul. Dacă preferați, ne putem întoarce atunci.

Și lasă-mă să mă întorc la oalele mele pînă la sfîrșitul zilei.

Era întuneric afară. Muncitorii de peste drum plecaseră acasă. Nimeni nu mai săpase după ora patru, cînd cedase generatorul care alimenta lămpile. De vreme ce oricum erau multe de făcut la Institut — obiecte descoperite de înregistrat și măsurat, artefacte de fotografiat, vase de restaurat — toată lumea se întorsese acolo. Dimineată devreme aveau să trimită un tehnician ca să repună luminile în funcțiune. Între timp, Aharoni folosea o lampă de furtună pentru a-și conduce oaspetele prin mormintele goale.

— Nu, mă simt foarte bine. Poate e chiar mai interesant așa, mai... autentic.

Episcopul Giancarlo Migliau era un bărbat înalt de peste șase picioare, iar prezența lui era impunătoare în peșteră. Avea în jur de patruzeci și cinci de ani; era slab și spiritualizat, parcă lipsit de substanță, cu oase proeminente, dar mișcări line, ca și cum nu s-ar fi aflat cu totul în spațiul ocupat de corpul său. Stînd drept în mijlocul încăperii, părea să o umple, nu prin masivitate, ci prin simplul fapt de a fi acolo. Lui Aharoni îi evoca o sperietoare pe cîmp, după furtună, cu brațul negru proiectînd o umbră zdrențuită peste straturile de porumb inundate.

Era un om bogat, descendent al unei familii aristocrate din Veneția, una dintre puținele care nu căzuseră în uitare sau nu se stinseseră cu totul în secolul al optsprezecelea. Strămoșii lui îndepărtați fuseseră evrei, dar încă de pe timpul primei lor înnobilări își încredințaseră, la fiecare generație, cîțiva urmași Bisericii. Frații lui Giancarlo continuaseră cealaltă tradiție a familiei, afacerile bancare, operînd acum nu de la mesele simple

de lemn de pe Rialto, ci din clădirile uluitoare de marmură din Mestre, Roma și Milano.

De ani de zile, Giancarlo era un amator pasionat de arheologie biblică. Participa la conferințe de câte ori avea posibilitatea, colabora cu câte o lucrare ocazională la cele mai importante jurnale catolice și își folosea cu o mînă largă averea personală pentru a înzestra asociațiile de cercetare în domeniu. Petrecea în Israel cel puțin o lună pe an vizitînd șantiere arheologice, făcînd turul muzeelor și întîlnindu-se cu studenți la Institutul Franciscan de Arheologie din Ierusalim.

De cîteva ori participase la săpături, mînuind o lopățică și o perie fină, și descoperise fragmente de vase și lămpi pe care le înmînase experților pentru a fi curățite și catalogate. Acestea fuseseră acolo de pe vremea Noului Testament, locuri în care putea atinge cîte un obiect proaspăt scos din argilă și-și putea spune: „Vasul acesta era aici cînd Iisus a venit pe pămînt” sau putea călca pe un fragment de drum șoptind: „Poate Iisus a călcat aici, chiar pe această piatră.”

Descoperirea mormintelor de la Giv'at ha-Mivtar îi stîmîse imaginația. În măsura în care se putea aproxima, acestea conțineau relicve dintr-o perioadă cuprinsă între secolul I î.Hr. și distrugerea celui de-al doilea Templu în anul 70 d.Hr. Curățarea lor era o activitate prea specializată și prea urgentă pentru a permite amatorilor să ia parte, dar el primise aprobarea de a face această vizită, ca să vadă mormintele al căror conținut era examinat la Muzeul Israelului.

– Aici ați găsit trupul bărbatului care credeți că a fost crucificat? întrebă el. Cel pe care l-am văzut la muzeu?

Se aflau în primul mormînt, cel mai mare dintre cele patru, în incinta funerară inferioară, o încăpere dreptunghiulară din care porneau, ca niște raze, opt firide.

– Aici. Aharoni ridică lampa spre o adîncitură din dreapta. Scheletul era într-un osuar, împreună cu cel al unui copil.

Migliau revăzu în minte oasele: labele picioarelor prin care trecea un piron și tibiile zdrobite de o lovitură puternică. Un sentiment de recunoaștere îi provocase amețeală. Omul putea foarte

bine să fi fost unul din cei doi tâlhari crucificați împreună cu Iisus, putea să fi fost răstignit pe muntele Golgotei la câțiva pași de Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii. Era aproape. Simțea asta.

– Cum îl chema? Ați găsit vreun nume?

– Jehohannon. Numele era scris pe marginea osuarului în arameică.

Episcopul atinsese ușor osul cu un deget. Între el și capul pironului fusese prinsă o bucățică de lemn. Lemn roman și metal roman, instrumentele uciderii lui Dumnezeu. Era cald și zăpușeală în mormînt, ca și cum de secole n-ar mai fi pătruns nici un pic de aer curat.

Migliau oftă. Simțea că-l apasă tavanul jos al încăperii. Lampa pîlpîi. Umbre se tîrîră pe pereții de stîncă ciopliți grosolan. Niciodată nu fusese în stare să suporte ideea morții, conștiința decăderii ireversibile.

– Ce e acolo? întrebă el, traversînd camera spre peretele sudic. Se pare că au lăsat un spațiu larg, fără firide.

– Da, și nouă ni s-a părut ciudat. Dar să nu uităm că mormîntul era departe de a fi plin. N-au mai avut nevoie să sape firide. În anumite locuri calcarul e foarte dur.

Episcopul își plimbă mîna de-a lungul peretelui.

– Cred că cineva a lucrat și aici.

Peretele era aspru, ascuțit pe alocuri, ca și cum ar fi fost cioplit cu toporul sau cu dalta. Pipăi cu degetele suprafața de calcar.

Aharoni veni lîngă el și înălță lampa, luminînd stîncă.

– Da, cred că aveți dreptate, spuse el.

Era ciudat. Nu observase înainte, în lumina puternică furnizată de generator. Dar în strălucirea blîndă a lămpii de furtună, semnele unei activități se vedeau limpede pe o bucată de perete.

Lucrînd cot la cot acum, cei doi urmăriră liniile pe care le lăsase unealta folosită.

– Urmele par să se oprească aici, zise episcopul, trecînd cu degetele de-a lungul unei fisuri aflate aproape la nivelul pieptului.

– Aș spune că s-au rezumat cu săpatul la această zonă centrală, adăugă Aharoni, delimitînd o suprafață de aproximativ trei picioare pătrate.

Își plimbă un deget pe laturi, întîi pe cea din stînga, apoi pe cea din dreapta, de sus în jos. Cîteva bucăți de calcar căzură pe pămînt. Aplecîndu-se, desenă latura de jos a pătratului, apoi se ridică și se îndepărtă de perete.

Migliau se întoarce și îl privi. Fața îi era în umbră, ochii nu i se vedeau deloc.

– Ăsta nici măcar nu face parte din perete, rosti el.

Vocea îi răsună spartă, imaterială. Zidurile groase o îngropară și pe ea, alături de oase și de carne.

– Ce vreți să spuneți?

Evreul simți un fior de emoție pe șira spinării.

– E un bloc de piatră scos afară, apoi fixat la loc și aranjat ca să nu se vadă marginile. Nu înțeleg. Cum de nu l-ați văzut pînă acum?

Aharoni știa răspunsul la această întrebare. Lucraseră sub presiunea timpului, grăbindu-se să facă ceea ce era absolut necesar: măsurătorile camerelor, scoaterea osuarelor din cavități, adunarea fragmentelor de lămpi și vase piriforme împrăștiate pe jos. Nu avuseseră timp pentru detalii subtile. Iar aceste crăpături erau foarte subtile. Chiar și în condiții obișnuite ar fi putut să treacă mult timp neobservate.

– Ar fi mai bine să ne întoarcem la muzeu, să-l anunțăm pe director. Abia dacă mai este timp să vedem ce e dincolo de perete, dacă o fi ceva. Am putea începe lucrul mîine dimineată.

– Dar noi sîntem aici, acum. Mi-ați spus că timpul vă presează. Cred că ar trebui să aruncăm măcar o privire în seara aceasta.

Migliau nu mai fusese niciodată atît de aproape de o descoperire. Toate săpăturile la care participase pînă atunci fuseseră relativ banale și aproape încheiate în momentul în care se implicase el. Acum avea șansa de a vedea ceva nou, la prima mînă, și chiar de a fi considerat unul dintre descoperitori. Cine putea ști ce se afla în spatele blocului de stîncă. Poate era tocmai

ceea ce căuta. Se sprijini cu amîndouă mîinile pe una din laturile blocului și începu să împingă.

– Nu cred că e bine...

Aharoni amuți la auzul zgomotului de piatră alunecînd pe piatră, purtat de ecou prin toată încăperea.

– Ajutați-mă, vă rog, strigă Migliau. Stîncă e foarte grea.

Lasă-l să-și bage nasul puțin, să se murdărească pe mîini, să găsească un artefact. „Ce naiba“, se gîndi Aharoni. Bucuria descoperirii era totul. În fond, era arheolog. Asemenea clipe se iveau rar în viață, poate niciodată. Așeză lampa jos cu grijă, trecu lîngă Migliau și-și puse mîinile pe piatra grea.

Împinseră amîndoi, încordîndu-și spatele și brațele, și simțiră greutatea lespezii în picioare, o masă ce vibra dens, părăind să aparțină cumva acestui spațiu subpămîntean. Piatra se mișcă, la început puțin, apoi, pe măsură ce-i învățară dimensiunile, cu mai mulți țoli deodată. Brusc, o simțiră trepidînd, doar o fracțiune de secundă, dar îndeajuns ca să-și dea seama că începuse să iasă. Împinseră mai tare, cu venele încordate pe gît și mușchii fremătînd de efort.

Pe neașteptate, piatra le scăpă din mîini și căzu în bezna din spate. O clipă mai tîrziu se auzi o bufnitură violentă, urmată de o liniște absolută. Cei doi își ținură respirația. Un miros stătut, de aer multă vreme închis, se strecură prin deschizătură în camera în care se aflau. Iar sub acest strat dens de aer nemișcat, în adînc, persista un alt miros, un parfum imperceptibil, vag, îndoliat, de mirodenii. Un moment păru să-i atingă, apoi dispăru.

Aharoni ridică lampa și o ținu spre intrarea întunecată. Imediat în jurul ei se îngrămădiră mii de umbre. Se aplecă în deschizătură, scrutînd întunericul. Cînd vorbi, în sfîrșit, glasul îi era încordat și înăbușit.

– Cred că am găsit încă un mormînt.

DOI

Aharoni intră primul. Păși atent, ținând lampa cu grijă în față, de teamă să nu miște sau să nu spargă vreun obiect care s-ar fi putut afla pe pământ. Mormîntul era îngust, mai mic decît toate celelalte. Dar părea mai finisat și mai ordonat. Părți din pereți fuseseră văruite, iar podeaua, atent măturată. Nu existau firide, doar trei sarcofage mari de calcar, în mijlocul camerei boltite. Erau mai lungi și mai masive decît oricare dintre osuarele găsite în celelalte morminte.

Lui Migliau îi trebui mai mult timp ca să se strecoare prin deschiderea îngustă. Corpul lui mare fu nevoit să suporte o strînsoare mai puternică, dar reuși să treacă, într-un sfîrșit, plin de praf, zgîriat pe alocuri și răsufînd din greu. Simți imediat: acest mormînt peste care dăduseră nu era unul obișnuit. Mai corect, își spuse, peste care el dăduse.

Rămase lîngă intrare, încordat, urmărindu-l pe evreu cum se mișca printre coșciuge, se apleca să citească inscripții și apoi se ridica; în lumina slabă, galbenă, calcarul dur căpăta consistența untului. Episcopul încercă să vorbească, dar își simți gura uscată și limba aspră, incapabilă de a articula.

În cele din urmă, Aharoni se ridică în picioare și se întoarse cu fața spre celălalt.

– Cred că ar trebui să veniți aici, spuse el. Vocea îi tremura, iar Migliau observă că și mîna în care ținea lampa îi era nesigură. Episcopul simți că i se strînge inima, ca și cum ar fi fost prinsă într-un burete ud. Mormîntul acesta nu era obișnuit, coșciugele acestea nu erau obișnuite și nu conțineau niște oase oarecare. Era absolut sigur. Și siguranța lui îl îngrozi pînă în măduva oaselor. Ceva îi spunea că găsise ceea ce căutase dintotdeauna.

Distanța dintre perete și sarcofage i se păru cea mai lungă pe care o străbătuse vreodată; nu erau doar picioare și țoli, nu erau nici măcar secole, ci altceva, mult mai adânc și mai înfiorător.

– Ce e? întrebă el. S-a întâmplat ceva?

Aharoni era palid, în ciuda luminii galbene. Migliau voia să rîdă, să strige, să lovească ceva. Sentimentele îi oscilau de la o extremă la alta. Se simțea prizonier în cripta îngustă.

Evreul își umezi buzele. Auzea sîsfîitul slab al lămpii. Își auzea ritmul propriei respirații. În rest, liniște. Nu el dorise acest lucru.

– Înțelegeți arameica? întrebă el.

– Puțin... Mă descurc. Nu sînt specialist, sînt...

– Nu contează. Vreau doar să mă ajutați să examinez aceste inscripții, atît.

– Dar le-ați examinat deja. Ce spun?

Aharoni nu răspunse. Îl privi misterios pe italian.

– Cred că ar trebui să vă uitați și dumneavoastră, șopti el.

Primul sarcofag era o cutie lungă cu capac ținut, decorat cu rozete și linii incizate. Avea cam șase picioare lungime și două picioare lățime. Un sarcofag evreiesc specific pentru acea perioadă. De-a lungul uneia dintre laturi era o inscripție cu caractere ebraice.

– Înțelegeți? întrebă Aharoni.

Migliau clătină negativ din cap. Nu era decît o simplă cutie plină cu oase, își spuse. Mai întîi carnea fusese lăsată să putrezească, apoi oasele fuseseră adunate într-o grămăjoară și așezate în acest coșciug. De ce l-ar tulbura atît de puternic vederea lui?

– V-o citesc eu. Să-mi spuneți dacă vi se pare că greșesc. Aharoni se aplecă și aduse lampa mai aproape de inscripție.

רעא ורעא *hd' qbwrt' dy* די יעקב בר | יוסף רבנא ורעא
y' qb br ywsp rbn' wr "... Urmează două cuvinte pe care nu le
 חבורתא די בירשלם הטיל מן טעם חנניה כהנא
 רבא *hbwr't dy byrslm* מוח פהסטס הגמונא
qtyl mn t 'm hnnyh khn' rb' bywmy' dy b'tr mwt phsts
hgmwn'. După traducerea mea, sună cam așa: „Acesta este mor-

mîntul lui Iacov, fiul lui Iosif, stăpîn și păstor... comunitatea din Ierusalim – ucis din ordinul lui Hananiah, mare preot în zilele de după moartea guvernatorului Festus.“

Migliau nu spuse nimic. Aerul i se oprise în piept și nu-l mai putea da afară. Nu era istoric, dar știa destul de multe ca să înțeleagă ce spunea inscripția și la al cărui trup se referea. Iacov, fratele lui Iisus, primul conducător al comunității creștine din Ierusalim, fusese ucis cu pietre împreună cu alți creștini, în anul 62 d.Hr. Prin decretul Sinedriului, din ordinul lui Hananiah – Anania.

Episcopul nu știa ce să facă. Voia să plîngă, să strige sau să găsească alt mijloc de a-și exprima emoția pe care o simțea, dar nu reușea decît să se uite fix la piatră, ca și cum însăși vederea acesteia l-ar fi împietrit. În cele din urmă, expiră aerul din plămîni, se întinse după Aharoni și-l apucă strîns de braț.

– Sînteți sigur? întrebă el.

Evreul îi prinse la rîndul lui mîna, desfăcîndu-i degetele. Făcu o pauză.

– Nu, nu sînt sigur. Literele sînt șterse, lumina e slabă. Dar cred că nu mă înșel. Cînd le veți vedea și pe celelalte două, veți înțelege.

– Ce să înțeleg?

– Veți vedea. Evreul tăcu și se duse la cel de-al doilea osuar. Era mai simplu decît celălalt, dar în rest avea același model și aceeași finețe. Pe capac era sculptat conturul unui copac, dar pe părțile laterale nu era nici un ornament, doar o inscripție scurtă. Migliau știa cum avea să sune. Știa de mai mulți ani.

גרמי מרים אחת יוסף אם ישוע ואם יעקב שלמה עליה

grmy mrym 'tt ywsp w'm yšw ' w'my' qb šlm 'lyh', citi Aharoni nesigur, ca și cum cuvintele ar fi refuzat să i se dezvăluie. „Corpul lui Miriam, soția lui Iosif, mama lui Iisus și a lui Iacov. Pacea fie cu ea.“

Lumina arunca umbre fantomatice pe pereți și pe tavan. Migliau avu impresia că le auzea mișcările, asemenea unor uriașe aripi negre bătînd într-un spațiu închis, aripile unor păsări oarbe, furioase. Ridică o mînă, ca și cum ar fi vrut să le alunge,

dar umbrele se liniștiră și îl părăsiră în cea mai adâncă tăcere.

– Mai e unul, spuse Aharoni. Lui Migliau i se păru că vocea venea din celălalt capăt al universului.

Străbătură împreună cei câțiva pași pînă la cel de-al treilea și ultimul sarcofag. Era alb și foarte delicat sculptat, dar foarte solid, ca și cum n-ar fi fost gol pe dinăuntru, ci un bloc întreg cioplit în piatră vie. Migliau îl privi pe Aharoni care-și trecu ușor mîna peste capac.

Pe o latură, printre rozete și alte ornamente incizate, un cerc ieșea puternic în relief. În el era sculptată o menora cu șapte brațe, sfeșnicul Templului, luat de romani la distrugerea Ierusalimului, în anul 70. Totuși, aceasta nu era o menora obișnuită. Cele șase brațe laterale aveau forma normală, dar cel din mijloc era în formă de cruce. Dedesubtul cercului, un rînd de litere adînc încrustate se lupta să iasă la lumină.

Aharoni citi rar, pronunțînd apăsător fiecare cuvînt, fără să șovăie din nesiguranță, ci cu precizia unuia care știe exact ce citește și ce înseamnă:

זְמִי יֵשׁוּעַ בֶּר יוֹסֵף דִּי אַצְטֵלֵב מִן טַעַם פִּנְטִיוּס פִּילָטוּס'
זְגֻמֹּנָא בִּיהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְהַגְמוֹנוּתָהּ
וְהוּא דִּבְחָא דִּי יִמְלָא קוֹרְבָנָא דִּי הֵיכְלָא וְהוּא קְבוּר בְּהָדֵן אַחְרָא
לְמַלְיוֹת כּוֹלָא בְּיוֹמֵינָא שְׁלָמָא עֲלוּהִי

*tmy yšw' br ywsp dy'stlb mn t m pntyws pyltws hgmwn' byh-
wdh bsnt 'b' lhgwmnwth whw' dbh' dy yml' qwrbn' dy hykl'
whw' qbwr bhdn 'tr' lmlywt kwl' bywmyn' slm' lwhy'.*

Tăcu. Migliau înțelese. Poate nu fiecare cuvînt sau fiecare silabă, dar exact atît cît avea nevoie. Aharoni nu suportă să-și ridice privirea, să-l vadă uitîndu-se la el. Nu putea face nimic. Citise inscripția. Mai rămînea să o traducă: „Trupul lui Iisus, fiul lui Iosif și al lui Miriam, care a fost crucificat din ordinul lui Pontius Pilat, guvernator al Iudeii, în al patrulea an al magistraturii sale. El a fost jertfa care a împlinit ofranda Templului și se află înmormîntat în acest loc pentru a se împlini totul în zilele noastre. Pacea fie cu el.“

Mult timp, nici unul din ei nu spuse nimic. Cuvintele erau nepotrivite, primejdioase. Nu se puteau privi în ochi unul pe

celălalt, evreu și creștin, credincios și necredincios. Două mii de ani de neînțelegere îi despărteau.

O dată, Migliau aproape izbucni în râs. O tensiune extraordinară pusese stăpânire pe el. Simțea, în același timp, euforie și descurajare, ca un copil confruntat deodată cu problemele unui adult. Într-o clipă, îndoielile unei vieți întregi se risipiseră, transformându-se în certitudine. Ceea ce fusese doar credință devenise acum cunoaștere. Pentru el, căutarea luase sfârșit. Iar menirea lui era pe punctul de a începe.

Timpul trecea ca și cum n-ar fi avut nici o însemnătate. În sfârșit, Aharoni rupse tăcerea:

– Domnule Migliau, șopti el, cred că ar fi bine să plecăm. Poate mai găsim pe cineva lucrînd peste program la Muzeu. Trebuie să-i anunțăm. Înțelegeți, e o descoperire... epocală. Trebuie să luăm măsuri pentru ca vestea să nu se împrăstie prea devreme. Înțelegeți, nu-i așa? Dacă se află ceva înainte de a se face o anchetă serioasă... cred că am putea avea probleme. Ziare, televiziune – absolut toate ziarele și toate posturile de televiziune din lume! Nu putem face față fără ajutor. Mai există și o latură politică... mă înțelegeți? Biserica dumneavoastră va dori să aibă un cuvînt de spus în tot ce se întîmplă. Fără îndoială, prezența dumneavoastră aici a fost o șansă extraordinară pentru ei. Dar și Biserica Ortodoxă vor vrea să se implice. Apoi anglicanii, ceilalți protestanți. Toată lumea își va cere partea din pradă. Tresări, gîndindu-se că nu-și alesese prea bine cuvintele. Dar uitați-vă la inscripții, uitați-vă la sarcofage: e un mormînt evreiesc. Nu vi se pare evident? Înțelegeți, nu-i așa?

Aharoni știa că prezența unui episcop catolic era cea mai mare complicație pe care și-ar fi putut-o închipui un om în situația lui. Dacă ar fi fost un coleg arheolog, ar fi înțeles nevoia de a acționa cu precauție, cu tact. Dar Migliau avea să încerce să profite de situație pînă la capăt. Aharoni auzise că episcopul era ambițios, că spera să ajungă cardinal. Dacă numele lui ar fi fost legat de o descoperire atît de valoroasă, toate acestea i-ar fi fost asigurate și chiar mai mult. Și, în mod sigur, avea să facă tot posibilul ca Biserica lui să dețină controlul asupra mormintelor:

nu mai voiau pe cap un alt Sfânt Mormînt, divizat între facțiuni rivale ca un os între haite de dulăi furioși.

– Nu, domnule doctor Aharoni, răspunse italianul. Își ridică privirea. Toată nesiguranța i se risipise. Începea să se obișnuiască cu gîndul descoperirii. Nu vă înțeleg. Nu văd unde vreți să ajungeți.

Bărbatul înalt făcu un pas spre Aharoni. În spațiul îngust, îl domină ca un turn. Încordarea îi devenise furie. Evreul nu înțelegea.

– Voiam doar să spun...

– Am avut impresia că ați sugerat că poporul dumneavoastră ar avea un fel de drept de proprietate. „Un mormînt evreiesc“, ați spus. Vreți să vă faceți stăpîni și aici, așa cum v-ați făcut la Templu? Voi dețineți unul dintre cele trei locuri sfinte ale islamului. Acum poate credeți că aveți vreun drept și aici.

– Nu, nu. Bineînțeles că nu. Trebuie doar să fim atenți. Nu sîntem într-o țară creștină. Dacă vă gîndiți că...

– M-am gîndit deja. Vreți să vă faceți un merit din faptul că sînteți evrei. Nu-i așa? Vreți să-mi fluturați acest lucru prin fața ochilor, ca pe un steag, pînă aș încuviința și aș zice: „Da, totul e al vostru. Și asta. Și asta. Luați totul. *Mea culpa*. Ați suferit destul. Luați tot ce vreți ca recompensă.“

Glasul lui Migliau devenea răgușit și amenințător. Se simțea strivit de pereți, în același timp speriat și entuziasmat de ceea ce găsisese. Mai mult decît orice, simțea un val negru de ură crescînd în el împotriva lui Aharoni. Era absurd, abia îl cunoștea, nu avea nici un motiv să se teamă de el sau să-l urască, și totuși îl irita faptul că se afla acolo.

– Excelența voastră, vă rog... nu m-ați înțeles.

Aharoni sesiză mînia episcopului. Îi era teamă de el în acest spațiu închis, atît de slab luminat.

– Cred că ar trebui să plecați.

– Cum...?

– Cred că ar fi bine să ieșiți. Acesta e un loc sfînt. Nu mă aștept să înțelegeți. Dar eu înțeleg. Nu aveți nici un drept să vă aflați aici. Nici un drept.

Dar asta nu era de nici un folos. Dacă pleca, evreul n-ar fi făcut decît să aducă mai mulți cu el. Acum ei conduceau orașul. Aveau să năvălească în camera cea sfîntă a lui Dumnezeu și să o revendice. Îi ura pentru fătărnicia lor, pentru siguranța cu care luau în posesie pămîntul pe care călcase Mîntuitorul său. Un neam îndărătnic, așa îi numise Dumnezeu.

– Cred că ar trebui să plecăm *amîndoi*, zise Aharoni.

Italianul reacționa prea violent la descoperirea lor. Poate era de înțeles. Aharoni, care nici măcar nu era un evreu practicant, și cu atît mai puțin un creștin, fusese profund impresionat de ceea ce găsiseră. Era conștient de încărcătura emoțională a descoperirii. De aceea voia ca lucrurile să fie făcute cum trebuie, înainte ca huliganii, oportuniștii și demagogii să aibă ocazia de a interveni. Cutremurîndu-se, își aminti de o companie americană care comercializase rămășițe ale epavei *Titanicului* pe post de prespapieuri. Ce efect ar fi avut descoperirea trupului lui Iisus pe piața bursieră?

Făcu un pas înainte și-și puse mîna pe brațul bărbatului mai înalt. Migliau îl apucă de încheietură și-l trase spre el.

– Mesia a venit și voi L-ați răstignit. Iar acum vreți să-I transformați trupul într-un fel de jucărie politică, pretext de tîrguială pentru politicienii voștri.

– Vă rog, nu vreau să intru într-o dispută religioasă cu dumneavoastră. Nu e treaba mea.

Episcopul Migliau așteptase toată viața acest moment. Nu se îndoise niciodată că există un mormînt și nici că el va fi cel care-l va găsi. Dar în imaginația lui era întotdeauna singur în momentul descoperirii. Aharoni nu intrase niciodată în calculele sale, pînă acum.

„Te rog, Doamne, gîndi el, spune-mi ce să fac. M-ai călăuzit pînă aici, mi-ai oferit această onoare. Am nevoie de ajutorul Tău. Nu pot să răzbat singur.“

Se uită în jur, la Aharoni, la mormînt. Întreaga lui existență fusese rescrisă aici, pe un bloc de calcar, într-un mormînt neluminat – o inscripție imperfectă scrisă de o mînă necunoscută. În acel moment știu ce trebuia să facă. Ce voia Dumnezeu de la el. Era voința lui Dumnezeu. Evreul avea de gînd să vorbească lumii

necredincioase despre acest loc. Nu putea să îngăduie așa ceva. Dumnezeu nu avea să-l lase.

Migliau îl privi o dată pe Aharoni în ochi.

— Iartă-mă, șopti el.

Dar știa că Dumnezeu îl iertase deja.

Îl împinse cu putere pe evreu. Aharoni se împiedică și își pierdu echilibrul. Se clătină și căzu, lovindu-se tare cu capul de colțul ascuțit al sarcofagului din mijloc. Nici măcar nu strigă. Între îmbrâncitură și lovitura mortală, între prăbușire și ultima suflare nu trecu nici o secundă. Muri pe loc. Sîngele șiroi pe piatra albă, strălucitor și lipicios.

Migliau privi pata roșie care se întindea și își ascultă, în liniște, bătăile inimii. Simți toată greutatea mormîntului asupra lui și aerul care se mișca greoi, fără zgomot, prin el. Auzi din nou foșnetul umbrelor înaripate, mai puternic decît bătăile inimii lui. Aharoni zăcea neajutorat în locul în care căzuse, iar sub el, printre umbrele de pe podea, se forma o baltă purpurie.

Ridică lampa și luminează sarcofagele. Aharoni rămăsese nemișcat la picioarele Mîntuitorului. Sîngele nu mai curgea. Migliau se întoarce și se uită la mica deschizătură prin care intraseră. Era timp destul. Nu era prea greu să pună blocul de la intrare la loc, cum fusese. Putea să-l împingă pînă în primul mormînt și apoi să-l așeze în deschizătură.

A doua zi de dimineată, generatoarele aveau să dea din nou orbitoarea lor lumină. Nimeni nu mai putea găsi crăpătura din perete. Nimeni nu avea să știe că mai exista un mormînt. Rămăsese ascuns atîta timp, avea să rămînă ascuns și mai departe.

Peste trei zile aveau să îngroape la loc oasele morților și să închidă mormîntul. Buldozerele și basculantele aveau să se întoarcă la lucru. Case, magazine, parcuri aveau să fie construite. Anul următor avea să cumpere toată zona printr-una din companiile familiei. În sfîrșit, își primise adevărata moștenire.

TREI

Colegiul Trinity, Dublin

Octombrie 1968

O chema Francesca. Prietenul lui, Liam, îi spusese într-o seară, la cămin. Francesca Contarini, din Italia. Familia ei locuia la Veneția, într-un palat de aur, spunea Liam. Cu servitori, fresce, picturi murale și o gondolă personală cu care să meargă la liturghie. Fusesse trimisă la Dublin pentru a-și perfecționa engleza, pe care, oricum, o vorbea fluent, și pentru a studia literatura engleză și italiană. Iar el era îndrăgostit nebunește de ea de două săptămîni încoace.

Patrick Canavan sosise la Dublin cu cinci luni în urmă. Avea optsprezece ani, era american și pornise în căutarea rădăcinilor sale. În urmă cu douăzeci de ani, în vara anului 1948, părinții lui își luaseră rămas bun de la oraș și plecaseră spre o viață nouă în America. Îl trimiseseră pe el, singur, înapoi, un fel de ambasador al trecutului.

Își găsisse frontiere și avanposturi peste tot: în numele străzilor și ale teatrelor; în rîul care, noaptea, se întindea și se încolăcea ca o pată lungă, subțire, prin inima orașului adormit; în glasurile cerșetoarelor de pe podul O'Connell, femei tinere, palide, cu bebeluși și mai palizi înfășurați în șaluri, vînzîndu-și sărăcia pentru o para.

Vara trecuse ca un vis. Rămăsese să se îmbete cu bere Guinness și vin roșu ieftin, iar într-o seară tîrzie de august se trezise pe plajă la Dalkey, sărutînd pentru prima oară o fată și închipuindu-și că-și descoperise rădăcinile. La optsprezece ani, amurgul celtic părea plin de promisiuni.

Fata îl părăsise după două săptămîni. Nu era nici o problemă să se țină de mîini și să se sărute pe o bancă, privind cum trecea luna peste marea albă, spusese ea. Dar celelalte lucruri la care el făcea aluzie aveau să-i arunce pe amîndoi, cît ai clipi, în flăcările iadului. Mai avea încă de aflat că fecioarele reprezentau cea mai veche, numeroasă și bine organizată breaslă a Irlandei.

În ciuda dezamăgirii – sau poate tocmai de aceea – se hotărî să mai rămînă. Orașul îi vorbea în șoaptă despre lucruri pe care abia le înțelegea. I se dezvăluia încet, temător, în gesturi tăcute, întîmplătoare, în momente de neașteptată intimitate. Dintr-o dată, Brooklynul părea din alt univers, un loc zgomotos plin de oameni zgomotoși.

O dată, într-o după-amiază lungă, spre sfîrșitul verii, stătea întins pe terenul de cricket din spatele Colegiului Trinity și privea o studentă care înălța un zmeu roșu pe cerul albastru-deschis. Gestul îl umplu de bucurie: la optsprezece ani, un zmeu purtat de vînt poate părea la fel de semnificativ ca și un sărut. La începutul lui septembrie se înscrise la colegiu pentru a studia limbile semitice.

Acum toamna devenea treptat iarnă și peste vastele curți interioare ale Colegiului Trinity plutea o liniște plină de înțelesuri subtile. În sala de lectură 1937, lumina palidă, de studiu, cădea peste rîndurile nesfîrșite de cărți. Stătea la o distanță de două bănci de ea și-i arunca din cînd în cînd cîte o privire fugară ca să-i vadă chipul. Chiar și cînd își întoarse privirea, prefăcîndu-se că citește, înfățișarea ei îi pluti peste pagini: părul lung, negru, care-i cădea în valuri pe umăr, ochii cenușii, larg deschiși în lumina slabă, de bibliotecă, dinții mici și albi apăsîndu-i buza inferioară, conturul sînilor mici prin materialul subțire al bluzei.

La drept vorbind, el nu trebuia să se afle aici, ci în biblioteca principală. Sala de lectură era rezervată studenților de la literatură și nu avea cărți despre subiectul lui. Dar o mare parte din atracția pe care Irlanda o exercita asupra lui o reprezenta literatura, iar el abia începuse să o descopere. Devenise deja un musafir regulat al sălilor de teatru, urmărind spectacolele de la Abbey, Peacock și Gate. O dată mersese pînă la Belfast ca să

vadă o trilogie de Yeats, în regia lui Mary O'Malley, la micul Teatru Liric.

Acum citea poemele lui Yeats, în parte pentru că se potriveau cu dispoziția lui romantică, dar mai ales pentru că îi ofereau un motiv să stea în sala de lectură 1937 și să arunce priviri furișe unei fete pe care poate n-avea să o mai vadă niciodată. Se uită în carte.

*O, pleoape străvezii, ochi umbriți de vis,
Truda poezilor de zi cu zi
Spre-aflarea frumuseții desăvârșite-n vers
Zadarnică-i în fața privirii unei femei.*

În seara aceea era o reprezentație la Abbey, *Deirdre* de Yeats. Cumpărase două bilete cu intenția de a o invita și pe ea; dar cu cât stătea și o privea mai mult cum citea concentrată în lumina galben-verzuie, cu atât hotărârea îi slăbea.

Deodată ea închise cartea și se ridică. Nu stătuse în bibliotecă mai mult de o jumătate de oră, era imposibil să plece deja. O urmări pe ascuns, convins că niciodată nu și-ar fi putut face curaj să o invite. Fata urcă la balcon și începu să se uite de-a lungul rafturilor. După cinci minute, coborî pe o altă scară și porni înapoi spre masa ei. Când trecu pe lângă el, aruncă o privire cârții pe care o citea.

– *Scusi*. Scuză-mă.

Stătea chiar lângă el și-i vorbea în șoaptă. Își ridică privirea. Inima îi bătea insuportabil de repede, iar limba îi înțepenise. *Pleoape străvezii, ochi umbriți de vis...*

– Citești Yeats, nu-i așa?

– Eu... Da. Da, Yeats. W.B. Yeats.

– Îmi pare rău. Căutam un exemplar. Am și eu unul, dar nu la mine. Când termini, poate îl împrumut pe acesta.

– Cum? O, nu, nu e nici o problemă. Poți să-l iei acum. Serios. Eu încercam doar să-mi ocup timpul. De fapt, ar trebui să citesc altceva.

Ea ezită, dar el închise volumul și i-l puse în mână. Zîmbi, îi mulțumi și se întoarse la locul ei. Pînă cînd reuși să se miște din nou, trecu parcă o eternitate. Vorbise cu el. Îl lăsase să-i împrumute o carte. Nu a lui, e adevărat, dar o carte cu poeziile lui preferate.

În ora care trecu, încercă să se concentreze asupra piesei *Deirdre*, de parcă citind-o ar fi putut să o convingă pe fată să meargă cu el la spectacol. Dar strofele sumbre reușiră doar să-l întristeze și să-l tulbure.

*Ce folos are jocul iubirii,
Acel tumult al trupului
Ce moare pînă-n zori,
Inimă lîngă inimă și gură lîngă gură,
Două răsufări contopite într-una,
Cînd dorul nu-i decît o sete
De moarte și de ceea ce vine după ea?*

— Mulțumesc.

Stătea din nou lîngă el, în picioare, și-i întindea cartea, zîmbind. El trase adînc aer în piept. Mintea îi era plină de palate, gondole și un sentiment acut de groază.

— Eu... aveam de gînd să mă duc vizavi, la bar, să beau o cafea. Vrei să vii?

Ea puse cartea jos.

— Îmi pare rău, spuse. Dar trebuie să termin un eseu. Îmi ia foarte mult timp. O văzu întorcîndu-se să plece și se gîndi că totul se sfîrșise. Dar ea ezită și se întoarse. Poate mîine. Dacă termin eseu la timp.

Îl termină și merse să bea cafea la Bewley, care, oricum, era un loc mult mai plăcut. Seara el avea deja două noi bilete la *Deirdre*. Se întîlniră la poarta colegiului și merse pe jos pînă pe strada Abbey. Ea purta o haină largă pe deasupra rochiei negre de cașmir, iar în urechi avea cercei micuți, probabil dia-

mante, se gândi el. Nu mai văzuse niciodată ceva atît de frumos, de desăvîrșit.

Pînă la sfîrșitul piesei, șezu ca în transă. Nu-și mai amintea decît cuvintele lui Deirdre către Naoise, în timp ce așteptau să fie prinși de regele Conchubar:

*Apleacă-te acum, dă-mi un sărut,
Poate ultimul înainte de moarte.
Căci după aceea vom fi altfel:
Ființe nepieritoare, flăcări sau nori,
Iar eu nu știu nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor sărut.*

O conduse acasă în seara aceea, pe străzile cuprinse de o moleșeală tomnatică, cu gîndul numai la săruturi năucitoare, la întîlnirea caldă a două respirații, dar fără să îndrăznească măcar să o ia de mîna. Vorbiră despre piesă, pe care ea o considera greu de urmărit, despre Yeats, despre cursuri. Stătea în Rathmines, la o familie de italieni cărora le spusese că merge la o prietenă, la căminele Colegiului Trinity.

— Ne mai vedem? întrebă el cînd ajunseră.

— Bineînțeles. Doar nu crezi că ți-am cerut cartea aceea doar ca să citesc niște poezii vechi?

— Vrei să spui că... Ea zîmbi, se înălță pe vîrfuri și-l sărută. Fără înflăcărare, dar destul ca să-l năucească pe deplin. Te iubesc, spuse el.

— Știu, zîmbi ea.

— Am fost chiar atît de ușor de ghicit?

Ea ridică din umeri.

— Mai sărută-mă o dată, Patrick. Cu ochii închiși, de data asta.

Toamna se transformă în iarnă, cerul de deasupra colegiului deveni tăcut și încărcat de zăpadă. Trăiau împreună acum, eliberați, dar, în același timp, robiți de sentimentele neașteptate care le luaseră viețile în stăpînire. Una după alta, veniră ninsori, ploi

și zile de un senin perfect, strălucitor, în care se plimbau mile întregi pe fișia de nisip de la Sandymount sau prin pustietatea înghețată a parcului Phoenix.

Nu locuia într-un palat de aur, deși recunoscuse că strămoșii ei construiseră, într-adevăr, celebra Ca' d'Oro, Casa de Aur, al cărei exterior superb aurit o făcuse cîndva faimoasă printre toate *palazzi* de pe Grand Canal. Într-o carte despre Veneția, găsită la bibliotecă, aflase că familia Contarini fusese cea mai nobilă dintre toate familiile orașului. Opt dintre membrii ei fuseseră dogi. Aveau palate peste tot.

Acum familia locuia tot într-un *palazzo*, desigur, dar nu la fel de măreț ca și Ca' d'Oro. Îi promise să-l ia la Veneția în vara următoare, ca să-i cunoască părinții și pe restul familiei Contarini. El se întrebă ce impresie i-ar fi făcut Brooklynul sau unchiul Seamus.

Îi scrise poezii îngrozitoare care, mai târziu, îl umplură de rușine și de o dureroasă tristețe. Una dintre ele evoca o dimineată senină de iarnă în care se plimbaseră pe plaja Sandymount. Aici avusese loc prima lor ceartă, întîmplare după care se simțise mult timp rănit și nedumerit.

Lumina se odihnea pe suprafața mării ca o bijuterie de argint. În depărtare, dincolo de Dun Laoghaire, munții Wicklow se înălțau grațios, învăluți în ceața dimineții. El o ținea de mîna. Deasupra lor, un pescăruș plana prin văzduhul auriu și violet.

Șezură unul lîngă altul pe nisip, uitîndu-se la mare.

— Cînd vine vara, spuse ea, o să stăm în fiecare zi pe plaja Lido și o să ne uităm la Adriatica. Iar seara o să găsim un loc unde o să facem dragoste.

— Sună minunat, răspunse el. Dar nu în fiecare zi. Vreau să văd San Marco și Santa Maria della Salute și...

Ea îi acoperi buzele cu degetul, se aplecă și-l sărută ușor. El o trase mai aproape, cuprinzîndu-i un sîn în palmă. Strîngînd-o în brațe, îi descheie bluza și se aplecă să-i sărute pielea. Atunci observă un pandantiv micuț care atîrna pe un lăntisor fin la gîtul ei. Îl luă între degete și îl ridică mai aproape.

Medalionul era de aur, circular. Pe o parte era gravat numele ei, Francesca Contarini, iar pe cealaltă, un obiect ciudat: un sfeșnic cu șapte brațe, cel din mijloc avînd formă de cruce.

— N-am mai văzut asta pînă acum, spuse el. Ce e? Brusc, ea îi smulse medalionul și și-l scoase de la gît. Îl strînse în pumn, furioasă, apoi își încordă mîna și-l aruncă în mare, cu putere. Francesca! Ce s-a întîmplat? Ce e? Ea se sculă în picioare tremurînd și își încheie bluza cu o mînă nesigură. El se ridică și încercă să o ia în brațe, dar ea îl respinse și începu să meargă repede pe țărm. Complet năucit, alergă după ea, dar îl respinse din nou. O auzea cum plîngea. Merse alături de ea pînă cînd obosi. Acum plîngea mai liniștit. În spate, valurile lacome le înghițiseră deja urmele pașilor. În cele din urmă, ea se opri și îl lăsă să-i cuprindă umerii. Ce s-a întîmplat, draga mea? N-am vrut să te necăjesc.

Își întoarse fața scaldată în lacrimi către el.

— Te rog, Patrick. Să nu mă mai întrebi niciodată despre asta. Promite-mi. Jură că n-o să mai aduci vorba despre asta niciodată.

— Dar...

— Jură! Se supuse și ea păru să se calmeze dintr-o dată. Îi cuprinse gîtul cu brațele și-l sărută pe frunte. Iartă-mă, zise ea. N-am vrut să mă supăr pe tine. Nu-mi cere să-ți explic. N-are nici o legătură cu noi. Nici una.

Mult timp după aceea, el crezu că pandantivul trebuia să fi fost un dar de la alt bărbat, vreun iubit rămas în Italia, deși ea îl asigurase că nu mai avusese nici o relație serioasă înaintea lui, iar el o crezuse. În anii care urmară, pandantivul continuă să-l tulbure din cînd în cînd. Dar n-o mai întrebă niciodată nimic.

CEJ VII

*Iar la miezul nopții a lovit Domnul pe toți întâi-născuții în
pământul Egiptului, de la întâi-născutul lui Faraon, care ședea
pe tron, pînă la întâi-născutul robului care sta în închisoare.*

Ieșirea 12:29

PATRU

Dalkey, Co. Dublin

Ianuarie 1992

Trei dimineăta. Întunericul purta o încărcătură inexplicabilă, liniștea era grea și amețitoare. O nouă furtună avea să vină. O simțea în oase, circulînd într-un flux lent, ca electricitatea. Afară, vîntul bolborosea puternic, spunînd lucruri pe care el nu voia să le audă.

Lumina cădea pe lumină; pe masa de lucru, o pată mică, galbenă, strălucea deasupra unei foi de hîrtie învechite; prin fereastră, un bec din stradă alunga umbrele din camera întuneată. În depărtare se auzea marea în flux, valurile mici care luau în stăpînire uscatul. Sau poate era același val, repetat la nesfîrșit, pînă cînd dispărea tot pămîntul, rămînînd numai apă.

Alesese casa aceasta pentru priveliște. În fața ei se deschidea golful Dublin; toată vara trecută urmărise baletul lin, neîntrerupt, al mării, care dansa parcă numai și numai pentru el. Acum, în mijlocul iernii, nu mai era sigur că făcuse alegerea cea mai înțeleaptă. Zgomotul valurilor îl neliniștea, umplîndu-l de presimțiri sumbre și de o cumplită singurătate. În clipe ca acestea se întreba dacă făcuse bine întorcîndu-se în Irlanda.

Se frecă la ochi. Scrișul neglijent și șters era foarte greu de citit, chiar cu ajutorul unei lupe. Lumina galbenă încețoșă hîrtia maronie. Fragmentele de litere alergau pe pagină ca niște furnici speriate.

Haide, Patrick. Nu l-ai omorît tu, altcineva trebuie să o fi făcut.

Vocile îl răneau asemenea unor crengi cu țepi ascuțiți. Trecutul era încă furios și necruțător.

Începea să înțeleagă. Se săturase. A fost un semnal: secția din Damasc l-a interceptat. De ce n-am fost informat?

A fost o scăpare. Se mai întâmplă. Știi că se mai întâmplă. Ce importanță are? Nu se poate spune că nu se aștepta. Cineva tot ar fi făcut-o mai devreme sau mai târziu. Dacă nu tu, altcineva.

În depărtare, valurile acopereau uscatul.

Se ridică și merse la fereastră. La patruzeci și doi de ani, Patrick Canavan nu avea mare lucru. Plătea chirie, din pensia mică de la CIA, pentru o casă care dădea spre Marea Irlandei. Nu avea soție, nu avea copii, nu avea amintiri pe care să le poată împărtăși cu prietenii și nici prieteni cu care să împărtășească amintiri.

Deschise fereastra de tot, împingând rama cu putere în sus. Din inima nopții, din bezna compactă și înghețată, se ridicau spre el zgomotele lumii: apa care se izbea de stînci, un tren în depărtare, huruind pe șinele înghețate, sirena unui vapor, clopoțelul de pe o baliză legănată de mare.

Departe, pe apele pustii ale golfului, văzu lumini: vapoare venind dinspre marea întunecată, din Franța, Spania și Italia, îndreptându-se către Dun Laoghaire sau către portul Dublin, o adevărată armadă de luminițe plutind pe marea înnegrită de vînt. Ceața care le ținuse în larg atît de târziu se ridicase, descoperind o vastă întindere pustie, întunecată, năpădită de stele. La marginea cea mai îndepărtată a nopții, o ambarcațiune mică trecu asemenea unui licurici și dispăru brusc.

Își plimbă privirea prin bezna de afară, gîndindu-se la perfecțiunea ei, în care se cufunda totul. *Cum pot douăzeci de ani să aibă o atît de mare importanță?* se întrebă. **Vremurile se schimbă, oamenii se schimbă și mor; dar era mai mult decît atît.**

Revăzu orașul Beirut, de parcă întunericul s-ar fi transformat într-un ecran pentru amintiri. La stînga, un post de gardă, acoperit cu pozele lui Asad, la dreapta hotelul părăsit al-Saqi, acum ocupat de o grupare Hezbollah din Bi'r al- ' Abd. Văzu jeepul dînd colțul și pe băiatul din Amal trăgînd de jos, de lîngă

înspre el, ridică la rîndul lui arma, ținti și trasé. Apoi îl văzu pe Hasan căzut la picioarele sale și sîngele prefăcut în praf pe pămîntul uscat. „Începea să înțeleagă. Se săturase.”

– Hai înapoi în pat, Patrick.

Ruth stătea în ușă, goală, cu ochii încetoșați de somn. El își întoarse privirea de la fereastră, clipind din cauza soarelui, cu sîngele brusc înfrigurat.

– Lucram, spuse el, întrebîndu-se de ce simțea nevoia să se justifice în fața ei.

– E trecut de trei. M-am trezit și nu erai acolo. Întoarce-te în pat.

Se simți iritat de prezența ei, de lucrurile pe care i le cerea. Trecuse mult timp de cînd nu mai împărtășise nimic cu o femeie. Închise fereastra, lăsînd lumea afară.

Îl duse înapoi în pat, dar goliciunea ei rămase inutilă în fața indiferenței lui. Stătura mult timp întinși printre cearșafurile reci, tremurînd. Razele becului din stradă străbăteau draperiile subțiri din dormitor, proiectînd pe pat dîre de lumină artificială. Brațul ei se odihnea lîngă al lui, aproape translucid, ca de alabastru.

– Mă iubești? întrebă el, dar ea adormise din nou, iar el nu dorise neapărat un răspuns.

Exista, probabil, un fel de dragoste între ei; iar pasiunea fizică îl putea face încă să strige, ca de durere. Încercă să se convingă că singurul lucru care-i separa era vîrsta – ea fiind cu mai mult de zece ani mai tînără – dar știa că, de fapt, era un zid construit în el însuși, din toate golurile pe care le avusese viața sa.

Făcuse o mare greșală încurcîndu-se cu Ruth. Credea că o iubește, dar nu asta era problema. Ruth era de la Agenție, ca mai toată lumea, ca și el, la început. Asta era problema. În parte, cel puțin.

Se întîlniseră la o petrecere, cu trei sau patru luni în urmă, nu mult după sosirea lui la Dublin. Un vechi prieten din Langley, Jim Allegro, se afla aici, atașat la Brigada de Poliție Irlandeză, ca om de legătură pentru tactici antiteroriste. Jim auzise zvonul

ca om de legătură pentru tactici antiteroriste. Jim auzise zvonul venirii lui Patrick și îl căutase. „Dau o petrecere diseară, vino să cunoști câțiva oameni.“

Petrecerea fusese plicticoasă: cu brânză și bucăți de ananas conservat, înfipte în bețișoare de lemn pentru cocteil, pâine franțuzească de secară și pereții plini de Dire Straits. Invitații erau genul obișnuit: secretare anemice de ambasadă, o mână de nebuni pe care îi poți vedea prin coloniile de nudiști și câțiva localnici stingheriți, bînd bere Guinness într-un ritm de speriat. Ca de obicei, toți copoi de la Informații se adulmecau unul pe altul în grup. Ea stătea într-un colț, cotrobăind prin servieta lui Allegro, ca un cenzor în căutare de mizerii.

– N-o să găsești nimic acolo, spusese el. Jim e mai curat decît o masă de operații.

– Dimpotrivă, replicase ea, exact acolo ajung lucrurile cele mai scîrboase.

Cum ghicise că și ea era în meserie? Nu părea genul. Nu că ar fi existat un gen anume – dar, dacă ar fi existat, ea nu era acela. În primul rînd, era prea bine îmbrăcată. Tipul de haine care au etichetele pe dinăuntru, dacă au. O singură bijuterie discretă, o vagă idee de parfum scump. Dar, după accent, ar fi zis că e franțuzoaică. Era minionă, avea părul scurt, blond, colțurile gurii răsfrînte și urechile mici ca niște scoici.

Următoarele ei cuvinte fuseseră:

– Nu vrei să plecăm de aici? Ea luase inițiativa încă de la început, altfel el n-ar fi sugerat niciodată nimic. Se plimbaseră de-a lungul coastei în Mercedes-ul ei albastru. Totul avea un aer de toamnă: cerul, marea, starea lor sufletească. Conducea mult prea repede pentru îngustele șosele irlandeze, dar, în același timp, atît de bine, încît nu mai avea importanță. Abia în zori ajunseseră la el acasă. Ai un gust îngrozitor, fuseseră ultimele ei cuvinte, înainte de a-l duce în pat.

După ce plecase de la CIA, se întorsese în Irlanda pentru a-și da doctoratul pe care îl abandonase cu optsprezece ani în urmă. Revederea Dublinului îi provocase un șoc aproape fizic: vechile

și lăsându-l neputincios în fața atacului lor. Rathmines, Ranelagh, Donnybrook, Ballsbridge – numele săriseră afară din hărți sau de pe plăcuțele autobuzelor, fiecare cu gustul său dulce sau amar, cu greutatea sa de amintiri și asociații.

Se întorsese cu atâtea speranțe, atâtea așteptări. Dublinul ar fi trebuit să-i aducă tinerețea înapoi, ceva de genul acesta. Dublinul trebuia să-i reînvie idealurile din urmă cu douăzeci și patru de ani. Ei bine, toate acestea fuseseră iluzii, și acum știa; chiar dacă orașul ar fi fost conservat în toți acești ani, nimic din trecut nu s-ar mai fi putut întoarce la el, doar, cel mult, ca o umbră, o imagine chinuitoare într-o oglindă ruginită.

Anii de la Colegiul Trinity îi modelaseră întreaga viață. Trăise și muncise într-un castel cenușiu de piatră, înconjurat de vise și poezie. Nu numai trecutul, dar nici prezentul nu părea în întregime real. Nu era vorba atât de o magie a locului cât, mai ales, de farmecul tinereții; cu timpul ajunsese să înțeleagă asta. Dar pe vremea aceea nu știa decât de ninsoarea care cădea pe pietrele întunecate, găurite, ale pavajului, de lumina soarelui în ferestrele cu scânduri pe mijloc și de clopotul din turn, bătînd în umbrele asfințitului, în timp ce el mergea prin curțile blînd luminate spre cămine. Și de Francesca. Întotdeauna Francesca.

Acum se întorsese, dar vraja și poezia dispăruseră. Încercase să le regăsească în Ruth, dar tot ce rămînea era un sentiment de mirare și de rușine. Dacă ar fi fost nevoit să dea o explicație, ar fi găsit zece. În adîncul sufletului știa că nu exista decât o singură cauză pentru neputința lui de a iubi și de a fi iubit: moartea Francescăi. Dar acesta era trecutul. Învățase să-l suporte. Stătea pe întuneric și își asculta propria respirație, incapabil să se abandoneze somnului.

Se strecură din nou afară din pat, știind că somnul nu avea să vină. Mai fuseseră multe nopți ca aceasta: trebuia să le îndure. Străbătu camera pînă la fereastră, atras parcă de lumina palidă a felinarului. Chiar dacă demisionase din Agenție, mintea și trupul îi erau tot timpul în alertă.

Auzi pasul chiar în clipa în care întinse mîna spre draperie. Un singur pas, apoi liniște. Se încordă și-și lăasă mîna în jos. Liniște. Cu grijă, trase marginea draperiei într-o parte și se aplecă să privească prin crăpătură.

Ochii obișnuiți cu întunericul văzură aproape imediat, pe partea cealaltă a străzii, departe de lumină, un bărbat. Era înghețat și se mișca încontinuu, ca și cum ar fi stat acolo mult timp, așteptînd ceva. Sau pe cineva.

CINCI

Patrick lăasă draperia să cadă. Timp de jumătate de minut rămase lîngă fereastră, încercînd să-și păstreze calmul. Ruth dormea în continuare, iar respirația ei adîncă se auzea pînă în partea cealaltă a camerei, unde se afla el. Mișcîndu-se tăcut în întuneric, își găsi pantalonii și puloverul gros pe care îl purtase cu o zi în urmă. Pantofii erau lîngă pat.

Ajuns jos, se opri în bucătărie. Un șir de cuțite lucioase Sabatier, cu mînere de lemn, atîrnau de un suport magnetic. Alese unul cu lama de șase țoli și-l strecură la curea. Știa că tăia ca un brici, pentru că ascuțise tot setul cu trei zile în urmă.

Ușa din spate dădea în grădină, dar el era prea priceput ca să o ia pe acolo. Puteau fi mai mulți urmăritori, iar șansele erau ca un eventual al doilea bărbat să stea în spatele casei.

O fereastră laterală se deschidea spre alee. Desfăcu încuier-toarea și o deschise fără nici un zgomot. Un val de aer rece îl lovi pe neașteptate. Vîntul se întetea. Foarte departe, în spatele norilor nevăzuți, bubui un tunet. Venea furtuna.

Se lăasă să cadă la pămînt, pregătit împotriva unui posibil atac. Aici, lîngă casă, întunericul era perfect. Norii veneau repede, acoperind stelele. Se ghemui și ascultă. O dată cu bătăile inimii lui, auzi valurile reci rostogolindu-se pe țarm. Deasupra, crengile se mișcau. Își simțea pielea întinsă de încordare. În ciuda frigului, transpira.

Trecerea peste pietrișul aleii îi luă o veșnicie. Apoi iarba și gardul care îl despărțea de casa vecină. O suprafață înghețată ducea la un zid jos, dincolo de care se afla strada. Din acest loc vedea felinarul, dar nici urmă de omul care îl supraveghea. Își verifică, mecanic, cuțitul. Celălalt purta, în mod sigur, pistol.

Deși știa că întunericul îl ascundea, se simți complet expus când traversă în fugă strada. Pe partea cealaltă, sări peste parapetul falezei și ajunse pe poteca ce șerpuia de-a lungul țărmului. Fluxul era la maximum acum, o masă imensă de apă, împinsă de vânturi. Tunetul răsună din nou, de data aceasta mai aproape, ca un mormăit gros de animal, prevestind violență.

Rămase pe nisip, ghemuindu-se. Valurile acopereau orice zgomot. Bărbatul stătea exact unde îl văzuse Patrick ultima oară, în umbra de dincolo de cercul de lumină. Era cu spatele la mare. Se mișca neîncetat, încercînd să se încălzească. Avea cam șase picioare, aproximară Patrick, și era bine făcut. Trebuia să fie și o mașină prin apropiere, poate încă un bărbat așteptînd în ea.

Patrick se descălță. Frigul era mușcător, dar trebuia să se asigure că nu face nici un zgomot. Se strecură în spatele zidului, apoi sări peste el, fără să-și scape ținta din ochi. Gheața îi înțepa tălpile ca niște pumnale. Cu mîna dreaptă își scoase cuțitul din curea. Tunetele se rostogoleau ca niște pietre în cer. Bezna îl înconjura. Marea zbuciumată venea din noapte înspre țărm.

Acum era exact în spatele bărbatului. Fără nici un zgomot își lăsă pantofii jos. Respirația fină ca o pînză de păianjen îi pluti în aer. Se pregăti și întinse amîndouă mîinile în același timp. Cu stînga îl apucă de clăia de păr, trăgîndu-i capul violent în spate, în timp ce cu dreapta îi puse cuțitul la gît. Simți cum lama atinse carnea și oțelul apăsă mărul lui Adam.

– În genunchi.

Vechiul glas în întuneric; glasul lui, și totuși nu glasul lui obișnuit.

Bărbatul horcăi, încercînd să strige, în timp ce lama îi intra nevăzută în carne. Apoi picioarele i se îndoiră încet și se lăsă în genunchi. Patrick acționară violent înapoia lui, cu un genunchi proptit în spatele lui și lama bine așezată pe gîtul lung, întins. Simțea frica necunoscutului, iute în aerul de mare, în electricitatea furtunii.

– Scoate pistolul și aruncă-l la pămînt. Te rog să nu mă obligi să te rănesc.

Omul se luptă să-și găsească cuvintele.

— Nu... am... pistol... Jur.

— Cine ești? Tăcere. Vîntul bătea rece. Apăsă din nou cuțitul; o picătură de sînge îngheță pe lamă. Moartea plutea amenințătoare în aerul tăios. Teama omului se transforma rapid în altceva: înfruntare, indiferență, transă? De ce mă urmărești? Tăcere. Bubui un tunet și ecoul lui răsună peste golf. Trecu pe arabă. *Min ayna ta'ti?* De unde ești? Nici un răspuns. Încercă persana. *Az koja amadi?*

Nici o reacție.

Dintr-o dată fulgeră puternic, luminînd o clipă lumea. O imagine se întipări în mintea lui Patrick: un bărbat brunet, cu capul pe spate și gîtul apăsător de un cuțit, o linie subțire de sînge pe carnea învinețită.

Patrick clipi și, în acea fracțiune de secundă, necunoscutul acționă. Ridică mîna dreaptă, apucînd încheietura lui Patrick, și lovi cuțitul, care zbură departe. Se aruncă într-o parte, părul i se răsuci dureros în strînsoarea atacatorului, apoi își roti mîna stîngă și-l lovi puternic cu pumnul. Patrick se clătină și slăbi strînsoarea. Omul se legănă împreună cu el, apoi se aruncă înainte și-l izbi cu capul pe Patrick, trîntindu-l jos. În acea clipă izbucni furtuna. Ploaia cădea în valuri din cer, ca un rîu scăpat din zăgazuri, deasă, rece și grea.

Patrick auzi pașii bărbatului bocănind pe pămîntul tare. Se răsuci în genunchi și începu să bîjbîie după pantofi. Ploaia îl sufoca și îl orbea. Hainele îi erau flească. Înnebunit, pipăi șoseaua cu mîinile. Găsi întîi un pantof, apoi și pe celălalt și se încălță în grabă, lăsînd șireturile desfăcute.

Necunoscutul o luase la dreapta. Patrick îl urmări, împiedicat de ploaie și de întuneric. Fulgeră din nou, neînterupt, săgeată după săgeată, alb și rece ca ura. În noapte, văzu conturul unei mașini și un om care deschidea portiera. Merse mai departe cu disperare, împleticindu-se.

Auzi zgomotul unui motor care nu voia să pornească. Avea o șansă. Alergă gîfîind prin beznă. Motorul hurui din nou și se stinse. Călcă pe un șiret, își pierdu echilibrul și se prăbuși în față,

julindu-și palmele pe pământul aspru. Motorul tuși, porni și rezistă. Strângînd din dinți de durere, se chinui să se ridice în picioare și străbătu șovăitor ultimii iarzi.

Se prăbuși peste mașină exact cînd aceasta porni de lîngă bordură; se întoarse, alergă și apucă mînerul de la ușă. Portiera se deschise, iar el se aruncă înăuntru în timp ce mașina prindea viteză. Șoferul nu aprinsese încă farurile. Ploaia și întunericul inundau parbrizul.

Patrick întinse mîna după volan și îl trase înspre el. Șoferul frîna brusc, intrînd în derapaj. Mașina urcă peste bordură, se înclină și intră în zidul falezei.

Intrînd în panică, șoferul deschise ușa și se chinui să iasă în șosea. Alunecă, își recăpătă echilibrul și începu să alerge.

Patrick își deschise și el, violent, portiera, dar aceasta se opri în zid, lăsînd un loc mult prea îngust ca să se poată strecura afară. Se arcui peste schimbătorul de viteze și ieși pe ușa șoferului. Vîntul și ploaia îl cuprinseseră și-l aruncară înapoi în lumea lor. Scurpă, trase aer în piept și o luă la fugă.

Încă un fulger despică cerul, tîrînd după el bubuitul mînios al unui tunet. În largul mării, talazurile înfuriate înghețaseră, de parcă lumina le-ar fi sculptat într-o clipită din gheață pură. Un vas apărui, căutînd adăpost în port, singur și deznădăjduit pe valurile de cristal. Îl văzu pe necunoscut escaladînd zidul în direcția plajei.

Nisipul era deja îmbibat de ploaie. Picioarele i se afundau în el. Era ca un clei care i se lipea de tălpi, trăgîndu-l în jos. Mergea ca în vis, fără să mai știe sigur de ce se afla acolo. Lumea dispăruse și fusese înlocuită de un coșmar. Auzea valurile izbindu-se de stînci și vîntul sfîșiind cerul în bucăți. Dîrele frînte ale fulgerelor apăreau de nicăieri și creșteau ca ramurile unui copac uriaș. Bărbatul era cu numai cîtiva iarzi înaintea lui, bîjbîind prin spuma albă de la marginea stîncilor. Un tunet zgudui văzduhul gol.

Patrick strigă, dar vîntul îi smulse cuvintele din gură, tăindu-i respirația. Omul era nebun. Stîncile pe care se cățăra aveau să fie înghițite de flux în curînd; nu se putea adăposti acolo.

Valurile îi spălau deja gleznele. Înainte și mai mult în apa înghețată, fără să vadă nimic, orbit de ultimul fulger. Marea îi ajungea acum pînă la genunchi.

Prima stîncă îl luă pe nepregătite, lovindu-i fluierul piciorului, și aproape îl aruncă în apă. Se cățără pe ea, se ghemui și încercă să o găsească pe următoarea prin pipăit. Nu mai era sigur în ce parte se afla țărmul și în ce parte marea. În orice clipă își putea pierde sprijinul și putea aluneca într-un loc cu apă adîncă, la mila curenților reci, lovit de stîncile negre, înghițit de întuneric.

Alunecă pe alge și plonjă înainte, în apa înghețată. În mijlocul vârtejului, îi ajunse la urechi o voce subțire și speriată. Vîntul risipi orice urmă de înțeles. Nu putea ști dacă vorbele exprimaseră o amenințare sau o chemare de ajutor. Aici, în depărtare, nu erau decît vîntul și marea.

Încă o piatră, plină de scoici cu marginile ascuțite; ploaia și valurile amestecate într-o singură perdea de apă și vîntul tăios ca o sîrmă subțire de metal. Zări o umbră mai întunecată decît celelalte, ghemuită la capătul stîncilor, acolo unde acestea se întîlneau cu marea. Abia ținîndu-se pe picioare, se aruncă înainte și îl înșfăcă pe necunoscut.

Căzură amîndoi în spate, pe o stîncă lată, acoperită cu alge. Auzi aerul din plămîinii adversarului său șuierînd afară.

— Cine ești? strigă Patrick, glasul lui furios acoperind vuietul furtunii.

Bărbatul rămase tăcut, zbatîndu-se în strînsoarea lui.

Deasupra lor, fulgerele sfîșiau întunericul ca pe un vâl subțire. Patrick văzu o față albă, cu ochii holbați de groază, și o mîină peste față, ca și cum s-ar fi apărut de el. Un tunet zgudui cerul.

Brusc, adversarul său îl împinse și scăpă din strînsoare, pe stîncă udă. Alunecă într-o scobitură, se răsuci și încercă să

rămîna drept. Cînd reuși să stea într-un picior, un talaz uriaș se prăbuși peste el, dezechilibrîndu-l complet. Se auzi un urlet înfiorător, animalic, nearticulat. Patrick întinse mîna. Dar nu prinse nimic. Dîra unui fulger străbătu cerul. Stîncă din față era goală.

Fluxul era încă în creștere. Pe o mare ca aceasta, Patrick nu mai putea face nimic pentru necunoscut. Se întoarse și începu să se tîrască înapoi, de-a lungul stîncilor. Pe țărm nu era nici o lumină care să-l călăuzească. În nebunia aceea putea foarte bine să se îndepărteze de uscat, să se îndrepte spre mare, spre moarte sigură. Pierdu șirul căzăturilor și al izbiturilor de stînci. Era foarte ușor să-și rupă un picior și să rămîna prins acolo pînă cînd marea avea să ia totul în stăpînire și să-l tîrască în adîncurile ei.

Fulgeră din nou. Lumea înnebunise cu totul. Se orientă și sări în apă, luptînd cu disperare să-și păstreze echilibrul. Chiar și aici curenții de adîncime erau violenți, ca niște frînghii care încercau să-i smulgă picioarele de sub el. Apa îi crescuse pînă la piept. Deodată se simți obosit, ca și cum marea l-ar fi stors de puteri.

Chinuit de durere, i se abandona, pe jumătate înotînd, pe jumătate înecîndu-se. Apa sărată îi năvăli în gură și-i umplu stomacul, făcîndu-l mai greu. Mîinile și picioarele i se mișcau lent, de parcă ar fi înotat în altă substanță, mercur sau nisipuri mișcătoare, grea și mortală, care-l trăgea în jos.

Dintr-o dată, simți pămîntul sub picioare. Tușind și scuipînd, se aruncă înainte. Capul i se scufundă, apoi ieși din nou la suprafață. Se strădui să-și mențină echilibrul. Picioarele aflară sprijin pe țărmul ușor în pantă. Vomitînd apă, parcurses, împleticit, ultimii iarzi de valuri furioase și ajunse, în sfîrșit, la nisipul îmbibat de ploaie. Mai merse cîtiva pași și se trînti la pămînt. În jurul lui se dezlănțuise urgia. Dar el abia băga de seamă. Tot ce-l preocupa, tot ce vedea plutind în noaptea neagră era chipul alb, oval al străinului și mîna ridicată cu care încerca să se apere de el. Iar pe partea interioară a încheieturii bărbatului, un cerc mic,

negru, tatuat, iar în interiorul cercului un sfeșnic cu șapte brațe, încununat cu o cruce.

Era imposibil, se gîndi. Un coșmar din trecut, un coșmar care nu putea să-l fi urmărit pînă aici, în acest loc, în acest moment.

În spatele lui, în întuneric, marea se legăna ritmat, îngreunată de corpurile înecaților și ale peștilor uriași care se scufundau în patul ei putrezit. Acolo jos se devorau unul pe altul, oameni, pești și vietăți fără număr, tîrîtoare sau înotătoare.

ȘASE

Cît timp rămase întins, cu respirația tăiată, la baza parapetului, aruncat parcă de valurile ameteite, pierdu orice noțiune a timpului. Încet, ploaia se liniști și tunetul deveni doar un hureit îndepărtat, iar furtuna se îndreptă spre dealurile Wicklow. Deși îl durea tot trupul, se ridică de jos, se cățără cu greu pe zid și trecu în stradă.

Mașina era tot acolo unde o lăsase, proptită în zid. Motorul se opri. Își închipuise că cineva avea să audă accidentul și să iasă să vadă sau să anunțe Poliția, dar șoseaua era pustie. Dacă se trezise cineva din somn, își imaginase probabil că fusese doar un tunet și se culcase la loc. Deschise portiera și se strecură pe scaunul șoferului.

Știa că trebuia să se întoarcă repede acasă, ca să facă un duș fierbinte și să-și schimbe hainele, dar mai întâi avea de cercetat mașina. Minteă îi era ca un vârtej. Mai văzuse simbolul de pe mîna bărbatului de două ori înainte. O dată pe medalionul de la gîtul Francescăi, cel pe care îl aruncase supărată în mare, aproape ca pe o prevestire a evenimentelor de acum.

Și a doua oară cu cîțiva ani în urmă, într-o misiune în Egipt. Revederea lui aici, în Irlanda, îl umplu de presimțiri sumbre. Crezuse acel episod îngropat pentru totdeauna; trebuia să-și dea seama că nisipurile alunecă și trecutul mort se întoarce la viață.

Aprinse luminile din interior și se uită în jur. Era un Citroën micuț, combi, curat și cu un aspect destul de nou, probabil închiriat. Pe scaunul din spate și în portbagaj nu era nimic. Se aplecă pe scaunul de lîngă el și deschise torpedoul.

Înăuntru găsi o hartă și o cărțuie legată în piele neagră. Era un exemplar din Noul Testament în grecește, cu traducere la

fiecare rînd în engleză, bazată pe versiunea revizuită. Paginile păreau foarte citite și, din loc în loc, pe margine, cineva făcuse adnotări, cu creionul. Lăsa cartea și se concentra asupra hărții. Era o hartă obișnuită a orașului Dublin, de la Ballymun și Santry în nord pînă la Tallaght și Glenageary în sud.

Strada lui, situată în colțul din dreapta jos, fusese încercuită de mai multe ori cu cerneală roșie. Alte cîteva inele încercuiau o zonă din Liberties, în centrul căreia se afla strada Francis, în apropierea bisericii Sf. Malachy.

Simți că îi îngheață sîngele în vine. Legătura dintre cele două cercuri era evidentă.

Luă cartea și harta și ieși în ploaie. Acum picura doar, furtuna își consumase puterile sau plecase în altă parte. Se opri doar ca să cerceteze și portbagajul, pe care îl găsi gol, așa cum se așteptase, apoi plecă spre casă.

Ruth era trează și îl aștepta. Era aplecată peste masa din bucătărie și ținea în mînă un ibric de ceai, mai mult ca să se liniștească decît din nevoia de a bea. El se așeză în fața ei, mut, tremurînd; se temea de blîndețea ei mai mult decît de orice.

– Furtuna m-a trezit, spuse ea. Plecaseși din nou. M-am gîndit că poate ești în birou. Te-am căutat peste tot.

Nu-l întrebă unde fusese, își spuse doar povestea și apoi tăcu. În penumbră chipul ei părea mai frumos decît orice chip de femeie pe care îl văzuse vreodată. În acel moment și în acel loc. Voia să stea alături de ea, să o țină în brațe, să-i vorbească. Își spuse că, totuși, o iubea; sau, cel puțin, asta era ceea ce voia. Să o iubească, să fie împreună. Dar în momentul acela nu era timp. Cercurile din jurul bisericii Sf. Malachy și cercul de la încheietura necunoscutului nu puteau avea decît un înțeles: un om era în primejdie de moarte. Patrick nu avea de ales.

– Trebuie să ies din nou, zise el.

Ea îl privi fix, începînd să înțeleagă.

– Ce se întîmplă, Patrick? Orice-ar fi, nu te privește pe tine. Tu ai terminat cu treaba asta.

– Vino sus, o chemă el. Trebuie să mă schimb.

Îl urmă, strângându-și halatul în jurul corpului, ca și cum ar fi putut să o apere de amenințările nopții. Lumea o apăsa, rece și grea, îi simțea răsuflarea fetidă în nări.

El intră direct în dormitor și ridică telefonul de pe măsuta de lângă pat. Ruth rămase în ușă, privind. Era un frig mușcător.

Telefonul de la parohia Sf. Malachy începu să sune. De Faoite nu auzea prea bine și, probabil, dormea, dacă nu cumva îl trezise furtuna. Inima lui Patrick bătea tare, în același timp cu soneria telefonului. Așteptă două minute, apoi închise.

– Gata, Patrick... lasă prostiile și spune-mi exact ce se întâmplă! El încercă să o ignore, începând să-și dea jos hainele ude, dar ea îl apucă de braț și-l obligă să o privească în ochi. Nu te juca cu mine, Patrick! Am dreptul să știu ce se petrece. Pentru Dumnezeu, nici măcar nu mai lucrezi în spionaj.

– N-are legătură cu asta.

– Nu? Atunci de ce tot misterul ăsta? Plimbări în miez de noapte, telefoane misterioase. Haide, Patrick, am mai trecut prin asta. Dacă tu ești în pericol și eu sînt în pericol, așa că nu te juca.

O îmbrățișă încurcat, incapabil să răspundă, poate de teamă. Afară, marea lovea încă mînioasă țărmul. Apă lângă apă, val lângă val, un ocean neîntrerupt în jurul lumii, înconjurîndu-l, legîndu-l de trecut. Beirut, Alexandria, Bandar Abbas – pretutindeni marea, pretutindeni valuri furioase se izbeau de țărm.

– N-are nici o legătură cu tine, Ruth. Pe cuvînt. E ceva din trecutul meu. Ceva ce trebuie să rezolv singur.

– Pe cine ai sunat?

– Pe Eamonn De Faoite. E preotul paroh de la Sf. Malachy, din oraș. Din cînd în cînd predă cursuri de limbi semitice la Universitate și la Trinity. A fost profesorul meu în anii șaizeci, cînd am studiat aici. Cred că e în pericol. Am vrut să-l avertizez.

– Să-l avertizezi? În legătură cu ce?

Patrick clătină din cap.

– Nu știu. Eu... Se opri. Fii atentă, continuă el. Acum opt ani am fost în Egipt. Agenția căuta sprijin printre coptii creștini pentru a-i contracara, într-un fel, pe Frații Musulmani. Fuseseră multe revolte antioptice la începutul anilor optzeci; Sadat îl exi-

lase pe papa Shenuda la Wadi Natrun; fundamentalismul islamic se răspîndea. Eu stăteam într-un sătuleț din deltă, împreună cu un agent local. Gazdele noastre erau copti. Într-o dimineată ne-am trezit foarte devreme. Ceva îi înspăimîntase. M-au întrebat dacă nu vreau să merg pînă în satul vecin, numit Sidi Ya'qub. Repetau încontinuu că se întîmplase ceva îngrozitor și că voiau să mă duc eu să văd dacă era adevărat. Cînd i-am rugat să-mi spună ce era, n-au făcut decît să-și ridice mîinile în sus și să clatine din cap. În cele din urmă, am acceptat. Am luat jeepul și m-am dus la Sidi Ya'qub. Se opri. Afară, glasul mării agitate acompania furtuna. A fost una dintre cele mai mari prostii pe care le-am făcut vreodată. Era cît pe ce să fiu linșat. Iată ce se întîmplase: în Sidi Ya'qub era o școală. Clădirea se afla pe o platformă mică în afara satului propriu-zis, pe o culme joasă. În după-amiaza anterioară veniseră niște bărbați, îi adunaseră pe copii la un loc, îi suiseră într-un autobuz și plecaseră cu ei. Cam treizeci de copii. Cînd am ajuns eu, satul era înnebunit. Îi căutaseră pe copii toată noaptea. Chemaseră poliția, Frații Musulmani erau prezenți în forță, toată lumea acționa haotic. Am rămas să dau o mîină de ajutor. Mi-am dat seama de ce se temeau coptii din satul vecin: dacă li se întîmplase ceva copiilor, ei aveau să fie, probabil, acuzați. Iar dacă li se întîmplase ceva rău, știau că lucrurile puteau lua o întorsătură urîță.

Patrick ezită.

– Și? întrebă ea.

– Ei bine, s-a dovedit că li se întîmplase într-adevăr ceva rău.

Foarte rău. I-au găsit pe copii imediat după prînz, într-un templu vechi, cam la o milă de sat. Nu e un templu extraordinar, de tipul celor pe care le găsești în traseele turistice. Am plecat și eu într-acolo, cu toată lumea, cînd s-a aflat că fuseseră găsiți copiii. În mijlocul templului era un bazin de piatră. De bazalt, cred. Foarte mare. Fusesse grav avariat, dar încă mai putea reține cam o sută de galoane. Închise ochii. Amintirea templului și a ceea ce găsiseră acolo era foarte vie în mintea lui. Co... copiii zăceau în cerc, pe marginea bazinului. Gîturile le fuseseră tăiate și sîn-

gele cursese în bazin. Nu era chiar plin, dar sîngele din el era adînc. Era și profesorul lor acolo. Fusesse înecat în bazin. Copiii fuseseră dezbrăcați și legați cu sfoară. Cineva le desenase pe frunte cîte un cerc, iar în cerc un sfeșnic în vîrfurile cărui se afla o cruce. Atunci am fost nevoit să plec, în momentul în care au văzut crucea. Făcu o pauză. Mai tîrziu am aflat că satul în care stătusem fusese la un pas de masacru. Plecaseră la timp, înainte ca vecinii lor să ajungă acolo. Nu s-au mai întors niciodată.

Ruth îl întrerupse.

– Nu înțeleg ce legătură are asta cu tine și cu Eamonn De Faoite.

– Cred că cei care i-au omorît pe copii sînt aici, răspunse el. Sînt aici, în Irlanda. Și cred că au de gînd să facă probleme. Trebuie să ajung la Eamonn. Acum, în noaptea asta.

– De unde știi că sînt aici? Ce s-a întîmplat?

– L-am văzut pe unul dintre ei. L-am urmărit.

– Un egiptean?

Patrick clătină din cap.

– Nu. Asta e cel mai ciudat. Nu cred că era egiptean. Cred... sînt sigur că era irlandez.

– Ce s-a întîmplat cu el? Patrick îi povesti. Și crezi că l-ar putea urmări pe De Faoite?

El ridică din umeri. Se îmbrăcase și era nerăbdător să plece.

– E posibil. Ascultă, Ruth, trebuie să plec.

– Vin cu tine.

– Nu, aș prefera să rămîi aici să supraveghezi casa. S-ar putea să mai fie un urmăritor.

Ea se îndepărtă de el. În spatele lor, patul se răcise.

– Nu asta e motivul, nu-i așa?

El se întorsese deja spre ușă.

– Nu vreau să te implic, Ruth. O tratez ca pe o afacere personală. N-are nimic de-a face cu Agenția.

– Așa crezi?

Devenea din nou nervoasă.

– Da, așa cred. Dar mințea, din disperarea de a evita gândul că trecutul punea din nou stăpânire pe el, că nimeni nu scapă, de fapt, din plasa fină a acelei lumi. Nu te implica, Ruth. Nu implica și Agenția. Mă întorc imediat ce îl văd pe De Faoite.

– Fă cum vrei. Dar nu te aștepta să mă mai găsești aici când vii înapoi.

Încă mai ploua când plecă.

ȘAPTE

Conduse distrat prin universul de lumini și umbre, ca o fantomă în trecere prin visul altcuiva. În ultima parte a drumului străbătu un decor plin de ferestre-evantai sparte, șine de tren ruginite și ziduri de blocuri înnegrite, pe care cineva scrisese DIAVOL cu litere de-o șchioapă, de mai multe ori la rînd. Era un fel de invocație. Dar cine asculta?

Liberties era cel mai vechi cartier al orașului și nici măcar întunericul nu putea ascunde mizeria și paragina de pe ambele părți. Mergînd pe strada Francis, spre Sf. Malachy, Patrick simți miros de drojdie de la o fabrică de bere Guinness din apropiere, amestecat cu fumul și aerul fetid care se ridicau dinspre chei. O ceață subțire, înghețată, începuse să se apropie dinspre mare și să se strecoare încet pe străzi.

Deasupra lui, într-un apartament, perdeaua fusese trasă într-o parte. Ochi nevăzuți îl urmăriră trecînd, apoi perdeaua căzu la loc. Un cîine lătră furios în stînga lui. Uși pătate și putrezite stăteau deschise, graffiti pe pereți, din holuri răzbătea un miros de urină, ferestre distruse, becuri distruse, vieți distruse.

Eamonn De Faoite fusese parohul bisericii Sf. Malachy dintotdeauna. Timp de aproape șaizeci de ani, în fiecare dimineată, își lăsa studiile sus, în cameră, și cobora în stradă să dea ochii cu mica lui lume. Liberties era calvarul lui, îi spusese o dată lui Patrick: acolo îl doborîseră, îl biciuiseră și-l bătuseră în cuie, într-un Paște nesfîrșit. Generații de oameni săraci și aproape săraci fuseseră vegheate de el: îi botezase, îi cununase, săvîrșise liturghia pentru ei și pentru copiii lor, primise confesiunile lor bîguite, le îndeplinise ultimele rituri, îi îngropase în sicrie din lemn de brad. Și încă mai aștepta învierea.

Se apropie atent de casa parohială, cu simțurile în alertă, după orice semn al unui posibil urmăritor: o mașină parcată, o umbră mișcându-se, un sunet. Dar nu era nimic. Merse pe lângă pereții casei și se apropie de ușă. Acum nu mai avea ce face: dacă era urmărit, trebuia să-i lase să-l vadă.

Bătu la ușa casei parohiale. Vizitele la De Faoite nu-l aduseseră foarte des aici. În mod normal, se întâlneau la Colegiul Trinity sau la Biblioteca Chester Beatty din Ballsbridge; bătrînul preot își păstra cele două lumi separate una de cealaltă. Poate doar așa reușea să nu înnebunească.

— Nu sînt un om bun, îi spusese o dată lui Patrick. Mi-e greu să fiu preot. Urăsc sărăcia. Detest găinăriile și mizeria pe care o fac oamenii din viața lor de fiecare zi. Dacă ar trebui s-o iau de la capăt, nu știu dacă aș mai face față. Știi, dacă aș crede în reîncarnare ca yoghinii indieni, aș lua-o razna. Imaginează-ți, să trebuiască să mă întorc aici! Iisuse, nu-ți da fiori ideea?

Patrick bătu din nou. Poate faptul că-și ura menirea îl făcea să fie aproape un sfînt. Nu știa; el era dintre acei oameni care-și făcuse o mizerie din viață. Își dădu seama, dintr-o dată, că nu se mai spovedise de peste douăzeci de ani. Avea o mulțime de greutăți care-i apăsau sufletul. Ceața șerpua în jurul ușii emailate. De ce nu răspundea De Faoite? În camera de sus, care-i servea bătrînului drept birou, ardea o lumină.

Nu primi răspuns nici cînd bătu a treia oară. Cînd se întoarse să plece, observă că lumina era aprinsă și în biserica alăturată. Deschise poarta de fier și intră în curte. Biserica veche se deslușea în întuneric, vag amenințătoare, învăluită în ceață. Fusese înălțată în 1689, acum fiind, în mare parte, grav degradată. De Faoite deschisese un fond pentru restaurare și lansase apeluri pentru bani, dar cine avea să-și golească buzunarele pentru a înfrumuseța o biserică de cartier?

De deasupra ușii îl privea o statuie învechită a Fecioarei. Chipul îi era aproape lipsit de trăsături, neavînd nici nas, nici ochi, nici un fel de expresie. Pe cap purta o coroană, iar în brațele ei un prunc deformat, cu membrele erodate de vînt și de mizerie, întindea o mînă fără degete spre sînul vag conturat.

Ușa se deschise la atingerea lui. Miresmele amestecate de ceară și tămâie se suprapuneau peste mirosul persistent de umezeală. Sub icoana Inimii Sacre, o candelă pîlpîi din cauza curentului de la ușă. Se strecură fără zgomot înăuntru, simțindu-se străin și stingherit. Când călcase ultima oară într-o biserică?

Umbre vagi se mișcară sub boltă. În capătul îndepărtat al bisericii, deasupra altarului, un felinar singuratic atîrna de un lanț de aramă, răspîndind o lumină slabă, sidefată peste ultimele trepte ale altarului. Alături, șase lumînări arseseră în întregime la picioarele unei statui de alabastru a Fecioarei.

Îl strigă pe De Faoite, dar nu primi nici un răspuns. Ceața intrase după el în biserică și se învoldura pe podea. Închise ușa.

— Ești aici, părinte?

Un ecou slab răsună din bolta ascunsă în întuneric. Cu un gest instinctiv, își cufundă degetele în vasul cu apă sfințită și se închină. Biserica nu era încălzită, iar în noaptea aceea părea un adevărat congelator.

Poate că preotul fusese chemat urgent să asculte confesiunea vreunui enoriaș. De-a lungul zidului de vest erau trei confesionale. Patrick merse pînă la ele. Erau goale.

Strigă din nou, dar glasul i se pierdu în liniștea umedă, plină de sacralitate. Își pierdea timpul aici. Mai bine să găsească un telefon și să-l sune din nou pe De Faoite. Se întoarse și porni spre ușă.

Auzi un zgomot înfundat. Părea să vină din direcția transeptului, poate din altar. Patrick împietri. În umbră, nici o mișcare. O lumînare sfîrîi și se stinse. Făcu un pas precaut înainte.

— E cineva acolo? întrebă.

Nu răspunse nimeni. Simți cum i se ridică părul pe mîini și la ceafă. De ce îi era frică?

Zgomotul se auzi din nou, puțin mai tare. Era ca un geamăt, aproape neomenesc. Un animal, poate. Un cîine sau o pisică rănită.

Înaintă pe vîrfuri prin întuneric, spre transept. Deasupra anafurei tremură o flacără roșie. Își încordă privirea în semiîntuneric.

Era ceva pe altar. Ceva viu. Aerul i se blocă în gât, acru de frică.

— Eamonn, șopti el. Tu ești?

Ființa de pe altar se mișcă. Patrick urcă treptele, simțind în nări mirosul greu de tămâie. Aerul era amețitor, greu de sfințenie. Când se apropie, văzu că pînza albă de pe altar era pătată. O dîră roșie, ca de sirop sau de vin, o îmbibase. Amintirile din copilărie năvăliră peste el ca să-l îngrozească: oroarea potirului cu sînge, oroarea jertfei de carne oferită ca pîine, oroarea celor șapte răni ale lui Hristos sîngerînd pe altar. Ființa de pe masa albă era un bărbat.

Probabil îl legaseră înainte de a-l tîrî acolo. N-ar fi reușit să-i facă ceea ce-i făcuseră dacă ar fi fost liber; s-ar fi zbatut, în ciuda bătrîneții. Nu părea conștient de prezența lui Patrick sau de orice altceva în afara durerii care-l înconjură. Dar era treaz, asta era cel mai cumplit.

Patrick umblă cu degetele la frînghii. Își simți bila amară ca o arsură în gât. Probabil îi scosese ochii; orbitele erau pline de sînge, asemenea scobiturilor din stînci, după reflux, asemenea bazinului cu sînge din templul egiptean părăsit.

— Eamonn, rosti, sînt eu, Patrick. Mă auzi? Bătrînul preot gemu din nou, dar nu dădu nici un semn că l-ar fi recunoscut. Frînghiile erau strînse și-i creștau trupul firav asemenea firelor cu care păianjenul își înconjoară prada. Dar acum nu mai era nevoie de ele. Bătrînul nu mai avea nici o fărîmă de putere. Cine a făcut asta, Eamonn? De ce? De ce? Plîngea. Lacrimile îi căzură pe pînza altarului. Mîinile îi tremurară în timp ce desfăcu nodurile. Ridică privirea și văzu figura lui Hristos, suspendat în semiîntuneric, un corp de lemn bătut în cuie de lemn. Bătrînul scoase un geamăt și încercă să se miște. Nu-i nimic, Eamonn. Nu încerca să vorbești. Chem salvarea. O să te scoatem noi de aici. Desfăcu ultimul nod și largi strînsoarea frînghiilor. Mai mult nu putea face singur. Trebuia să cheme salvarea. Își scoase haina, o împături și o așeză sub capul preotului, ca pernă. Știa că trebuia să șteargă de sînge fața lui De Faoite, dar îi era groază

Cînd se uită în sus, zări ceva pe zidul din spate. Deasupra artoforului, cineva mîzgălise un mesaj cu litere mari, negre. Erau două rînduri. La început nu înțelegea cuvintele, apoi, cu un șoc, recunoscuse literele: cele din primul rînd erau ebraice și inscripția era în aceeași limbă. Al doilea rînd era în greacă.

עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל

Και ει 'ο οφθαλμος σον σκαλδαλιζει σε, εξελε αυτον και βαλε απο σον.

Primul era usor de tradus.

Ochi pentru ochi, spunea, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior.

Greaca nu o știa la fel de bine, dar inscripția nu era dificilă:

Iar dacă ochiul tău te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine.

Vopseaua era încă umedă. Din loc în loc cursese. Cel care scrisese se grăbise. Dar nu foarte tare. Sub cele două rînduri scrise, aceeași mîină desenase un cerc. În mijlocul cercului era pictat conturul unui sfeșnic. Un sfeșnic cu șapte brațe. O menora cu o cruce.

– Eamonn, dacă mă auzi, dă afirmativ din cap. Aș vrea să știu dacă ești conștient că sînt aici.

Deodată mîna lui De Faoite se întinse și-l apucă pe Patrick de încheietură. Îl trase în jos, spre el. Buzele i se mișcau, străduindu-se să formeze cuvinte. Respira cu noduri dureroase. Pe buze și pe bărbie îi curse salivă.

-Pă...

Era abia o șoaptă. Patrick își lăsa capul în jos, cu urechea aproape de buzele tremurătoare ale bătrînului.

– Te aud, Eamonn. Ce e? Ce vrei să-mi spui?

Buzele se mișcă din nou.

– *Pă... șeș...te...*

– Nu înțeleg.

– *Cu... curînd... Pă... șeș... te... curînd. Găsește... Balzarin...*

I-am dat hîrtii... Știe... ceva... Întreabă... Balzarin.

Mîna lui De Faoite se relaxă și dădu drumul încheieturii lui Patrick. Trupul moale îi căzu pe spate. La picioarele Fecioarei încă o lumîinare se predă speriată în fața întunericului.

OPT

Pașii erau ușori, dar amplificați de liniște. Patrick se răsuci. Umbre. Un întuneric care nu era perfect întunecat. Un zgomot sus, în tavan: șoareci? lilieci?

– *Al-salām alaykum*, Patrick. Ești foarte departe de casă. Vocea slabă răsună extrem de puternic în liniștea spațiului gol. Venise dinspre un pîlc de umbre aflat între rîndurile de bănci. Patrick făcu un pas înapoi, împiedicîndu-se la picioarele altarului. Care-i problema? Te-ai speriat? N-ai fost niciodată ușor de speriat, prietene.

Glasul îi era cunoscut, dar, în același timp, străin, ca și cum cineva l-ar fi împrumutat. Salutul fusese în arabă, dar cel care vorbise nu era arab.

– Alex? Tu ești?

– Pe cine așteptai? Pe Iisus Hristos? Celebrul evreu care a abandonat clasele muncitoare pentru ... O siluetă păși din umbră într-o fișie palidă de lumină. Făcu un gest vag cu mîna înmănușată ... pentru asta.

La ce se referă? se întrebă Patrick. La lemn? La tencuială? La lumînările ieftine? La tăcere?

– Ce cauți aici, Alex?

Glasul lui Patrick era rece și neprimitor.

– Sîntem pe teren neutru, Patrick. Liniștește-te.

Nou-venitul întinse o mînă, dar Patrick rămase nemișcat. Aleksandr Cekulaiev fusese șeful secției KGB din Beirut în timpul ultimei misiuni a lui Patrick acolo. Înainte de asta se mai întîlniseră de două ori la Cairo, de mai multe ori la Bagdad, o dată la Najm al-Sharq, o cafenea murdară din Damasc unde Patrick făcuse o intoxicație alimentară. Rusul mic și gras îi

provocă aceeași reacție în stomac ca și amintirea mîncării rîncede. După cum bătuse vîntul politic, fuseseră adversari, dușmani, prieteni, parteneri de crime – cîteodată toate în același timp. Alex încercase să-l omoare o dată. Așa că nu mai exista teren neutru pentru ei.

– Ce e, Alex? Ce vrei?

Nu era pregătit pentru Alex. Gîndurile nu i se desprinseseră încă de corpul lui Eamonn de pe altar.

– Și eu voiam să te întreb același lucru.

Cekulaiev păși atent înainte. Patrick îl vedea mai clar acum. Rusul părea mai cărunț decît și-l amintea. În spatele palorii naturale, pielea părea acoperită cu un strat fin de cenușă, iar ochii îi erau înconjurați de riduri întunecate, asemenea crăpăturilor subțiri ca firele de păr de pe o vază raku. Patrick se întrebă dacă încărunțirea era prețul sau răsplata unei vieți prin care trecuse furișîndu-se, mințind și calculînd neîncetat.

Glasnost-ul se apropiase de el doar ca să-l adulmece și se retrăsese, poate mai mult întristat decît speriat. Era prea bătrîn ca să se schimbe și prea tînăr ca să fi avut cînd să învețe. Sistemul putea să se înmoaie; el avea timp să aștepte. În cele din urmă, avea să îmbătrînească și el. Într-un anumit sens, el era sistemul.

Rusul arată cu capul spre altar.

– Pot să văd? Patrick nu spuse nimic. Cel puțin, nu avea nici un motiv să creadă că Cekulaiev ar fi fost responsabil de tragedie. Nu-ți face griji, Patrick. Sînt singur. Înaintă încet, ca un prieten îndoliat care venea lîngă catafalc să vadă mortul. Patrick se trase într-o parte ca să-i facă loc. Rusul urcă treptele pînă la altar și rămase cam un minut cu capul plecat, ca și cum s-ar fi rugat. Cînd se întoarse, avea o expresie înghețată. Nu e o prive-
liște prea plăcută. Îl cunoșteai?

– Da. Era preot aici. Și mi-a fost prieten.

Patrick era încă amorțit, incapabil să perceapă oroarea morții lui Eamonn.

– Da, desigur, preotul. Cekulaiev se uită în jur, ca și cum abia atunci și-ar fi dat seama că se afla într-o biserică. Inscriptiile de pe perete. Ebraică și greacă. Le înțelege, fără îndoială.

– Da, cuvînt cu cuvînt. Dar de ce au fost scrise acolo și cine le-a scris... n-am idee.

Sus de tot, șoarecii se mișcă încet, în beznă. Sau erau, totuși, lilieci?

– *Oko za oko, zub za zub*. Patrick se uită surprins. *Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*. Cineva a vrut răzbunare. O răzbunare spirituală... cu mijloace foarte pămîntești. Ce poruncă a încălcat prietenul tău, Patrick?

– Aproape pe toate, cred. Sau nici una. Ce importanță are?

– Pentru mine, nici una. Dar poate a avut pentru altcineva. Despre ce e vorba, Patrick?

Patrick se uită fix la rus, ca și cum l-ar fi provocat.

– Haide, Alex, ce vrei să spui? Că nu știai ce aveai să găsești, că nu știai că sînt aici? Asta vrei să spui? Presupun că ai venit la Dublin în vacanță și ai nimerit aici într-un tur matinal pe la cel mai puțin vizitate biserici ale orașului.

Cekulaiev nu răspunse. N-avea nevoie decît de un aparat de fotografiat la gît ca să se transforme în modelul unui anumit gen de turiști. Haina cafenie și eșarfa roșie erau perfect călcate, pantofii reflectau lumina lumînărilor. Putea fi un om de afaceri în vacanță, pasionat de lucruri sfinte pentru plăcerea propriului suflet. Dar Alex Cekulaiev nu avea suflet.

– Hai să stăm jos, Patrick. Mă simt vulnerabil aici sus, ca un actor pe scenă. Toate rîndurile acelea de bănci goale, toate umbrele adunate în spatele coloanelor... mă neliniștesc. Hai să ne așezăm.

Patrick se cutremură și își întoarse privirea. Își aminti – cîți ani trecuseră de atunci? – un spectacol cu piesa lui Eliot, *Crimă la catedrală*. Unde fusese? La Sf. Patrick? La Christchurch? Uitase. Dar nu uitase scenele finale: Becket lîngă altar, înjunghiat și plin de sînge, cavaleri ai diavolului cu săbiile înroșite, corul

femeilor din Canterbury, psalmodiind în umbră: „*Pământul e pîngărit, apa e pîngărită, animalele noastre și noi înșine sîntem mînjiți de sînge. O ploaie de sînge mi-a orbit vederea.*”

O ploaie de sînge. Ochi pentru ochi. Și acum Alex Cekulaiev apăruse de nicăieri, ca o fantomă, să-i bîntuie prezentul. Sau ca un cavaler cu paloșul însîngerat, pășind în față ca să ofere publicului explicații raționale pentru o crimă sîngeroasă.

Merseră împreună pînă în fundul bisericii și se așezară în ultimul rînd de bănci, asemenea unor penitenți care își așteaptă rîndul la spovedanie, învăluiți de întuneric.

– Dacă aș crede în ceva, spuse Cekulaiev, m-aș face musulman. Bisericile sînt tare mohorîte, nu crezi? Îmi dau fiori. Dar moscheile sînt mai bune. Fără statui, fără pomeniri, fără morți răstigniți pe cruce. Religia asta a voastră e morbidă, nu ți se pare?

Patrick se gîndi la Eamonn. El nu fusese niciodată morbid. Patrick își dădu seama că îl iubise întotdeauna pe bătrîn, chiar și în anii în care se întîlniseră foarte rar.

– Aveai de gînd să-mi explici cum ai ajuns aici. Cekulaiev băgă mîna în buzunar și scoase un pachet de țigări. Îl întinse spre Patrick. Nu, mulțumesc.

Rusul ridică din umeri, scoase o țigară și puse pachetul la loc în buzunar. Vîrî țigara într-un portțigaret micuț de abanos, cu un inel subțire de fildeș, și o aprinse. Folosi un chibrit, protejînd flacăra cu palmele sale groase. O clipă, fața i se luminează ca o icoană în întuneric, stinsă, cenușie și cojită. Trăsăturile i se maturizaseră, se gîndi Patrick. Sau poate doar îmbătrîniseră.

– Rusești, spuse Cekulaiev, referitor la țigări. La vîrsta mea începi să capeți tabieturi. Iar oamenii mei nu au încredere în agenții cărora începe să le placă confortul occidental. Așa cum ai tăi devin ostili față de oricine simpatizează ideologiile de stînga. Noi nu întrebăm niciodată ce gîndesc oamenii... e mult prea abstract. Ceea ce doresc îi face mult mai periculoși. Suflă o dîră subțire de fum. Patrick se întrebă dacă mai exista în limba rusă un cuvînt pentru „sacrilegiu”. Acum cîteva săptămîni,

începu Cekulaiev, am sosit la Dublin din Egipt. Urmăream niște zvonuri, o pistă pe care o găsisem în Alexandria. Poate ai auzit și tu zvonurile. Poți să-mi spui sau nu, cum dorești, e treaba ta. Oricum, în seara asta am urmărit un bărbat pe coastă. Conducea un Citroën micuț. Era un șofer foarte atent, puțin cam încet; foarte greu de urmărit. A parcat pe o șosea, lângă mare. După un timp, a coborât și s-a plimbat puțin pe șosea; apoi a început să aștepte. Am așteptat și eu. Înțelegi, Patrick, în meseria asta a noastră e foarte important să știi să aștepți. Dar prietenul nostru n-a fost foarte inteligent. S-a lăsat văzut. Cineva l-a atacat. Rusul duse țigara la gură și trase încet din ea. Nu se uită la Patrick. Cred că știi ce s-a întâmplat după aceea, continuă el. Când ai ieșit a doua oară, te-am urmărit. Țasta e adevărul, Patrick. Tu însuși m-ai condus aici.

Patrick simți banca rece și dură sub el. Își aminti de slujbele lungi la care asistase în copilărie, de mirosul greu al confesionalului, încărcat de vinovăție, de remușcare și de lacrimi. Și de îngrozitoarea monotonie a vieții.

— Ce te-a determinat să ieși din umbră, Alex? Nu mai voiai să mă urmărești? Nu mai voiai să afli unde te-aș putea conduce?

— Am decis că era timpul să discutăm. Să ne împărțășim gândurile. Putem să ne ajutăm unul pe celălalt, nu crezi?

Patrick nu zise nimic. Peste rîndurile tăcute de bănci, putea încă să deslușească silueta lui Eamonn De Faoite, ucis inexplicabil. În pacea zorilor, bisericuța se umplu de fantome. Oameni pe care îi omorîse sau lăsase să fie omorîți. Oameni pe care îi trădase, oameni pe care îi cumpărase sau îi vînduse, toți morți sau ca și morți, toți nespovediți și necruțători. Hasan Abi Shaqra venind la el pentru înțelegere, sîngele lui împrăștiat pe nisip, ca cioburile roșii, strălucitoare, de sticlă, privirea trădată, ochii clipind neîncrezători.

— Nu mai sînt la Agenție, Alex. E adevărat, indiferent dacă mă crezi sau nu. Nu știu nimic despre zvonurile tale, nu l-am

vazut niciodată pe omul pe care l-ai urmărit în seara asta. Nu te mint.

Deasupra, în pod, piciorușe cu gheare zgîriau lemnul. Cu ani în urmă, cineva avusese o viziune aici, o statuie se mișcase sau începuse să sîngereze, poate chiar Fecioara, palidă în vâlul ei albastru, Patrick nu mai ținea minte. Oricum, ce importanță mai avea? Nu se schimbase nimic. Iar preotul zăcea mort pe altar, cu sufletul încă încărcat de păcate.

– Te rog să-mi spui ce știi, Patrick. Nu sîntem copii. Eu nu cred în coincidențe.

– Ți-am spus, am ieșit din circulație. Dacă nu mă crezi, poți să verifici. Un simplu telefon ar fi de-ajuns.

Cekulaiev își luă țigara din gură, fără afectare, cu un gest nestudiat.

– Ai fost întotdeauna prea încrezător, Patrick. Pentru un agent, e un defect foarte mare. Poate ai crezut că-ți sînt prieten. Unii dintre noi se nutresc din această înșelăciune, că în adîncul sufletului am fi frați, aliați dincolo de ideologiile noastre. În Beirut era ușor să gîndești așa. Ne urau pe toți, fără discernămînt. Ne luau ostatici, ne omorau. Eram toți niște necredincioși, fără șanse de salvare. Asta ne-a inspirat multă camaraderie: dușmanul dușmanului meu e prietenul meu. Cîtă vorbărie! Cîtă prostie! Cei ca noi n-au prieteni, Patrick! Nu ne putem permite. Pentru mine ar fi cel mai mare lux, mai perfid decît țigările americane și parfumul franțuzesc. Prietenia miroase a decadentă și rămîne pe piele mai mult timp decît esența de trandafiri. Ei ar adulmeca mirosul pe trupul meu și mi-ar smulge pielea de pe carne și carnea de pe oase ca să-l scoată. Așa că nu-mi cere să te cred. Mai bine spune-mi adevărul despre Pesach, Paștele evreiesc.

Patrick tresări. Nu „pășește“, ci „Paște“. Oare asta spusese De Faoite? Ce însemna? Nu zise nimic. Era un joc. Jucau un joc. „Spune-mi ce știi. Spune-mi adevărul.“ Ca niște copii la șarade, mimau și-și făceau semne cu gesturi grotești. Dar, spre deose-

bire de copii, țelul lor era să se încurce, să se dezorienteze, să se păcălească unul pe celălalt. În lumea aceasta adevărul devenea minciună, minciuna adevăr, pînă cînd totul se transforma într-o mare minciună devoratoare.

Ca un adorator, fascinat de priveliștea sîngelui lui Dumnezeu, ca vinul roșu în potirul de aur, privi drept în sus și rămase tăcut. Cekulaiev făcu un gest brusc cu țigara, un gest roșu care străpunse întunericul. În umbra din spatele lor se auziră pași. Ceva dur și rece apăsă ceafa lui Patrick. Auzi zgomotul inconfundabil pe care îl face tragerea piedicii unui pistol.

– Cred, șopti Cekulaiev, ca și cum ar fi recunoscut, cu întîrziere, sacralitatea locului în care se afla, cred că ar fi mai bine să vii cu noi.

ROUĂ

Casa arăta ca toate ascunzătorile pe care le văzuse sau în care locuise pînă atunci: puțin părăginită, puțin umedă, puțin tristă. O dată mașina parcată în siguranță în garaj, îl dezlegară la ochi. O ușă verde-închis ducea în casa propriu-zisă. Cekulaiev o luă înaintea, fără să spună o vorbă. Covoare ieftine cu model liliachiu, tapet zdrențuit, cornișe pătate de igrasie: un paradis la jumătate de preț pentru cei total lipsiți de moralitate. Ascunzătorile nu sînt locuri, ci momente în timp, asemenea vagoanelor de tren.

Încă nu avusese timp să i se facă frică. Dar știa că avea să vină și asta. În mod normal, Cekulaiev n-ar fi îndrăznit să-l ridice și să-l aducă aici. Existau legi nescrise, iar răpirea unui agent dușman pe teren neutru era una dintre cele mai inflexibile. Probabil că rusul era îngrijorat. Îngrijorat în legătură cu ceva grav.

Urcară o scară ponosită de lemn pînă la ultimul etaj al casei, al treilea. Cekulaiev deschise o ușă și intră înaintea lui Patrick într-o cameră mică, puțin mobilată: două fotolii tapițate într-o pînză verde-sters, o măsuță de cafea purtînd urmele rotunde ale orelor lungi de plectiseală incurabilă, poza unui peisaj care putea reprezenta orice zonă, din munții Urali pînă la dealurile Wicklow.

Pe peretele din fața ușii ardea o lampă mică, sprijinită pe un braț de aramă. Cekulaiev îl apucă cu mîna și-l trase spre el. În perete se deschise o altă ușă. Rusul rămase în urmă și-l invită pe Patrick să intre prin deschizătură.

– Te rog, spuse. După dumneata.

Patrick intră. Era o încăpere mai mică, izolată fonic, ca un studio radio. Conținea o masă de metal, fixată cu un piron în podea, și două scaune incomode, de lemn. Un bec puternic era înșurubat exact în mijlocul tavanului, protejat cu o plasă de sîrmă solidă. Nu erau covoare pe jos. Într-un colț se afla un vas de toaletă și un scaun simplu de lemn. Nu exista nici un loc pentru spălat sau bărbierit. Se întoarse exact în momentul în care ușa grea se închise în spatele lui.

Cekulaiev conducea interogatoriul împreună cu o femeie. Numele ei întreg era Natalia Pavlovna Nikitina, și Patrick observă că Cekulaiev nu-i omitea niciodată patronimul cînd i se adresa. După părerea lui, avea cam patruzeci de ani, iar în KGB nu putea avea un grad mai mic de maior. În zilele și nopțile care urmară, ea și Cekulaiev făcură cu schimbul, lăsîndu-i lui Patrick foarte puțin timp pentru odihnă.

Natalia Pavlovna avea, probabil ca acoperire, postul de secretară șefă sau de atașat adjunct la ambasada de pe strada Orwell, bănuia Patrick. Era slabă, răbdătoare și îi plăceau tăcerile prelungite. Părul lung, negru, îi era mereu prins în coc, la spate, și susținut cu agrafe. Se îmbrăca simplu, întotdeauna în negru, ca și cum ar fi fost într-un doliu neîntreput. Gîtul lung și palid îi lucea ca alabastrul.

Patrick crezu la început că suferea de anorexie, dar în timp își revizui părerea: Natalia Pavlovna era ascetică. Membrele albe, sîinii abia conturați, gîtul de alabastru îi aminteau de o balerină. Dar femeia aceasta se dedicase unui altfel de balet și dansa pe o muzică diferită. Cînd Cekulaiev se temea să folosească biciul pentru a-i zdrobi rezistența, scoțînd interiorul la lumină, ea considera tortura binevenită. Cînd el devenea perfid și amenința cu privarea de cele necesare supraviețuirii, ea era obiectivă și trata interogatoriul ca pe o disciplină riguroasă din care adevărul, purificat și lustruit, avea să iasă, în final, la lumină.

Patrick nu avea cum să-și dea seama cît timp trecuse. Lumina zilei nu pătrundea în cameră. Becul puternic din tavan nu se stingea niciodată. Adesea, Patrick se trezea disperat dintr-un somn întrerupt, și-i vedea pe Natalia Pavlovna sau pe Cekulaiev lîngă patul său, gata să înceapă o nouă rundă.

Cel mai greu era cu femeia. Își făcuse ucenicia în aripa pentru femei a închisorii Kresty din Leningrad, înainte ca aceasta să fie transformată în spital de psihiatrie. Acolo învățase ritmul durerii și cadența disperării, deprinsese acea finețe a metodei care lasă pielea neatinsă și mintea ferfenită. Vorbea limba trădării în toate dialectele ei. Dar limbajul sufletului ei era sărac, iar ea știa lucrul acesta și îl dezvăluia și altora, fără să vrea.

De la Kresty fusese transferată la închisoarea Lefortovo din Moscova, unde lucrase pe dizidenți ca Soljenițin și Bukovski. Vorbea mult despre experiența ei de acolo. Mai presus de toate, își amintea plasele largi pe care autoritățile le întinseseră pe spațiile goale dintre paliere ca să-i împiedice pe deținuți să se sinucidă aruncîndu-se în gol.

— Gîndește-te la mine ca la o astfel de plasă, îi spunea ea lui Patrick. Sînt aici ca să te ajut, ca să te opresc din cădere. N-ai de ce să te temi.

Camera deveni un coșmar. Podeaua, pereții și tavanul se amestecară într-un spațiu fără formă și fără dimensiuni. Lumina nu slăbea și nu pîlpîia niciodată. Puțin după sosirea lui Patrick, un soldat de serviciu îi luase hainele și îi dăduse, în schimb, o cămașă de noapte albă și lungă. Nici un sunet de afară nu ajungea la el. Știa că nu putea fi auzit, chiar dacă striga.

Încă de la început își dăduse seama că oglinda era un geam prin care se vedea doar din afară, pentru a putea fi supravegheat permanent. Stătea în fața ei ore întregi, holbîndu-se la cei care îl capturaseră, ca un animal la grădina zoologică. Alteori se întorcea cu spatele la ei, uitîndu-se la peretele opus.

Mîncarea îi era adusă în castroane în timp ce dormea. Mesele erau exact atît de dese, încît să nu sufere de foame, dar

nu suficiente ca să se sature. Mereu același fel: orez fiert, cîteva boabe de fasole, cafea neagră, rece. Castroanele goale erau luate tot cînd dormea, ceea ce se întîmpla destul de rar. Cafeaua îl ținea treaz și agitat mai mult timp. Cînd reușea să doarmă, era neliniștit și se trezea ușor. În curînd deveni confuz. Suferea de constipație, urmată de accese puternice de diaree care-l țineau ghemuit pe toaletă ore întregi. Adesea se trezea din vise urîte, tremurînd și cu o senzație de greață.

Cîteodată îl lăsau să doarmă zece sau cincisprezece minute, apoi îl trezeau cu lovituri puternice în ușă. Totul se repeta mai multe ore la rînd: de fiecare dată cînd începea să moțăie, loviturile reîncepeau, pînă cînd devenea agitat și furios. Cînd ajungeau la a zecea sau a unsprezecea tură, era atît de obosit și de confuz, încît începea să plîngă de ciudă. Apoi îi era rușine de lacrimile sale; era hotărît să nu dea nici un semn de slăbiciune în fața temnicerilor săi. Dar lacrimile tot veneau, fie că voia, fie că nu.

Îl visa neîncetat pe De Faoite, altarul sfîșiat și însîngerat pe care zăcea, incapabil să vorbească, asemenea unui animal torturat. Preotul se ridica, deschidea buzele crăpate și șoptea același cuvînt, repetîndu-l la nesfîrșit: Paștele, Paștele. În vis, din tavanul înalt și arcuit se desprindeau și cădeau bucăți de ten-cuială, albe și tăioase ca zăpada, plutind fără țintă prin biserica sîngerie, înălbindu-i podeaua și pereții, spălînd-o de toată degradarea.

– Vorbește, Patrick, spunea Natalia Pavlovna cu glasul tainic, ca al călugărițelor pe care le cunoscuse în copilărie, cînd se rugau, singure cu Dumnezeu. Povestește-mi despre tine, despre trecutul tău. Avem foarte mult timp, tot timpul din lume.

Dar el simțea o undă de nerăbdare în vocea ei, un tremur de alarmă, care-i trăda aparența de calm cu care-și abordase sarcina. Niciodată nu vorbea direct despre lucruri, nu punea întrebări care să sugereze răspunsul. Interogatoriul ei era foarte ocolit, și totuși, Patrick știa că i-ar fi convenit o pradă sigură și rapidă.

La început, Patrick nu răspundea acestor deschideri. Păstra o tăcere hotărâtă, ca și cum s-ar fi aflat sub jurământ. Acesta era noviciatul lui. Dar, pe măsură ce timpul trecea și nu mai reușea să deosebească zilele de nopți, prezentul de trecut și visul de realitate, începea să tînjească din ce în ce mai mult după vizitele Nataliei Pavlovna. În cele din urmă, simți doar recunoștință pentru prezența ei și o dorință nestăpînită de a-i face pe plac.

Cîteodată se trezea din vreun vis încîlcit sau din vreun coșmar, cu mintea nefiresc de limpede și, în astfel de momente, își dădea seama că această recunoștință era exact ceea ce încercase Natalia Pavlovna să obțină. Dar nu putea să o înlătore pe de-a-ntregul. Lipsa somnului și dozele repetate de cafeină îl mențineau într-o stare de dezechilibru. Resursele îi slăbiseră, rezistența era din ce în ce mai greu de păstrat. În anumite momente simțea că o iubește, cu vocea ei caldă, liniștitoare, cu ochii negri, întrebători.

Nu era dragoste, bineînțeles, ci teamă amestecată cu recunoștință. Și totuși, în unele momente simțea un fior de sexualitate între ei. Chiar și călugărițele, în paturile lor tari, se trezesc uneori cu o tresărire de dorință. Deseori, cînd venea ea, simțea o excitație fizică. Subtilitatea ei era ca atingerea unui deget pe piele. Deveneau tot mai apropiați. Întrebările ei îl dezbrăcau pînă la piele, ca mîna unei iubite. Se trezea transpirat, cu gîndul la trădare. Dar pe cine mai putea el să trădeze?

De cîteva ori îl întrebă despre păcate, mici sau mari, vechi sau actuale. Era o cale de a-i pătrunde în suflet, și din suflet în inimă, și de acolo în minte, unde păstra amintirile tuturor numelor, datelor și locurilor. Nataliei Pavlovna nu-i păsa de teologie. Păcatele nu însemnau nimic pentru ea, cel mult chei pentru a descuia porțile minții lui Patrick.

— Gîndește-te că sînt un preot, murmură ea, un părinte duhovnic. Cît a trecut de cînd nu te-ai mai spovedit?

Iar Patrick, care nu mai fusese de mulți ani la spovedanie și își simțea, într-adevăr, conștiința vinovată și bîntuită de pașii

ușori ai spiritelor neliniștite, spuse bucuros și fără remușcări tot ce avea pe suflet.

Natalia Pavlovna nu se grăbea niciodată, nu făcea presiuni directe, deși devenea din ce în ce mai clar că lucra contra timp. De la păcate în sens religios trecură la păcate lumești, de la morală ajunseră la pragmatism și la statul absolutist.

Rundele cu Cekulaiev erau mult mai la obiect. Spre deosebire de femeie, el nu era interesat de starea sufletească a lui Patrick. După un interogatoriu cu Natalia, Patrick se simțea aproape ușurat în fața întrebărilor directe ale lui Cekulaiev.

Cunoștea numele principalilor agenți ai lui Patrick din Egipt și Liban, majoritatea oamenilor de contact din PLO și Hezbollah și câțiva dintre agenții lui influenți în Siria. Știa amănunte despre casele CIA din Cairo și Port Said. Era în stare să spună pe dinafară cum se desfășuraseră mai multe cazuri importante în care Patrick fusese implicat, inclusiv câteva care merseseră prost, atât de prost, încât se pierduseră inutil vieți omenești. Știa de Hasan Abi Shaqra.

Ceea ce căuta erau, firește, golurile. Lucrurile pe care le cunoștea nu însemnau nimic pe lângă cele de care n-avea habar. Dar Patrick știa când să vorbească și când să tacă.

– Vorbește-mi despre Shifrin. Cekulaiev se întorcea mereu la bătrînul mentor al lui Patrick, șeful secției din Cairo. Când ți-a spus de Pesach? Ce știe despre Frăție?

Patrick nu răspunse pentru simplul motiv că nu avea nimic de spus.

Natalia Pavlovna, în schimb, avea priceperea de a estompa diferența dintre ceea ce știa și ceea ce nu știa. De câte ori vorbeau, Patrick simțea că îi slăbește rezistența. Vorbise și dorea să vorbească mai mult. Voia să i se destăinuie. Pereții albi îl apăsau ca pistonul unei prese hidraulice. Avea impresia că îl striveau. Dar nu reușea să-i măsoare.

– Vorbește-mi despre Pesach. Natalia Pavlovna revenea la acest subiect tot mai frecvent. Părea aproape neliniștită. Mîinile

subțiri i se odihneau în poală, goale și vulnerabile, ca niște crabi albi, lipsiți de crustă. Ce știi despre Migliau? E aici, în Irlanda? Ce-ai auzit? Au fixat o dată?

– Ți-am mai spus. Tot ce știu despre Pesach e că De Faoite l-a pomenit înainte de a muri.

– Îl mormăi și în somn. Te-am auzit de multe ori.

Mărturisirea că îl ascultase pe Patrick în momentele de delir nu păru s-o stingherească pe Natalia Pavlovna. Știa că Patrick bănuise, se așteptase la așa ceva. Somnul nu era tabu. În religia lor, nimic nu era tabu. Erau ca soț și soție acum. În mod sigur, nu mai puteau exista secrete între ei.

Se trezi de trei sau patru ori singur. A cincea oară era sigur că se întâmplase ceva. Era lihnit de foame; de ce nu venea nimeni? Strigă și bătu în pereți, dar nu primi nici un răspuns. Extenuat, adormi la loc. Când se trezi, nu se schimbase nimic. Strigă din nou. *Știu că mă auziți, ticăloșilor, știu că mă auziți!*

– Unde ești, Cekulaiev? Unde ești, Natalia? De ce nu răspundeți?

Dar nu răspunse nimeni chemărilor lui. Frica i se instalează, ca un ghemotoc, în stomac.

Se ghemui la baza peretelui, dezorientat. Deci schimbaseră tactica. Îl țineau izolat, lipsit de orice contact cu oamenii, înfometat. Se simțea neajutorat și speriat. Cât putea rezista? Rezervorul îi era gol, cel puțin de acele lucruri pe care Natalia Pavlovna voia să le audă. Oare minciunile i-ar fi folosit la ceva?

Se gândi la moduri de a face să treacă timpul, jocuri ale minții care să-i atenueze suferința crescândă. Mai întâi învăță să recite Tatăl Nostru invers, în engleză și apoi în latină, așa cum învățase în copilărie. Apoi compuse poezii complicate, fără sens, în arabă, în care fiecare cuvânt începea cu aceeași literă și fiecare vers se încheia cu aceeași rimă. Apoi scrise câte o scrisoare în minte fiecărei persoane pe care o cunoștea. Și tot nu veni nimeni.

O lungă perioadă de timp stătu lipsit de apărare în fața oglinzii. Se privi curios, așa cum ar fi privit o maimuță într-o cușcă: fața nerasă, ochii înroșiți. Poate că doar atât mai rămăsese: el și imaginea lui. Dacă dispărea el, se întrebă, imaginea avea să-i rămână acolo, ca o rană după scoaterea pumnalului? Lovi cu putere sticla, julindu-și degetele.

– Cekulaiev, idiotule! Nu te mai juca! Mișcă-ți fundul încoace, vreau să vorbesc cu tine.

Vocea spartă și goală i se lovi de pereții strîmți și căzu pe podea. Pentru prima oară, fu cuprins de o claustrofobie cumplită. Ceva îl strîngea de gît, îl împingea dureros în genunchi, îl strivea de podea. Începu să plîngă. Lacrimile îi alunecau pe obraji pâlizi, în barbă.

Timpul trecu. Se calmă și strigă din nou. Tot nu veni nimeni. Nu se auzea nici un zgomot. Parcă fusese îngropat de viu. Alungă gîndul din minte. *Ești încă în camera de interogatoriu. Ei sînt afară, te urmăresc. Rezistă.*

Folosi toaleta și se șterse cu o fișie ruptă din cămașa subțire de pe el. Nu mai era hîrtie.

Frica i se intensifică. Mai mult decît oricînd, pierduse orice noțiune a timpului și a spațiului. Dacă nu pleca repede, această încăpere micuță avea să-i fie mormînt. Se prăbuși la loc pe podea, tremurînd. Fără îndoială, acum Cekulaiev avea să decidă că era de-ajuns. Nu mai era nevoie să continue șarada. Era înfrînt. Avea să mărturisească. Natalia Pavlovna avea să înțeleagă. Fără bucurie răutăcioasă, fără reproșuri. Doar cu ușurare, pentru că tot calvarul avea să ia sfîrșit. Dar nu veni nimeni.

Nu era sigur cînd se gîndise prima oară că se întîmplase ceva grav. Condusese și el interogatorii, știa toate metodele. Izolarea era un instrument valoros: putea îngenunchea o voință puternică. Dar utilitatea ei era limitată. Cel care o suporta putea să delireze zile întregi sau chiar săptămîni. Iar răpitorii lui nu aveau atât de mult timp, era absolut sigur. Ceva nu era în regulă.

Luă un scaun și stătu cîtva timp cu el în fața oglinzii. Intenția îi era clară. Dar tot nu veni nimeni. Întorcîndu-și capul într-o parte, apucă scaunul de spătar și îl aruncă cu o boltă largă. Acesta lovi oglinda care se sparse într-o cascadă de cioburi de sticlă. Ceva ascuțit îi zbură în obraz. Camera de dincolo era pustie.

ZECE

Păși cu grijă, de parcă ar fi fost de sticlă, în camera strîmtă. În dreapta era o combină audio, echipată cu două rînduri de benzi, un grup pentru înregistrat, celălalt pentru redat. Combina era luminată, ca și cum cineva ar fi fost acolo și ar fi plecat cu o clipă în urmă. În fața ei se afla un teanc de foi de scris acoperite cu caractere chirilice. Pe el cineva lăsase un stilou cu capacul deschis. O mulțime de butoane digitale verzi și roșii străluceau ca niște luminițe de basm pe metalul lucios. O singură bandă se învîrtea ca o roată de circ, lovind butoanele cu capătul liber. Cineva lăsase pe combină o ceașcă de cafea pe jumătate consumată. Patrick o ridică. Era rece, veche de cîteva zile.

Cînd lăsă jos ceașca, mîna îi atinse combina. Auzi zgomo-
tul unei respirații, apoi o voce șoptind în apropiere.

– *Cînd o să înțelegi? Cînd o să mă credeți? Nu știu nimic. Nu pot să vă ajut. Nu pot să vă spun mai mult decît știu.*

Propria lui voce. Se cutremură și opri butonul pe care-l atin-
sese din greșeală. Liniștea se instalează din nou.

Rămase încordat în spatele ușii, așteptînd să vină cineva, strîngînd în mînă ceașca, obiectul cel mai asemănător cu o armă pe care îl găsisese. Cafeaua rece, vărsată pe podea, formase o băltoacă întunecată, kaki, care se absorbea în covor. Deasupra combinei era un ceas electric. Arăta zece fără douăzeci: seara sau dimineața, n-avea de unde să știe. Lăsă să treacă cinci minute. Nu apărui nimeni.

Ușa dădea în mica anticameră prin care trecuse la venire. Ca și în camera de interogatoriu, dispozitivul de comandă era

ascuns în spatele tapetului maroniu de pe perete. Ușa se închise în urma lui și, brusc, parcă nici celula lui, nici nișa de lângă ea nu existaseră niciodată. Stătea într-o cameră obișnuită și respira aer obișnuit. Numai cămașa albă de bumbac îi mai amintea de chinurile prin care trecuse.

Se opri pe palier, neștiind ce să facă. Bunul-simț îi spunea să coboare scările imediat: cu puțin noroc putea ajunge la intrare și apoi în stradă înainte de a veni cineva. Dar un instinct mai adânc îi spunea că n-avea să vină nimeni. Dacă pleca fără să știe despre ce era vorba, putea fi periculos. Dacă instinctul îi era greșit, avea cel puțin avantajul surprizei.

Într-o cameră cu vechituri de la etajul al treilea găsi un cioncan cu coadă lungă. În mîna lui părea mortal și îi oferî mai multă încredere. Celelalte camere — trei dormitoare — erau goale. O scurtă privire printr-o fereastră cu draperii îi arătă că era zece seara. Afară, străzile nesfîrșite, scăldate de ploaie, păreau provocatoare. Nu avea cum să ajungă jos.

Coborî scările la etajul al doilea, impunîndu-și să meargă încet, reprimîndu-și dorința de a o lua la goană pînă în stradă. Auzi ceva ca o muzică, un sunet înăbușit, aproape ireal. Era muzică, și totuși nu chiar muzică.

Pe palier ezită, ascultînd. Acum își dădu seama ce era: acul unui gramofon se blocase în șanțul unui disc și repeta la nesfîrșit același fragment de melodie.

Sunetul venea dintr-o cameră aflată la stînga lui. Deschise ușa. O măsuță de cafea cu reviste în limba engleză, două scaune ușoare, un pahar gol care fusese răsturnat pe jos. Într-un colț, un gramofon ieftin își rostea unica frază. Veni la el și-i ridică acul. Coperta era pe un raft din apropiere: înregistrarea concertului *Mise Éire* de Seán O'Riada, interpretat de Orchestra RTE. Cineva intrase, într-adevăr, în atmosferă.

Camera vecină era o sală de baie. Oțel fără luciu și porțelan prăfuit, o toaletă ca cea de sus, un aparat de ras pe un raft. Închise ușa.

În încăperea alăturată erau șase oameni, cinci bărbați și o femeie, Natalia Pavlovna. Stăteau în rînd, cu fața spre el și ochii pironiți asupra ușii. Nimeni nu vorbește. Nimeni nu-l invită să intre. Rămase în cadrul ușii mult timp, privindu-i, la rîndul lui, fix. Poziții ciudate, expresii chinuite. Nimeni nu mișcă nici un mușchi. Patrick închise ușa în spatele lui.

Cine îi legase făcuse o treabă bună: nici prea strîns, nici prea larg. Tocmai bine. O dată legați ferm de scaune, restul fusese ușor. Cumpăraseră probabil pungile de hîrtie și banda de lipit din Quinnsworth. Nu putuseră să coste mai mult de o liră.

În spatele pungilor, fețele erau albe ca varul. Gîtul de alabastru al Nataliei Pavlovna era îndoit și umflat. O pată mică de albastru-azuriu îi apăruse pe obrazul stîng. Limba lui Cekulaiev atîrna ca un dop de cauciuc, neagră și urîță.

Capetele le fuseseră rase. Părul stătea împrăștiat pe podea, amintind în mod inocent de frizeriile de altădată. Patrick se apropie. Pe fiecare craniu fuseseră scrise, cu pixul, trei cifre: 666.

Ridică privirea. Pe peretele din spate, același pix fusese folosit pentru a scrie un singur rînd în grecește.

Τις ομοις τῷ θηρίῳ; καὶ τις δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

Patrick îl recunoscuse. Cuvintele erau din Apocalipsa Sfîntului Ioan:

Cine este asemenea fiarei și cine poate să se lupte cu ea?

Aruncă o privire spre capetele rase și își aminti alt verset din același capitol:

Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Și numărul ei este șase sute șazeci și șase.

666: numărul Fiarei.

Se rugă ca nimeni dintre cunoscuții săi să nu fie în spatele tuturor acestor lucruri.

UNSPREZECE

Se plimbau prin grădina Sf. Ștefan, ca niște îndrăgostiți, dar și ca niște străini. De peste tot, chipuri sculptate îi urmăreau trecând: Mangan și Markievicz, Emmet, Tone și Kettle – poeți și luptători pentru libertate, transformați în ornamente civice. Era și puțin soare; nu suficient pentru a risipi norii, dar de ajuns pentru a ridica moralul oamenilor cu un țol sau doi. Flașnetarii le cântaseră *A Raibh Tú ag an gCarraig* la capătul străzii Grafton, cimpoiul răsunase în surdină, cu fluieratul său dulce și plin de jale. Prânziseră la Shelbourne și apoi traversaseră strada direct în parc.

Totul părea normal aici: copiii se jucau sau hrăneau rațele de pe lacul micuț, îndrăgostiții se îmbrățișau pe bănci, bătrânii în haine ponosite zăboveau pe lângă chioșcul fanfarei, așteptând parcă să se umple din nou cu muzicanți. Nu era încă primăvară, dar în aer plutea făgăduința unei schimbări. Pe strada Grafton, bătrînul lord Mustard dansa pe melodii de jazz cu o pălărie caraghioasă pe cap.

Uneori ea îl lua de mână, alteori își încrucișa mâinile la piept și o lua înaintea lui, ca și cum ar fi fost nerăbdătoare să ajungă undeva. Purta o haină lungă de blană, din Zwirn, și pantofi Pancaldi, iar lui i se păru pentru prima oară că ea arăta deplasat. Purta aceste haine ca mijloc de a se distanța de mizeria meseriei sale, de actele înjositoare pe care le făcea în fiecare zi în numele rațiunii. El îi considera hainele mai mult niște simboluri sau garanții ale loialității: Ruth Ehlers nu putea fi cumpărată. Cel puțin, nu cu bani.

– Vreau să pleci, Patrick, spuse ea. Lîngă ei, o fîntînă cu trestii verzi, de bronz, arunca apa în sus, spre cerul de februarie. Vorbesc serios; nu te mai implica în povestea asta.

Era pentru prima oară în ziua aceea cînd făcea referință la acest subiect. În mod bizar, părea să o apropie de el, ca și cum s-ar fi simțit mai bine vorbind despre o chestiune impersonală.

– Dar sînt implicat. Am fost implicat încă de la început.

– Dar poți să te oprești aici. Lasă pe altcineva să se ocupe acum. Doar ai renunțat la toate astea, mai ții minte?

– Am fost rechemat la datorie, Ruth. Nu pot să abandonez așa cadavrul unui prieten.

Stăteau lîngă statuia de marmură albă a lui Roisin Dubh, sub bustul placid al lui Mangan. Ruth lovi fața decolorată cu o palmă înmănușată.

– Ba da, Patrick, poți. Dacă vrei să scapi cu viață. Ascultă, am pus cap la cap fragmentele acestei povești.

– Și?

– Cu cîteva săptămîni în urmă, noi am interceptat un semnal de la o navă sovietică AGI de lîngă capul Malin. Cînd spun „noi“, mă gîndesc la stația radio de interceptare de la Hacklaw, din Scoția, condusă de britanici. Ei l-au transmis la un loc cu alte informații de rutină ofițerului de legătură al NSA de la Benhall Park. Iar Benhall ni l-a retransmis nouă. Auzise și el despre navele AGI – aparținînd Serviciului General de Informații Auxiliare – vase din clasa Okean pe care sovieticii le plantaseră în largul coastei Donegal. Principala lor misiune era să supravegheze submarinele nucleare ale Statelor Unite care își aveau baza la Holy Loch. De obicei, continuă Ruth, sînt semnale de importanță redusă, trimise agenților lor din Irlanda. Lucruri de rutină, de obicei în legătură cu IRA. Dar acesta le-a luat celor de la Benhall trei zile ca să spargă codul. Am reușit să-l văd chiar în ziua în care a ajuns. Dacă aș fi știut atunci... Făcu o pauză. O pală de vînt îi prinse eșarfa. Aceasta flutură peste fața de mar-

mură ca un vâl multicolor, înainte de a o prinde și de a o învîrți la loc în jurul gîtului. Mesajul venea chiar de la vîrf, Patrick, de la centrul din Moscova, de la generalul Kurakin, șeful Primului Directorat. Era adresat către *rezidentura* din Dublin. Începea cu scuze pentru trimiterea mesajului printr-o cale atît de nesigură, dar nu mai fusese timp pentru a aranja ceva mai bun. Secția din Dublin trebuia să lase orice altă activitate și să se pregătească pentru sosirea unei persoane foarte importante. Numele de cod ne era necunoscut. Persoana era numită „Obelisc“.

Patrick urmărea o pasăre care se ciugulea într-un tufiș din apropiere, un măcăleandru evadat dintr-o felicitare de Crăciun. Se întoarse și o prinse de braț pe Ruth, trăgînd-o de lîngă statuia de marmură, în josul aleii.

– E frig, spuse el, hai să ne întoarcem.

Se îndreptară spre podul care traversa micile lacuri.

– Știi despre cine vorbesc, nu-i așa, Patrick? Știi cine era „Obelisc“.

– Bineînțeles. Cekulaiev. E vechiul lui nume, dintotdeauna a fost numele lui.

– Noi n-am știut. Atunci. Nimeni nu s-a gîndit să le verifice agenții din Orientul Mijlociu. Nu ni s-a părut evident, atunci. Ieșiră înapoi în stradă, în traficul de după-amiază, și se îndreptară spre strada Baggot. După aceea n-a mai venit nici un mesaj de la Centru, cel puțin nu prin navele AGI. Am anunțat Serviciul de Informații Irlandez, am stat și noi la pîndă, dar ne-a scăpat. Credem că a fost lăsat pe coastă de vreun submarin, într-o noapte întunecată. Sau poate a venit, pur și simplu, cu avionul la aeroportul din Dublin, Dumnezeu știe. Nu ne-am gîndit la Orientul Mijlociu, Patrick. Poate ar fi trebuit să-mi dau seama, știind că tu ești la Dublin.

– N-ai fost singura care știa că sînt aici.

– Nu, dar... eu aveam mai multe motive să mă gîndesc la tine. Mergeau braț la braț acum. Departamente deschise ale

parcului, părea mai mică. Răsuflarea i se condensa albă, timp de o clipă, în aerul înghețat. Îi simți arsura pe obraz, când se întoarse să-i vorbească. Am aflat că a sosit, continuă ea, pentru că după câteva zile am interceptat un semnal de la *rezidentură*, folosind același cod ca și mesajul anterior. A fost o neglijență. Mesajul era semnat de „Obelisc“ și se referea la ceva numit „Pesach“. Își începuse munca, spunea. Două zile mai târziu ai dispărut tu. Îl strânse lângă ea, ca și cum s-ar fi temut să nu dispară din nou ca fumul, ca răsuflarea caldă în aerul rece, ca un gând început, dar nedus pînă la capăt. O călugăriță în vîrstă le zîmbi complice când trecu pe lângă ei, în grabă. Doar celibatarii cunosc cu adevărat sensul pasiunii. Nici măcar atunci n-am făcut legătura. „Obelisc“, „Pesach“... Dumnezeuule, ar fi trebuit să-mi sară în ochi, Patrick.

— În meseria noastră nimic nu sare în ochi. Ascultă, ce-i atît de grav în asta? Secția din Dublin a aflat că Cekulaiev era aici, pe mine nu m-a averizat nimeni și am aflat la modul cel mai dur. De ce atîta panică, dintr-o dată?

— Nu e panică, Patrick. Doar o măsură firească de precauție. Făcu o pauză. Nu ți-am spus tot. I-am pus pe cei de la NSA să bage numele de cod în computerul lor de la Fort Meade, unde înregistrează întregul trafic diplomatic și SIGINT în și din Irlanda. Asta include și propriile lor interceptări de la Menwith Hill și Morwenstow din Anglia, care acoperă toate comunicațiile Intelsat V prin Elfordstown, plus tot ceea ce introduce GCHQ. Folosesc un program de recunoaștere a cuvintelor, care prelucrează patru milioane de caractere pe secundă. Le-am cerut să caute cuvîntul care denumeste Paștele evreiesc, Pesach, prin vreo douăsprezece limbi în ultima lună.

— Și?

— Nici un rezultat. Absolut nimic. Am încercat „Obelisc“ și „Cekulaiev“... tot nimic. Cineva a sugerat „Paște“, dar tot ce am primit au fost niște mesaje de rutină de la Vatican pentru

nunțiatură. Apoi mi-a picat fisa. Am introdus numele tău. Se opri, ca și cum s-ar fi înțeles dinainte. Tocmai traversau podul peste Grand Canal, între partea inferioară și cea superioară a străzii Baggot. Copacii înghețați străjuiau malurile apei ca învelișul pe jumătate tocit al unei sîrme izolate, într-un șir care se întindea în depărtare, în fiecare direcție. O lăsa să continue. Erai menționat de trei ori. Prima oară, cineva din Tel Aviv își întreba un amic de la ambasada Israelului ce naiba cauți la Dublin. A doua mențiune era neobișnuită. Era un mesaj radio pe o frecvență diplomatică și folosea un cod standard, dar transmițătorul era localizat undeva pe coasta de vest, lângă Galway. Era îndreptat undeva spre sudul Europei – nordul Italiei sau, poate, Iugoslavia. Fusesesi văzut în vizită la De Faoite. Cineva te controlase și descoperise că lucrezi la Companie. Credeau că mai ești încă la ei.

Se întoarse și privi la vale, pe canal, în direcția străzii Mount. Copacii erau ca niște lumînări moarte, fără flacără, șiroind de ceară. Apa cu reflexe metalice curgea fără zgomot printre iarbă și ciment.

– Ai spus că erau trei. Trei mesaje.

– Da, ezită ea. O văzu mușcîndu-și buzele, dinții mici și albi apăsînd carnea roșie. Credem că a fost răspunsul la al doilea mesaj, un telefon. Tot ce ne-a putut spune NSA a fost că s-a sunat din Veneția, Italia. Numărul n-a putut fi depistat. Telefonul a fost primit de un număr de lângă Oughterard, o localitate mică nu departe de lacul Corrib, la o cabană de vacanță. A fost preluat de un robot telefonic.

Se opri.

– Da?

– Cabana fusese goală toată iarna, Patrick. Încuiată. Sau, cel puțin, așa susține proprietarul. Am trimis pe cineva să verifice. Nu era nici un robot telefonic. Telefonul era deconectat.

– Care era mesajul?

– Era în italiană. Vorbitorul lăsa instrucțiuni să fii eliminat împreună cu Eamonn De Faoite. Casa ta trebuia scotocită pentru a găsi hîrțiile pe care ți le-ar fi putut lăsa De Faoite.

– Cînd a fost trimis?

– Cu trei săptămîni în urmă. Cam cu douăzeci și patru de ore înainte de noaptea în care l-ai găsit pe De Faoite ucis. Se întoarse către el încordată, supărată, aproape plîngînd. Pentru numele lui Dumnezeu, cînd oamenii noștri au ajuns acolo, cabana nu era goală, Patrick. Era un copil, un băiat de zece ani. Sau ceea ce mai rămăsese din el. Inima îi fusese scoasă; am găsit ceva din ea mai tîrziu, într-un coș de gunoi. Fusese arsă. Era... Doctorul credea că murise de aproximativ o săptămînă. L-am identificat ieri.

Jur-împrejurul lor, lumea părea obișnuită. Traficul se mișca într-un șuvoi constant. La cîtiva iarzi depărtare, se formase o coadă mică la automatul Băncii Irlandei de la colțul străzii Haddington. Iar ei stăteau pe pod și vorbeau despre copii cu inimile scoase.

– Îl chema Alessandro Clemente, fiul lui Paolo Clemente, ministrul de externe al Italiei. Băiatul fusese răpit de la școala lui particulară de pe Via Galvani, din Roma. Asta se întîmplase cu vreo două săptămîni înainte de a i se găsi cadavrul. Italienii încercau să ascundă toată povestea. A fost destul de greu să aflăm și ceea ce am aflat.

– Și tipul ăsta, Clemente, tatăl... vorbește? Știe despre ce e vorba?

– Nu mai vorbește nimic, Patrick. E mort. Soția lui l-a găsit în birou cu țeava unui pistol în gură și cu creierii împrăștiți pe perete. Asta s-a întîmplat cam la zece ore după ce a primit vestea morții băiatului. Am descoperit totuși ceva. Pe masa de lucru era un bilet. Scrisul nu era al lui, susține soția. Era doar un rînd. Mi s-a spus că e din cartea Leviticului. „A dat din copiii săi lui Moloh, ca să pîngărească numele sfînt al Domnului.“ Ce naiba se întîmplă, Patrick? Plîngea, iar lacrimile fierbinți, usturătoare,

i se prelingeau pe obraji. Nu plîngea pentru băiat sau pentru Patrick, ci pentru ea însăși. Ridicase o lespede de marmură și văzuse grozăviile care viermuiau dedesubt. Ce dracu' se întîmplă?

DOISPREZECE

Întorși în apartamentul ei de pe strada Pembroke, șezură pe o canapea lungă în fața focului, aproape, dar fără să se atingă. Sub tavanul înalt, umbrele se mișcau peste tablouri de Mondriani, de van Doesburg, de Fontana, linie lângă linie, umbră lângă umbră. Într-un colț, o sculptură pictată de Dhruva Mistry, jumătate om, jumătate fiară, stătea atent la pîndă. La casetofon, Klaus Nomi cînta o arie din *Samson și Dalila*, de Saint-Saëns.

Doar focul părea real. Un miros fin de cărbune plutea în încăpere. Flăcări roșii, galbene și aurii aruncau reflexe lucitoare pe aramă și pe cupru. Ruth pregătise vin fiert cu mirodenii puter-nice: cuișoare, scorțișoară, anason, coajă de lămîie și portocală. Sorbiră din vin și ascultară muzică, iar Patrick se gîndi cît de nefiresc devenise totul, cît de departe de o lume în care trupuri palide de copii putrezeau în cabane de vară și preoți erau orbiți, asemenea lui Oedip, pe altare înalte.

— Mă tulbură faptul că Dumnezeu poate lăsa să se întîmple așa ceva, spuse el.

— Știam că nu crezi în Dumnezeu.

Privi spiralele de fum care se înălțau și și le închipui cenușii, nebuloase, în întunericul ce se lăsa afară.

— Nu cred, răspunse el. Dar tocmai de aceea, nu vezi? Nu pot să cred într-un Dumnezeu care permite astfel de lucruri. Și lucruri mai cumplite decît acestea. Aș putea crede în orice alt zeu, dar nu în acesta. Să fii atotputernic și să te retragi, să poți și să nu faci nimic. Doar să privești. Să privești și să judeci. Îmi

amintesc... Ea se răsuci puțin spre el, cu privirea fixată pe profilul lui. Îmi amintesc, continuă el, ceva ce am citit odată. Era într-o carte de teologie islamică: „Aceștia în rai, nu-mi pasă. Aceștia în iad, nu-mi pasă.“ Ce fel de Dumnezeu e ăsta? Iar Dumnezeul creștin nu e cu nimic mai bun. Lasă copiii să moară pe străzile din Calcutta doar ca să poată spune oamenii ce femeie minunată e Maica Tereza. Cel puțin, Moloh își menținea ravigiile la un nivel rezonabil.

– Cine e Moloh, Patrick? Ce însemna versetul acela găsit pe masa lui Clemente?

– Moloh? Era un zeu al canaaniților. Al fenicienilor, dacă preferi. Avea o slăbiciune pentru copii. Părinții lor obișnuiau să-l ducă sus, la altar, într-un loc numit Topheth. Aici îndeplineau arderea, ofranda sacrificială. Ca să nu li se strice recoltele. Ca să le fie vitele fertile. Pentru absolut orice... orice li se părea important.

Ea se cutremură și își întoarse privirea.

– Îi ardeau?

– Da. Sau, cel puțin, așa spune Vechiul Testament. Poate e doar o prejudecată, un mijloc propagandistic despre atrocitățile canaaniților... cine știe? Dar nu-mi amintesc nimic despre scoaterea inimilor.

Focul din cămin săltă și se zvîrcoli, aruncînd pe coș un nor de scînteii. Ruth se sprijini de Patrick, atingîndu-l pentru prima oară de cînd intraseră în apartament. El îi răspunse, cuprinzînd-o cu un braț și trăgînd-o spre el.

– Părinții mei erau luminați, spuse ea. Sau, cel puțin, așa credeau. Liberali bogați, intelectuali, aveau prieteni negri și evrei. Nu și prieteni homosexuali, bineînțeles; nu erau chiar *atît* de liberali. Aveau bani cu vechime, așa că își permiteau anumite excentricități. Votau cu democrații, donau bani la ACCL, semnavu petiții pentru încetarea războiului din Vietnam. Eu am fost educată să mă port frumos cu servitoarele și grădinarii, iar la fiecare Crăciun îmi dădeam o parte din jucării orfelinatului local.

M-au trimis pe rînd la mai multe școli particulare, în Europa veneam de două ori pe an și am intrat la Vassar cînd am fost destul de mare, pentru că devenise școală mixtă. Apoi am petrecut un an în Elveția, ca să fiu „încheiată“, cum s-au exprimat ei. Întrebarea e de aici încotro mergi? Cînd am crescut eu, nimeni nu mai stătea deoparte. Eram liberală, într-adevăr, dar aveam propriul meu credit. Cu un venit privat îți poți permite să fii liberal. Chiar și cu Ronald Reagan la Casa Albă. Mai ales cu Ronald Reagan la Casa Albă. Își puse capul pe umărul lui. M-am căsătorit, dar asta n-a rezolvat nimic. Presupun că niciodată nu rezolvă nimic. Domnul Ehlers era un tip de treabă, așa cum sînt tipii de treabă. Dar după ce-ai făcut dragoste de vreo șapte sute de ori la rînd, după ce ți-ai luat al cincisprezecelea concediu în trei ani și după ce-ai făcut ultimele retușuri de anul acesta peste ultimele retușuri de anul trecut la bideurile din toaletele pentru oaspeți, chiar și tipii de treabă pălesc puțin. Așa că am renunțat. Din moment ce nu mai puteam fi hippy, am intrat în Companie. Părinții mei au fost furioși. Dar am vrut să le dovedesc ceva. Se opri și își mușcă buzele. Ironia e că am uitat ce era. Îl trase spre ea speriată, cu o violență provocată de teamă. Spune-mi, Patrick, spune-mi ce naiba era! Nu era asta, așa că ce era?

Acum plîngea cu durere, neputînd să-și exprime nesiguranța din cauza furiei. El o sărută pe ochi și simți gustul metalic al lacrimilor limpezi. Cunoștea bine această senzație care-i curgea și lui prin vene, amară, iritantă, rece ca gheața. Buzele îi alunecau bete pe obraji ei, iar mîinile îi căutau sînii, stîngace ca ale unui copil. Ea se retrase puțin, apoi se întoarse spre el și își lipi buzele de gura lui, cu respirația întretăiată și aspră, amestecată cu respirația lui și cu mirosul greu de vin și mirosodeni.

Nu mai făcuseră dragoste de cînd se întorsese din captivitate. Fusesse distant, mai rece decît de obicei, incapabil să-i răspundă. Acum, cu o urgență care-l dezarma, temerile adunate în timpul claustrării se concentrară într-o acută nevoie fizică. Ca

un profet surprins în singurătate de apariția bruscă, tumultuoasă, a unui zeu, strigă.

Închise ochii și o văzu pe Natalia Pavlovna, trupul ei subțire, ochii pătrunzători. Și-o imaginea goală, sub corpul lui, cu sînii mici, plați, cu sfîrcurile înroșite și respirația agitată. Se apropiase de el ca o iubită, întrebîndu-l despre păcatele lui, iar el n-o atinsese și nu fusese atins niciodată de ea.

Se răsuci, întinse o mîna spre Ruth și o trase pe podea, alături de el. Ea avea ochii închiși fiindcă nu putea suporta să-l privească sau să fie privită de el, iar inima îi bătea neplăcut de repede. Degetele lui o atingeau cînd ușor, cînd nerăbdător. Răsufierea ei se înteti; voia să strige, să expulzeze imaginea îngrozitoare care i se cuibărise în suflet: copilul mort, cu inima scoasă, aruncat ca un pește inutil pe dig.

O dezbracă, cu pasiune, dar ca într-un vis: bluza, fusta, lenjeria. Sub atingerea lui disperată, pielea ei era fierbinte, cuprinsă de febră, dar parcă nu reușea să o simtă în aceeași cameră cu el. În mod insesizabil, începuseră să se miște în ritmuri diferite. Ea făcea dragoste ca să exorcizeze fantoma unui copil pe care nu-l cunoscuse niciodată, a cărui inimă sfîrtecă îi invadase visele și rămăsese să putrezească acolo; el, ca să găsească un vis din care trezirea să fie suportabilă.

Goliciunea ei, nevoia de a fi atinsă, disperarea cu care făcea dragoste îl speriau. Eliberarea ei cerea furie, a lui, uitare. În timp ce ea îl dezbrăca, senzația de irealitate i se adînci, ca și cum scoaterea hainelor ar fi atras, într-un anumit sens, o pierdere a identității. Își simțea capul plutind, aproape despărțit de trup. Și totuși, mintea îi era aproape insuportabil de limpede. Simți mîinile ei, fierbinți și agitate, mîngîindu-i spatele și pieptul.

Ceea ce se întîmplă apoi fu neașteptat și surprinzător. Era ca și cum s-ar fi uitat la o imagine specială folosită de psihologi pentru a testa percepția, în care o rață se transformă în iepure sau o femeie frumoasă devine o bătrînă zgripturoaică.

Între o respirație și cealaltă interveni o schimbare aproape imperceptibilă. Se uită în jur și văzu că focul abia mai pîlpîia, iar camera era scăldată în lumina lumînărilor. Nici măcar nu putea fi sigur că mai era aceeași cameră. Pe un perete unde înainte nu văzuse nimic, acum atîrnau o mulțime de lucruri. Afară, zgomotul traficului dispăruse. Era mai frig decît cu o clipă în urmă.

Era tot dezbrăcat, excitat, ghemuit deasupra unei femei goale, pe podea. Dar femeia nu era Ruth. Avea părul negru ca abanosul, răvășit, căzîndu-i în valuri bogate pe față. Avea sîinii mici, buzele mai subțiri și părul pubian mai abundent. Chiar în timp ce o privea, își îndepărtă părul de pe față.

– *In ainm Dé, a Phádraig, lean ort! Pentru numele lui Dumnezeu, Patrick, nu te opri acum*, spuse ea.

Nu știa cum își dăduse seama, dar limba era irlandeză, irlandeză din Leinster, secolul al optsprezecelea. Dar era imposibil – ea nu vorbea irlandeza. O recunoscuse fiindcă o cunoștea la fel de bine ca pe sine însuși: era Francesca. Dar și asta era imposibil; Francesca era moartă, murise în urmă cu douăzeci de ani.

Se trase înapoi, alunecă, apoi se ridică într-o mîină.

– *Cad tá ort, a Phádraig? Cad tá ort, a stór? Patrick, ce s-a întîmplat? Ce e, dragule?*

Se ridică în picioare și își simți capul învîrtindu-se. Lumînările se mișcară și camera se înclină. Cădea, își simți trupul răsucindu-se în aer, apoi impactul puternic cu podeaua, care-l făcu să expire brusc tot aerul din plămîni.

Cînd își reveni, Ruth stătea deasupra lui cu un burete ud în mîină și o expresie profund îngrijorată pe chip.

– Patrick, ce s-a întîmplat? Ce e, dragule? Cum te simți?

Își duse mîna la cap. Din senin, îl apucase o durere cumplită. Îi era rău de la stomac. Își aminti de migrenele de care suferise în adolescență.

– Sînt... bine, murmură el. Doar... mi-am pierdut cunoștința. Mă doare capul îngrozitor. Cred că e o migrenă.

Îl ridică să șadă, sprijinit de canapea.

– Să chem un doctor? Ți s-a mai întâmplat așa ceva?

– Nu-i nimic. O să-mi treacă. Când eram mai tânăr mi se întâmpla mereu. O să mă simt mai bine după ce dorm.

Dar, de fapt, nu i se mai întâmplase niciodată așa ceva: halucinații, pierderea cunoștinței. Tot corpul îi era scăldat în sudoare și începuse să tremure.

– Stai aici, zise Ruth. Îți aduc o pătură.

Se așeză într-o poziție mai comodă. În timp ce se mișca, observă că avea ceva pe stomac, o linie lungă, fină. O luă între degete și o ridică. Era un fir de păr negru, lung de aproape două picioare.

TREISPREZECE

Arhiepiscopul Pasquale Balzarin stătea la fereastra cabinetului său de lucru de la etajul al doilea, privind umbrele care se alungeau pe pajiște. Lumina soarelui se odihnea în fișii printre frunzele ascuțite ale ierbii necălcate cu piciorul. Deasupra, o pasăre se avînta în înălțime, pierzîndu-se în propriile ei cercuri. Pe pajiște trecu un păun, cu mișcări precise, fără umbră, cu penele încălzite de soarele la apus. Se plimba prin lumea lui, netulburat de grijile bărbatului care-l privea, un obiect frumos și atît.

„De ce acum? se întrebă el. De ce acum?“ Degetele bolnave de artrită apăsară agitate bobitele albe ale rozariului, conferind întrebării o nuanță de rugăciune. Afară, păunul țipă, întorcîndu-și coada evantai spre întunericul care se apropia.

Balzarin era nunțiu papal în Republica Irlandeză de trei ani. În timpul ultimei vizite la Roma, auzise anumite zvonuri. Fazzini avea să se retragă, cu siguranță, din funcția pe care o deținea în Curie, cînd avea să împlinească șaptezeci și cinci de ani. Dacă Balzarin stătea la pîndă cîteva luni, putea să preia funcția lui Fazzini și, desigur, pălăria de cardinal. Își dorea acest lucru mai mult decît orice.

Rectificare. Mai mult decît orice își dorea să scape din Dublin, din ploaia și ceața lui, din mohoreala lui permanentă. Avea deja șaiszeci de ani și voia să-și petreacă ultimele zile la soare, preferabil în Italia lui natală, cel mai bine la Roma. În fond, mai avea cincisprezece ani pînă cînd ar fi trebuit, oficial, să se retragă.

Existau momente, între somn și veghe, cînd îl blestema pe Sfîntul Patrick pentru că adusese credința în acest loc. Fusesse o

greșeală îngrozitoare. Fiul lui Dumnezeu n-ar fi fost dispus niciodată să trăiască printre tumulii și cromlehii acestui ținut pustiu, cufundat în ceață.

Se întoarce la masă. Un exemplar din ultimul număr al Anuarului Vaticanului, *Annuario Pontifico*, stătea deschis la prima pagină, care trata despre Secretariatul de Stat. Nu era nimic rău în a fi la curent cu cine ce făcea, cine fusese transferat, cine înaintase într-o poziție mai înaltă. Trecu la întâmplare peste câteva pagini, apoi consultă indexul și se întoarce la secțiunea dedicată Arhivelor. Studie articolul câteva secunde, notă ceva cu creionul într-un carnetel și închise cartea.

Se auzi o bătaie la ușă.

— *Avanti!*

Fra Assefa Makonnen intră în cameră. Ocupa funcția de *addetto* la nunțiatură, echivalentă, în mare, cu cea de secretar adjunct. Etiopian de origine, fusese trimis la Dublin în urmă cu un an, pentru a încuraja relațiile dintre Biserica Irlandeză și Lumea a Treia. În mai puțin de șase luni aflate deja că unele persoane din ierarhia bisericească din Irlanda considerau că aici era Lumea a Treia.

— Îmi pare rău că vă deranjez, Excelență, dar oaspetele dumneavoastră a sosit.

Balzarin oftă și-și umezi buzele. Uitase că trebuia să vină cineva. Aruncă o privire ceasului de pe consola căminului. Era patru fără paisprezece minute.

— Poftește-l înăuntru, spuse. Makonnen se întoarce să plece, dar Balzarin îl chemă înapoi. Cum îl cheamă, părinte, cum îl cheamă?

— Canavan, Excelență. Patrick Canavan. American de origine irlandeză.

— A, da, șopti Balzarin. Americanul.

Ceasul zbîmîi vinovat și bătut sfertul de oră.

Îi trebuise două ore lui Ruth în dimineața aceea ca să aranjeze această audiență cu nunțiul. Trăsese sfori, promisese favoruri. Nu era deloc mulțumită de faptul că Patrick își continua

investigația, dar se convinsese că era inutil să încerce să-i schimbe hotărârea.

Makonnen îl introduse pe Patrick în cabinetul episcopului, îl conduse pînă la un scaun și apoi se așeză în apropiere, cu hîrtie și stilou în poală, gata să ia notițe.

Patrick ezită. Nu prea mai existau oameni ca Balzarin. Nunțiul era un patriarh, de la tichia purpurie pînă la ghetete perfect lustruite. Diferitele trăsături ale feței sale păreau împrumutate de la o gamă largă de pictori renascentiști, dar efectul general era uniform: o înfățișare aristocratic disprețuitoare care suporta sacralitatea propriei funcții cu o iritare prost deghizată.

– Vă sînt recunoscător, Excelență, începu Patrick, pentru că ați găsit timp să mă primiți. Balzarin făcu un gest scurt cu mîna. Patrick nu era sigur dacă mișcarea însemna „N-ai pentru ce” sau „Spune odată ce ai de spus”, dar înclina spre ultima variantă. Nu știu... v-a explicat părintele Makonnen motivul vizitei mele?

Nunțiul aranjă o fotografie pe masa de lucru. Inelul cu rubin de pe degetul lui reflectă fulgerător lumina focului.

– Ați studiat limbile semitice la Colegiul Trinity. Ați fost prieten cu răposatul părinte Eamonn De Faoite, parohul bisericii Sf. Malachy, de aici din Dublin. Ați... aruncă o privire ceasului de pe cămin... întîrziat un sfert de oră la întîlnire. Cu ce vă pot ajuta?

Patrick se foi stingherit. Cu colțul ochiului surprinse un zîmbet liniștitor din partea secretarului.

– O să trec direct la subiect, Excelență. Înainte de a muri, Eamonn De Faoite mi-a spus că v-a dat niște hîrtii. Cred că acele hîrtii au o legătură cu moartea lui. Cu permisiunea dumneavoastră, aș vrea să le examinez.

Balzarin nu se mișcă. Dar Patrick sesiză efortul pe care îl făcea pentru a-și controla trăsăturile. Pe pielea albă îi alunecară umbre aruncate de flăcările ce săltau în căminul deschis. Nunțiul îl fixă cu privirea pe Patrick, ca și cum ar fi avut un simț dincolo de vedere, care îi permitea să-i citească musafirului gîndurile. Era neliniștit, dar, cînd vorbi, glasul nu-i trădă cu nimic sentimentele.

- Cred că vă înșelați, signor ... ah, Canavan. Nu l-am cunoscut pe părintele De Faoite. Nu mi-a dat nici un fel de hîrtii. Dacă erau hîrtii importante, sînt sigur că i le-ar fi dat episcopului său. Așa ceva nu face parte din atribuțiile mele. Eu sînt nunțiu papal; problemele parohiale nu mă privesc.

Patrick tuși. În ciuda focului care ardea, îi era frig. Afară se lăsa întunericul. Aruncă o privire în capătul celălalt al încăperii, lui Makonnen. Zîmbetul etiopianului dispăruse și fusese înlocuit cu o privire intensă, îndreptată spre Balzarin. Patrick încercă din nou.

- Am motive să cred că moartea lui Eamonn De Faoite nu a fost o problemă parohială. Din cîte știu eu, e implicat deja cel puțin un serviciu național de informații. La un nivel foarte înalt.

Exact cît de înalt nu știa nici el; dar Cekulaiev nu era un agent pe care l-ar fi folosit în probleme de politică parohială.

- Un serviciu de informații? Balzarin părea tulburat și foarte curios, deși nu voia să arate. Ați putea fi mai precis, signor Canavan? Vă referiți la CIA?

Patrick clătină negativ din cap.

- La acest moment, cred că e mai bine să nu vă răspund.

- Faceți pe misteriosul în mod intenționat, *signore*. Vă repet, prietenul dumneavoastră nu mi-a încredințat nici o hîrtie și nu posed nici un alt document care să aibă legătură cu moartea lui. Părintele Makonnen mi-a spus că a murit cu peste două săptămîni în urmă. După declarațiile episcopatului, moartea lui n-a avut nimic neobișnuit. Era un om bătrîn care acum și-a primit răsplata cerească. Nu înțeleg ce interes putea prezenta viața sau moartea lui pentru ceea ce dumneavoastră numiți „un serviciu național de informații“. Sînt un om ocupat, *signore*. Vă rog să mă iertați, dar am să-l rog pe părintele Makonnen să vă conducă afară. Mulțumesc pentru vizită. Îmi pare rău că n-am putut să vă ajut.

Italianul se sculă cu intenția de a pune capăt discuției.

- Vă rog să stați jos, Excelență. N-am terminat de vorbit. Patrick îl văzu pe Balzarin cum se făcu vînat la față ca veșmîntul episcopal. Nunțul rămase în picioare, pentru moment lipsit

de replică. Eamonn De Faoite a fost ucis pe altarul propriei sale biserici, șopti Patrick. I-au fost scoși ochii, iar el a fost lăsat să moară în suferință. Criminalii au mîzgălit versete din Biblie pe pereți. Iar dumneavoastră îmi spuneți că „moartea lui n-a avut nimic neobișnuit“.

Încet, ca și cum ar fi fost coborît cu un mecanism de sus, Balzarin se lăsă înapoi pe scaun.

– *Come...?* Cum ați... obținut această informație? Toate amănuntele morții lui De Faoite au fost păstrate secrete. Condițiile au fost mult prea... tulburătoare. Sîntem într-o țară catolică, *signore*. Anumite lucruri trebuie să rămînă nespuse. Mă înțelegeți? Nu e o chestiune de politică, de scandal sau de reputație, e o chestiune de credință. Ca reprezentant al Sfîntului Scaun în Irlanda, este datoria mea să am grijă ca imaginea Bisericii să nu fie vătămată inutil. Biserica are mulți dușmani în această țară, atît aici cît și în nord. Nu am nici cea mai mică intenție să vă las pe dumneavoastră sau pe oricine altcineva să le faceți jocul. Vorbind, Balzarin devenise din nou stăpîn pe situație. Se aplecă în față, peste masă. Lumina zilei scădea rapid, dar nimeni nu se duse să aprindă becul. Vă întreb din nou, rosti el, cu glasul din care dispăruse orice urmă de nesiguranță. Cum ați intrat în posesia informațiilor privind condițiile morții părintelui De Faoite?

– Eu l-am găsit. A murit încercînd să-mi vorbească despre ceva numit "Pesach". Mi-a spus că dumneavoastră aveți hîrtii care explică despre ce e vorba. Puțin îmi pasă că nimeni nu știe nimic despre această crimă. Asta n-are importanță. Dar hîrțiile acelea au.

– Iar eu vă repet că n-am cunoștință despre nici un fel de hîrtii. Ca să fiu sincer, cred că e posibil să vedeți un mister acolo unde nu este nici unul. Spuneți că părintele De Faoite v-a vorbit despre Pesach. Era pe moarte. Ca și dumneavoastră, era expert în limbile semitice. Cu siguranță că avea niște materiale referitoare la sărbătoarea evreiască cu acest nume. Sau poate la cartea Exodului. Moartea lui a fost opera unui nebun. Dacă ați fost acolo, nu mai e nevoie să vă spun eu asta. Înțeleg ca sînteți tul-

burat. Dar nu pot să las durerea dumneavoastră personală să facă rau Bisericii. Am fost destul de limpede?

Patrick știa că arhiepiscopul mințea. I se vedea în ochi, în felul în care se purta. Încercarea de a-l convinge pe Patrick se transformase în amenințare. Știa ceva, un lucru pe care el și ceilalți voiau să-l țină secret.

Patrick scoase din buzunar o hîrtiuță. Pe ea desenase un cerc, iar în cerc înscrisesse o menora cu o cruce. O așeză încet pe masa nunțiului.

— Vreți să-mi spuneți dacă semnul acesta are vreun înțeles pentru dumneavoastră?

Balzarin aprinse o lampă de birou verzuie și întinse mîna după o pereche de ochelari cu ramă de metal, aflați pe sugativă. Patrick observă că, în timp ce-și punea ochelarii, mîinile îi tremurau. Îl privi intens cum se apleacă să se uite la hîrtie. În colț, îl vedea și pe Makonnen urmărind scena.

Sîngele se scurse din obrajii nunțiului. Buzele i se mișcară, șoptind ceva, prea încet ca să poată fi auzit. Își ridică privirea. În ochi i se citea teroarea.

— Vă rog să plecați, signor Canavan. Vă amestecați în treburile pe care nu le cunoașteți. Vă rog să nu mai veniți aici și să nu mai încercați să luați legătura cu mine. Uitați de afacerea asta. E vital pentru dumneavoastră să uitați. Altfel... Balzarin se ridică brusc. Părintele Makonnen vă va conduce. La revedere, *signore*.

Nunțiul se opri să-și scoată ochelarii, apoi se întoarse și ieși din cameră printr-o ușă laterală. Ecoul pașilor săi răsună scurt, în camera alăturată.

Pe pajiște tipă un păun. Deodată se făcu liniște. Iar în această liniște, bezna clătină copacii fără frunze.

PAISPREZECE

Miez de noapte. Lumea oprită în loc, lipsită de lumină, oarbă. Mai erau multe ore pînă la zorile aproape ireale din cauza depărtării. Assefa Makonnen se trezi din somnul agitat. Auzise un zgomot? Deasupra patului, o candelă roșie pîlpîia sub icoana Inimii Sacre. Rămase întins, ascultînd vîntul care dădea ocol casei și se strecura printre copaci. Era foarte frig.

Preotul aprinse veioza de lîngă pat. Din beznă apărură o cameră albă, goală. Se frecă la ochi și șezu drept. Ce îl trezise? Frigul? Neliniștea care îi invadase mintea de la vizita americanului? Sau fusese totuși un zgomot? Ascultă concentrat, dar auzi numai vîntul.

Stinse lumina și încercă să adoarmă la loc, dar somnul nu voia să vină. Mintea îi era tulburată. Deasupra capului, flacăra roșie pîlpîia neîncetat. Deschidea ochii și o vedea, ca un ochi roșu privindu-l cu dușmănie. În copilărie, la Asmara, candela îi dădea siguranță în orele reci dinaintea zorilor. Veghease asupra lui de-a lungul anilor petrecuți la Seminarul Etiopian de la Vatican și, mai tîrziu, la Accademia Pontificia, unde fusese educat ca diplomat papal. Dar în noaptea aceasta lumina părea furioasă, aproape acuzatoare. Aprinse din nou veioza de lîngă pat.

Ceva nu era în regulă. De ce îl mințise Balzarin pe american? Makonnen știa că trebuia să abordeze problema cu superiorul său. Dar, în același timp, știa că îi lipsea curajul. Arhiepiscopul era un om puternic. Peste puțin timp, Sfîntul Părinte avea să-l ridice la rangul de cardinal. Acasă, la Roma,

Balzarin s-ar afla în situația de a-i înălța sau de a-i distruge pe ambaltemii săi. Mai rău, tatăl nunțiului fusese ucis în 1940, pe când ocupa funcția de guvernator de provincie în Africa de Est Italiană – în nordul Etiopiei, mai precis. Din prima zi în care ajunse la Dublin, Makonnen fusese conștient că prezența îi era greu tolerată.

Dar un preot murise în condiții înspăimântătoare și cineva încerca să mușamalizeze povestea. Makonnen știa că nici măcar poliția locală nu fusese înștiințată că avusese loc o crimă. Tot ce îl neliniștea autoritățile irlandeze era că De Faoite murise din cauze naturale. Episcopul venise direct la Balzarin, iar nunțiul preluând conducerea întregii afaceri.

Existaseră și documente. Makonnen se ocupase de ele. După moartea lui De Faoite, primise instrucțiuni să le ducă direct la Roma, cu curierul diplomatic. Pe 25 ianuarie zburase direct la aeroportul Fiumicino și mersese imediat la Sfântul Scaun. Acolo le înmînase personal cardinalului Fazzini, la Secretariatul de Stat. Fazzini îl concediase cu o fluturare de mână și-i spusese să se întoarcă la Dublin cu primul avion.

Venise înapoi îngrijorat. Dar pînă astăzi, educația îi ținuse în frâu emoțiile. Îl învățaseră să fie supus: la școală, la seminar, la Accademia Pontificia. Supunerea nu-l deranjase și nu-l rușinase niciodată pînă atunci. Dar în noaptea aceasta o simțea ca pe un câluș în gură, care-l sufoca.

Americanul menționase interesul unui „serviciu național de informații”. Cel mai probabil, era vorba de CIA. Se știa că omul de la ambasada Statelor Unite care aranjase audiența lui Canavan era ofițer la informații. Iar Agenția colaborase cu Sfântul Scaun de multe ori în trecut. Atunci de ce reacționase Balzarin așa? Ce anume știa, exact, arhiepiscopul? Makonnen se gîndi că ar fi putut afla răspunsul în biroul lui Balzarin.

Își luă ochelarii de pe noptieră și și-i puse la ochi. Patul era cald și nu prea îi venea să se aventureze afară. Clima de aici era singurul lucru în privința căruia era perfect de acord cu Balzarin.

Își luă inima-n dinți, își scoase picioarele de sub pături și le așeză pe podeaua rece. Dormea cu șosete, o vestă de lână și un pulover pe care îl primise în noiembrie de la o călugăriță a Inimii Sacre din Tallaght. Cîteodată avea impresia că singurul lucru care îl împiedica să-și abandoneze vocația era puloverul de la sora Nuala. Acesta și șosetele.

Sutana îi atîrna pe partea din interior a ușii. Și-o trase, tremurînd, peste cap. Era cea mai mare prostie pe care o făcuse vreodată.

Cînd deschise ușa, se uită în jur. Pe peretele din fața patului atîrna un crucifix simplu de lemn pe care îl cumpărase în Etiopia. Hristos, negru, îl fixa cu o privire de foc.

— Tu ce ai face? întrebă în șoaptă, închizînd ușa dupa el.

Nunțiatura era cufundată în beznă. Cladirea era aproape goală. Majoritatea personalului plecase cu o zi înainte la Armagh pentru a se consulta cu cardinalul O’Fiaich asupra celui mai recent conflict anglo-irlandez. Părintele Kennealy, însărcinatul cu afaceri, participa la o conferință în Cork. Doar nunțiul, Makonnen însuși și un iezuit de la Sfîntul Oficiu, aflat în vizită, dormeau la sediu în noaptea aceea. Musafirul era într-o cameră de oaspeți, aproape de cea a lui Makonnen.

Avanpostul Vaticanului din Dublin era o clădire cu două etaje, construită la sfîrșitul anilor 1970, cînd nunțiul își părăsise vechea reședință din parcul Phoenix. Stilul era convențional, dar dotările ofereau confort.

Biroul lui Balzarin se afla la celălalt capăt al clădirii lungi, lîngă apartamentul privat al nunțiului. Makonnen se opri puțin pe coridor și ascultă cu atenție. Se întrebă din nou dacă fusese trezit de un sunet. Era foarte puțin probabil ca cineva să fi pătruns cu forța: nunțiatura, situată exact pe strada Navan, în nordul Dublinului, fusese foarte bine păzită de gărzi încă de la sosirea lui Balzarin. Poate vîntul dărmase ceva prin împrejurimi.

Holul acoperit cu mochetă îi înăbuși pașii. Pe peretele din stînga, portretele nunțiilor anteriori atîrnau ca un șir de judecători, ramele lor de aur masiv abia distingîndu-se în întuneric. Makonnen se gîndi la căsuța lui de la periferia Asmarei, la bisericile vechi sculptate în stîncă, la Lalibela, la veșmintele zdrențuite ale preoților, la sărăcia lui Dumnezeu, a lui Hristos și a lumii. Iar în jurul lui, în întuneric, bogății nenumărate încercau să-și facă loc cu coatele la lumină. Pentru prima oară după mulți ani, se simți străin de lume și de sine însuși. Oare Dumnezeu umbla pe astfel de coridoare tăcute? Se cutremură și își continuă drumul.

Pe sub ușa biroului nunțiului se vedea lumină. Probabil că Balzarin lucra tîrziu, ceea ce nu prea îi stătea în obicei. Makonnen își aminti cum sosise la Roma, abia plecat din Africa, negru și străin, încercînd să-și găsească drumul într-o Biserică universală condusă de albi. La început, farmecul locului, simbolurile puterii imperiale și ecleziastice, cupolele aurite și prelații de gheață îi tulburaseră și îi amenințaseră credința. Cu timpul însă, devenise mai rezistent la astfel de lucruri. Dar sub această platoșă, aproape de piele, continuau să-l deranjeze.

Avea să-l înfrunte pe Balzarin și să fie condamnat. Ce puteau să-i facă, în cel mai rău caz? Să-l trimită într-un ungher prăfuit, fără nici o șansă de avansare? Erau lucruri și mai rele în viață. Pași în fața ușii și bătut tare.

Nu primi nici un răspuns. Așteptă o jumătate de minut și bătut din nou. Tot nici un răspuns. Ezitînd, prinse mînerul și-l apăsă. Ușa nu era încuiată. Se deschise fără nici un sunet.

Nunțiul stătea la masa de lucru, cu fața pe jumătate ascunsă în umbră și cu ochii la ușă. Makonnen sovăi.

- Excelență... eu... Balzarin nu se mișcă. Am avut impresia că am... auzit...

Makonnen făcu cîțiva pași în încăpere. Ceva nu era în regulă. Fața nunțiului era contorsionată într-o grimasă, nu știa

dacă de durere sau de groază. Ochii larg deschiși, goliți de viață, nu clipeau.

Secretarul se apropie de masă. Balzarin era, fără îndoială, mort, iar în mîna dreaptă strîngea o fiolă micuță de sticlă. Lampa de birou era răsturnată pe podea. Acesta trebuie să fi fost zgomotul care îl trezise pe Makonnen. Se aplecă înainte și puse mîna pe obrazul nunțiului. Carnea era caldă încă.

Închise ochii holbați ai nunțiului și întinse mîna ca să-i ia fiola din palma care i se odihnea pe masă, deasupra unui teanc de hîrtii. Makonnen se uită în jos. Un dosar mov zăcea deschis, cu foile împrăstiate. Fără să se gîndească, începu să le adune. Cu grijă, le introduse la loc în dosar și-l închise. Pe copertă erau două cuvinte: *La Fratellanza*, Frația. Lîngă ele, cineva desenase un cerc, iar în cerc un sfeșnic cu șapte brațe. Un sfeșnic al cărui braț central era piciorul unei cruci.

CINCISPREZECE

Folosi linia directă. Era aproape ora două la Roma. La celălalt capăt, telefonul suna fără să arate în vreun fel nerăbdarea celui care suna. Trecură câteva minute pînă cînd răspunse cineva.

– *Pronto? Parlo col Vaticano?*

– *Si. Che cosa desidera?*

– *Sono padre Makonnen, l'addetto della nunziatura di Dublino. Vorrei parlare con il Cardinale Fazzini, per favore, interno 69.*

– *Ma guardi che a quest' ora? Il Cardinale dorme .*

– *E molto urgente. Per favore, provi.*

– *Mah, se proprio vuole. Attenda un momento.*

69 era numărul liniei particulare a lui Fazzini, folosită numai în cazuri de extremă urgență. Chiar cînd credea că centralistul avea să-i spună să sune din nou dimineată, auzi un clic și o voce îi răspunse răspicat:

Pronto. Qui parla Fazzini.

Îzită doar o secundă. Era important. Suficient de important ca să scoale un cardinal din pat.

Eminență, sînt părintele Makonnen, *addetto* la nunziatura din Dublin. Îmi...îmi pare rău că vă deranjez, Eminență, la ora asta, dar...s-a întîmplat o mare tragedie.

Deși făcea toate eforturile, vocea îi slăbea treptat. Aruncă o privire spre trupul nemișcat al lui Balzarin, înțepenind pe scaun. Pentru moment își lăsase deoparte grijile personale. Devenise din nou diplomat, unica lui dorință fiind să evite un scandal care

ar fi putut vătămă Biserica. Ironia situației mai putea aștepta puțin.

– E două dimineața, părinte. Vocea lui Fazzini era tăioasă, aspră, din cauza somnului. Oricare ar fi tragedia dumitale, sînt sigur că arhiepiscopul Balzarin se poate ocupa de ea la o oră mai rezonabilă.

Makonnen trase adînc aer în piept.

– Regret... să vă spun, Eminență... dar arhiepiscopul Balzarin e mort. Cred că s-a sinucis. *Si è suicidato*. Eu...

– Ești singur, părinte?

– Da... restul personalului e plecat. Menajera actuală preferă să nu doarmă în nunțiatură. Nu e de așteptat să vină înainte de ora zece. Singura persoană care mai e aici e părintele Diotavelli de la Sfîntul Oficiu. Încă doarme. Dacă...

– Ascultă-mă cu atenție, părinte... cum ai spus că te cheamă?

– Makonnen.

– Ascultă-mă bine, părinte Makonnen. Dacă nu te înșeli și dacă arhiepiscopul și-a luat într-adevăr viața, sînt sigur că înțelegi nevoia de... discreție. Înțeleg că nu ai mai informat pe nimeni de această... descoperire nefericită.

– Nu. Eminență.

– *Va bene*. Ai grijă ca părintele Diotavelli să rămînă în necunoștință de cauză. Ultimul lucru pe care-l vrem e ca ticăloșii ăia de la Congregația pentru Doctrină să afle despre asta. Își bagă nasul peste tot și găsesc pretexte pentru anchete nesfîrșite. Ține-l pe Diotavelli departe cu orice preț. Acum, ceva important. Nu vreau să te supăr și mai tare, părinte, dar trebuie să-mi spui cum a... aranjat arhiepiscopul lucrurile.

– Cred că... a luat otravă, Eminență. Am găsit un mic flacon.

– *Veleno? Bene*. Nu e sînge, corpul nu e însemnat în nici un fel? *Nessun segno sul corpo?*

– Nu.

– Foarte bine. L-ai găsit pe arhiepiscop în pat?

– Nu, Eminență, în birou. De acolo vorbesc.

Urmă o pauză. Makonnen se uită în sus. Pe perete, deasupra mesei de lucru, un crucifix era agățat de un singur cui. Corpul lui Hristos era mic, palid și rănit, atârînd cu resemnarea morții. În scaunul de dedesubt ședea Balzarin, roșu la față și nehotărît, ca o parodie a figurii palide de pe crucifix.

— Părinte Makonnen, trebuie să duci cumva trupul arhiepiscopului în pat. E cel mai bine. Îndepărtează toate urmele otrăvii. Cînd totul e aranjat, sună la un doctor particular, care ne-a mai ajutat să evităm unele...scandaluri în trecut. O să înțeleagă, va fi vorbit deja cu mine. Nu trebuie să se facă autopsie. Certificatul va spune că arhiepiscopul Balzarin a murit în somn, din cauze naturale. *Morte naturale. Căpășce?*

— Înțeleg.

Era procedura obișnuită. Episcopii nu se sinucid. Nunții, ~~da~~ și papii, mor în paturile lor. În pace.

— Încă ceva, părinte. Arhiepiscopul a lăsat vreo notă? O scrisoare, ceva?

Makonnen ezită.

— Nu, răspunse. Nu în birou. Poate în dormitor, o să mă uit. Dar...

Se opri.

— Da?

— Eminență, era un dosar. Stătea deschis pe masă cînd l-am găsit.

— Un dosar, da. Ce fel de dosar?

— Era... Își aminti hîrțile pe care i le adusese lui Fazzini, prin curier, luna trecută. Cardinalul trebuia să știe. El avea să explice totul. Avea un simbol pe coperta din față, Eminență. Un sfeșnic cvreiesc, o... Se gîndi o clipă. O menora, dar cu o cruce în centru. Eminență, cineva i-a făcut o vizită arhiepiscopului astăzi. Un american. A întrebat despre simbol. Despre hîrțile de la părintele De Faoite. La momentul respectiv, am avut impresia că arhiepiscopul Balzarin era tulburat.

La celălalt capăt urmă o tăcere prelungită. Când Fazzini vorbi din nou, tonul i se schimbase.

– Părinte Makonnen, trebuie să-ți spun că asta nu e o chestiune care poate fi discutată la telefon. Îți sînt foarte recunoscător pentru această informație. Totuși, înainte de a ne vedea în persoană, nu pot să-ți dau nici un fel de amănunte. Tot ce pot să spun e că arhiepiscopul devenise implicat în...anumite probleme care nu erau în conformitate cu funcția lui. Trebuie ca dumneata să pui dosarul în siguranță. Biserica ar putea avea mult de suferit dacă zvonul ar ieși la lumină. Așteaptă în locul unde ești și voi trimite pe cineva să te ajute. Nu-l suna pe doctor pînă nu vin ei. Ar putea exista și alte documente, trebuie să fim foarte atenți. Să nu atingi nimic pînă nu-ți sosesc ajutoarele. Înțelegi?

– Da, Eminentă.

– Doresc ca mîine să te văd în biroul meu din Roma. Ia primul avion. Dimineață vei chema restul personalului înapoi la Dublin. Deocamdată nu lua legătura cu ei. Făcu o pauză scurtă. Americanul acesta, părinte. Și-a spus numele?

– Numele? Da, Eminentă. Îl chema Canavan. Patrick Canavan.

– Foarte bine. Poate va fi nevoie să luăm legătura și cu el. S-ar putea să fie în pericol. A lăsat vreo adresă?

– Nu sînt sigur. O clipă, Eminentă. O să verific.

Oare ce voia să spună cardinalul prin „s-ar putea să fie în pericol“?

Adresele erau ținute într-un dulap micuț cu fișe, într-un colț. Makonnen îl deschise și începu să caute la litera „C“. O găsi: „Patrick Canavan, 104 Pembroke Road, Ballsbridge.“ Se întoarse la telefon și-i dictă adresa cardinalului.

– Te-ai descurcat foarte bine, părinte. *Sono molto contento di te*. Te rog să ai răbdare. Încearcă să nu-ți faci griji, aranjăm noi totul. Așteaptă să ajungă ajutoarele. Și roagă-te pentru sufletul arhiepiscopului Balzarin. Încearcă să nu-l judeci. Toți sîntem oameni. Toți sîntem ispitiți. Satana e puternic.

— Înțeleg, Eminență. Voi face tot ce pot. Vă mulțumesc pentru ajutor.

— La revedere, părinte Makonnen. Îți mulțumesc pentru telefon.

Legătura se întrerupse. Makonnen puse receptorul la loc cu o mână tremurătoare. Era atras în ape primejdioase, împotriva voinței lui.

Corpul arhiepiscopului nu fu ușor de mutat. Își dădu seama, șocat, că era pentru prima oară când atingea un cadavru. Își folosi toată puterea ca să-l târască pe Balzarin, prin hol, în apartamentul său particular. Erau obraz lângă obraz, ca niște îndrăgostiți într-un dans mut. Carnea nunțiului se sprijinea, rece și umedă, de pielea lui, intim și grețos.

Urcă trupul în pat și aranjă cearșafurile. Dar, oricât s-ar fi chinuit, nimic nu putea șterge impresia unei morți nenaturale. Buzele lui Balzarin erau rotunjite în afară, într-o expresie torturată. Makonnen nu-și putea stăpîni teama că, în orice clipă, ochii aceia morți aveau să se deschidă din nou, de furie și de groază.

Makonnen caută, prin toate locurile evidente, un bilețel, dar nu găsi nimic, nici măcar un semn că nunțiul ar fi început să scrie vreunul. Ca să nu se gîndească la dormitorul cufundat în liniște, își făcu de lucru verificînd dacă totul era în ordine în birou. Puse fiola cu otravă în buzunar. Dosarul îl vîrî într-un plic, pregătit să fie luat la Roma. Examină cu grijă celelalte hîrtii de pe masa de lucru, ca să se asigure că totul era la locul lui. Din punctul lui de vedere, totul era aranjat.

Se trezi umblînd agitat prin birou. Încercă de mai multe ori să se roage, așa cum îi ceruse cardinalul, dar cuvintele îi ieșeau reci pe buze, ca și cum moartea lui Balzarin ar fi ucis ceva și în interiorul lui.

În genunchi, în liniștea din birou, se simți vlăguit, lipsit de putere, neputincios în fața unui întuneric mai adînc decît tot ce cunoscuse pînă atunci. Avea impresia că o forță bestială îi distrusese inocența.

Încă agitat, se hotărî să-și umple timpul făcându-și bagajele pentru Roma. Cel mai bun avion ar fi fost cel de la 9:55, cu Aer Lingus, care-l ducea direct la Fiumicino, unde ajungea la 1:35 după-amiază. Ridică plicul cu dosarul și îl duse sus, în camera lui.

Avea puțin de împachetat. Făcuse asta atât de des, încât devenise un adevărat artist. Nu știa cât timp trebuia să rămână la Vatican, dar, oricât de lungă i-ar fi fost șederea, nevoile de bază aveau să-i fie satisfăcute. Strecură dosarul în sacul de dormit și trase fermoarul.

Întors în biroul lui Balzarin, controlă la rînd toate sertarele cu fișe, ca să se asigure că nu lipsea nimic evident. Mulțumit că totul părea în ordine, se așează să aștepte ajutorul promis de cardinalul Fazzini. Apoi își aduse aminte de seiful particular al nunțiului. Fazzini ar fi dorit să știe ce conținea. Dar unde era cheia?

Se uită prin sertarele mesei de lucru a nunțiului, dar nici una dintre cheile găsite nu se potrivea la seif. Găsi inelul cu chei al lui Balzarin într-un buzunar al pantalonilor, dar cheia pe care o cauta nu era pe el. Încercă cheile menajerei, aflate pe un inel în bucătărie, dar nici una nu se potrivea. Când era pe punctul de a renunța, își aminti că pipăise ceva la gîtul lui Balzarin în timp ce îl căra în camera lui. Se întoarse în dormitor, cheia atîrna pe un lanț, lîngă un crucifix micuț de aur.

Seiful era burdușit cu hîrtii. Unele păreau foarte vechi, altele relativ noi. Le cără pînă la masă, simțindu-se puțin vinovat pentru această intruziune în intimitatea mortului. Și totuși, nu venise el cu mai puțin de o oră în urmă în această cameră, cu scopul expres de a-și băga nasul?

Imediat îi atraseră atenția două mape mari, cu copertele albastre, inscripționate în aur. Pe fiecare era imprimat un cerc de aur, în care se afla un sfeșnic tot din aur, iar deasupra lui un alt simbol, doua chei încrucișate, ca cele de pe blazonul papal. Luă una de pe masă. Conținea vreo douăzeci de pagini, pe fiecare din

ele fiind lipite mai multe fotografii. Cele din față erau vechi, unele chiar din secolul trecut. Cu cât se apropia de sfârșit, cu atât venea mai aproape de prezent.

Fotografiile îi trecură încet prin mâini: imagini în alb și negru, legate de un anumit moment din timp. Se uitau la el din celulele lor dreptunghiulare chipuri palide, ochi visători, buze deschise și întredeschise. Nu putea să se complacă în lacrimi. Île îi cereau să se uite, să cîntărească, să țină minte.

Bărbații din fotografii erau, în cea mai mare parte, oameni din ierarhia bisericească superioară: episcopi, arhiepiscopi, cardinali, directori de seminar, șefi de congregații ale Curiei. Toți erau italieni, de vîrstă mijlocie sau înaintată, toți priveau disprețuitor la aparat, rîzînd de vanitatea lui mărunță cu o trufie care îi dădea fiori. Înmărmurit, răsfoi paginile, incapabil să găsească vreun sens sau vreo logică în ele.

Se auzi zgomotul unei mașini trăgînd afară, pe aleea cu pietriș. Slavă Domnului, în sfîrșit venise cineva. Se ridică, pregătindu-se să meargă la ușă, și lăsă mapa din mînă. Aceasta alunecă și se opri la una din ultimele pagini. Aruncă o privire în jos și se opri, atenția fiindu-i atrasă brusc de o fotografie din colțul din stînga sus. Era Balzarin, plin de sine, zîmbitor, îmbrăcat în purpură. Lîngă el, în veșminte roșii și panglică albă, recunoscuse trăsăturile subțiri, grave, ale cardinalului Fazzini.

ŞAISPREZECE

Makonnen simţi că îi îngheaţă inima. Deşi încă nu reuşea să înţeleagă nimic, instinctul îi spunea ca era în mare pericol. Din câte ştia el, dosarele şi fotografiile din ele erau perfect nevino-vate. Discreţia lui Balzarin, insistenţa lui Fazzini ca moartea nunţiului să fie muşamalizată, cererea cardinalului ca dosarul să-i fie adus personal, iar acum descoperirea fotografiei lui printre celelalte: Balzarin şi Fazzini erau amîndoi implicaţi în ceva atît de serios, încît unul din ei fusese împins la sinucidere.

Afară motorul maşinii se opri. Se auzi zgomotul deschiderii portierelor şi apoi al închiderii lor.

Fugi la fereastră şi privi afară. Becurile de siguranţă luminau zona din jurul intrării. Doi bărbaţi se îndreptau spre uşă. Nu erau preoţi sau, cel puţin, nu purtau veşmintele corespunzătoare. Se mişcau cu aerul că aveau un scop precis şi asta îi amintea de ... ce oare? Nişte antreprenori de pompe funebre?

Fără să se mai gîndească, înşfăcă teancurile de hîrtii din seif. Clopoţelul de la uşă sună. Căută disperat în jur ceva în care să transporte hîrţiile. Servieta! Era în biroul lui de la capătul coridorului. Strîngînd hîrţiile la piept, ieşi în fugă din cameră. Coridorul era întunecat, cu excepţia fişiei de lumină care trecea prin uşa întredeschisă în spatele lui. Biroul lui era la două uşi distanţă. Puse hîrţiile pe podea şi intră. Cînd deschise uşa, inima îi bătea cu putere. Panica îi strînse stomacul. Jos, clopoţelul sună a doua oară. Dacă îl trezea pe Diotavelli?

Îşi goli în grabă servieta. Trebuia să mai facă ceva, dar pentru nimic în lume nu-şi mai putea aminti ce. Sîngele îi pulsa în

creier. Brusc, își aduse aminte. Alergă la masa de lucru și deschise sertarul de sus. Deasupra se afla pașaportul său diplomatic. Îl înhăță și-l vârî în sutană, apoi se întoarse și se năpusti afară din cameră. Îngrămădi hîrțiile în servietă și îi trînti capacul. Auzi o cheie întorcîndu-se în broască și apoi scîrîitul familiar al uşii din faţă.

Dosarul! Se afla încă în dormitorul lui. Alergă pe coridor. Îşi simţea inima de plumb, trăgîndu-l în jos. Portretele întunecate pe lîngă care trecea îl fixau dezaprobator. Auzi uşi deschise jos, paşi care urcau scările.

În dormitor, deschise fermoarul sacului şi mută dosarul în servietă. Îşi lua în grabă pardesiul din cuiul de pe uşă şi-l îmbracă. Mîinile îi tremurau de frică. Şi totuşi, mintea îi era normal de limpede: trebuia să scape şi să comunice ceea ce ştia unei persoane de încredere, cu autoritatea de a pune întrebări pe care el nu le putea pune. Cînd se întoarse să plece, privirea îi căzu pe crucifixul de lemn de pe perete. Ezită o clipă, îl smulse din cui şi-i dădu drumul în buzunarul pardesiului.

Stinse lumina şi deschise uşa de la dormitor. Afară, coridorul era încă învăluit în beznă. O luă la dreapta, în direcţia opusă scărilor, îndreptîndu-se pe un alt hol, spre ieşirea de incendiu. În acel moment, se aprinseră luminile. Ca un viezure surprins la intrarea în vizuină de un om cu o torţă, Makonnen împietri. Cuprins de o frică înnebunitoare, se întoarse spre următor.

Diotavelli stătea în faţa uşii de la dormitor, îmbrăcat în cămaşă de noapte.

— *Che succede, padre?* întrebă el cu o voce somnoroasă.

— *Niente, niente!* Vă rog, culcaţi-vă la loc.

Dar Diotavelli nu putea fi convins atît de uşor. Era trei dimineata. Auzise clopoţelul de la intrare sunînd. Era sigur că umbla cineva pe la parter. Iar în faţa lui se afla un membru al personalului nunţiaturii, îmbrăcat din cap pînă-n picioare şi cu o servietă în braţe, furişîndu-se prin întuneric. Iezuitul făcu cîţiva paşi spre Makonnen.

– *Che cosa sta succedendo? Che cosa state facendo qui?*

– O urgență, părinte. Trebuie să ies. Vă rog să faceți liniște; o să-l treziți pe arhiepiscop.

În acel moment, la capătul holului apăru un bărbat. Era îmbrăcat în haine negre, mulate, ca un alpinist. Pe cap avea trasă o cagulă strîmtă. În mîna dreaptă ținea un pistol la care era montată o surdină.

Dacă lui Diotavelli îi lipsea forța fizică, aceasta era compensată de o perfectă stăpînire de sine. Lucrase la Sfîntul Oficiu mai mult de douăzeci de ani, vînd ereziile din toate zonele globului. Era obișnuit cu respectul și supunerea. Bărbații cu pistoale nu însemnau nimic pentru un om care înfruntase legiunile Satanei.

– *Nel nome di Dio! Chi...*

Necunoscutul ridică, pur și simplu, arma și trase. Nu stătu pe gînduri. Nu ținti. Makonnen îl văzu îngrozit pe Diotavelli icnind, ca și cum ar fi primit un pumn zdravăn în piept. Picioarele îi părăsiră pămîntul, sîngele îi țîșni din piept. Nu se auzi aproape nimic: o șoaptă din armă, un strigăt întrerupt, plesnitura glontelui cînd sfîșie carnea, apoi se instaură o liniște deplină, chiar înainte ca trupul să atingă podeaua.

Etiopianul îl văzu pe asasin mișcîndu-se parcă cu încetinitorul. Urmări pistolul cum coboară și își schimbă direcția, zări lumina reflectată în țeavă, ochii bărbatului care-l căutară, apoi îl găsiră, îl fixară și pistolul se înălță arcuit spre el. Se aruncă într-o parte și corpul i se contorsionă incredibil. Își auzi propriul strigăt, văzu explozia mută în țeava surdinei și simți cum izbi cu umărul podeaua.

Mîna i se îndreptă inconștient spre buzunar. Îl văzu pe ucigaș întorcîndu-se încet, studiat, fără să se grăbească. Degetele lui apucară strîns crucifixul, ca pe un talisman care să-l însoțească în moarte. Buzele îi rostiră în pripă *Iisuse*, nu avea timp pentru o rugăciune.

Ucigașul ridică mîna, țintind în cap. Makonnen zvîcni în direcția opusă glonțului, lovindu-se de perete. Se ridică, gîfîind, cu crucifixul în mînă, ca și cum ar fi vrut să-l alunge pe diavol. Cînd pistolul se îndreaptă a doua oară spre capul lui, își încordă brațul și aruncă crucea înspre atacator. Marginea ascuțită izbi fruntea bărbatului și căzu pe podea. Pistolarul strigă de durere și scapă arma din mînă.

Makonnen era deja în picioare. Întrerupătorul era la un pas de el. Îl apăsă și o rupse la fugă, pielea și hainele lui negre făcîndu-l invizibil în beznă. Cîeva strigă în urma lui, apoi se auzi un șuierat repetat, dar el continuă să alerge.

Ușa de la capătul coridorului dădea înspre scara de incendiu. Aerul rece al nopții îi blocă respirația. O rafală puternică de vînt îl izbi, făcîndu-l să-și piardă echilibrul. Se împiedică, se rostogoli pe scări pînă la etajul de dedesubt, apoi se tîrî mai departe. Pe holul din care tocmai scăpase se aprinse lumina. Auzi pași tropăind în spatele lui și o voce aspră care-i spuse să se oprească.

Servieta căzuse undeva în timpul rostogolirii. Bîjbîi după ea pe treptele dure, în beznă densă. Pe scara de metal se auzi zgomotul unor pași. Vîntul urla după colțul clădirii. Degetele dibuiau servieta. O ridică și coborî, jumătate în fugă, jumătate în cădere, următorul etaj. O pocnitură metalică semnală traiectoria altui glonte.

La piciorul scării se opri doar o secundă. Garajul era în dreapta lui, lîngă zidul lateral al casei. Kennealy luase Volvo-ul, Stephens și Corcoran, Volkswagen-ul. Mai rămînea Mercedes-ul nunțiului sau propria lui bicicletă. Avea o cheie de la Mercedes pe inelul din buzunar, dar își dădu seama că ar fi fost o prostie să ia un vehicul atît de ușor de urmărit. Bicicleta era mai lentă, dar silențioasă și aproape invizibilă.

Alergă cît putu de repede, menținîndu-se pe iarba de lîngă zidul casei. Servieta grea îi atîrna în mînă. În spate, auzi pașii urmăritorului trecînd de pe metal pe pietriș, apoi zgomotul altei

perechi de pași, venind din fața casei. Aerul tăios îi biciui plămîinii.

Se clătină, căzu, se ridică și o luă din nou la fugă. Mai avea doar cîteva picioare. În spatele lui se auzi un strigăt, urmat de șuieratul armei. O fereastră de la garaj se sparse cu un sunet cristalin.

Bicicleta era la locul ei obișnuit, lîngă peretele garajului. Aici, în incinta nunțiatunii, o lăsa neîncuiată tot timpul. Fixă servieta într-un coș pentru bagaje și prinse strîns ghidonul, împinse bicicleta pe pietrișul care opunea rezistență și urcă din fugă. În fața lui apăru un bărbat alergînd. Coti brusc și trecu pe lîngă el la cîțiva toli. Bicicleta prindea viteză. Gîfîind puternic, apăsă pedalele, știind că viața îi depindea de asta.

Ajunse în fața casei. Pașii care alergau după el se auzeau din ce în ce mai slab. Acum era pe alee. Pămîntul aluneca pe sub el ca un vis de libertate. Se uită în sus și văzu stelele în locul norilor pe care îi împrăștiase vîntul.

Răsufliînd ușurat, întrezări siluetele celor doi gardieni de la poartă. Puse frînă și se dădu jos de pe bicicletă. Polițiștii se întoarseră și îl priviră cum se apropia. Unul din ei aprinse o lanternă puternică. Raza îl lovi în ochi, năucindu-l.

– Părinte Makonnen, dumneavoastră sînteți? Încuviință din cap și gardianul stinse lanterna. Ce Dumnezeu căutați pe-afară la ora asta, părinte?

Makonnen recunoscuse vocea sergentului Dunn. Nu ținea minte ca sergentul să fie de serviciu săptămîna aceea.

– Domnule sergent Dunn, trebuie... să vorbesc... cu... dumneavoastră.

– Luați-o ușor, părinte. V-ați pierdut suflul. Ce s-a întîmplat? Dunn vorbea cu un accent care, după cum auzise Makonnen, era regional, din Mayo sau Limerick, nu-și amintea exact care din ele.

Respirînd adînc între propoziții, încercă să le explice cît putu de bine, fără să pară isteric. Cei doi polițiști ascultară în tăcere.

Cînd termină de povestit, își dădu seama că tremura. De jur-îm-prejur, vîntul bătea, scuturînd copacii de pe strada Navan.

Deodată se auziră pași apropiindu-se pe alee.

– Domnule sergent, începu Makonnen, oamenii aceia! Vin încoace!

– Nu-i nimic, părinte, avem noi grijă. Sînteți pe mîini sigure. N-aveți de ce să vă faceți griji.

– N-ar fi mai bine să chemați ajutoare? Sînt înarmați.

– Nu vă faceți probleme, părinte. Sergentul O'Driscoll și cu mine sîntem la fel de bine înarmați. Nu-i așa, Seán?

– Așa e, sîntem, Pádraig. Nu vă îngrijorați, părinte. Vorbim noi cu băieții ăștia.

Primul bărbat ieși la vedere. Era cel care-l omorîse pe Diotavelli. Se apropie. Makonnen observă că încă ținea pistolul în mînă.

Dunn vorbi primul.

– Bună dimineța, domnule. Bate foarte tare vîntul, nu-i așa? Acesta e omul pe care-l căutați, domnule?

Makonnen se uită în jur. Simți că-l părăsesc puterile. O'Driscoll își îndreptase pistolul automat exact spre el. Iar Dunn îl apucase strîns de braț cu mîna sa mare.

ȘAPTESPREZECE

Stinse mukul de țigară pe coaja copacului. Deasupra lui, în beznă, crengile nevăzute se clătinau în vînt. Se înfioră și își ridică gulerul. Din locul în care stătea la pîndă, sub copac, abia zărea poarta nunțiatunii. Cu trupul încordat, se întinse înainte, încercînd să vadă mai bine, fără să fie reperat.

De cînd plecase de la nunțiu, în după-amiaza aceea, Patrick întorsese pe o parte și pe alta presupunerea sau, mai bine zis, convingerea că omul avea ceva de ascuns. Din experiența sa îndelungată știa că cineva care a fost atacat trebuia să reacționeze într-un fel sau altul. Iar Balzarin fusese atacat. Dur.

Patrick își ocupase poziția vizavi de nunțiatună cu scopul de a vedea cine intra și cine ieșea. Dar era deja dimineață și el se gîndi că încercarea nu dusesese la nici un rezultat. Era gata să lase totul baltă și să plece acasă; îi era frig, îi era foame, îi era somn și, la momentul respectiv, amplasarea unui microfon pareo o soluție mult mai plăcută.

Dar apoi fusese trezit din amorțeală de sosirea unei mașini, un Ford Sierra, cu număr de armată. Șoferul oprise, vorbise puțin cu gărziile de serviciu de la poartă și apoi intrase în incintă. Patrick mai încerca încă să se hotărască dacă era bine sau nu să riște să intre și el, cînd apăru Makonnen și începu o discuție, ce părea serioasă, cu cei doi polițiști.

Lucrurile începură să se înfierbînte considerabil. Preotul nu părea deloc mulțumit de sosirea bărbaților în negru. Miroseau a militari, iar Patrick putea să jure că cel puțin unul din ei avea armă.

Ieși din spatele copacului, dornic să vadă mai bine. Oricum, nimeni nu se uita în direcția lui. Makonnen discuta aprins cu garzile despre ceva; vocea îi răzbătea prin rafalele de vînt. Unul din gardieni îl apucă pe preot de braț și părea să-l rețină împotriva voinței acestuia.

Cel de-al doilea soldat, dacă asta era, vorbi scurt cu primul, apoi dispăru înapoi pe alee. Se auzi zgomotul unui motor pornit. Cîteva secunde mai tîrziu, mașina reapăru și primul bărbat începu să-l împingă pe Makonnen pe bancheta din spate. Acum nu mai era nici o îndoială: preotul se zbătea disperat. Avea un fel de geantă, pe care atacatorul său i-o smulse din mînă și o aruncă pe scaunul din față. Makonnen nu se putea pune cu adversarul său: un brînci puternic și se prăbuși pe bancheta din spate a mașinii, ca o păpușă stricată.

Profitînd de vînzoleală, Patrick se năpusti la mașina sa, parcată la cîteva iarzi, în dreapta. Abia se așeză la volan cînd Ford-ul apăru de pe alee și întoarse scurt la stînga, pe șosea. Se aplecă cu o fracțiune de secundă înainte ca farurile mașinii să-i patrundă prin geam.

Cînd se ridică, Ford-ul ajunsese deja pe strada Nephin. Sub ochii lui, întoarse la stînga, luînd-o spre nord, către Finglas și Tolka Valley. Băgă cheia în contact și o întoarse. Ca prin minune, motorul rece porni. Cu farurile stinse, urmări cealaltă mașină.

Nu e ușor să filezi pe cineva fără o echipă de ajutor. La trei și jumătate dimineața, e aproape imposibil. Dacă mergi prea aproape, poți la fel de bine să te duci la cel pe care-l urmărești și să-i strîngi mîna. Dacă rămîi prea în urmă, îl pierzi în labirintul de străduțe.

Cînd Patrick dădu colțul pe strada Nephin, Ford-ul tocmai traversase calea ferată de la Bogies – cunoscut mai bine ca parcul Ioan Paul al II-lea. Rămase cu ochii pe becurile roșii din față, ca un marinar navigînd după două stele roșii. Brusc le pierdu. Mașina o luase la stînga pe un giratoriu, spre strada Ratoath, pe o scurtătură ce trecea prin spatele parcului. Unde naiba mergeau?

McKee, Clancy și Collins Barracks erau toate spre sud, la distanță de o străduță, iar Ministerul Apărării spre nord-est, în Drumcondra.

Întoarse la giratoriu și îi zări din nou. Rămânând în continuare în urmă, își dori să le poată ghici destinația. Prefera să o ia pe un drum diferit, ca să evite riscul de a fi descoperit. Aici nu era nimic în afară de Royal Canal și râul Tolka. Avea impresia că părăseau deja orașul; în lumina farurilor mașinii din față, casele alternau cu tufișuri și copaci.

În acel moment, mașina din față se opri. Automat, Patrick opri și el motorul. Strada pustie se umplu de șuieratul vântului impetuos și trist. În față, farurile se stinseră.

Ford-ul parcase în fața unei treceri peste principala cale ferată din Sligo. Suprafața din jurul trecerii era luminată de două felinare, câte unul pe fiecare parte a străzii. Patrick văzu trei oameni ieșind din mașină. Makonnen, cel mai scund din grup, era la mijloc, ținut de brațe de către ceilalți.

Patrick deschise torpedoul și băgă mâna înăuntru. Pistolul părea rece și nefamiliar, ca un vechi prieten devenit distant cu trecerea anilor. Îl scoase, strângându-l bine, ca pe un mic animal pe care îl înghesuisese la colț și-l capturase. Era un Heckler și Koch P7M8, vechiul său pistol din Beirut. Îl prefera revolverelor Browning și Beretta pe care le folosisese în trecut: era ușor, compact și extrem de precis. Era permanent echipat cu un sistem 310 de iluminare a țintei.

Se dădu jos din mașină și fu aproape răsturnat de o rafală neașteptată. Dar vântul era un avantaj: îi acoperea zgomotul pașilor, ajutându-l să se apropie mai ușor de țintă fără să fie detectat. Judecând după comportamentul lor, era sigur că habar n-aveau că fuseseră urmăriți.

Îi văzu traversând liniile, apoi dispărură în întuneric. Recuperă rapid distanța. Pentru o clipă, crezu că îi pierduse. Apoi văzu podul. Imediat după trecere, șoseaua traversa canalul pe un pod.

Era vechiul canal navigabil al lui Long John Binns, o inițiativă dezastruoasă din secolul al optsprezecelea de a concura cu Grand Canal, în sudul orașului. Gloria lui era de mult apusă. Trestii și buruieni creșteau încâlcite în apele sale; malurile lui găzduiau plimbările îndrăgostiților și întrecerile copiilor. În noaptea aceasta, întunericul stătea întins peste el ca un covor fin, fără ornamente. Nici o lumină nu scliffea pe apele legănate de vînt. Nici o pasăre de noapte nu zbura pe suprafața lor în căutare de pradă.

Îi zări cînd traversară podul și se opriră pe parapetul de piatră dură. Patrick era mult mai aproape de ei acum. Îl auzi pe Makonnen vorbind cu cei care îl capturaseră, disperat și înfricoșat. Patrick nu se îndoia de ce îl aduseseră aici.

Nu meraseră departe. Patrick văzu cum bărbatul din dreapta lui Makonnen îl împinse pe preot în genunchi, în poziție de rugăciune. Se furișă mai aproape, ascuns în tufișuri. Vocea lui Makonnen îi ajunse deodată limpede la urechi, adusă de o rafală de vînt ce bătu pe canal. Era o rugăciune, deși Patrick nu cunoștea limba. La o depărtare de cîțiva iarzi, un felinar vechi răspîndea pe cărare o lumină galbenă, blîndă, prea slabă pentru citit, dar suficientă ca Patrick să vadă ce se întîmpla. Pipăi cu degetele sub țeava revolverului și aprinse iluminatorul.

Makonnen își sfîrși rugăciunea și își făcu cruce. Omul din dreapta îi ridică pistolul cu surdină la tîmplă. Patrick țintise deja; puternica rază laser a iluminatorului lăsă un semn roșu intens pe obrazul ucigașului. Strînse mecanismul de tragere și apăsă ușor pe trăgaci, cu o mișcare de o precizie exersată. Ecoul împușcăturii răsună peste cîmpul deschis pînă cînd îl înghiți tăcerea. O secundă mai tîrziu se auzi un plescăit, cînd mortul plonjă de la douăzeci de picioare în canal.

Cel de-al doilea bărbat se învîrți pe loc, își căută cu o mîină pistolul în haină, iar cu ochii cercetă zona din care i se păruse că venise împușcătura.

Patrick nu se arătă.

– Aruncă arma, strigă el. Omul se încordă, ca și cum ar fi vrut să o ia la fugă. Ești în raza noastră, adaugă Patrick, schimbând raportul de forțe. Aruncă pistolul și pune-ți mâinile pe cap.

Pe neașteptate, omul se aruncă într-o parte, afară din raza de trageră a lui Patrick, luându-l pe Makonnen cu el. Când apără din nou, îl ținea în față pe preotul care tremura puternic, cu pistolul lipit de cap.

– Dacă îndrăznești măcar să te uiți la mine, urlă el, Biserica o să mai aibă un martir.

Patrick îl ținti cu laserul, dar nu avu curaj să tragă; pînă și tresărirea morții putea fi de ajuns ca să-i zboare creierii lui Makonnen.

– Vreau să ieșiți afară, strigă pistolarul. Acum! Toți! Vreau să vă văd!

Patrick se ridică, păstrînd pistolul ațintit spre el.

– Sînt doar eu, spuse el.

Simți nesiguranța celuiilalt.

– Nu te juca cu mine! țipă acesta.

Era speriat și nervos, iar Patrick știa că presiunea pe trăgaci era deja prea mare. Văzuse numeroase cazuri în care se trăsese accidental, din cauza stresului.

– Nu te păcălesc, răspunse Patrick, strigînd, ca să se facă auzit mai tare decît vîntul. Sînt singur. Nu mai e nimeni cu mine.

– Aruncă arma! Omul își mări strînsoarea în jurul gîtului preotului și îl trase mai aproape. Am spus să arunci dracului arma!

– Știi că nu pot să fac asta. Dacă arunc arma, tu rămîi cu preotul. Poți să-l împuști. Acum, ascultă-mă bine: el e tot ce vreau. N-am nimic cu tine. Eliberează-l și poți să pleci. Ucide-l și ești un om mort. Poți să pleci de aici pe picioarele tale sau plutind pe apă, ca prietenul tău. Depinde de tine.

– Eu dau ordine aici! Eu spun cine pleacă și cine nu. Oricine-ai fi, pune-ți pistolul în buzunar și cară-te de aici. Nu te

amesteca în problema asta. Nu e treaba ta. Înțelege? Ai nimerit în ape foarte adânci.

În tot acest timp, Makonnen murmurase rugăciuni cu o voce speriată, Ave Maria într-un amestec de latină, italiană și arabă — o harababură de invocații pentru a risipi bezna inevitabilă. Deodată, se întrerupse în mijlocul unei rugăciuni și începu să-și rotească încet capul, sub apăsarea brațului celui care-l capturase, pînă cînd ajunse cu fața direct spre pistol și simți țeava rece, alunecoasă, pe frunte, exact între ochi.

— Acum! șopti el. Ucide-mă acum, repede, cît sînt pregătit. Grăbește-te, fă-o, pentru Dumnezeu!

Patrick văzu ezitarea omului.

— Nu! strigă el.

Bărbatul îl lovi pe Makonnen puternic în față cu capătul surdinei, apoi întoarse arma și ținti spre Patrick. Trase două focuri, repede, unul după altul, împușcături mute, departe de țintă.

Glonteale lui Patrick îl izbi în dinți, o lovitură imperfectă, dar mortală. Capul îi zvîcni înapoi, degetul apăsă pe tragăci, trăgînd focuri la întâmplare, în vîntul nepăsător. Makonnen sări într-o parte, lăsîndu-l să se rostogolească în canal. Apele negre se deschiseră și se adunară la loc. Din locul căderii săriră în aer stropi pe care îi risipi vîntul. Se lăsă o liniște desăvîrșită.

OPTSPREZECE

Prin draperiile lungi se strecura o lumină albă ca laptele, simplă, fără formă sau substanță. Cîndva își închipuise că Sfîntul Duh trebuie să fie așa: simplu, alb ca un porumbel, lumină născută din lumină, Cuvîntul preschimbat în lumină. Din obișnuință, își ridică privirea spre peretele de deasupra capului. Era gol: candela roșie și crucifixul lipseau.

Părintele Makonnen nu-și amintea cum venise aici. Patul pe care era întins, încăperea, covorul ruginiu, toate îi erau străine. Capul îi pulsa și ochii îl dureau cînd încerca să-i deschidă. Se întoarse cu spatele la lumină și își trase cuvertura peste cap. Somnul se întoarse.

Visă că era într-un mormînt. Trupul rece și uns cu mir îi era întins pe o lespede de marmură. Pe perete, cineva pictase cu roșu conturul unui pește. Împrejurul lui, umbre cu glugi pe cap murmurau o litanie într-o limbă nemaiauzită. Lumînările pîlpîiau în noapte cu sclipiri de pietre prețioase. Ecouri alunecau de-a lungul pereților, ca niște bancuri de pești, rotindu-se și zbătîndu-se sub valuri.

Deodată vocile tăcură. Lumînările se stinseră. Se auzi zgomotul unei pietre grele ce era împinsă la loc. Auzi lovituri de ciocan; metalul izbea în stîncă aproape ca o orchestră. În acel moment, în liniștea și bezna din jur, simți o mișcare.

Deschise ochii și se trezi în aceeași cameră necunoscută. Se întoarse și privi cu pleoapele strînse lumina de la fereastră. În cap îi mai răsuna încă zgomotul ciocanelor.

Dintr-o dată îl năpădiră, cu o intensitate înspăimântătoare, amintirile din noaptea trecută: chipul mort, alb și lipsit de înțelegere al lui Balzarin; Diotavelli împușcat pentru aroganța sa, sângele de un roșu intens, plin de ură, strălucindu-i pe cămașa de noapte. Retrăi urmărirea prin casă și prin curte, vântul care-i afișia carnea, capturarea, drumul cu mașina spre canal. Dar după aceea urma un gol, ca și cum cineva ar fi înmuiat un burete în apă și i-ar fi spălat creierul cu el.

Dădu cuvertura la o parte și se ridică. Dormise în lenjeria de corp, lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată. Celelalte haine stăteau împăturite pe un scaun de lemn.

Traversă camera pînă la fereastră și trase draperia. Orbit de lumina strălucitoare, văzu printre gene un cîmp verde și un lac albastru, ca de oțel. Coline împădurite străjuiau linia țărmului, iar deasupra unui pîlc de copaci desfrunziți se înălța un turn ascuțit de piatră cenușie, mată. Pe suprafața apei, imaginile palide ale norilor se mișcau încet, în bătaia brizei, ca fumul alb.

Unde se afla? Cine îl adusese aici? Se îmbracă repede și se duse la ușă. Un palier îngust dădea spre o scară de lemn, fără covor. Printr-o ușă deschisă în dreapta sa, văzu o chiuvetă și puțin dintr-o cadă. Următoarea ușă era închisă. O deschise și găsi încă un dormitor, asemănător cu cel în care se trezise.

Ieși înapoi pe palier și auzi voci discutînd încet la parter. Începu să coboare, precaut, scările. Un coridor cu gresie pe jos ducea spre o ușă deschisă prin care venea un miros de cafea proaspătă.

Se opri în cadrul ușii. Un bărbat și o femeie ședeau față în față la o masă de pin fixată în podea, pe care se afla un teanc de hîrtii. Îl recunoscă pe american, Canavan, dar femeia îi era necunoscută. Canavan își ridică privirea și îl zări. Zîmbi și se ridică, împingîndu-și scaunul în spate.

— Părinte Makonnen, sper că ați dormit bine. Cum vă simțiți?

– Mă simt puțin... dezorientat. Noaptea trecută... nu-mi amintesc prea bine. Unde sînt? Dumneavoastră ce faceți aici?

– Totul e bine, n-aveți de ce să vă faceți griji. Presupun că ați vrea o cafea și ceva de mîncare. O, îmi pare rău, nu v-am prezentat. Este... prietena mea, Ruth Ehlers, de la ambasada americană. Ea vă cunoaște deja. Aceasta este casa lui Ruth sau, mai bine zis, cabana ei de vacanță.

Preotul rămase în picioare. Evenimentele de ieri erau încă amestecate și neclare în capul lui.

– Nu-mi aduc aminte cînd am venit aici, zise el. Eram... îmi amintesc cînd mergeam spre canal. Doi bărbați... m-au dus cu mașina acolo. Apoi...

– Veniți și stați jos. O să vă simțiți mai bine după ce beți o cafea. Cum vă place?

Canavan îl luă de braț și-l conduse la un scaun.

– Neagră, vă rog. Cu puțin zahar.

Se așeză. Lipsită de convențiile de la seminar sau de la nunțiatură, lumea începea să se destrame. Încă nu-și făcuse rugăciunile de dimineață.

– Imediat. Nu vreți să luați și micul dejun? Avem ciuperci. Ruth le-a cules azi-dimineață. Și pîine de făină integrală de la Bewley, unt irlandez din belșug, gem de cireșe negre.

– Cafeaua e de ajuns, mulțumesc. Ați spus „micul dejun“... cît e ceasul?

– Poate „micul dejun“ nu e cel mai potrivit cuvînt. „Prînzul“ ar fi mai potrivit. E puțin trecut de douăsprezece.

– Cît timp am dormit?

– Am ajuns aici imediat după cinci. Erați încă destul de agitat. Ruth v-a dat două somnifere.

– Înțeleg. Makonnen tăcu și aruncă o privire prin încăpere. Era curată și luminoasă, cu ferestre înalte care se deschideau înspre lac. Spuneți-mi, întrebă el, unde sîntem „aici“?

Patrick se uită pe fereastră.

– Nu recunoașteți locul?

— Nu. Nu cred că am mai fost vreodată pe-aici.

Femeia vorbi pentru prima oară. Era frumoasă, se gândi el, dar preocupată de ceva. Fusesse antrenat să reziste frumuseții, dar nu și suferinței, de aceea se simți atras de ea, împotriva voinței lui. Purta o rochie moale, făcută în Europa, fără bijuteriile la care se aștepta de la o americană. Chiar și ochiul său african, adaptat mult mai mult la nuanțele sărăciei decît la cele ale modei, sesiză cît de obișnuit era trupul ei cu veșmintele bine croite.

— Sîntem la Glendalough, rosti ea. Cînd vorbi, își duse, agitată, o mîna la obraz, și el observă că unghiile fuseseră roase. Ce o făcea să fie atît de neliniștită? Valea adăpostește o veche așezare monahală fondată de Sfîntul Kevin în secolul al șaselea. Este turnul rotund pe care îl vedeți deasupra copacilor. Înainte de a îndeplini rolul de clopotniță. Și de ascunzătoare cînd năvăleau vikingii și ardeau tot ce vedeau cu ochii. Sînt ruine peste tot. O să le vedeți mai tîrziu.

Preotul încuviință. Auzise de acest loc și plănuse de multe ori să-l viziteze. Existau legături puternice între călugării din vechea Irlandă și cei din propria sa biserică.

Se întoarse spre Patrick, care tocmai terminase de turnat cafeaua în ceașcă.

— Ce se întîmplă, domnule Canavan? De ce am fost adus aici?

Nu era supărat, doar speriat, rupt de tot ce îi era familiar.

— Speram să ne oferiți dumneavoastră răspunsul la prima întrebare, părinte. Cît privește motivul pentru care v-am adus aici, știți, cu siguranță, că viața vă e în primejdie.

— În primejdie, da, înțeleg. Auzi din nou pași tropăind în spatele lui, în întuneric. Făcu un efort ca să nu se uite înapoi. Îmi amintesc... ce s-a întîmplat la nunțiatură, apoi că am fost dus la canal. Dar după aceea totul e o pată albă. Dumneavoastră trebuie să știți ce s-a întîmplat.

— Da.

— Aș vrea să știu și eu.

Patrick făcu o pauză.

– Foarte bine, spuse el, în cele din urmă.

Cît timp preotul mîncă, Patrick îi povesti tot ce ştia şi îi ceru, în schimb, să relateze evenimentele care duseseră la capturarea lui, la poarta nunţiatunii: moartea lui Balzarin, convorbirea cu Fazzini, sosirea pistolarilor.

Cînd preotul încheie, Ruth le umplu tuturor ceştile de cafea. După ce se așeză la loc pe scaun, Patrick arată spre hîrţiile împrăştiate de pe masă.

– Deci acestea nu includ hîrţiile pe care De Faoite i le-a trimis lui Balzarin?

– Nu. Pe acelea i le-am dus, personal, lui Fazzini. Acestea toate sînt din seiful nunţiului, cu excepţia dosarului mov, pe care l-am găsit pe masă.

– Cel pe care îl citea cînd s-a sinucis?

– Da, exact.

Urmă o pauză.

– Dumneavoastră v-aţi uitat pe aceste hîrtii, părinte? Întrebarea fuse pusă de femeie.

– Doar pe mapele cu fotografii.

– Înţeleg. Noi n-am trecut încă prin acelea. Ne-am gîndit că, poate, ne ajutaţi să-i identificăm pe unii dintre cei care apar în ele.

Makonnen oftă. Pe măsură ce cafeaua îi limpezea mintea, începu să-şi dea seama cît de adînci deveniseră apele în care se scălda.

– Vă rog, puteţi să-mi spuneţi despre ce e vorba? Vreau să ştiu, sînt dispus să vă ajut, dar trebuie să ştiu ce se întîmplă.

Ruth se uită la Patrick, apoi din nou la Makonnen.

– Părinte, începu ea, trebuie să insist. Orice vă spun eu sau domnul Canavan trebuie să rămînă absolut confidenţial. Trebuie să juraţi că nu veţi spune nimănui fără permisiunea noastră. Înţelegeţi?

Preotul clătină din cap.

– Îmi pare rău, zise el, dar trebuie să știți că e imposibil. Sînt preot. Am depus anumite jurăminte sacre. Datorită jurămîntului de supunere, sînt obligat să dezvălui superiorilor mei orice informație pe care o posed.

Patrick se aplecă peste masă. Ceva în atitudinea lui îi spuse lui Makonnen că el și femeia erau amănți. Dar era o tensiune între ei, ca o încărcătură electrică gata în orice clipă să se descarce.

– Lasă, Ruth, spuse Patrick. Putem să avem încredere în el. Se întoarce spre preot. Tot ce vă cerem, părinte, e să fiți discret. Jurămîntul nu vă cere să oferiți de bunăvoie informații, nu-i așa?

Pentru prima oară, Makonnen zîmbi.

– Nu, răspunse el, nu-mi cere așa ceva.

Patrick se lăsă înapoi pe spate.

– Atunci, cred că putem începe.

NOUĂSPREZECE

Patrick începu primul. Vorbi atent, conștient de faptul că trebuia să formeze o legătură, un sentiment de încredere între el și preot. Faptul că îi salvase viața lui Makonnen și că îi împușcase pe cei doi care încercaseră să i-o ia nu avea nici o importanță. Din punctul de vedere al lui Makonnen, era posibil să fi căzut în mîna altor hoți, mai subtili și mai binevoitori decît primii, dar tot niște hoți și criminali. Bunii samariteni n-ar trebui să poarte arme.

— Părinte Makonnen, începu el, cred că putem presupune că, pînă acum, cardinalul Fazzini a fost anunțat de dispariția dumneavoastră. Nu are de unde să știe cum ați reușit să scăpați, și cred că va trece ceva timp pînă cînd va afla ce s-a întîmplat cu oamenii trimiși să vă omoare. Între timp e obligat să se ocupe de cîteva detalii neplăcute, cel mai supărător dintre ele fiind cadavrul lui Diotavelli. Ruth va încerca să afle tot ce poate de la ambasada americană, dar e puțin probabil să găsească prea multe date. Un lucru e cert. Dacă vă întoarceți la nunțiatul sau la Vatican, sînteți ca și mort. Faptul că, în esență, nu sînteți la curent cu mașinațiunile lui Fazzini nu-l interesează. Știți prea multe, trebuie să fiți redus la tăcere. Dacă vă consolează cu ceva, și eu sînt în aceeași situație.

Makonnen își aduse aminte că Fazzini îi ceruse adresa lui Canavan.

— M-au întrebat unde locuiți. Îmi pare rău, nu m-am gîndit. A... a încercat cineva să...?

— De ce credeți că ne aflăm aici?

Preotul se înclină în față.

– Dar dacă mă duc la altcineva de la Vatican, cineva de încredere?

Patrick clătină dezaprobat din cap.

– Nu, pînă cînd nu aflăm exact ce se întîmplă și cine e implicat. Sînteți un om însemnat, din toate punctele de vedere. Dar, în principiu, da: vom avea nevoie de acces la Vatican și pentru asta vom avea nevoie de ajutorul dumneavoastră.

– Vă rog, imploră Makonnen, ce înseamnă toată povestea asta?

Patrick își trădă nesiguranța pentru prima oară.

– Răspunsul cel mai simplu la această întrebare e că nu știm.

– Ieri, cînd l-ați vizitat pe nunțiu, ați spus că e implicat și un serviciu național de informații. Presupun că v-ați referit la al dumneavoastră, CIA.

Patrick zîmbi.

– În acel moment, nu. Mă refeream la verii noștri îndepărtați, KGB-ul. Vorbea despre ei așa cum ar fi vorbit un preot, după Vatican II, despre bisericile protestante ca despre „frații noștri schismatici“. Atunci, pentru prima oară, își dădu seama Patrick cît de apropiați erau, spionul și preotul, aproape mîna în mîna, deget lîngă deget, glonte lîngă carte, inițiați în cel mai străvechi dintre mistere. Dar acum cred că și CIA e implicată într-un fel. Schimbă o privire cu Ruth. Ca să fie lucrurile și mai clare, rolul meu în toată afacerea asta, din cîte știu eu, e strict personal. Dar am fost cîndva agent CIA, iar posibilitatea unei legături între aceste două lucruri nu poate fi trecută cu vederea. Se opri. Makonnen îl privi curios, ca și cum i-ar fi ascultat confesiunea. Patrick se simți stingherit amintindu-și de confesionalul bisericii de acasă, de vocea insinuantă a preotului care căuta păcatul ca un bisturiu sondînd o tumoră. Domnișoara Ehlers e un fel de monitor, continuă el. Lucrează direct sub comanda șefului secției de la ambasadă. Misiunea ei e să monitorizeze traficul de informații din și înspre diferitele ambasade din Dublin.

Majoritatea comunicațiilor sînt interceptate de stația de ascultare a Agenției Naționale de Securitate de la Menwith Hill, Yorkshire. Ei le transmit mai departe britanicilor prin ofițerul lor de legătură de la Benhall Park, din Cheltenham.

Ruth interveni.

– Patrick, nu cred că e nevoie ca părintele Makonnen să...

– Te rog, Ruth, știu ce fac. Patrick își ridică palmele într-un gest de apărare. Părintele e diplomat. Dacă îți închipui că superiorii lui de la Vatican nu cunosc deja în amănunt tot ceea ce îți spun eu, să știi că ești foarte naivă în privința Bisericii Catolice. Se întoarse din nou spre Makonnen. Cei de la Benhall Park își pun materialele la un loc cu ceea ce primesc de la stațiile de monitorizare ale GCHQ din Hacklaw și Cheadle și cu transmisiunile interceptate la Caroone House din Londra. De fapt, e mai complicat decît atît, dar ceea ce vreau să demonstrez e că materialul lui Ruth e extrem de cuprinzător și de demn de încredere. În esență, ea se ocupă de clasarea, în funcție de relevanță, a informațiilor despre problema irlandeză. De exemplu, controlează materiale traduse din arabă, ca să vadă dacă se referă la posibile legături între libanezi sau PLO, să zicem, și IRA. Sînteți, probabil, conștient că propriile dumneavoastră transmisiuni sînt ascultate cam din aceleași motive.

Nu era nevoie ca Patrick să repete pe silabe ce voia să spună. În anii șaptezeci și optzeci, nunțiul Vaticanului la Dublin, arhiepiscopul Gaetano Alibrandi cîștigase notorietate pentru legăturile sale repetate cu membrii IRA. Intențiile lui Alibrandi fuseseră destul de nobile, să înțeleagă și, poate, să intervină împotriva violenței. Dar atenția nefavorabilă pe care o atrăsese atunci nunțiatura nu s-a micșorat în timpul succesorilor săi.

– Deci știați că Balzarin era implicat în ceva și ați încercat să-l faceți să iasă din joc.

Patrick clătină din cap.

– Nu. Pînă ieri după-amiază n-am avut nici un motiv să-l suspectez pe Balzarin de ceva. Avea niște hîrtii pe care voiam să

le văd și asta era tot ce știam. Dar cînd am vorbit cu el, s-a purtat ca un om care are ceva de ascuns. După ce am plecat de la nunțiatură, am sunat-o pe Ruth și i-am cerut să-l verifice. Convorbiri telefonice, telegrame diplomatice, mesaje radio – tot. Cred că ar fi mai bine să vă spună ea însăși ce a descoperit.

Ruth ezită. Pentru un motiv oarecare, preotul o neliniștea. Cu toată diversitatea prietenilor părinților săi, avusese puțin de-a face cu catolici și aproape deloc cu preoți. Asemenea multor femei, interpreta opțiunea lor conștientă pentru celibat ca pe o respingere a unui lucru esențial pentru ea. Probabil că bărbații aveau același sentiment față de călugărie. Pentru prima dată, de mulți ani, abilitatea ei de a se purta în societate o trădă. Era stingherită și știa că lucrul acesta se vedea. Faptul că era negru o făcea să se simtă și mai prost. Discriminarea rasială îi fusese întotdeauna străină, dar asta îi întărea și mai mult convingerea că tulburarea ei putea fi greșit înțeleasă.

– Părinte Makonnen, începu ea, probabil știți că oamenii dumneavoastră – mă refer la statul Vaticanului – și CIA fac regulat schimb de informații. Așa cum a subliniat Patrick... domnul Canavan, e firesc ca noi să preferăm să ne informăm în mod independent asupra unor subiecte de interes care, indiferent de motiv, ar fi putut fi omise din comunicatele noastre regulate. Sînt sigură că și oamenii dumneavoastră de la informații au propriile lor metode de a afla secretele noastre mai puțin păzite. Se opri. N-avea de unde să știe cum putea reacționa Makonnen la ceea ce avea să-i spună. Trase aer adînc în piept și începu. Ieri, după ce m-a sunat Patrick, m-am dus la ambasadă și am căutat pe computer niște fișiere mai vechi. Patrick v-a explicat că eram în căutarea cuvîntului „Pesach“. N-a menționat că mai de mult am căutat și cuvîntul „Paște“, „Pasqua“ în italiană. Ei bine, tot ce am găsit au fost cîteva mesaje din și înspre nunțiatură. Nimeni nu s-a oboșit să le citească. În fond, ce poate fi mai firesc decît ca Vaticanul să vorbească despre o mare sărbătoare creștină? Făcu o pauză și se uită pe fereastră. O pasăre mare zbura în jurul tur-

nului, iar aripile ei reflectau, din cînd în cînd, lumina soarelui de după-amiază. Dar cineva fusese neglijent. „Pesach“ e un cuvînt cu care traducătorii nu sînt obișnuiți să lucreze. Oricum, se pare că în italiană *Pasqua* nu înseamnă doar Paștele creștinesc. Cuvîntul este folosit și de evreii italieni referitor la „Pesach“, cînd se întîmplă să discute cu creștini: *Pasqua Ebraica* – Paștele evreiesc. Așa că am trecut din nou prin mesajele care aveau legătură cu nunțiatul. Primele două se puteau referi atît la „Pesach“ cît și la „Paște“, nu era clar. Dar al treilea era mai ciudat. Datat 3 februarie, era cifrat și semnat nu cu un nume obișnuit, ci cu un fel de pseudonim – *Il Pescatore*, Pescarul. Se opri puțin. Vă spune ceva?

Preotul se gîndi un moment. Ea văzu umbra care-i întunecă o clipă privirea și îi simți ezitarea.

– Nu, răspunse el. Nu-mi spune nimic.

Dar ea ghici la ce se gîndea: Petru fusese primul Pescar al Bisericii. Și primul papă.

– Mesajul îi era adresat personal lui Balzarin. Îl sfătuia să aibă curaj. Totul mergea bine. Planurile fuseseră întocmite. *Pasqua* avea să aibă loc exact peste o lună, pe 3 martie. Făcu o pauză. Cineva ar fi trebuit să observe că anul acesta Paștele e abia pe 19 aprilie.

Makonnen asculta din ce în ce mai uluit. Unde duceau toate acestea? Degetele lui își făceau de lucru cu bobitele rozariului, mișcîndu-le nervos, ca într-o rugăciune mută. Se simțea amenințat și părăsit, ca un copil pe cale de a deveni adult.

– Și Paștele evreiesc începe pe 3 martie? întrebă el.

Ea negă din cap.

– Nu. Asta e cel mai ciudat. Pesach începe cu cîteva zile înainte de Înviere. Dar în mesaj *Pasqua* înseamnă, cu siguranță, „Pesach“, nu „Înviere“. Cel care transmite vorbește despre „ziua în care fiii lui Israel au scăpat din robia Egiptului“. În plus, atît De Faoite cît și Cekulaiev au vorbit foarte clar despre „Pesach“.

Makonnen se ridică de pe scaun. Se simțea prizonier, ca și cum acest Pescar de la Vatican l-ar fi ținut legat de un cârlig, la capătul unui fir lung. Se deplasă pînă la fereastră și privi afară, în turnul cenușiu și la copacii de iarnă, la apa întunecată și la norii care se adunau. Chiar și în timpul iernii aici era verde, mai umed și mai verde decît în toate visele sale din copilărie. De ce e lumea atît de pustie, se întrebă el, atît de goală, chiar cînd e plină?

– De ce vorbim despre asta acum? întrebă. De ce-mi spuneți mie? Aveți o organizație uriașă: oameni, computere, dosare. Eu sînt un simplu preot, nu pot să vă ajut.

Ruth îi aruncă o privire lui Patrick. Avea o expresie de extenuare, de disperare aproape.

– Nu se poate, părinte, zise repede Patrick.

Makonnen se întoarse și îl privi.

– De ce?

Ca răspuns, Patrick ridică dosarul pe care Makonnen îl găsisese pe masa lui Balzarin. Îl deschise și scoase o foaie de hîrtie. Apoi o așeză ușor pe masă, ca preotul să o citească. Era o foaie mică de caiet, cu antet. La capătul de sus avea un scut rotund, sub care era scris un citat din Biblie: „Și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face pe voi liberi.“

Makonnen veni la masă și luă foaia.

Frate, spunea scrisoarea, am primit scrisoarea ta și pe cea a Stîlpilor. Domnul să vă binecuvînteze pe voi și ceea ce încercați să împliniți pe calea Sa. Ceasul Paștelui ne va întîmpina curînd. Fiți siguri de rugăciunile și de ajutorul meu. Dacă tu sau frații aveți nevoie de ceva, și eu vă pot oferi, nu ezitați să-mi cereți. Tot ce e al meu e și al vostru, știți foarte bine. Am dat instrucțiunile pe care le-ați cerut. N-o să se amestece nimeni în treburile voastre. Transmite-i salutările mele cardinalului Fazzini. În numele Lui, Miles Van Doren.

– Nu înțeleg, spuse Makonnen și îi întinse scrisoarea înapoi lui Patrick. Ce înseamnă asta? Ce reprezintă scutul de sus?

– Scutul, rosti rar Patrick, este emblema oficială a Agenției Centrale de Informații, CIA. Ruth privea într-o parte, cu ochii pierduți în depărtare. Cuvintele sînt din Biblie; le puteți vedea în fiecare zi a săptămînii dacă intrați în holul principal al sediului Agenției din Langley.

– Și omul acesta, Miles Van Doren... cine e?

Ruth urmări un nor care trecu prin spatele turnului, ca un val. Alesese acest loc pentru liniștea lui. Dar lumea venise după ea și umplea spațiile cenușii cu zgomotele sale specifice.

– Miles Van Doren, zise ea atît de încet, încît Makonnen făcu eforturi ca să o audă, Miles Van Doren este tatăl meu. E consilier prezidențial pentru informații externe și director adjunct al CIA. Cei care v-au ridicat de la nunțiatură erau oamenii lui. Nu erau agenți obișnuiți; erau de la operațiuni speciale, proaspăt sosiți din Honduras. Au fost trimiși în Irlanda cu trei săptămîni în urmă. Cei doi care au venit după dumneavoastră nu sînt singurii. Mai sînt și alții. Își ridică privirea, în care se citea o suferință insuportabilă. Vă va căuta din nou. Dar, de data aceasta, tatăl meu e cu ei.

DOUĂZECI

În ciuda focului, în cameră se făcea frig. Ruth mai aruncă o bucată de turbă și scormoni jarul, trimițînd scînteii aprinse în sus, pe coș.

– Mă duc afară, spuse ea. Vreau să fac o plimbare, să văd dacă totul e în ordine. Poate cobor pînă la lac.

Luă o jachetă Barbour verde din cuierul de lîngă ușa și o îmbracă.

– Ai grijă. Nu merge prea departe. Aici, înăuntru, ne descurcăm noi. Patrick știa că Ruth vorbise serios cînd spusese că avea să vadă dacă totul era în ordine. În meseria lor, vigilența permanentă era prețul plătit nu atît pentru libertate cît pentru viața însăși.

Ușa se închise încet în spatele ei. Patrick arătă spre scaunele de lîngă cămin.

– Haideți să ne așezăm aici.

Un timp șezură bînd cafea și privind flăcările care se ridicau printre bucățile de turbă moale. Preotul avea nevoie de timp ca să asimileze ceea ce tocmai i se spusese, ca să înțeleagă că suferința lui nu se sfîrșise, că abia începuse. Cînd terminară cafeaua, Patrick găsi ceva de băut într-un bufet, un Manzanilla vechi, foarte decolorat și foarte sec. Ar fi fost mai bun rece, dar îl turnă, oricum. Începură să vorbească și, nu după mult timp, se întoarseră la misterul care îi adusese acolo.

– Cekulaiev a fost omorît, explică Patrick, de aceiași oameni care l-au ucis și pe Eamonn De Faoite. Eamonn știa de Pesach.

Hîrțiile pe care i le-a trimis lui Balzarin conțineau, probabil, amănunte: nume, locuri, date, tot ce reușise să descopere.

– De ce i le-a trimis lui Balzarin?

Patrick ridică din umeri.

– Bănuiesc că aflase ceva despre Fazzini, poate despre legăturile de la Vatican, în general. Probabil a crezut că poate avea încredere în Balzarin. Eamonn era un om inteligent, dar, în anumite privințe, foarte simplu. În mod sigur, l-a considerat pe nunțiu cel mai potrivit de abordat cu o problemă referitoare la Vatican.

– Nu asta e procedura corectă. Episcopul său...

– Poate. Dar lui Eamonn nu i-au plăcut niciodată procedurile corecte. Și dacă s-a gândit că nu mai avea timp de pierdut... Oricum, n-o să știm niciodată.

– Dar hîrțiile acestea? Makonnen ridică teancul de pe masă. Cele pe care le-am găsit la nunțiatură? Ce ați descoperit în ele? În afară de...

Patrick sorbi din băutură și puse paharul pe podea. Se duse la masă și se întoarse cu o parte din hîrtii.

– Cîteva scrisori, răspunse el. Unele sînt vechi de mai mulți ani și se referă la diferite etape din cariera lui Balzarin. Sînt scrisori de la diverși cardinali și episcopi, care nu se limitează cu nici un chip la Vatican sau la Italia; altele, de la oficiali din guvernul italian sau de la persoane influente din țările în care Balzarin a fost la post; cîteva, de la bancheri, industriași, șefi de case de credit; două, de la ofițeri din armată. Cele mai recente sînt de la irlandezi: un senator, un judecător și un membru din consiliul Băncii Irlandei.

Cînd luă dosarul cu scrisori din mîna lui Patrick, Makonnen comentă în italiană:

– *Era piduist*. Era de la P2.

Patrick clătină neîncrezător din cap.

– Nu, nu cred. S-ar putea să existe o legătură, dar încă nu avem dovezi.

Makonnen se referise la P2 (*pi-due*), o lojă masonică secretă și puternică a cărei demascare în 1981 dusesse la prăbușirea coaliției guvernamentale a lui Aldo Forlani. Influența lojii ajunsese pînă la Palatul Chigi. Mulți se temeau că puterea ei nu fusese în întregime zdrobită.

În timp ce preotul răsfoi scrisorile, Patrick continuă:

– Toate aceste scrisori se referă, într-un fel sau altul, la o organizație numită Frăția sau, mai simplu, Frații. Există mai multe mențiuni ale unui mormînt pe care membrii se pare că îl venerază. Mai mulți corespondenți vorbesc despre Stîlpi. Am găsit și un jurnal în italiană, care credem că e scris de mîna lui Balzarin. Acesta va trebui tradus în întregime, dar și la o privire superficială se vede că vom avea probleme: oamenii sînt numiți cu inițiale sau titluri, locurile cu prescurtări. Unele capitole au fost tăiate foarte apăsător, ca și cum autorul jurnalului s-ar fi răzgîndit în privința lor. Asta ne face să credem, bineînțeles, că ceea ce a rămas s-ar putea să nu fie atît de revelator pe cît ne-am dori. Îi înmînă lui Makonnen un volum de mărime medie, legat în piele moale, roșie. O etichetă micuță din interiorul primei coperte arăta că fusese produs de Olbi, din Veneția, dar altă trăsătură particulară nu exista. Părinte, continuă Patrick, o să fiu sincer cu dumneavoastră. Ne aflăm cu toții în mare pericol. Cu două zile în urmă, Ruth și echipa cu care lucrează la ambasadă au primit instrucțiuni stricte să abandoneze cazul. Li s-a spus că au fost preluat de cineva de la un nivel mult mai înalt. Acum sîntem convinși că nu e adevărat. Cu puțin noroc, am putea sta aici, în siguranță, o zi sau două, dar mai mult nu putem spera. După cum v-am spus, cred că dumneavoastră riscați enorm. Nu vreau să par grosolan, dar trebuie să înțelegeți că aici, în Irlanda, atrageți atenția chiar și îmbrăcat în haine civile. În această țară, aproape nu există negri. Din această cauză, nu vă puteți permite să umblați liber. Din fericire, Ruth are bani și relații. Avem de gînd să vă luăm de aici în seara aceasta și să vă găsim o ascunzătoare sigură pînă cînd se termină totul.

– Și asta cît va dura, domnule Canavan? O săptămînă? O lună? Spuneți „pînă cînd se termină totul“. Dar cînd a început totul? Unele gravuri din această mapă datează din secolul al opt-sprezecelea.

Patrick făcu o pauză înainte de a răspunde. Chiar și în camera încălzită, în fața focului, îi era frig. Halucinația din urmă cu două zile – dacă asta fusese – încă îl tulbura. Se întreba dacă ar fi trebuit să vadă un doctor. Sau un preot.

– Părinte, nu voiam să vă spun asta, dar poate e mai bine așa. Există toate șansele ca nici unul dintre noi să nu mai fie vreodată în siguranță. Eu pot să vă ofer protecție un timp, dar nu v-o pot garanta pentru totdeauna. Poate nici măcar pentru o săptămînă. Singura noastră speranță e să găsim oameni de încredere, suficient de puternici ca să acționeze împotriva acestui grup. Nu e nevoie să vă explic cît de dificil s-ar putea dovedi acest lucru. Dar cel puțin avem de unde începe. Putem să identificăm persoanele pe care le-am aflat din scrisori și pe care credeți că le recunoașteți din fotografii.

Îi întinse prima mapă lui Makonnen, cea care conținea gravuri și fotografii de clerici.

Makonnen își dădu toată silința. Figurile mai cunoscute, chiar și cele din trecut, erau destul de ușor de identificat. Pe unele le văzuse prin ziare, pe altele, în manualele de istorie a Bisericii. Una, în special, ieșea în evidență.

– Omul acesta, spuse el și indică prim-planul unui chip sever care purta amprenta inconfundabilă a unei vieți petrecute în poziții de conducere, de dominare a unor generații întregi obișnuite cu supunerea. Este cardinalul Giancarlo Migliau. Familia lui a venit din Spania în Italia după ce Ferdinand și Isabella i-au izgonit pe evrei. Asta cred că s-a întîmplat spre sfîrșitul veacului al cincisprezecelea. Au venit, probabil, prin Provence pînă în Piemont și s-au așezat pe lîngă Turin. Dar unul dintre strămoșii lui a plecat singur la Veneția, unde s-a convertit la creștinism și a făcut avere din comerț cu Egiptul și Levantul.

S-a căsătorit cu o fată dintr-o ramură săracă a unei familii nobile, dar, cu toate acestea, a rămas un intrus. Fiii și nepoții lui au continuat comerțul cu sultanul, mai ales cu piper. Au cumpărat pământ la Montebelluno și o vilă la Palladio, lângă Maser. În veacul al șaptesprezecelea, când Marele Consiliu a scos la vânzare statutul de nobil, ei aveau deja bani și influență îndeajuns ca să-și înscrie numele în Cartea de Aur. Acum reprezintă una dintre ultimele familii aristocrate care au supraviețuit în Veneția. Makonnen se opri, cu ochii fixați asupra fotografiei. Migliau a fost numit patriarh al Veneției acum trei ani. Nu a fost o alegere populară, dar papa a insistat. N-o fi el iubit la San Marco, dar are o influență considerabilă în restul Italiei. În anumite cercuri, oamenii îl consideră deja *papabile*, adică un candidat potrivit la scaunul papal. Dacă actualul papă ar muri curînd – Doamne ferește! – fără îndoială că Migliau ar fi favoritul conservatorilor.

– Înțeleg. Patrick făcu o pauză. Dar dintre bărbații de pe pagina aceasta recunoașteți vreunul?

Makonnen se uită cu atenție, dar nu recunosc pe nimeni. Cînd ajunseră la sfîrșit, Patrick știa deja că aveau nevoie de serviciile unei arhive de fotografii bine dotate.

A doua mapă conținea portrete și fotografii ale unor calugărițe aparținînd, după cum le arătau veșmintele, mai multor ordine religioase. În cazul lor, Makonnen se dădu repede batut.

Ultimul era mai degrabă un album decît o mapă. Patrick îl lăsase pe masă, unde putea fi parcurs mai ușor. Se ridică și așeză doua scaune de dineu, unul lângă altul.

Era un volum vechi, legat artistic, într-o manieră răspîndită în Franța secolului al șaptesprezecelea. Legătura fusese desprinsă cu grijă de conținutul ei original și adaptată la pagini mai potrivite pentru a purta gravuri și fotografii. Pe prima copertă, cineva scrisese cu litere placate cu aramă cuvintele *I Morti*. Morții.

Dedesubt era o inscripție în latină, scrisă de aceeași mînă: *An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in*

morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem... Patrick recunoscu fragmentul din Epistola către Romani: *Au nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez...*

Întoarse pagina. Un șir de chipuri îl priviră, morții uitându-se la vii, peste o prăpastie mai mare decât secolele. La atingere, hîrtia i se păru veche și puțin mucegăită, ca și cum ar fi stat mulți ani îngropată într-un mormînt. O simți sfărîmicioasă între degete, puțin putrezită.

Paginile care urmau erau aranjate altfel decât cele din mape. În susul primei pagini era un nume: Benedetta di Rovereto. Patrick recunoscu numele unei vechi familii aristocrate venețiene, din secolul al treisprezecelea sau al paisprezecelea. Dedesubt și pe pagina următoare erau aranjate gravuri și apoi fotografii ale unor femei tinere; cele mai vechi datau, probabil, din a doua jumătate a secolului al șaptesprezecelea. Erau șapte cu totul.

După ce se uită la fiecare pe rînd, percepă o anumită asemănare de familie între ele. Hainele se schimbau, coafurile erau altele, dar ochii, nasul, bărbia, toate vorbeau despre o origine comună. Puteau fi surori sau verișoare, dar le separau decenii și secole. Purtau toate același nume? Asta era ideea? Un singur nume purtat de-a lungul mai multor generații în aceeași familie?

Următorul grup de portrete aparținea unor bărbați. Numele de deasupra lor era Giovanni Carmagnola. Din nou, Patrick sesiză asemănarea de pe chipurile lor, ca un fir roșu ce străbătea diferite țesături: o trăsătură lipsă aici reapărea dincolo, mai puțin pronunțată, dar inconfundabilă; o a doua dispărea de tot, pentru a fi înlocuită cu alta; a treia persista în fiecare generație, asemenea insectelor fosile ce se tîrăsc neschimbate prin straturi străvechi de roci.

Pagină după pagină, morții se perindară prin fața lor, revenind pentru o clipă la viață. Cine erau, ce reprezentau, ce

semnifica moartea lor era un mister. Oare muriseră cu toții tineri, imediat după ce fuseseră pictați sau fotografiați?

Patrick întorcea paginile aproape hipnotizat, purtat de la un chip la altul, ca și cum un copil l-ar fi luat de mână și l-ar fi condus prin încăperi vaste, străjuite de portete ale strămoșilor săi. În medie, erau șapte sau opt figuri sub fiecare nume. Dar în unele locuri erau mai puține, fiindcă începeau la o dată mai recentă, în timp ce sub un nume sau două erau mai multe și mergeau mult timp în urmă, pînă în secolul al șaisprezecelea și chiar al cincisprezecelea.

Gravurile își înfățișau personajele în posturi formale, unii așezați, adesea lîngă o statuie a Fecioarei sau lîngă un crucifix. Chiar de-a lungul mai multor generații, era puțină variație. Fotografiile copiau, în general, caracteristicile formale ale desenelor mai vechi, dar ici și colo apărea cîte o nuanță inovatoare. Unii stăteau în fața portretului vreunui predecesor, alții lîngă un mormînt de familie.

Tocmai trecuse de jumătate, cînd simți că se sufocă de groază. Timp de o clipă, nici nu-și dădu seama ce-l speriasse. Mîna îi înțepeni pe pagină, de parcă s-ar fi transformat în piatră.

– Domnule Canavan, ce s-a întîmplat? Ce e, domnule Canavan?

Auzi glasul lui Makonnen înăbușit și departe, ca și cum ar fi ajuns la el din spatele unor ziduri înalte. Nu răspunse. Se simțea complet amorțit.

Nu era nevoie să se uite la numele din capul paginii. Chipurile se contopiră într-unul singur, ochii deveniră o singură pereche, gurile o singură gură. La început crezu că îl apucase o altă halucinație, dar, pe măsură ce secunde treceau, își dădu seama că ceea ce vedea era în întregime real.

Fotografia ei era în colțul de jos al paginii, ultima din serie, cea mai recentă. Era, în același timp, proaspătă și dureros de familiară. Acasă, într-o cutie, îngropat sub praf și diferite nimicuri, avea și el un album, plin cu fotografii ca aceasta. Francesca

singură, Francesca cu un grup de prieteni, Francesca alături de el, pe malul unui canal, fotografie făcută de Paolo în urmă cu șaptesprezece ani, într-o seară de toamnă. Fuseseră împreună la Veneția, stătuse la familia ei. Un an mai târziu, se întorsese să o îngroape sub chiparoși și ceață, într-o criptă de piatră ruinată, pe insula-cimitir San Michele.

DOUĂZECI ȘI UNU

Universul se rupe în două. Imagini ale Francescăi îi zboară prin minte ca niște fluturi de noapte cu aripi zimțate, tăioase, însetați de lumină. Se teme de începutul altor halucinații, al disperării și al nebuniei. O realitate diferită, o lume fantomatică, prinde formă și substanță în jurul lui. Amenință să-l soarbă în interiorul ei, să-l tragă în jos, ca pe o corabie rănită, în frigul și întunericul etern. Se teme de stafii, vede chipuri vagi apropiindu-se de marginile viziunii sale și retrăgându-se din nou.

Dar imaginea nu are nimic diafan: e concretă, tangibilă, de o materialitate la fel de solidă ca și el însuși. O poate atinge cu degetele, tot astfel cum poate atinge masa sau propria față. Se agață de ea așa cum se agață un om care stă să se înece de resursele naufragiului. Nu e o iluzie. Nu se va face nevăzută în întuneric. Nu va dispărea.

Încet, bucată cu bucată, lumea începe să se reaseze la locul ei.

Răsuflând greu, Patrick scoase fotografia din colțurile de modă veche care o susțineau și închise albumul. Makonnen îl urmări nedumerit și puțin speriat. Ce anume din fotografie îl tulburase atât de puternic pe american? Patrick se uită din nou, fugar, la fotografie și o puse în buzunarul de la haină.

— Părinte, zise el, întorcându-se brusc, vreți să rămâneți puțin înăuntru? Vreau să mă duc pe-afară să o caut pe Ruth. E plecată de mult timp. Dincolo de fereastră se iviseră primele semne ale înserării. Patrick își luă pardesiul de pe perete și-l îmbracă. Era

o haină de oraș, nepotrivită aici, la țară. Îi lipsea capacitatea lui Ruth de a se adapta la condițiile de mediu. La ușă se opri. Părinte, vă rog să încuiați ușa după mine. Să nu deschideți decît dacă sînt eu sau Ruth. În dulapul din spatele dumneavoastră găsiți o pușcă.

— Dar nu pot ...

— Nu vă cer să trageți în nimeni, dar vă sfătuiesc să o țineți la îndemînă. Dacă cineva vrea să vă facă probleme, încercați să le-o fluturați prin față și să păreți cît mai hotărît. Mă întorc repede.

Își strînse cordonul de la haină și își ridică gulerul, ca să se ferească de vînt. Cînd ieși pe ușă, îl trecu un fior. În spatele lui, îl auzi pe Makonnen răsucind cheia în broască.

Ruth nu era nicăieri în grădină. O strigă, mai întîi încet, apoi mai tare, dar nu primi nici un răspuns. La capătul grădinii, o portită joasă dădea în șosea. Se uită în ambele direcții: un tractor mergea încet spre Laragh, trăgînd după el o remorcă plină cu baloturi de fîn. Lumina pălea. În trei sferturi de oră avea să fie beznă.

Traversă șoseaua și merse spre aleea din spatele hotelului. Un aer melancolic se așezase peste toate, potrivindu-se perfect cu starea lui sufletească. Lacul era în dreapta, dar nu se vedea de pe alee. Mai aproape, turnul rotunjit și grupul de ruine cenușii care-l înconjurau erau vizibile printre copaci.

În afara sezonului, ruinele erau părăsite. Văzu o siluetă aplecată printre pietrele de mormînt și o strigă pe Ruth; dar nu era decît o bătrînă cu batic care aranja flori de iarnă pe un mormînt recent. O salută din cap și trecu mai departe. Morminte mai vechi le înlocuiau pe cele noi, bolți pline cu flori de plastic, mușchi și licheni. În locul inscripțiilor în culori vii, în engleză, pietrele purtau litere șterse, în latină sau irlandeză. *Or do Diarmaid*. O rugăciune pentru Dermot. *Or do Pádraig*. O rugăciune pentru Patrick. Întoarse capul, dar bătrîna dispăruse.

Venise aici, o dată, cu Francesca. Era primăvară, sfârșitul lui martie sau începutul lui aprilie. Își aminti florile roz ale pomilor și razele soarelui pe pietrele gri. În ziua următoare îi scrisese o poezie. Încă își mai amintea primele versuri:

*Lîngă o piatră ascuțită din Glendalough
am văzut un corb tremurînd în vînt
și l-am văzut pe Kevin pășind
peste valuri negre,
de la un țărm înnegurat la celălalt.*

Chiar și acum, în cimitirul rece, posomorît, cînd avea mîinile pătate de sînge nevinovat, iar anii se întindeau ca o pustietate nesfîrșită, cuvintele poemului îi reveniră în minte. Cuvintele veniră și, împreună cu ele, imagini pe care le readuseră la viață în aerul rarefiat al prezentului: părul negru căzînd pe un umăr vag luminat, ochii cenușii în semiîntunericul camerei cu rafturi de cărți, dinții albi apăsînd buzele moi, conturul rotunjit al sînilor mici prin materialul subțire al bluzei. Și un pandantiv de aur pe care era gravată o menora cu șapte brațe, încununată cu o cruce.

În timp ce se apropia de lac, gîndurile i se întorceau neconținut la fotografia din albumul lui Balzarin. Nu avea nici o îndoială că era Francesca. Chipul ei ocupa o mare parte din memoria lui. Deja fotografia din album își găsise un loc acolo, printre alte mii de imagini. Mai calm acum, se gîndi din nou la ea, încercînd să înțeleagă ce căuta printre celelalte fotografii. În plus, se strădui să-și dea seama cum se schimbase situația datorită acestui fapt, dacă se schimbase în vreun fel. Era aceasta nedevărata conexiune, nodul care-l lega pe el de De Faosite, de C'ekulaiev și de ucigașii lor?

Cînd dădu un colț, alunecă pe iarba jilavă și se dezechilibră, lovindu-se de o piatră de mormînt. Încercînd să se ridice, observă că inscripția de pe piatră era ștearsă și ilizibilă. Nu mai

rămînea nimic pentru a identifica rămășițele de dedesubt: nici numele, nici vîrsta, nici data nașterii sau a morții.

În secunda următoare, cînd se sprijini cu toată greutatea de piatra dărăpănată, ca să se ridice, îi veni cel mai înfiorător gînd cu putință. Se clătină amețit și cuprins de greață. Pentru a doua oară în mai puțin de o oră, simți că lumea lui se cutremură și se spulberă în toate direcțiile.

Nu se poate! își spuse el. Dar în adîncul sufletului știa că se putea. Vîrî mîna în interiorul hainei și scoase fotografia Francescăi.

La început nu-i sărise în ochi. Văzuse morminte în atîtea fotografii, iar atenția lui fusese concentrată asupra Francescăi. Dar acum, ca și cum s-ar fi risipit ceața înghețată care îl înconjură, văzu destul de limpede un mormînt în fundal.

Francesca fusese fotografiată în fața propriului ei mormînt, vie, surîzînd puțin, ca o fantomă surprinsă într-o rază de soare.

DOUĂZECI ȘI DOI

La apus, soarele își începuse lungul drum spre Atlantic. Păsările se pregăteau pentru noapte. Vântul se întetea din nou, năplecînd vîrfurile desfrunzite ale copacilor. Mai era doar atîta lumină cît să vadă pe unde mergea.

Continuă să coboare spre lac. Prioritatea sa era Ruth. Nu-i răspunsese la nici o chemare și începuse să se îngrijoreze.

Lacul îi apăru drept în față. Era cel mai mic din cele două lacuri de la Glendalough. Coline întunecate îl înconjurau, iar pe maluri unduiau trestii înalte și subțiri asemenea buclelor de mătase împletită. Pe suprafața apei luneca o pasăre albă, solitară, cu penele sclipind roșietic în razele asfințitului. Lumina și apa se contopeau în urma sa. În umbrele de pe mal țipă un bîtlan, întîmpinînd noaptea.

Trecu cu privirea de-a lungul și de-a latul întinderii vaste de apă cu reflexe roșcate. Absența luminii îi îngreuna căutarea, iar el știa că jacheta ei verde era un camuflaj perfect, indiferent de distanță. Își făcu palmele pîlnie la gură și strigă tare. Dar numai un ecou slab ajunse înapoi la el, ca și cum și-ar fi bătut joc de îngrijorarea lui. Poate că Ruth pornise deja înapoi spre cabană, pe alt drum decît de obicei.

O luă pe cărarea din stînga și merse repede de-a lungul armului lacului. Cînd coti după un colț, o văzu la cîțiva iarzi în față. Ședea pe prundișul de lîngă malul apei, sprijinită cu spatele de o stîncă. Cîteva minute în plus și ar fi devenit aproape invizibilă, o simplă umbră verde-închis, pierdută în noapte. O strigă pe nume și alergă spre ea.

Înainte de orice observă sângele, strîns într-o băltoacă la baza stîncii. Apoi văzu unghiul în care îi era aplecat capul.

Mîinile îi fuseseră legate strîns la spate, iar în gură avea un căluș, ca să nu poată striga. Pistolul fusese, probabil, cu surdina. Sângele se închegase în jurul găurii de glonte din frunte. Cel mai mult sîngerase prin gaura mai largă din spate, pe unde ieșise glonte. Avea ochii încă deschiși, fixați asupra lacului, ca și cum ar fi urmărit pasărea care aluneca pe el. Îi închise și-i scoase călușul, apoi rămase uitîndu-se la ea, întrebîndu-se ce să spună. Se simțea stîngenit și tulburat. Ea ar fi știut, se gîndi el. Ar fi știut să spună cele mai potrivite cuvinte. Dar singurul zgomot era cel al lacului agitat de vîntul rece din nord.

Se ridică și privi peste apele cenușii. Acestea tremurară tainic, dar nu-i spuseră nimic. Încleștă pumnii, și unghiile i se înfipseră în palme, lăsînd dîre subțiri de sânge.

Un zgomot neașteptat îl readuse la realitate: un elicopter îi trecu pe deasupra capului, zburînd jos, ca și cum ar fi căutat un loc pentru aterizare.

Iisuse! se gîndi. Makonnen era încă singur la cabană.

Dezlipindu-se cu greu de lac, se întoarse și o luă la fugă spre dreapta. O scurtătură trecea prin cîmp, peste niște ziduri joase de piatră, și ajungea în șosea. Alergă dezordonat, încercînd să evite pietrele și tufișurile abia vizibile în beznă din ce în ce mai deasă. Aerul rarefiat îi umplea plămîinii. Sub tălpi simțea pămîntul ud și moale, lipindu-i-se de încălțăminte. Își croi drum cu greu printre ferigi și apoi urcă o pantă abruptă. Elicopterul trecu din nou, pe coadă îi clipeau două becuri, unul alb și unul roșu.

În vîrful dealului, sări peste ultimul zid și ajunse în stradă. Cabana se afla în dreapta lui, dincolo de cele trei benzi ale șoselei. Se îndreptă spre ea la pas, dar inima îi bătea puternic. Făcu eforturi să rămînă calm.

Cînd se apropie de poartă, desluși silueta unui bărbat care stătea în picioare în fața ei, la marginea peticului de iarbă.

— Tu ești, Michael? întrebă Patrick cînd ajunsese destul de aproape ca să poată fi auzit. Omul nu răspunse. Ia uite, am crezut că e prietenul meu, Michael, spuse, venind mai aproape. Dacă omul aștepta un american, spera ca accentul fals să-l păcălească. Strecură o mînă în buzunar și simți că străinul devine prudent la gestul lui. Scoase un pachet de țigări și omul se relaxă. Aveți un foc, domnule? întrebă Patrick, scoțînd o țigară din pachet. Doamne, ce bine mi-ar prinde un fum!

Omul scotoci puțin într-un buzunar și scoase o cutie de chibrituri. Patrick păși în fața lui, cu țigara în gură. Necunoscutul scăpără un chibrit. Cînd acesta se aprinse, omul văzu fața lui Patrick și-și dădu seama, prea tîrziu, ce greșeală făcuse. Patrick îl lovi cît putu de tare cu pumnul în stomac. Cînd bărbatul se îndoi cu răsufierea tăiată, Patrick își ridică brusc genunchiul și îl izbi în bărbie. Se auzi un trosnet și omul se prăbuși în spate, pe șosea, lovindu-se violent cu capul de ciment.

Patrick găsi arma și o strecură în cureaua pantalonilor. Se îndreptă și privi în sus și în jos, pe șosea. Nici țipenie de om. Dar era posibil ca elicopterul să fi aterizat, cu mai mulți oameni, prin apropiere. Trebuia să acționeze rapid. Rapid și silențios.

Între poartă și cabană se întindeau vreo două sute de iarzi de grădină, în mare parte năpădită de buruieni. În bucătăria situată în dreapta intrării principale, la stînga lui Patrick, era lumină. Văzu lumină și într-unul din dormitoare de sus.

Își scoase pardesiul. În întuneric n-ar fi făcut decît să-l dea de gol. Pe sub el avea un jersey închis la culoare și pantaloni largi. Se aplecă, își frecă mîinile cu noroi și se mîzgăli cu el pe față.

Evitînd cărarea, porni spre casă, alunecînd ca o umbră prin beznă. Ochii i se obișnuiseră cu întunericul, iar terenul îi era familiar. Deocamdată lucrurile erau în favoarea lui.

Aproape de fațada cabanei erau cîteva tufișuri de rhododendron. Se ghemui la pămînt și trecu prin spatele lor. Silueta unui

singur bărbat care stătea de pază la uşă abia se întrezărea. O maşină străină fusese parcată lângă Mercedes-ul lui Ruth.

Se întoarse spre stînga şi înconjură casa. În spate totul era liniştit. Nu exista o uşă în dos, doar două geamuri joase. Putea intra pe acolo, dar mai rămînea gardianul din faţă, care putea să cheme în ajutor pe oricine mai era prin zonă. Hotărî să se ocupe mai întîi de gardian.

Cu o lună în urmă, el şi Ruth pusese răcane pentru iepuri printre copacii din spatele cabanei. Era dificil să le găsească acum, în întuneric, dar se gîndi că ştia drumul destul de bine ca să încerce. Găsi un frasin uriaş care fusese aproape în întregime ars de către tinichigii anul trecut. Cîţiva paşi mai la stînga, trebuia să fie o capcană.

Era încă acolo. Bîjbîi prin iarbă şi o dezlegă de băţul de care era fixată. În cîteva secunde avea o bucată de sîrmă solidă. Nu era ideală, dar avea să meargă. Găsi o batistă în buzunarul pantalonilor şi o rupse în două. Înfăşurate în jurul capetelor sîrmei, cele două fişii alcătuiau mînere acceptabile.

Se furişă în vîrfurile degetelor pînă la colţul cel mai îndepărtat de bucătărie al casei şi se uită în jur. Omul era tot la uşă. Într-o mîna avea o puşcă automată. Problema lui Patrick era cum să ajungă în spatele lui fără să fie văzut.

Se auziră glasuri înăbuşite. Un bărbat ridicase tonul de furie, dur şi ameninţător. Dar răspunsul lui Makonnen abia răzbătu pînă la el. Preotul era încă în viaţă. Dar pentru cît timp?

Paznicul făcea o greşală elementară. Atenţia lui era concentrată mai mult asupra zonei din dreapta, unde cădea lumina din bucătărie. Patrick se lăsă la pămînt şi începu să se tîrască, pe lângă perete, spre gardian.

Dintr-o dată, omul întoarse capul şi se uită spre stînga. Patrick se opri şi îşi ţinu răsufarea. Lucrurile erau încă în avantajul lui: întorcîndu-se de la lumină la întunericul de smoală din stînga, ochii gardianului nu avuseseră timp să se acomodeze.

Patrick așteaptă pînă cînd acesta își întoarce privirea în altă parte și încep din nou să se tîrască.

Clipa aceasta fuse cea mai cumplită, cînd trebui să se hotărască să ucidă. Orice ezitare se putea dovedi fatală. Se gîndi la Ruth, la sîngele care îngheța pe stîncă cenușie de lîngă lacul întunecat. Strînse sîrma în mîini și începu să se ridice.

Bărbatul se întoarce cu ochii holbați de groază. Înainte de a avea timp să-și revină sau să strige, Patrick se aruncă asupra lui, îi trecu sîrma peste cap și o smuci tare în jurul gîtului. Sîrma îi pătrunse în palmele protejate doar de materialul subțire al batistei.

Arma căzu pe pămînt cu un zornăit. Omul se trase în sus și înapoi, cu mîinile ridicate la gît, zbătîndu-se disperat. Patrick simți cum sîrma îi pătrundea în carne și trase mai tare, neluînd în seamă durerea din palme și mila pentru victima sa. Necunoscutul scoase un sunet gros, ca un rîgîit, apoi deveni frenetic și se răsuci, aruncînd în joc ultima fărîmă de putere. Dar Patrick rămase ferm, trăgînd de sîrmă într-o parte și-n alta, spintecînd tot mai adînc gîtul moale, ca și cum ar fi tăiat în brînză.

Bărbatul se înmuie, iar Patrick îl prinse în cădere și îl așeză încet pe pămînt. Mîinile îl usturau, dar asta era tot ce simțea. Nici urmă de remușcări, de mînie, de repulsie. Acestea aveau să vină mai tîrziu sau poate niciodată.

Rămase mai mult de un minut ghemuit în umbra peretelui, cu arma pregătită, privind ușa. Nu veni nimeni. Auzi din nou glasuri: cel aspru, apoi al lui Makonnen, implorînd, și, în cele din urmă, un al treilea, limpede, rece și măsurat. Voia să prindă cel puțin pe unul din ei viu.

Deschise încet ușa, chinuindu-se disperat să-și aducă aminte dacă scîrțîia sau nu. Nu scîrțîi. O clipă mai tîrziu, se afla pe coridor. Ușa de la bucătărie era în stînga lui. Trase aer adînc în piept și întinse mîna spre clanță, rugîndu-se să nu-l părăsească norocul.

DOUĂZECI ȘI TREI

Avantajul surprizei fu de partea lui. Ușa se deschise în dreapta, oferindu-i o rază de tragere care acoperea cea mai mare parte a bucătăriei. Erau doi bărbați alături de Makonnen, îmbrăcați în hanorace verzi. Unul în picioare, celălalt ședea la masă, în fața preotului. Patrick ocoli dintr-o mișcare ușa și se așază direct în poziție de tras, cu picioarele depărtate și brațele la nivelul corpului.

– Mîinile sus!

Totul se petrecu cu încetinitorul. Bărbatul care stătea în picioare se aruncă într-o parte, trăgîndu-l și pe Makonnen la pămînt, împreună cu el. Cînd zbură scaunul de sub el, preotul alunecă și se prăvăli în direcția opusă atacatorului său. Se auzi o împușcătură. Glonteze zbură aiurea, trecînd la cîteva picioare de Patrick. Acesta trase două focuri, prin masă, unul după altul. Bărbatul de pe podea horcăi și apoi tăcu.

Cel de la masă rămase nemișcat. Patrick îl amenință cu pistolul.

– Pune mîinile întinse pe masă! Să nu miști un deget! Făcu un pas spre centrul camerei. Părinte Makonnen, strigă el, sînteți teafăr?

Urmă o tăcere scurtă, apoi preotul răspunse:

– Da, da. Sînt teafăr.

– Dar el? Se referea la bărbatul de pe podea.

Altă pauză. Cînd vorbi, în cele din urmă, glasul lui Makonnen sună acuzator.

– Cred că e mort.

— În cazul ăsta, ajutați-mă să-l leg pe prietenul lui. Vreau să-l luăm cu noi. Are să ne spună o mulțime de lucruri.

Bărbatul de la masă vorbea pentru prima oară. A lui fusese vocea aceea rece pe care Patrick o auzise prin geam. Chiar și acum era tăioasă, lipsită de orice emoție. Era înalt și foarte slab, în vîrstă de aproximativ șaiszeci de ani, cu părul alb ca zăpada, lasat puțin lung. Trecuse mult timp de cînd el și Patrick se întîlniseră ultima oară.

— Îți pierzi timpul, Patrick. Nu mai ai unde să fugi acum. De ce nu renunți? Cît mai ești încă în viață. Nu vrem să-ți facem nici un rău, Patrick. Vrem doar să ții pentru tine, un timp, anumite lucruri. Nu e vina ta, nu aveai de unde să știi.

Patrick nu răspunse. Ținînd pistolul îndreptat spre el, îl ajută pe Makonnen să se scoale în picioare. O tîmplă a preotului sîngera, dar, altfel, părea nevătămat. Patrick era neliniștit. Fuseseră doar patru oameni sau mai erau și alții, alertați deja de împușcături?

— Ești singur? îl întrebă pe bărbatul cărunt. Străinul zîmbi, dar nu spuse nimic. În cămin, focul aproape se stinsese. Un miros vag de cărbune plutea prin aer. Bezna se adunase, adîncă, în spatele ferestrei. Patrick veni lîngă el și îi puse pistolul la tîmplă. Am întrebat dacă ești singur. Crede-mă, dacă sînt nevoit, te împușc.

Trase piedica pistolului. Bărbatul îi zîmbi rece, liniștit, perfect calm.

Makonnen făcu un pas înainte.

— Domnule Canavan, dumneavoastră...

— Vă rog, părinte, lăsați-mă să mă ocup eu.

Preotul rămase tăcut, nehotărît cum era mai bine să acționeze. Canavan părea un om cu principii morale sau, dacă nu, cel puțin hotărît să evite crime inutile. Și totuși, din cîte știa el, omorîse deja trei oameni și amenința să-l împuște și pe al patrulea.

Bărbatul de pe scaun îi susținu privirea lui Patrick fără să clipească. În ochii lui nu se citea numai simpla nepăsare, ci mai mult: siguranță, convingere, consimțire. Da, se gândi Patrick, poate asta era: o acceptare voită, înrădăcinată într-o siguranță absolută a propriei dreptăți. Dar de ce anume se simțea Miles Van Doren îndreptățit?

– De ce ai ordonat să o omoare? întrebă Patrick. Fu nevoit să se lupte ca să-și păstreze siguranța în voce. Era fiica ta. Propria ta fiică.

Van Doren îl privi cu dispreț, așa cum se uită o pisică la un copil zgomotos, cu un dezinteres studiat. Sprâncenele îi erau mai dese și mai închise decât părul și i se arcuiau deasupra ochilor, făcându-i mai adânci și mai întunecați. Pielea subțire îi era întinsă pe oasele feței, ca un strat de hârtie cerată. Capilarele subțiri îi străbăteau suprafața pielii ca firele unui material prost țesut, roșii pe fondul cenușiu, asemenea unor rîuri îngrămadite la întâmplare pe harta unui deșert alb, fără viață.

– Nu te enerva, Patrick. Ești amestecat în ceva ce nu înțelegi. Asta nu e o problemă a Agenției. Să spunem că Ruth a fost un fel de... plată, o datorie, un sacrificiu – greu de înțeles pentru tine. N-am avut de ales. Sincer. Știa lucruri pe care n-avea nici un drept să le știe. Se implicase mult prea adânc. Ca și tine, Patrick. Ar fi trebuit s-o lași baltă după afacerea cu Cekulaiev. Miza e prea mare pentru noi, ca să ne permitem să ne jucăm.

Patrick devenise neliniștit. Simți că Van Doren încerca să câștige timp. În depărtare se auzea un zumzăit. Patrick își dădu seama că se apropia elicopterul.

– În picioare, se răsti el. Putem vorbi despre asta mai târziu, după ce ieșim de-aici.

– Ți-am spus deja, Patrick, îți pierzi timpul. Lasă arma. Dacă te porți rațional, n-ai de ce să-ți faci griji. Am influență, pot să te asigur că o să ieși din afacerea asta nevătămat. Altfel... Van Doren ridică din umeri.

Patrick începu să răspundă, dar vocea îi fu acoperită de un zgomot asurzitor. Aerul se umplu de el și, o secundă mai târziu, o erupție de lumină sfișie întunericul, ca și cum o mână uriașă ar fi rupt o cortină neagră, groasă, de sus pînă jos.

Patrick se retrase de la fereastră, pe jumătate orbit de strălucirea de lumină. Van Doren își încercă norocul. Împinse scaunul înapoi și-l apucă pe Patrick de braț. Arma se descărcă și glonte trecu la cîțiva țoli de capul lui Van Doren. Împușcătura fu acoperită de huruitul elicopterului care se pregătea să aterizeze pe pajiște.

Patrick își pierdu echilibrul și se înclină spre cel care-l atacase. Van Doren îl răsuci împrejur și-i suci dureros brațul la spate, forțînd degetele amorțite să dea drumul pistolului. Afară, întunericul se reinstală imediat ce elicopterul ateriză, aruncînd frunze moarte și crenguțe în aerul agitat.

Ținînd brațul lui Patrick la spate, în sus, pe punctul de a-i disloca umărul, Van Doren își folosi cealaltă mână pentru a apuca arma. O propti în ceafa lui Patrick, fără să scoată un cuvînt, nici foarte blînd, nici foarte brutal. Apoi se aplecă și-l sărută în creștetul capului, cu duioșie, ca un amant care-și sărută partenerul adormit.

Afară, pilotul opri motorul. O liniște profundă se așternu în noapte. Patrick își ascultă bătăile inimii, aflată la numai cîteva secunde de oprirea finală.

Simțea încordarea lui Van Doren, știa că degetul apăsa trăgaciul, că totul se sfîrșise, că sărutul fusese un simbol al trădării sau, poate, al pocăinței.

— Vă rog să aruncați arma. Cel care vorbise fusese Makonnen, speriat, dar ferm. Nu mă obligați să vă împușc. Nu vreau, dar am s-o fac, dacă trebuie. Credeți-mă.

Van Doren nu-și slăbi strînsoarea, nici asupra pistolului, nici asupra brațului lui Patrick. Se uită în jur aproape nepăsător.

Makonnen luase pistolul celui pe care-l împușcase Patrick. Mîna nu îi era foarte sigură, dar era prea aproape de țintă ca să rateze.

– Ce s-a întîmplat, părinte? întrebă Van Doren. V-au dispărut brusc toate scrupulele?

Preotul clătină din cap. Nu era genul de om care să aibă revelații neașteptate sau modificări radicale de principii.

– Nu înțelegeți, spuse el. N-aș fi vrut ca domnul Canavan să vă împuște cu sînge rece. Dar acum nu mai e cu sînge rece. Ca să-i salvez viața, sînt dispus să o iau pe a dumneavoastră. Înțelegeți acum?

Patrick sesiză ezitarea lui Van Doren. Makonnen mai făcu un pas înainte. Afară se auziră pași pe pietriș. Cineva strigă.

Van Doren se întoarse pe jumătate și-i răspunse:

– Sînt aici! Îl am pe Canavan, dar preotul e înarmat. Aveți grijă.

Se auzi o bufnitură și cineva sparse ușa. Doi oameni în hanorace verzi dădură buzna înauntru, cu puști automate în mîini. Makonnen nu tresări și nu întoarse capul. Acum ținea pistolul cu ambele mîini; strînsoarea îi devenea din ce în ce mai sigură, cu fiecare clipă.

Nou-veniții ezitară. Își ațintiră puștile asupra preotului, dar știau care erau riscurile dacă ar fi deschis focul.

– Lăsați arma jos, părinte, zise Van Doren.

Continuă să țină brațul lui Patrick într-o poziție dureroasă.

– Voi trage, spuse Makonnen. Spuneți-le prietenilor dumneavoastră să coboare puștile.

– Fiți rezonabil, părinte. Dacă mă omorîți, oamenii mei vă vor împușca în secunda următoare. Ce veți obține? Pur și simplu, veți muri cu mîinile pătate de sîngele meu.

Makonnen șovăi. Van Doren îl privi drept în ochi, ca și cum l-ar fi provocat să tragă. Preotul dădu drumul armei pe podea.

Unul dintre cei veniți se apropie de Makonnen și îl apucă brutal de braț.

— Duceți-l la elicopter, ordonă Van Doren. Eu îl iau pe Canavan. Îi ducem pe amîndoi la Migliau. Are niște întrebări la care dorește să primească răspunsuri. Se întoarce către al doilea pistolar. Tu va trebui să rămîi aici cu Mark pînă cînd trimit pe cineva după voi; nu e loc în elicopter pentru șase persoane. Du-te și spune-i lui John să pornească motorul. Ieșim imediat.

Omul se întoarce și ieși afară. O clipă mai tîrziu auziră zumzăitul motorului de elicopter pornit din nou. Patrick fu smucit dintr-o parte în alta și împins spre ușă. Makonnen îl urmă împreună cu celălalt bărbat înarmat.

Pe drum spre elicopter, Van Doren își puse arma înapoi în buzunar. Patrick se împiedică pe pietriș, dar bătrînul își menținu strînsoarea. Se aplecară și intrară sub elice. La ușă, Van Doren dădu drumul brațului lui Patrick pentru a-i permite să urce în aparat.

Patrick aștepta. În clipa în care brațul îi fu eliberat, se întoarce și-l cuprinse pe Van Doren în jurul pieptului. Înainte ca celălalt să poată reacționa, Patrick îl înălță cu toată putera. Se auzi un scrîșnet înfiorător cînd paletele elicei loviră capul lui Van Doren, transformîndu-l în terci, urmat în secunda următoare de un scîrîțit strident, cînd mecanismul elicei se dezechilibra. Sîngele se împrăstie peste tot. Trupul lui Van Doren se zbatu de două ori și alunecă de sub paletele deformate drept spre Makonnen și spre cel care îl ținea.

Pistolarul înghețase de groază. Înainte de a-și putea reveni, Patrick îl trînti la pămînt, împreună cu preotul. Se auzi o împușcătură; celălalt bărbat deschisese focul pe deasupra lor. Patrick se răsuci, înșfăcă pușca automată de jos, o ridică și apăsă pe trăgaci. Bărbatul se clătină și căzu pe spate.

— Haideți să plecăm de-aici!

Se aplecă și-l ridică pe Makonnen în picioare. Cel pe care îl rasturnase încercă să-l prindă de picior, dar Patrick păși într-o parte și-l izbi cu putere în gură.

Mercedes-ul lui Ruth era exact unde îl parcase, în fața cabanei. Cheia trebuia să fie în contact, unde o lăsa întodeauna.

Patrick alergă spre mașină, când trăgându-l, când împingându-l pe Makonnen. Îl aruncă pe preot pe scaunul de lângă șofer. Din spatele lor izbucni o salvă automată. Patrick se întoarse și trase înapoi, la întâmplare, apoi ocoli în fugă mașina și se așeză la volan.

– Luați asta, urlă el și împinse pușca în brațele lui Makonnen. Folosiți-o dacă e nevoie, ca să-i țineți departe.

Preotul tremura, iar buzele i se mișcau, repetînd o rugăciune. Era bolnav și amortit. Patrick își aruncă pușca în poală și răsuci cheia. Motorul porni de la prima cheie. A doua salvă trecu pe lângă ei tocmai când Patrick dădu drumul ambreiajului și porni în trombă. Își aduse aminte să aprindă farurile abia după ce intraseră pe șosea și străbătuseră deja jumătate din drumul spre Laragh.

MORTJ

Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întâi născut din morți.

Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul: 1:5

DOUĂZECI ȘI PATRU

Veneția

Nici un sunet. O tăcere adâncă și amară acoperea totul. Bezna era întreruptă doar de luminițe galbene asemenea unor lumânări împrăștiate pe întinderea unor mlaștini pustii. Se mișca în întuneric, iar liniștea îl înconjura stăruitoare și vag amenințătoare. După un timp, vederea i se limpezi și reuși să deslușească ceva din împrejurimi.

Se afla într-un fel de barcă micuță cu vîsle, care intra adînc în apă și luneca fără zgomot pe suprafața pustie pe care alternau lumina și întunericul. Se legăna ușor într-o parte și-n alta pe măsură ce înainta, într-o linie dreaptă, creștînd luciul delicat cu prova. Cu o tresărire, recunoscuse forma caracteristică a provei: *ferro*-ul în evantai al unei gondole venețiene.

Aruncă o privire fugară înapoi. La pupa, un gondolier înalt, îmbrăcat în negru, se arcuia peste vîsla lungă, răsucind-o în aceea neobișnuită manieră venețiană, în locașul ei de lemn. Inexplicabil, știa că locașul acela se numea *forcola*, dar nu-și amintea să fi învățat vreodată acest cuvînt. De pupa răsucită atîrna un felinar, care lăsa o dîră frîntă de aur pe apa din spatele lor. Dar chipul gondolierului rămînea ascuns în umbră, în spatele unei pălării moi, cu boruri largi. Întoarse capul și privi din nou în direcția în care înaintau.

Ședea pe un scaun cu spătar înalt, delicat curbat și decorat cu delfini auriți și cai de mare arămii. Mîngîie perna pe care stătea: era de catifea groasă, moale la atingere. Se lăsa pe spate, așteptîndu-se să audă clipocitul apei sau răsucirea vîslei în *for-*

cola, dar nu auzi nimic. Trebuia să fie în Veneția, dar unde exact? Și cine îl ducea cu gondola? Și de ce? Încercă să articuleze întrebările, dar nu reuși să deschidă gura.

În acel moment, ca și cum ar fi răspuns dorinței sale, luna ieși din spatele norilor negri și răspîndi o lumină albicioasă, diafană, pe apele tremurătoare. Se afla pe Grand Canal și luneca exact pe mijlocul canalului larg mărginit de case înalte și de *palazzi* aurite. Văzu peste tot ferestre gotice, acoperite cu marchize și scăldate în lumina lumînărilor. În locurile în care *fondamente* și *rive* ajungeau la marginea canalului, erau torțe înălțate pe stîlpi. În fața palatelor, felinare masive atîrnau de terasele de la etaj, răspîndind o lumină stranie, pîlpîitoare, peste stîlpii de acostare și peste ambarcațiunile mici legate de ei.

Se întîmpla ceva teribil de ciudat. La început nu-și dădu seama ce era, doar că era ceva diferit, că se petrecuse o schimbare oarecare. Dar nu știa dacă lumea materială suferise o transformare sau dacă propria lui conștiință era cea care o deforma.

Alte bărci pluteau sau săgetau pe lîngă ei – *sandoli* zvelte, împinse de vîsle încrucișate, și gondole vopsite în negru, multe echipate cu *felze*, cabine negre, curbate, care ascundeau identitatea pasagerilor de privirile indiscrete. *Traghetii* ușoare îi transportau pe oameni de la un mal la celălalt, strecurîndu-se cu dibăcie prin traficul principal.

Recunosc fațadele palatelor de pe ambele părți. Francesca îl instruisese bine, atrăgîndu-i atenția asupra lor în nenumăratele lor plimbări pe Canal. În artă și în arhitectură, ca și în dragoste, ea îi fusese călăuza. Observă că mergeau de la nord spre sud, îndepărtîndu-se de *terraferma*, spre San Marco și lagună. La dreapta întrezări Fondaco dei Turchi, o clădire în ruină care adăpostise cîndva bazarul venețian al negustorilor turci. Aproape vizavi de el, pe stînga, se înălța Palazzo Vendramin-Calergi, unde murise Wagner, singur și nebun.

Numele palatelor și ale familiilor care locuiseră în ele i se perindară prin minte ca un șir de fantome cenușii: Bastaggià,

Ferrizo, Priuli, Barbarigo, Pesaro, Fontana, Morisini — o adevărată litanie a morților, ale căror case mărețe se înălțau ca niște morminte din apa scăldată în lumina lunii. Știa că ceva nu se potrivea. Dar ce?

Ajunseră la Ca' d'Oro, cu basoreliefurile sale aurite și capitellurile albe, strălucind în lumina sutelor de torțe, în timp ce fiecare fereastră era luminată de mii de lumânări. În alternanța de aur, lambriuri roșii și albastre, chinovar și aquamarin, tremurau razele lunii.

Barca trecu mai departe, spre Ca' da Mosto, situată la începutul meandrei prin care Canalul cotește către Ponte di Rialto. Întoarseră încet de-a lungul buclei largi. Podul îi apărură în fața ochilor ca o corabie uriașă, cu luminile aprinse la ferestrele prăvăliilor care alcătuiau partea sa centrală. Deodată, în depărtare, la vest de pod, cerul se umplu de stelute luminoase. Artificiile explodară fără zgomot deasupra pieței San Polo. Rachetele poleiră noaptea în roșu și auriu. Mingile de foc săriră în aer, împrăștiind o ploaie de stelute, ca un curcubeu. Focul cădea în cascade, luminând acoperișurile, foișoarele și vîrfurile turnurilor înalte.

În lumina artificiilor, văzu limpede fațada clădirii de pe stînga, de care se apropia. Recunoscuse Fondaco dei Tedeschi, un complex din secolul al șaisprezecelea care găzduise apartamentele, birourile și depozitele vechii colonii germane de negustori. Fațada și o latură a clădirii sclipiră în culori. Zidurile erau acoperite de două mari fresce, pictate de doi artiști geniali. Își aminti numele lor: Giorgione și Tițian. Amîndoi fuseseră convocați după ce un incendiu distrusese edificiul original, în 1505.

Și tot acolo își dădu seama, ca și cum acea parte a creierului său care dormea s-ar fi trezit brusc și i-ar fi șoptit la ureche cumplitul adevăr; acolo se găsea teribila greșală, adevărata dementă. Frescele n-ar fi trebuit să existe. Cea a lui Giorgione căzuse în ruină, mai rămăsese din ea doar un fragment, la galleria Accademia, singura lui operă dovedită ca fiind autentică. Cea

a lui Tițian nu mai era decît un amestec cețos de culori șterse pe zidul clădirii, amintire a gloriei trecute și nimic mai mult. Înșel vechea Fondaco era acum un oficiu poștal mohorît, fără vibrație artistică.

Se întoarse cu gîndul la toate locurile prin care trecuse. Fondaco dei Turchi n-ar fi trebuit să fie într-o stare de degradare atît de avansată: fusese reconstruită în secolul trecut și, mai tîrziu, devenise muzeu. Pe acoperișul de la Palazzo Vendramin trebuia să fie o pădure de antene de televiziune. Iar stratul de aur și culorile vopselelor se cojisera de mult de pe palatul aurit al Contarinilor.

Acum nebunia se instală în el și i se încolăci în corp, ca un șarpe. Pe canal nu văzuse nici un *motoscafo*, nici un *vaporetto*, nici un fel de ambarcațiune cu motor. Gondolele nu mai aveau felze din secolul trecut. Nu trecuse pe lîngă nici un *imbarcadero* înțesat de lume așteptînd să se urce la bordul mijloacelor de transport în comun pe apă. Nu existau nici șalupe de poliție, nici *vigili urbani*, nici ambulanțe, nici becuri electrice.

Ridică privirea. Erau aproape sub pod. Deasupra lui, siluete întunecate se înghesuiau la parapet și se uitau în jos, la el. Purtau pelerine negre și tricouri, iar pe fețe aveau măști albe, cu cioc, ca niște păsări de pradă; era *bauta*, costumul de carnaval din secolul al optsprezecelea.

Gondola alunecă fără nici un zgomot sub bolta joasă. Luminile se stinseră. Totul se cufundă în beznă.

DOUĂZECI ȘI CINCI

– Vă simțiți bine?

Patrick se ridică pe jumătate în pat, tremurînd. Cineva aprinsese lumina. Makonnen. Îi auzi din nou vocea.

– Vă simțiți bine, domnule Canavan?

Era transpirat. Cînd închidea ochii, vedea în continuare, în întuneric, Canalul și măștile albe care se uitau la el de pe pod.

– Da, șopti el. Mă simt bine. Nu vă faceți probleme. Totul e în ordine. Stăteau împreună într-o cameră dintr-o mică pensiune de pe Rio della Verona. Cu o zi înainte zburaseră de la Glasgow la Roma și luaseră primul tren spre Veneția. Cît e ceasul? întrebă Patrick.

– E trecut de patru. Ați strigat în somn. În italiană. Ați strigat în italiană.

– Ce spuneam?

Makonnen ezită.

– Nu... nu știu exact. N-am înțeles toate cuvintele. O dată ați strigat „*Chi e lei? Dove mi sta portando?* – Cine sînteți? Unde mă duceți?”

Erau cuvintele pe care încercase să i le adreseze gondolierului. Nu uitase. Nu uitase nimic. Gondola, fațadele întunecate, podul scăldat în lumina artificiiilor, amintirea lor era vie și clară, ca aceea a halucinației pe care o suferise la Dublin. Dar acesta fusese un vis, nimic mai mult.

– De ce vă temeți atît de tare, domnule Canavan? Ce este?

Patrick simțea cum i se răcea transpirația pe piele. Noaptea era răcoroasă. Simțea umezeala generală a Veneției, înălțîndu-se din canalul micuț de afară.

– Știți de ce mă tem, răspunse el.

– Nu, replică preotul. Nu mă refer la asta. De asta mă tem și eu. E firesc. Aveți dreptate să vă temeți. Dar mai e și altceva. Dumnezeu voastră vă temeți de altceva.

Patrick nu răspunse imediat. Nu-i spusese nimic lui Makonnen despre fotografia Francescăi sau despre descoperirea că obiectul acela în fața căruia stătea era propriul ei mormânt. Nu avusese timp să se gândească serios la asta. Nu vorbise nici despre halucinația de la Dublin.

– Spuneți-mi, părinte, începu el, credeți în stafii?

Makonnen îl privi încurcat.

– Stafii? Nu m-am gândit niciodată... Trebuie să știți că Biserica nu încurajează oamenii să se joace cu supranaturalul. Făcu o pauză. Credeți că ați văzut o stafie? De asta vă temeți? De o stafie?

În glasul preotului nu era nici urmă de ironie sau reproș. Oamenii se temeau de morți, era normal. În Etiopia, ca și în alte regiuni din Africa, lumea morților nu era perfect separată de cea a viilor.

Patrick se înfioră.

– Ascultați, părinte, eu nu prea știu nici dacă cred în Dumnezeu, cu atât mai puțin în stafii. Dar...

Cu multă precauție, îi explică lui Makonnen ce descoperise. Scoase fotografia Francescăi din buzunar și i-o arată. Inscripția de pe mormânt se vedea clar, nu era nici o umbră de îndoială. Doar identitatea Francescăi rămânea îndoielnică. Pentru Makonnen, nu pentru Patrick. Când termină, preotul rămase un timp tăcut. Stăteau întinși în paturile reci, ascultând apa care clipoceă pe marginile canalului.

– De asta ați venit la Veneția? întrebă, în cele din urmă, Makonnen. Ca s-o găsiți pe femeia aceasta? Credeți că n-a murit, că cineva v-a făcut o farsă de o mare cruzime. Asta e?

– Am venit aici ca să-l găsesc pe Migliau. Ca să văd ce știe despre Pesach.

– Dar vreți să aflați și adevărul. Vreți s-o găsiți pe femeia aceasta, dacă mai e în viață. Dacă nu e, totuși, o stafie. E adevărat, nu-i așa?

Patrick încuviință din cap. Era adevărat. Până în acel moment nu recunoscuse nici față de el însuși. De aceea alesese Veneția și nu Roma ca punct de pornire al investigației lor. Dar nu spusese nimic despre halucinație sau despre claritatea visului. Erau oare legate în vreun fel? Poate trebuia să consulte un doctor. Poate stresul ultimelor săptămîni, combinat cu presiunile care-l determinaseră să părăsească Compania...

– Stingeți lumina, părinte. Haideți să dormim puțin. Trebuie să pornim devreme dimineată.

Se trezi la șapte, neodihnit. Makonnen era deja treaz și murmură rugăciuni într-un colț, sub un mic crucifix de bronz. Era îmbrăcat în hainele pe care i le cumpărase Patrick din Belfast, a doua zi după fuga de la Glendalough: un pulover gros, ruginiu, pantaloni maro și bocanci cafenii. Încă părea stîmjenit în noile sale haine, ca și cum faptul de a fi preot era, ca o carapace, între carne și veșmintele străine, laice, pe care era obligat să le poarte. La început se împotrivise ideii de a-și schimba sutana cu aceste haine noi, dar Patrick îl convinsese că era esențial pentru siguranța lui. Undeva, ochi nevăzuți puteau să stea la pîndă după un preot negru. Makonnen nu-și putea schimba culoarea, dar putea măcar să nu-și afișeze ocupația în văzul lumii.

De la Glendalough porniseră direct spre Dublin. Pe moment, nu-i urmărise nimeni; era evident că moartea cumplită a lui Van Doren scosese elicopterul din funcțiune și-i răvășise pe agenții rămași în viață. Patrick condusese ca un nebun pe străduțele întortocheate, iar Makonnen stătuse lîngă el perfect nemișcat și supus, holbîndu-se la conul de lumină din față, ca și cum ar fi fost împietrit de apariția unei ființe îngrozitoare din bezna înconjurătoare.

În Dublin se opriseră doar atît cît să scoată bani de la un automat de pe stradă și să închirieze o mașină nouă de la Boland, de pe strada Pearse. Lăsaseră Mercedes-ul lîngă Colegiul Trinity; cu puțin noroc, aveau să treacă zile pînă să descopere cineva că fusese abandonat. La ora șapte se aflau pe șoseaua Swords, îndreptîndu-se spre nord. O oră mai tîrziu, se apropiau de graniță.

Din instinct, Patrick acționase prudent. Granița irlandeză era ușor de trecut... și ușor de supravegheat. Cunoștea o șosea interzisă care cotea spre est după Dundalk. Mergea de-a lungul falezei golfului Dundalk, apoi o lua spre Newry, trecînd pe lîngă Carlingford Lough. Știa că era imposibil să străbată acest drum noaptea. Șoseaua șerpuia și se răsucea neîncetat, iar în unele locuri se apropia la doar cîteva picioare de marginea falezei; fără faruri ar fi fost sinucidere curată. Dar farurile ar fi atras atenția grănicerilor britanici care pîndeau traficul ilegal.

Petrecuseră noaptea la un motel din Dundalk și plecaseră a doua zi, dis-de-dimineată. Patrick așteptase pînă cînd drumul național se eliberase de mașini și apoi întorsese la dreapta. Era un simplu drum de țară, pe care se turnase asfalt. După ce urca o serie de serpentine, șoseaua ieșea deasupra mării. Dincolo de aceasta se vedeau munții. Și un rîu învăluit în mătase, care cobora spre ea. O mare roșie, o mare verde și o mare albastră, cuprinse de văpaia răsăritului, iar deasupra munții masivi și plini de ceață.

Curînd după aceea trecuseră granița, deși nu văzuseră nici o bornă care să indice acest lucru. Nu întîlniseră nici un obstacol în drum. Nu după mult timp, se aflau din nou pe șoseaua principală și intrau în Newry.

Străbătuseră în tăcere o lume schimbată. Makonnen era într-o dispoziție sumbră, care se potrivea cu peisajul. La fiecare colț era cîte o biserică; o forță religioasă oarbă, obsesivă, creștea ca un cancer în inima acestui ținut întunecat. Pe copacii de la marginea drumului, la fel de des ca semnele de circulație, erau

batute în cuie plăcuțe de tablă pe care fuseseră înscrise avertismente pentru necredincioși: „Pregătiți-vă să-L întâlniți pe Dumnezeu!“, „Iisus Hristos a murit pentru păcatele voastre“, „Trebuie să renașteți.“

După o scurtă oprire la Belfast, pentru a încasa bani și a schimba mașina, porniseră spre Larne. Ajunseseră în port pe la mijlocul după-amiezii și trecuseră cu feribotul în Scoția. Nu-i oprișe nimeni. Nici la Larne, nici la Stranraer nu trecuseră prin puncte de control. Pentru prima oară de când părăsiseră Glendalough, Patrick râsuflase mai liniștit.

Din Glasgow erau zboruri regulate spre Roma. Preferaseră să rămână acolo peste noapte pentru a lua cursa British Caledonian/Alitalia de la ora 7:40, via Amsterdam, decât să treacă prin Heathrow. Makonnen mai avea încă pașaportul. Sosirea lui la aeroportul Fiumicino avea să fie înregistrată, dar nu avea cum să evite acest lucru. La Roma, luaseră primul *rapido* spre Veneția, unde ajunseseră după lăsarea întunericului. Numai patruzeci și opt de ore trecuseră de la evadarea din Glendalough. Timpul părea mult mai lung.

– Ați reușit să dormiți?

Makonnen își terminase rugăciunea și stătea în picioare, cu o atitudine ușor defensivă, ca și cum felul în care cădea lumina ar fi dezvăluit o față necunoscută a lui Patrick.

– Da, foarte bine, mulțumesc.

– N-ați mai visat?

Patrick clătină din cap. Faptul că își amintea visul era neobișnuit. Nu i se mai întâmplase niciodată așa ceva, atîta claritate, atîta bogăție de detalii.

– Cred că ar fi bine să luăm micul dejun, zise el. Vreau să stabilim ce facem în continuare.

Era prima oară cînd unul din ei aducea vorba despre planurile de viitor. Fiecare etapă a evadării lor trecuse în următoarea, fiecare destinație urmase firesc celei dinainte, ca și cum

ar fi fost purtați de o forță a naturii. Nu existase nici un plan, nici o intenție.

Luară micul dejun într-un salonaș de la parter, cu vedere spre canal. Patrick privi pe fereastră la cortina grea a luminii palide de iarnă care se lăsa, pe neașteptate, peste apă. Priveliștea nu avea nimic deosebit: fațada degradată a unui mic *palazzo*, scorjită și pătată de vreme și de umezeală. Dar aceasta îi spunea lui Patrick tot ce voia să știe: că era din nou la Veneția, că nu putea fi nicăieri în altă parte. Parcă nici nu fusese plecat vreodată.

Varul galben se cojea de pe cărămizi, cum se desface carnea de pe oase. Din loc în loc, belciuge mari de fier legau cărămizile una de alta. Jumătate din ferestre erau acoperite cu gratii, dând impresia că locul ascundea o închisoare sau un azil de nebuni. Sus de tot, o singură fereastră era deschisă, iar cineva atârna la aer un covor. Pe un pervaz, mai jos, stătea o pisică mare, albă, cu un ochi albastru și unul galben; numai Dumnezeu știa cum reușise să se cațere acolo și cum avea să se mai dea jos.

Patrick era obosit. Greutatea trecutului era mare în acest loc, apăsând toate lucrurile și toți oamenii. Nici măcar în centrul orașului Cairo sau în sudul Damascului nu simțise atât de puternic prezența trecutului. Aici avea impresia că se putea arunca o punte între el și prezent, că se putea deschide o fisură în zidurile care separau anii unul de altul. Își întoarse privirea de la scena de afară și turnă cafeaua neagră, tare, în ceașca lui Makonnen.

– Părinte, ceea ce vreau să vă cer s-ar putea să fie foarte riscant. Dacă nu vă simțiți în stare, nu trebuie decît să-mi spuneți. Nu vreau să vă oblig să faceți nimic.

Preotul își ridică privirea din ceașca de cafea și-i răspunse cu un zîmbet cam mohorît.

– Mă tem că am fost deja obligat de împrejurări. Nu eu am ales să vin aici. Nu eu am ales să fiu implicat în povestea asta. Dar sînt aici. Și sînt implicat. Sorbi din ceașcă și întinse puțin unt pe o brișă. Fiindcă veni vorba, nu cred că ar fi bine să vă

audă cineva spunându-mi „părinte“, nu-i așa? Numele meu de botez e Assefa. Iar eu pot să vă spun Patrick?

Patrick încuviință din cap. Erau singurii oaspeți în mica sală de mese, dar chiar și pereții aveau urechi – mai ales pereții venețieni, își spuse el.

– Foarte bine. Fii atent. Supravegherea lui Migliau trebuie să cadă în sarcina ta. Află tot ce poți: programul lui zilnic, acțiunile din următoarele câteva zile, orice lucru neobișnuit pe care l-au observat oamenii.

– Dar nu pot să-mi fac, pur și simplu, apariția la biserică și să pun întrebări. Asta ai putea s-o faci tu. Te dai drept scriitor sau jurnalist american. Jurnaliștii americani sînt un fel de molimă – cînd se apropie, nimeni nu se gîndește decît cum să scape mai repede din calea lor. Dar cine a auzit vreodată de presa etiopiană?

Patrick băgă în gură o bucatică de *focaccia* și o înghiți cu puțină cafea.

– Cunoști pe cineva la Veneția? Vreun prieten de la seminar sau de la Academie?

Assefa medită. Toți prietenii lui de la Accademia Pontificia intraseră în serviciul diplomatic, majoritatea în străinătate. Iar prietenilor de la seminar le pierduse urma. Apoi își aduse aminte de Claudio Surian. Era în al patrulea an de pregătire pentru preotie, cînd, destul de neașteptat, își abandonase vocația. El și Assefa fuseseră prieteni apropiați, dar nici măcar Assefa nu știa cît de serioase fuseseră problemele lui Claudio. Acesta refuzase să-i răspundă la scrisori și-i dăduse de înțeles destul de limpede că o vizită n-ar fi fost deloc binevenită.

– Da, răspunse Assefa, am un prieten vechi aici. Nu e preot, dar s-ar putea să cunoască răspunsul la unele din întrebările tale. Iar la celelalte sînt sigur că va ști cum să-l găsească.

– Perfect. Dar să-ți promită că nu va spune nimănui. Trebuie să înțeleagă că viața ta e în pericol. Spune-i atît cît e nevoie, ca să-l faci conștient de asta, dar nu mai mult.

– Înțeleg. Nu-ți face probleme, va fi foarte discret. Assefa își goli ceașca și întinse mîna după ibric. Și tu? Ce ai de gînd să faci?

Patrick se uită la zidul de pe malul opus. Era atît de aproape, încît avea impresia că-l putea atinge cu mîna. Așa era și trecutul, la distanța unui braț. Și totuși, se putea îneca în apele care-l despărteau de el.

– Am și eu niște prieteni vechi de revăzut, răspunse el. Dacă mai trăiesc. Și dacă vor să mă primească.

Assefa întinse mîna și o așeză pe mîna lui Patrick.

– Fii atent, Patrick. Cineva intrase în sală și se așeză la cîteva mese de ei. Ai repetat de mai multe ori că viața mea e în pericol. Mi-ai salvat-o deja de două ori și îți sînt recunoscător. Dar mă tem mai mult pentru tine decît pentru mine. Eu îmi pot pierde doar viața. Dar tu, Patrick, mă tem că îți poți pierde sufletul.

DOUĂZECI ȘI ȘASE

Șalupa-taxi se legăna și se scufunda pe valurile puternice, aruncînd în urmă o perdeă de stropi. Afară, în spațiul deschis, vîntul se întetea. Burnița fină reducea vizibilitatea și acoperea geamurile cabinei înguste cu un strat de condens. Barca cu motor o luase pe ruta cea mai directă spre San Michele: în jos, prin Cannaregio, pe Canale della Misericordia și apoi afară, în lagună.

Oriunde s-ar fi aflat adevărul, căutarea lui Patrick începea de aici, de pe insula-cimitir a Veneției. Trebuia să reia firul de unde îl lăsase, cu optsprezece ani în urmă. Era la Dublin cînd primise vestea morții Francescăi. Plecase la Veneția ca să-și viziteze o mătușa bătrînă, iar el rămăsese ca să recupereze cursurile după vacanța de Crăciun. Telegrama ajunsese la el o săptămînă mai tîrziu: *TERRIBILE INCIDENTE. FRANCESCA MORTA. FUNERALE DOMATTINA. ALESSANDRO CONTARINI.*

Abia după ce ajunsese la Veneția, devenise conștient de realitatea morții ei, ca și cum ar fi primit un pumn puternic, care-i tăiasе răsuflarea și-i lăsase o durere surdă în tot corpul. Îi spusese că se înecase în timp ce se plimba singură cu barca, în lagună; corpul îi fusese recuperat de niște pescari care văzuseră accidentul. A doua zi, obosit și amorțit, urmase cortegiul funerar într-o gondolă îndoliată. Grand Canal fusese în întregime în ceață, iar peste lagună se lăsase un frig mușcător.

Tatăl, mama și frații ei fuseseră politicoși, dar distanți. Nu fuseseră niciodată de acord cu relația lor și acum nu mai vedeau nici un motiv să-l accepte în cercul lor restrîns de familie. Erau Contarini, descendenți ai dogilor, bogați, mîndri și puternici. Îi

dăduseră de înțeles foarte clar că nu era binevenit să mai rămână după încheierea ceremoniilor funerare, așa că a doua zi după înmormântare se întorsese la Dublin cu durerea intactă: neîmpărtășită și, în ultimă instanță, nerecunoscută, crescuse în sufletul lui ca o infecție, ani de-a rândul, și lăsase răni de nevindecat.

Cînd micuțul *motoscafo* se apropie de debarcaderul din capătul de nord-vest al insulei, Patrick zări, exact în față, o procesiune funerară. Un cortegiu de gondole învăluite în negru se străduia să țină ritmul cu dricul motorizat din frunte. În față, membrii cei mai importanți ai cortegiului stăteau nemișcați în ploaia din ce în ce mai deasă, îmbrăcați în haine negre, groase. Din mulțimea de umbrele negre, ieșea în evidență, ca un gest obscen, una de un roșu intens. Dricul era împodobit cu panglici închise la culoare, care fluturau ude de ploaie și de valurile mării.

Rămaseră în larg pînă cînd procesiunea acostă. Patrick parcursese un cerc întreg. Nu s-ar fi mirat dacă ar fi recunoscut cîteva chipuri în procesiune sau dacă ar fi văzut pe cineva făcîndu-i semn să se apropie de groapă.

Cortegiul își urmă drumul său lugubru pe lîngă chiparoși întunecați și monumente mohorîte de granit și de marmură. Sicriul era drapat în negru și auriu și acoperit cu flori de iarnă. În fruntea procesiunii mergea un preot înalt, cu capul plecat, citind rugăciuni dintr-o carte îmbibată de ploaie.

Patrick îi spuse cîrmaciului să aștepte și pași pe platforma debarcaderului. Trecu direct pe sub o boltă lipită de biserica ce străjuia intrarea. De acolo începea moartea, sub forma lespezilor uriașe de piatră, înalțate din dragoste și acoperite cu graffiti din mai puțină dragoste.

Cimitirul era atent construit. Data de la sfîrșitul secolului al optsprezecelea, cînd Napoleon dăduse ordin ca morții Venetiei să fie înmormîntați aici. Era un mic orașel, un labirint complicat de străduțe, alei și treceri. Cupolele spălate de ploaie, acoperișurile triumfiulare și boltile mausoleelor întunecate alcătuiau

o linie frîntă ce se proiecta pe cerul gri ca piatra. Monumente înalte de marmură de Carrara dominau locurile de odihnă ale celor din clasa mijlocie și pietrele de căpătîi demne de milă ale săracilor. Porți de fier forjat duceau spre uși grele, cu stucaturi. Dar nimeni nu ieșea și nu intra, iar ferestre nu existau nicăieri.

Pe străduțe nimeni nu cînta, nu rîdea și nu se juca. Din loc în loc, vizitatorii se opreau să citească inscripțiile de pe cîte un monument sau se aplecau să așeze flori pe cîte un mormînt. Patrick nu ținea minte exact unde își construise familia Contarini cripta. Se plimba pe aleile îmbibate cu apă, devenind din ce în ce mai dezorientat cu fiecare colț pe care îl dădea. Ploaia cădea într-un șuvoi continuu. Oriunde se întorcea, i se deschidea în față panorama altor morminte mute. Chipuri inexpresive de îngeri, fecioare de marmură albă și Hristoși crucificați pe piatră îi întorceau privirea. Îi era frig. Un frig amarnic.

Trecu o oră îngrozitoare în care își tîrî picioarele de la un mausoleu la altul, pînă cînd găsi mormîntul. După o cotitură, îl văzu înălțîndu-se sumbru în ploaie la capătul unei alei lungi; era un monument în stil roman, flancat de cîte un obelisc și străjuit de sfîncși scheletici cu chipuri de femei.

Cînd ajunse mai aproape, văzu că fusese lăsat în paragină. Gardul care-l înconjura ruginise și căzuse în multe locuri. Buruieni creșteau unde înainte fusese iarbă. Treptele care duceau la ușă erau sparte și năpădite de ierburi. Poate că totuși se înșelase. Dar numele familiei, sculptat cu litere mari deasupra intrării, era încă vizibil: CONTARINI.

Se simți singur și i se făcu o frică teribilă. Cu un gest involuntar, se uită înapoi peste umăr, de-a lungul aleii mărginite de chiparoși care ducea la mormînt. Nu era nimeni. Îl trecu un fior. O întreagă armată de fantome se adunase în jurul lui și se înghețau în el, îi inhalau răsufierea, îi sărutau buzele și îi lingeau carnea pentru un strop de căldură. Iar pe treptele sparte, în ruină, aștepta cu ochii stinși fantoma Francescăi.

Scutură din cap și rămase din nou singur. Parcurse tulburat cei câțiva pași pînă la poartă. Aceasta nu cedă eforturilor sale; un lacăt greu, ruginit, o ținea bine închisă. Renunță și merse de-a lungul gardului pînă într-un loc de unde se rupseseră cîteva gratii. Se strecură înăuntru și se trezi pe un teren spongios, între buruieni care îi ajungeau pînă la genunchi. Pe măsură ce se apropie de trepte, simți o apăsare pe piept și începu să respire mai greu, neregulat.

Dio ha chiamato a se la nostra sorella Francesca...

Își aminti cum preotul de la înmormîntarea Francescăi îi asigură pe cei îndoliați de viață veșnică. Se strînseseră în jurul mormîntului, fără o ordine anume, iar preotul se urcase pe trepte, cu fața spre coștiug și proclama învierea trupului într-un lăcaș al oaselor.

Ma Cristo, primogenito di coloro che risorgono, transformerà...

Stînd singur și nemîngîiat, așteptînd ca frații ei să o ducă în mormînt, Patrick simțise cum i se topește credința și se risipește ca ceața deasupra lagunei.

După aceea intrase în mausoleu și se alăturase șirului de prieteni și rude care defilau încet prin fața firidei în care fusese așezată. El dorise să o mai vadă o dată, dar sicriul fusese închis. Placa cu numele ei și datele nașterii și morții fusese deja fixată la locul ei. O atinsese și se aplecase să o sărute, dar cineva îl înghiontise din spate, iar el se poticnise înainte și, astfel, o părăsise pentru totdeauna.

În seara aceea, tatăl ei îl chemase în biroul său și îi oferise bani. La momentul respectiv se gîndise că era o simplă mită, o *douceur* plătită unui pretendent nepotrivit și nedorit, ca să dispară din viața fiicei favorite. Dar fiica lui Alessandro Contarini era moartă. Nu fusese nimic grosolan sau nedelicat în maniera în care îi oferise banii. Numai *arrivistes* sînt neîndemînatici în astfel de probleme. Averele Contarinilor era veche de secole, iar noblețea lor și mai veche.

– *Patrick, per favore, non fare l'orgoglioso.* Te rog, Patrick, încearcă să nu fii atât de mîndru. Acceptă oferta mea. Ai nevoie de o vacanță, de puțin timp cu tine însuși, ca să-ți revii după pierderea suferită.

Cuvintele contelui fuseseră prevenitoare, aproape amabile, dar Patrick simțise în spatele lor tăișul unui ultimatum. Refuzase banii, dar plecase a doua zi. Abia după ce se întorsese în Irlanda își dăduse pentru prima oară seama că nu văzuse pe nimeni din familia Francescăi vărsînd măcar o lacrimă pe tot parcursul scurtei sale vizite. De atunci nu-i mai contactase niciodată, și nici ei pe el.

Se gîndi că ușa masivă putea fi încuiată, ca și poarta, dar cu puțin efort reuși să o întredeschidă. Ușa era făcută din lemn de chiparos și acoperită cu plăci de bronz ce închipuiau scene clasice și creștine. Figuri solemne mergeau în procesiune cu frunze de palmier sau aduceau sacrificii la altare împodobite cu flori. Atît bărbații cît și femeile purtau veșminte largi, romane, trase peste cap și lungi pînă la călcîie. Sus de tot, Adam și Eva se ghemuiau goi și vinovați sub Pomul Vieții. Moise îi scotea pe copiii lui Israel din Egipt. Avraam își așeza propriul fiu, ca jertfă, pe un altar înalt.

Pe o altă placă, Iisus îl învia pe Lazăr din morți. Iar în centru, grupul ucenicilor înlăcrimați așeza trupul Domnului lor crucificat în mormînt. Ceva în scena aceasta era foarte ciudat, dar Patrick nu observă imediat.

Înainte de a căuta un taxi, cumpărase o lanternă micuță de la un magazin de pe Merceria. O aprinse și se strecură prin spațiul ușii pe jumătate deschise.

Se trezi într-o încăpere vastă, neluminată, plină de pînze de paianjen. Raza lanternei trecu repede peste pereți. În spatele lepezilor de marmură dormeau generații de Contarini. Într-un colț, firide goale își așteptau viitorii oaspeți.

Se deplasă încet de la o lespede la alta, citind inscripțiile. Găsi locul de odihnă al Lucreziei Contarini, mătușa la care era

în vizită Francesca în momentul morții. Lângă ea fusese înhumată mama Francescăi, Caterina: *La Contessa Caterina Contarini. 25 Febbraio 1920 – 18 Marzo 1977. Hic iacet pulvis cinis et nihil. Aici zace praf, cenușă și nimic*. Murise la șase ani după Francesca. Într-o vază fără apă, sub fotografia ei ștearsă, stăteau câteva flori ofilite.

Deși căută cu mare atenție, nu reuși să găsească nicăieri mormântul Francescăi. O luă din nou de la capăt și urmări sistematic plăcile, trecînd de la una la alta cu meticulozitatea unui arheolog. Nimic. Simți că-i îngheață inima. Nu era posibil. Fusese aici, degetele lui îi atinseseră numele. Cu mîna tremurătoare, scoase fotografia ei din buzunar. Lespedea era așa cum și-o amintea. Și acolo, chiar lângă ea, era marginea altei lespezi. Doar cîteva litere se vedeau, dar era de ajuns ca să-și dea seama că cel de-al doilea mormînt era al bunicii Francescăi. Și că mama Francescăi zăcea acum în firida în care fusese introdus sicriul Francescăi. *Hiç iacet pulvis cinis et nihil*.

DOUĂZECI ȘI ȘAPTE

Afară, ploaia continua să cadă într-un ritm statornic. Cimitirul părea să se fi golit de oameni și, în timp ce se întorcea pe același drum, pe lângă îngerii înlăcrimați și busturile sau fotografiile idealizate ale morților, observă că procesiunea funerară pornise deja înapoi spre oraș. Veneția era ascunsă în spatele unei cortine cenușii, despărțită de morții săi printr-un canal înghețat, biciuit de ploaie.

În incinta mănăstirii găsi un tânăr călugăr franciscan care se oferi să-l conducă la sacristan. Vechea mănăstire San Cristoforo era de mult închisă. Acum o obște mică de călugări muncitori viețuia pe lângă biserica de pe insulă, o clădire de o severitate clasică, proiectată de Coducci în secolul al cincisprezecelea. Principala sarcină a călugărilor era să netezească drumul din Veneția pînă la mormînt. Îngrijeau cimitirul, supravegheau înmormîntările și întîmpinau fiecare convoi funerar care ajungea, stoic sau scaldat în lacrimi, la debarcader.

Sagrestano avea un mic birou în clădirea principală a mănăstirii. Încăperea era, practic, goală, lipsită de orice lux sau frumusețe, ca un fel de anticameră a mormîntului. Ferestrele murdare dădeau exact spre cimitir. Tânărul călugăr încălțat în sandale îl invită pe Patrick să ia loc, se întoarse și dispăru. Zece minute mai tîrziu, *sagrestano* apăru în cadrul ușii și se prezentă ca fratele Antonio.

Își dădu jos de pe cap gluga plină de apă și își trase un scaun lângă masa de metal vopsită în verde, care constituia singura suprafață de lucru din încăpere. Era destul de bătrîn, cu cîteva

fire de păr demne de milă pe chelia zbîrcită, într-o vagă imitație de tonsură. Era de o gravitate aproape șocantă, tinzînd spre severitate. Poate că lunga viață petrecută printre morți îi adîncise pe chip urmele vacarmului existenței pămîntești. Sau poate că, pur și simplu, îmbătrînise și devenise ursuz, ca toți ceilalți. Ochii lui mici și adînciți în orbite îl scrutară pe Patrick timp de o jumătate de minut și, abia după aceea, vorbi.

– *Buon giorno. Posso parlare Italiano?* întrebă el.

Avea o voce hîrîită și astmatică.

– *Ma certo.*

– E un lucru neobișnuit, zise el. Primim puțini vizitatori străini aici la San Michele, mai ales în acest anotimp. Insula nu se află pe itinerariile turistice. În fiecare an, cîtiva admiratori ai baletului rusesc vin să-i aducă omagiu unui oarecare Diaghilev, care e înmormîntat în cimitirul ortodox. Încă și mai puțini aduc flori la mormîntul unui englez numit baronul Corvo. Presupun că i-au citit cărțile. N-aș putea să vă spun. Eu n-am citit nici una. Mi s-a spus că sînt cărți dăunătoare. Și că a fost un om de o mare depravare. Și nici măcar n-a fost baron. Se opri, sesizînd nerăbdarea lui Patrick. Îmi pare rău, *signore*, dar trebuie să înțelegeți că sîntem la San Michele, nu la Père Lachaise sau la Montmartre. Aici n-o să găsiți nici un Chopin, Proust, Delacroix sau Oscar Wilde. Pentru asta trebuie să mergeți la Paris. Dar biserica noastră e foarte frumoasă. E cel mai timpuriu exemplu de arhitectură renașcentistă venețiană. Avem trei piese de altar de Carona și un bust al lui Bernini. Fiul, nu tatăl. Unul dintre călugării mai tineri v-ar arăta bucuros împrejurimile.

Patrick clătină din cap.

– N-am venit aici în căutare de celebrități, spuse el. Am venit să găsesc mormîntul unei... vechi cunoștințe. Dar am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Bătrînul se mai relaxă puțin. Căutarea unui mormînt era un lucru mai de înțeles. Începu să respire puțin mai ușor.

– Înțeleg, zise el. Îmi cer scuze, signor...

– Canavan.

✦ Signor Canavan. Din cînd în cînd mai vin și turiști pe insulă. Se așteapă să se ocupe cineva de ei, să le arate priveliștea. Mă cam obosesc. Dar o veche cunoștință... asta e altceva. E cu totul altceva. Vă voi ajuta cu plăcere. Își împreună mîinile zbîrcite în față. Deci, prietenul... cum îl cheamă?

– O cheamă. A fost înhumată aici acum douăzeci și unu de ani. Am fost la cavoul familiei, dar nu e nici un semn că ar fi fost vreodată acolo.

Fratele Antonio își înclină capul.

– Și familia... Cum se numește?

– Contarini. Tatăl ei a fost contele Alessandro Contarini.

Pentru o clipă, fața călugărului se întunecă, apoi umbra dispăru. Încuviință grav.

– *Contarini, si. La grande tomba romanica.* În sectorul de sud-vest. Spuneți că ați fost deja acolo.

– Da.

– Și n-ați găsit nici o urmă a prietenei dumneavoastră.

– Exact.

– Poate v-ați înșelat. Poate nu a fost îngropată în cavoul familiei. Se mai întîmplă cîteodată.

Patrick clatină din cap.

– A fost îngropată acolo. Știu sigur, am fost la înmormîntare.

Fratele Antonio se foi încurcat pe scaun. Parcă se făcuse mai mic în veșmîntul său amplu, ca un măr care, după o lungă expunere la soare, se usucă și se încrețește.

– Bănuiesc, signor Canavan, că înțelegeți cam cum... funcționează acest cimitir. Nu este ca alte locuri de odihnă pentru morți. Avem foarte puțin spațiu. Desigur, ne străduim să obținem mai mult loc în partea de est a insulei. Dar spațiul e limitat și, între timp, oamenii se încapățînează, în mod inoportun, să moară și să se nască. Îngropăm în fiecare zi bătrîni și tineri, bogați și săraci, iar ei continuă să vină. Slavă Domnului, *signore*, nu sîntem păgîni. Nu ne ardem morții și nici nu-i lăsăm

să putrezească. Ne înfiorăm cînd ne gîndim la crabii și la homarii de pe fundul lagunei. În mod normal, dacă familiile nu sînt dispuse să plătească o sumă mare de bani, morții obișnuiți sînt deshumati după doisprezece ani. Le aruncăm pietrele micuțe de la căpătîi și ne debarasăm de oase. Înainte venea în fiecare lună o șalupă și le transporta pe o insuliță aflată mai în largul lagunei, Sant' Ariano, lîngă Torcello. Sant' Ariano a fost osuarul orașului pînă acum șapte ani. Acum avem destul loc ca să-i punem pe toți într-o groapă comună, la est de cimitirul propriu-zis. Călugărul îl privi fix pe Patrick. Vi se pare ciudat, signor Canavan? Primitiv, poate? Știu că nu e un lucru pe care l-ați face dumneavoastră, americanii. Dumneavoastră încercați să vă conservați morții pentru totdeauna, în sicrie de plumb. Dar obiceiurile noastre sînt diferite. Oasele nu înseamnă nimic pentru noi. Nu cu mulți ani în urmă, le foloseam la rafinarea zahărului. Înțelegeți, noi, venețienii, sîntem mari amatori de dulciuri. Și sîntem puțin îndrăgostiți de moarte.

Patrick îl întrerupse.

— Desigur, ceea ce mi-ați spus e valabil numai pentru cei pe care i-ați numit „morți obișnuiți“. Dar familia Contarini e bogată, cavoul lor este unul dintre cele mai mari de pe insulă. Dacă cineva se odihnește în pace aici, trebuie să fie familia Contarini.

Fratele Antonio se uită tulburat într-o parte. Patrick îi urmărește privirea. Prin fereastra cu sticlă ieftină se vedea o mulțime amestecată de morminte, care ascundeau marea. Deasupra ferestrei, un crucifix nevopsit atîrna pe peretele cu tencuiala crăpată.

— Nimeni nu se odihnește în pace la San Michele, signor Canavan. Cu atît mai puțin familia Contarini. Marea ne înconjoară din toate părțile. Osînda. Învierea care va veni.

Vehemența bătrînului îl surprinse și îl rîni pe Patrick. Mai mult decît orice, căuta un semn că Francesca era în pace.

– Nu vorbesc despre sufletele lor, părinte. Doar despre rămășițele lor. Sigur că, o dată înhumate, nimeni nu ar îndrăzni să scoată oasele unui Contarini.

Nu spuse nimic despre posibilitatea ca vreunul dintre ei, o dată îngropat, să se scoale din morți.

Călugărul făcu o pauză și își întoarse privirea spre Patrick.

– Nu, răspunse el. Aveți dreptate. Contarinii putrezesc în splendoarea lor netulburată. Un ton de batjocură îi răzbătu în voce. Suspină. Care era numele întreg al prietenei dumneavoastră?

– Francesca Contarini. A murit în 1971, pe 5 ianuarie. A fost adusă aici, pentru a fi înmormântată, pe 6.

– Aveți vreo dovadă a acestui fapt?

– Nu, bineînțeles. Dar m-am gândit că, poate, dumneavoastră păstrați o evidență.

O fracțiune de secundă, călugărul ezită.

– Există registre de familie, *signore*. Cererile de a le examina se fac, în mod normal, prin intermediul familiilor respective. Dacă familia Contarini...

– Vă rog, părinte, nu am timp. Francesca mi-a fost... o prietenă foarte dragă. Au trecut mai mult de douăzeci de ani de când am venit ultima oară la mormântul ei. Stau doar câteva zile la Veneția.

Sagrestano păru gata să refuze. Cu toate acestea, oftă și se ridică încet în picioare.

– Foarte bine, zise el. Dar s-ar putea să nu găsim nimic. Sau să aflăm că oasele ei s-au alăturat celorlalte milioane din grămada de acolo. Dumnezeu știe ce talmeș-balmeș va fi în momentul învierii. Fără îndoială că și eu voi fi acolo, printre ei, încercând să mă adun la un loc. Mă rog la Dumnezeu să nu mi se încurce oasele cu ale vreunui schilod. Aș putea să-mi pierd un picior sau o mână în învălmășeală. În timp ce spunea această plămă, fără îndoială veche și favorită, se deplasă, cu oasele trosnind, pînă la niște rafturi înșirate de-a lungul unui perete. Pe ele

se aflau mai mult de o sută de volume legate în piele, grupate pe ani. Ce an ați spus?

— O mie nouă sute șaptezeci și unu. Șase ianuarie.

Călugărul dădu jos unul dintre volumele mai recente și îl cără înapoi la masă. Începu să-l deschidă și apoi se opri.

— Prietena aceasta a dumneavoastră, zise el, nu s-a... iertați-mă, nu s-a sinucis?

Patrick clătină ferm din cap.

— A fost un accident. S-a înecat. Am văzut când a fost îngropată aici, i-am urmat coșciugul.

Se străduia din răputeri să-și păstreze calmul.

Părintele Antonio deschise registrul și începu să răsfoiască paginile, mormăind încet în tot acest timp.

— *Maggio... aprile... marzo... febbraio... ah, gennaio! Bene. L'undici... l'otto... il sette... ah, ecco! Il sei gennaio! Degetul i se plimba încet în josul paginii. Patrick observă că avea unghia neagră, îngălbenită pe alocuri. Taglioni... Trissino... Rusconi... Lazzarini... Bătrînul intona numele ca și cum ar fi strigat catalogul. Bastiani... Giambono... A, ce trist, un bebeluș. Îmi aduc aminte de ei, erau foarte nefericiți... Malifiero... Patrick își ținu răsufierea. Degetul bătrînului ajunsese la capătul de jos al paginii și se odihni acolo, tremurînd ușor, ca o frunză care simte o furtună luînd naștere în depărtare. Nu e nimic, spuse el. Numele acesta nu apare.*

— Trebuie să fie o greșeală.

— Nu e nici o greșeală. Doar dacă nu mi-ați dat o dată greșită.

— Mai uitați-vă o dată. Încercați pe cinci sau pe șapte. Fratele Antonio ridică din umerii săi slabi și își reluă căutarea. Degetul noduros trecu din nou peste numele morților și peste detaliile înmormîntării lor. Și din nou se opri. Clătină strîmb din cap. Nu se poate, îl îndemnă Patrick, trebuie să vă amintiți. A fost o înmormîntare mare, o familie importantă, singura lor fiică. S-a scris și în ziare, din cîte îmi amintesc.

– Îmi pare rău, răspunse fratele Antonio și închise dosarul. Părea neliniștit. Nu-mi aduc aminte de o astfel de înmormântare. Sînt atît de multe în fiecare zi, încît memoria mea nu mai reține amănuntele.

– Ați reținut bebelușul, spuneți că a fost foarte trist.

– Da, pentru că a fost o înmormântare plină de durere. Dar o Contarini... nu e o tragedie chiar atît de mare.

Patrick încercă altceva.

– Dar mama ei? Înmormîntarea ei v-o amintiți?

– Poate. Care era numele ei mic?

– Caterina. Numele de fată era Querini. A murit pe 18 martie 1977. Cred că a fost înmormîntată într-o parte a mormîntului în care fusese inițial înhumată fiica ei.

Călugărul puse primul registru la loc și scoase altul.

– Ar fi ceva neobișnuit, dar nu nemaiauzit. Consultă registrul. Contarini... Contarini... *Ecco, ci siamo!* „Contesa Caterina Contarini, de la Palazzo Contarini, Campo San Polo 2583. Născută pe 25 februarie 1920, moartă pe 18 martie 1977. Înhumată în Tomba dei Contarini, locul nr. 7465, pe 19 martie 1977.“ Își ridică privirea. Asta e tot, signor Canavan. Nu se vorbește de nici o fiică. Totul e în ordine, după cum vedeți. Se întoarse la raft și puse registrul la loc. Rămase cîteva secunde cu fața la rîndurile de volume, ca și cum ar fi ezitat înainte de a lua altul de pe raft. Apoi se întoarse brusc spre Patrick. Fața îi era aspră și încordată, trădînd un efort uriaș de a se stăpîni. Signor Canavan, vă rog să mă iertați. Sînt un om bătrîn. Vederea mi s-a încetșat și auzul mi-a slăbit. Curînd, foarte curînd, numele meu se va alătura celorlalte din aceste registre. Cerneala se va usca și, nu după mult timp, va fi început un alt registru. De mai multe ori pe zi, succesorul meu va lua noul registru de pe raft și va adauga alte nume. Uneori va străluci soarele. Alteori, ca astăzi, va ploua sau va fi ceață printre chiparoși. Gondolele vor veni și vor pleca, așa cum au făcut în toți acești ani. Nimic nu se va schimba. San Michele va înghiți mai mulți morți, oasele vor apăsa mai greu

pământul. Poate, cu timpul, Veneția se va scufunda în mare și aici nu va mai veni nimeni. Dar, în esența lor, lucrurile vor fi la fel ca întotdeauna. Bătrînul se opri puțin. Făcu vreo doi pași spre Patrick, cu spatele îndoit și mâinile încleștate dureros în față. Lăsați morții să se odihnească în pace, signor Canavan. Nu e treaba noastră de unde vin și unde se duc. Monumentul funerar al familiei Contarini e deja în ruină. Pe piatra sa cresc iarba și mușchi. Nu contează cine doarme acolo și cine nu. Nu mai puteți ajunge la ei, la nici unul dintre ei. Întoarceți-vă acasă, *signore*. Rugați-vă pentru noi. Și noi ne vom ruga pentru dumneavoastră. Se opri o clipă, își trase gluga peste creștetul vestejit și merse înțepenit pînă la ușă. Nu vă mai întoarceți, *signore*. Nu este nimic aici. Numai durere.

Patrick îl urmări pe bătrîn cum deschise ușa și ieși în ploaia scînteietoare.

DOUĂZECI ȘI OPT

Makonnen îl aștepta la Florian, așa cum conveniseră. Preotul părea stingherit printre oglinzile aurite și banchetele de catifea roșie din interiorul cafenelei luxoase. Se așezase într-un colț și bea o *espresso ristretto* dintr-o ceșcuță albă. Între două înghițituri se uita neajutorat pe geamul pictat cu sirene la oamenii care treceau pe sub arcada lungă de lângă Piazza San Marco.

Patrick se așază lângă el și comandă o Fernet-Branca.

– Ai luat prânzul? îl întrebă pe Makonnen. Preotul clătină din cap. Vrei să mâncăm?

– Nu prea. Nu mi-e foarte foame.

– Nici mie. Dar presupun că trebuie să mâncăm ceva.

Cînd chelnerul sosi cu băutura lui Patrick, acesta comandă pentru fiecare cîte o porție de *prosciutto crudo* și *bresaola*, și o sticlă de Recoara. Chelnerul luă comanda cu un zîmbet larg, îi aruncă o privire aproape imperceptibil dezaprobatoare lui Makonnen și plecă. În colțul opus, o bătrînă *grande dame* stătea singură la masă și își privea, într-o oglindă rococo, trăsăturile fardate și scofilcitate, care i se încreteau cînd ducea cana cu ciocolată fierbinte la buzele strînse punga.

În afară de ei și de bătrînă, cafeneaua era aproape goală. În Veneția, *acqua alta* nu deranjează pe nimeni primăvara, cînd marea pătrunde în oraș și inundă Piazza. Dar într-o zi rece, de sfîrșit de iarnă, cînd ploaia năvălește dinspre Adriatică și pe străzi nu găsești nici un adăpost, cei care au posibilitatea rămîn acasă și se încălzesc pe lângă sobe.

– L-ai găsit pe prietenul tău? întrebă Patrick.

Makonnen încuviință din cap. Părea puțin distrat.

— Da, răspunse el. Stă tot în casa lui cea veche. Anul trecut i-a murit mama, iar el locuiește în continuare cu tatăl său. Bătrînul are optzeci și cinci de ani, iar Claudio îl îngrijește permanent. Nu-și poate permite să angajeze o menajeră sau o soră medicală, așa că trebuie să facă totul singur. Îl spală, îl îmbracă, îl duce la toaletă, îl hrănește. E ciudat, dar e ca un fel de vocație pentru el. Se pare că trăiește în celibat. Nu se gîndește deloc la sine. În orice clipă e gata să-l ajute pe bătrîn. Ca un sfînt. Ne-a fost atît de rușine pentru el cînd a abandonat seminarul, de parcă preoția ar fi fost singurul lucru important în viață. Unii dintre noi credeau că e deja condamnat, că s-a osîndit singur, întorcînd spatele Bisericii. Iar acum îl șterge la fund pe bătrîn și nu-l deranjează. N-o face ca pe o penitență sau ceva de genul ăsta, ci dintr-un fel de iubire.

— Pare un om bun prietenul tău.

— Nu, dimpotrivă. Nu e un om bun. Nu i-ar plăcea să te audă zicînd așa ceva. Serios. Bea foarte mult, înjură și, după părerea mea, are un temperament îngrozitor. Și urăște Biserica. Dar o să te convingi singur. Vrea să te vadă. Azi după-amiază.

Patrick sorbi din Fernet-Branca și se strîmbă cînd gustul amărui îi atinse cerul gurii. *Grande dame* își duse o mîna încărcată de bijuterii la bărbia sfrijită și îi privi cu răceală. Din ciocolata ei se înălța, în spirale leneșe, un abur rozaliu.

— Ce i-ai spus?

— Doar ce m-ai sfătuit tu: că viața mea e în pericol și că avem nevoie de ajutor.

— Și ne poate ajuta? I-ai spus ce vrem să știm?

Makonnen încuviință din cap.

— Da. Are relații. Prieteni vechi, de pe vremea cînd era ministrant. Și prieteni mai noi. Acum e comunist sau, cel puțin, așa pretinde el. Înainte de a-i muri mama și de a fi nevoit să se ocupe mai mult de tatăl său, a fost membru al unor cluburi de sînga din Cannaregio. O familie de englezi intră, tremurînd, și-și lăsă hainele și umbrelele șiroind de apă în brațele chelnerului care aștepta răbdător. Erau patru: soțul, soția și doi copii blonzi

de vreo șapte ani, un băiat și o fată. Erau sfioși, aproape timorați, așa cum sînt englezii în țări străine. Distinsa doamnă îi privi prin lornionul de aur, ca și cum ar fi fost iritată de prezența unor turiști în afara sezonului. Dar tu? întrebă Makonnen. Ce ai aflat la cimitir azi-dimineață?

Patrick îi descrie vizita fără succes pe insulă și conversația cu fratele Antonio. Se auzea vorbind, dar i se părea, în același timp, că era undeva departe, privind și ascultînd. Detașat de tot ce-l înconjură, îi urmări pe englezi așezîndu-se la masă, pe contesă sorbind din ciocolată și pe chelneri în caracteristicul lor dulce-vino, ca niște slujitori într-un templu strălucitor de aur.

În trecut venise de multe ori aici, cu Francesca, vara, ca să scape de înghesuială, să asculte orchestra interpretînd vechi melodii de dans și să privească lumea reflectată în oglinzi, invertită și totuși mai autentică decît realitatea, mai intensă.

Se întrebă dacă Ruth venise vreodată aici. S-ar fi potrivit perfect, se gîndi el, ca un personaj din operele lui Henry James sau Fitzgerald. Acum acest gen de americani era pe cale de dispariție. Hollywood, Disneyland și Burger King aproape îi exterminaseră de pe pămînt. Și iată că acum Ruth li se alăturase, victimă a unui alt fel de lăcomie. Părea o prostie, dar avea impresia că o iubea mai mult acum, cînd era moartă. La fel se întîmplase și cu Francesca. Se întrebă dacă Assefa ar fi considerat acest lucru un păcat.

— Te simți bine, Patrick?

Preotul se aplecă peste masă, cu o expresie de îngrijorare pe chip. Patrick se trezi din reverie.

— Îmi pare rău. Probabil că m-am lăsat dus de val. Mă gîndeam la Ruth.

— Nu-i nimic. Nu e nevoie să-mi explici.

Chelnerul le aduse mîncarea. Prînziră în liniște, înghițînd bucățile de carne cu ajutorul cîtorva pahare de apă minerală. Aproape terminaseră, cînd Patrick observă că *grande dame* schita nota de plată și își lua haina și umbrela din mîna chelnerului. Dar în loc să pornească direct spre ușă, veni la masa lor.

— Ești american? îl întrebă pe Patrick. Acesta recunoscuse uimit accentul specific — Boston sau, poate, Cambridge. Contesa lui era, totuși, un personaj din *The Aspern Papers*. Încuviință din cap. Ascultă sfatul meu, suieră ea și se aplecă deasupra lui, strângându-i umărul cu degetele ca niște gheare. De aproape, pielea îi era scofilcită și pătată de bătrînețe. Răsuflarea îi mirosea a ciocolată. Când mai vii, lasă cioara afară. N-are ce căuta aici.

Înainte ca Patrick să-i poată răspunde, se întoarse și porni spre ușă. La masa lor, englezii stăteau și vorbeau despre căsuța cu acoperiș de stuf pe care o cumpăraseră undeva în Surrey. Ușa se închise și vocile lor slabe umplură încăperea.

Luară o șalupă pînă la Santa Marcuola și de acolo merseră pe jos pînă în Cannaregio. Ploaia se transformase într-o burniță ușoară. Din loc în loc, cîteva pisici se aventuraseră pe-afară după pradă. Pe măsură ce se apropiau de Ghetto, străzile deveneau mai înguste și casele mai înalte, strivindu-i între ele. O bătrînă într-un pardesiu ponosit trecu pe lîngă ei, ducîndu-și cumpărăturile într-o pungă de plastic. În fața unei uși ședea un orb și desena linii pe pămînt cu un băț alb. Trecură pe poduri înguste ce traversau canale laterale în care pluteau legume putrezite și excremente de cîine. Peste tot, în aer, persista un miros de sărăcie și de nepăsare. Și un miros mai profund, mai subtil, de bătrînețe amestecată cu deznădejde.

Claudio Surian și tatăl lui locuiau la ultimul nivel al unui bloc cu șase etaje. Afară în stradă, cîtiva copii zdrențăroși se jucau cu o minge de fotbal uzată. Dintr-un burlan spart, apa curgea pe peretele din față, lăsînd o pată întunecată de rugină pe cărămizile îmbătrînite. Casa nu fusese niciodată foarte frumoasă, dar cîndva avusese o anumită demnitate din care acum nu mai rămăsese aproape nici o urmă. Assefa împinse o ușă imensă de lemn și pătrunseră în curte.

O scară de piatră ducea la apartamente. Assefa și Patrick urcară încet, căci le alunecau picioarele pe scările tocite, umezite de ploaie. La fiecare palier îi întâmpina un miros vag de urină.

Pe zidul din față, fusese deschis un oblon și o femeie scosese capul afară. Le urmări urcușul cu o privire plină de suspiciune și o expresie ostilă.

Pe palierul ultimului etaj cineva stropise cu dezinfectant. Assefa bătu la o ușă masivă pe care mai rămăseseră doar câteva fire de vopsea roșie. După aproape un minut se auzi o cheie răsucită în broască. Ușa se întredeschise atât cât îi permiseră cei câțiva țoli ai unui lanț, apoi se deschise mai larg pentru a-i primi.

Primul lucru la care se gândi Patrick când îl văzu pe Claudio Surian fu că încercase să se sinucidă și eșuase. Avea o expresie adâncă de resemnare întipărită pe chip, mai ales în jurul ochilor. Era chipul unui om care știa că disperarea e rațională și, prin urmare, inevitabilă, care considera speranța o simplă cîrjă printre altele și o respinsese ca inutilă. Părea bolnav. Pomeții proeminenți întăreau ceea ce trădaseră ochii. Dar hainele îi erau aranjate și curate și era proaspăt bărbierit.

– *Entrate, vi prego*, spuse el.

Spre surprinderea lui Patrick, vocea îi era plăcută, aproape blîndă, fără nici o urmă din amărăciunea sau supărarea la care se așteptase. Dădu mîna cu Surian și intra după Assefa.

Încăperea era slab luminată, cu excepția zonei unde părea să fie o masă de lucru. Pereții erau acoperiți cu măști – unele albe, altele colorate și altele jumătate albe, jumătate vopsite. Erau măști în formă de soare și lună, măști cu pălării înalte, măști pestrițe cu stele în locul ochilor. Erau și câteva *bauta* albe, simple, câteva întregi, cu tricornul și pelerina lungă, neagră. Cele mai reușite erau măștile din *Commedia dell'Arte* – jumătatea de mască neagră a lui *Arlecchino*, nasul lung și pălăria ascuțită a *Pulcinellei*. În mijlocul podelei se afla un cazan aburind, plin cu hîrtie tăiată mărunt. Masa de lucru era ticsită cu sticle de dizolvant, cutiute de vopsea și pensule.

– Îmi pare rău, spuse Surian, aducîndu-le vizitatorilor scaune. Am foarte puțin spațiu. Pentru mine, camera asta e și atelier. Tatăl meu se odihnește în dormitor. Dacă nu vă deranjează, o să vorbim aici.

Singura sursă de căldură era o sobiță cu petrol dintr-un colț, dar în cameră era cald, chiar înăbușitor. Un nor de fum de țigară plutea pe deasupra tuturor obiectelor, ca ceața albăstruie peste lagună.

– Aveți atît de multe măști! exclamă Patrick.

Surian pufni ironic.

– E industria noastră forte, nu știati? Nici un turist nu pleacă din Veneția fără cel puțin o mască. Cu vreo cincisprezece ani în urmă, nu erau decît douăsprezece magazine de măști în toată Veneția. Acum sînt aproape trei sute. Se așeză pe un scaun simplu de lemn. Îmi fac un stoc pentru sezonul de vară. Măștile le vînd în special magazinelor de pe Strada Nuova și în cîteva locuri de lîngă Rialto.

– Dar acestea sînt mult mai bune decît măștile obișnuite pentru turiști.

– Mulțumesc. Zîmbi cu nostalgie. Nu e ceea ce am dorit să fac în viață – dar sînt sigur că Assefa v-a povestit deja. Se opri și își trase scaunul mai aproape de musafiri. Înțeleg că doriți informații despre bunul nostru cardinal Migliau.

Patrick încuviință din cap.

– Sînt dispus să vă plătesc pentru timpul acordat.

Surian izbucni în rîs.

– Ce vă face să credeți că aveți atîția bani? Nu vreau să fiu angajat, *signore*. Dacă vă ajut, o fac pentru Assefa. El spune că e în pericol. E adevărat?

– Da.

– A făcut ceva?

– Știe ceva. Amîndoi știm ceva.

– Dar nu-mi spuneți și mie ce anume?

Patrick clătină din cap.

– E foarte complicat. Nu e nevoie să știți, iar dacă ați afla, ați fi și dumneavoastră în pericol. Vă rog să aveți încredere în noi.

Surian îl săgetă cu privirea pe Patrick.

– *Vaffanculo!* înjură el, schimbându-și brusc dispoziția. N-am încredere în nimeni, cu atât mai puțin într-un american. Ticăloșilor, aveți baze aeriene peste tot în țara asta, în toată Europa. Voi trageți sforile și noi dansăm. Și dacă e război, noi murim și voi vă uitați. Așa că nu-mi spuneți mie să am încredere în voi.

– Claudio, te rog... încearcă să mă ajute, stăruie Makonnen, încercînd să-și împace prietenul.

– Bineînțeles. Și, din cîte mi-ai spus, ar avea și el nevoie de puțin ajutor. Dar înainte de a mă apuca să ajut străini – mă refer și la tine, Assefa – vreau să știu ce se petrece. Se opri, băgă mîna în buzunarul de la cămașă și scoase o cutie de tutun și o foiță de țigară Rizla. Începu să-și răsucescă o țigară, aranjînd cu grijă firele de tutun pe foița subțire. De unde sînteți? întrebă el. De la CIA?

– E o afacere personală, îi răspunse Patrick.

– Nimic nu e personal pentru CIA. Duceți-vă și uitați-vă în dosarul meu, dacă n-ați făcut-o deja. O să vedeți cît de personală e viața aici.

– Nu are legătură cu CIA, insistă Patrick. Cu excepția...

Din camera alăturată se auzi o voce iritată.

– Claudio! Claudio! *Corri qui, sbrigati!*

Surian se scuză și ieși pe o ușă din stînga. Patrick auzi o voce nervoasă dincolo de peretele subțire.

– *Con chi stai parlando, Claudio? Che è questa gente? Ti ho detto que non voglio amici tuoi a casa mia!*

Apoi se auzi vocea lui Surian, redevenită, la fel de brusc, blîndă, răbdătoare, încercînd cu fiecare cuvînt să calmeze, să împace.

– *Nessuno, papa. Solo vecchi amici – se ne vano subito.* Nu e nimeni, tată. Doar niște prieteni vechi. Pleacă imediat.

Un minut mai tîrziu, ușa se deschise și Surian se întoarse. Se așeză la loc pe scaun, fără nici un cuvînt, și-și termină de răsucit țigara. Puse tabachera înapoi în buzunar și scoase o cutie de chibrituri.

– Vreți să-i faceți vreun rău lui Migliau? întrebă Surian. Își aprinse țigara subțire și o duse la gură. Patrick ezită. Pentru mine n-are nici o importanță, zise Surian, suflând o dîră de fum pișcător în aer. Poate că multora le-ați face chiar un serviciu dacă l-ați... scoate din circulație.

– Nu vreau să-l omor. Vreau doar să-mi răspundă la niște întrebări, asta e tot.

– Și credeți că vă va răspunde?

Patrick ridică din umeri.

– S-ar putea să fiu nevoit să-l scutur nițel.

Surian zîmbi răutăcios.

– Sînt sigur. Ei bine... Trase din țigară. Vă doresc succes.

– Nu ne ajutați?

– N-am spus asta. Da, o să vă ajut, dacă pot. Migliau e piața rea. Mulți ar vrea să-l vadă ieșit din joc. Există, însă, o problemă.

– Care?

Surian stinse chiștocul de țigară pe marginea scaunului.

– Azi-dimineață, după ce a plecat Assefa, am făcut niște cercetări. Un prieten de-al meu lucrează la redacția locală a ziarului de partid, *l'Unità*. A fost puțin surprins cînd a auzit că vreau informații despre cardinalul Migliau. Ce credeți că mi-a spus? Patrick nu zise nimic. Dis-de-dimineață, l-a contactat cel mai bun informator al lui de la Carabinieri. Nimeni n-ar trebui să știe, dar se pare că Migliau lipsește de trei zile. Ultima oară a fost văzut luni, intrînd în dormitorul lui din Palazzo Patriarcale. Marți dimineață, valetul lui a găsit camera goală. Autoritățile bisericești au așteptat douăzeci și patru de ore o cerere de recompensă și apoi, ieri, au anunțat Carabinieri. O brigadă GIS a venit ieri seară la Veneția, din Lavarino. Acum, *signore*, ce-ar fi să-mi spuneți și mie ce se întîmplă?

DOUĂZECI ȘI NOUĂ

Cînd plecară, era deja întuneric. Ploaia se oprise, dar în atmosferă persista o umezeală înăbușitoare, prin care se strecura un frig sîcîitor, ca o nevralgie prin oase. Patrick merse alături de Makonnen și de Surian pînă la Rio Terrà San Leonardo, unde se despărțiră. Preotul și prietenul său merseră în continuare pe strada principală, spre Lista di Spagna, unde Surian stabilise o întîlnire cu reporterul de la *I' Unità*, într-o cafenea.

Patrick coborî la Santa Marcuola, de unde luă o șalupă pînă pe malul opus, la San Stae. De acolo pătrunse într-un labirint de străduțe înguste și alei, pierzîndu-se în năucitoarea lor complexitate. Și totuși, niciodată nu se pierdu cu adevărat. De fiecare dată cînd dădea un colț greșit, în cele din urmă, se dovedea corect. Îl conducea un simț al orientării pe care îl dezvoltase în timpul celor două veri și o iarnă petrecute la Veneția cu Francesca.

Foarte puțin se schimbase de atunci. Magazinele se mutaseră de pe o parte pe alta, becuri de stradă apăruseră acolo unde nu era nici unul, cîteva clădiri primiseră un strat proaspăt de var. Dar arhitectura gangurilor și a podurilor rămăsese exact așa cum și-o amintea.

Se afundă din ce în ce mai adînc în ghemul de alei și canale care se răsuceau și se încolăceau, dar, invariabil, duceau spre Frari. Nu era tîrziu, dar străzile erau aproape pustii. Trecu pe lîngă o mică *pasticceria*, unde un grup de bărbați beau cafea și

discutau cu voce scăzută la tejghea. O pisică slăbănoagă îi tăie calea, năpustindu-se de la o uşă la alta. Patrick se opri pe podul următor ca să se orienteze.

Ceea ce-i spusese Surian îl zăpăcise. Reuşise să-l convingă pe creatorul de măşti că nu ştia nimic despre dispariţia lui Migliau. Dar nu-şi putea alunga gândul supărător că exista o legătură între aceasta şi evenimentele recente în care el însuşi fusese implicat. Fusese oare Migliau răpit? Cu siguranţă, părea mult mai plauzibil decât să fi fugit doar pentru că Patrick descoperise nişte fotografii la Dublin.

Exista totuşi şi o a treia posibilitate: dispariţia lui Migliau putea avea o legătură oarecare cu Pesach. Dacă era aşa, însemna că Frăţia intrase în panică să nu fie demascată şi reprogramase acţiunea la o dată mai recentă. Cine ştie, poate că Pesach începea chiar în acele momente.

Merse mai departe, udîndu-şi din cînd în cînd picioarele în băltoace nevăzute. Oamenii erau în case, se uitau la televizor, mîncău. Îi era foame, dar voia să rezolve problema înainte de a se face prea tîrziu. Mergea pe o *calle* care îi era cunoscută. Casa nu putea fi departe. Dar cu cît ajungea mai aproape, cu atît paşii îi deveneau mai şovăielnici. Se uită neliniştit în jur, ca şi cum s-ar fi aşteptat să o vadă pe Francesca pe urmele lui. Acestea erau străzile ei. Dacă fantoma ei bîntuia pe undeva, aici trebuia să fie.

Faţada casei era pe Rio delle Meneghette, dar intrarea de serviciu era la capătul străzii Molin. Familia Contarini cumpărase acest *palazzo* în 1740, cînd ultimul vlăstar al familiei Grimani – Calerghis murise fără urmaşi. Nu era, în nici un caz, cel mai mare sau cel mai frumos dintre multele *palazzi* în care locuiseră diferite ramuri ale familiei Contarini de-a lungul secolelor. Dar era ultimul şi, într-un anumit sens, cel mai aproape de inima familiei, cel mai aproape chiar şi de secretul pe care îl păziseră generaţii de-a rîndul.

Văzut din spate sau dintr-o parte, era, ca toate locuinţele veneţiene, neatrăgător. Un felinar vechi proiecta o lumină

bolnăvicioasă pe un zid scund de pe care se scorojise tencuiala. Patrick știa că în spatele zidului se afla o curte, iar dincolo de aceasta, însuși zidul din spate al palatului se înălța învăluit într-un veșmînt de umbră. Aici, în stradă, se deschidea o ușă șubredă de pe care se cojise vopseaua, scoțînd la lumină lemnul de dedesubt. Un ciocănel ruginit în formă de cap de maur atîrna strîmb din locul în care era prins.

Patrick apucă strîns ciocănelul și bătu de cîteva ori. Ecoul găunos răsună multiplicat pe *calle*. Undeva în spate se auziră pași, apoi o ușă trîntită puternic. Dar în Palazzo Contarini totul era tăcut și întunecat. Ridică ciocănelul și bătu din nou, de trei ori. Un clopot de biserică bătu în depărtare, ca o imitație batjocoritoare.

Imediat auzi zgomotul unor zăvoare trase în interior, o ușă deschisă și niște pași tîrșiiți pe dalele din curte. O revăzu în minte, cu plăcile sale de ceramică albastre, negre și galbene, decolorate de vreme, cu izvorul străvechi străjuit de lei sculptați și de un inorog cabrat. Pașii ajunseră la ușă și se opriră.

– *Chi è? Che diavolo volete a quest' ora?!*

Vocea era a unei femei bătrîne, subțire și nervoasă, vorbind cu accentul ciudat din Veneto.

– Mă numesc Canavan. Vreau să-l văd pe Alessandro Contarini. Vreau să vorbesc cu el.

– *Alessandro Contarini è morto. Mort! Vă rog să plecați!*

– Spuneți-i că trebuie să vorbesc cu el. O să-și amintească numele meu. Canavan. Spuneți-i că sînt Patrick Canavan. Mă cunoaște. O să-și dea seama despre ce am venit să vorbim.

– Vă repet, contele e mort! Nu mai e nimeni aici. Absolut nimeni. Plecați.

Deodată, la o fereastră de la etaj se aprinse o lumină. Văzu un cap întunecat la geam, apoi o mînă care deschise fereastra.

– *Chi è, Maria? Che cosa vogliono? Ce vor? De data aceasta era vocea unui bărbat, bătrînă și ostenită, dar aristocratică.*

– Zice că îl cheamă Canavan. Întreabă de conte.

Urmă o pauză lungă. Apoi bărbatul de la fereastră strigă din nou.

– Spune-i că e mort. N-are ce căuta aici.

Patrick își făcu mâinile pîlnie la gură.

– Am venit să vorbim despre Francesca ! Îmi datorați măcar atît. Familia dumneavoastră îmi datorează un răspuns.

Urmă o nouă pauză. Pe alee, un cîine schilod trecu pe lîngă el, tîrîndu-și picioarele din spate. Patrick simți cum îl înconjoară decadența și paralizia care invadaseră orașul. Moartea, putrefacția și o pasivitate teribilă a voinței, care se transformase în inerție.

– Lasă-l să urce, răspunse, în sfîrșit, bărbatul. O să stau de vorbă cu el.

Fereastră se închise cu zgomot. Patrick așteaptă în fața ușii. Cîinele se tîrîse într-un spațiu liber dintre două case și se întinse pe jos, scheunînd. Îl durea ceva? Patrick nu mai avea putere să simtă milă; nu mai rămăsese nici un pic de loc în sufletul lui. Auzi o cheie răsucită în broasca masivă.

Bătrîna deschise ușa și păși într-o parte pentru a-i face loc lui Patrick să intre. Avea o lampă de furtună în mînă, dar își ținea fața întoarsă, învăluită într-o împletitură roșietică de umbre. Rămase în spate pînă cînd trecu el, apoi închise ușa și o încuie.

O rază de lumină galbenă cădea în curte de la fereastră etajului al doilea. Ochii lui Patrick o urmăriră pînă sus, la fereastră, unde desluși cu greu forma vagă a unei persoane care stătea în picioare lîngă geam și se uita în curte.

Bătrîna își puse cheia în buzunar și păși în fața lui Patrick. În acel moment lumina lămpii îi trecu peste chip și-i dezvălui puțin trăsăturile. O amintire bruscă îl înfioră pe Patrick.

– Maria? Tu ești, Maria? Sînt eu, Patrick Canavan. Nu mi-ai recunoscut numele? Cu mulți ani în urmă, obișnuiam să vin pe aici cu Francesca – îți aduci aminte?

— *Non mi ricordo di lei*. Nu-mi aduc aminte de dumneavoastră. Nimeni n-a venit aici cu lady Francesca. Lady Francesca e moartă.

Dar își aducea aminte; i se simțea în voce, în felul în care se retrăsese din fața lui, ca și cum i-ar fi fost frică. De ce se temea? De trecut?

Intrară în *palazzo* printr-o ușă joasă de la parter. Cu multe generații în urmă, aici își depozita familia mărfurile și își așeza gondolele să se odihnească pe timpul lungilor luni de iarnă. Nu cu mulți ani în urmă, când Patrick fusese ultima oară aici, încă mai erau bărci, vîsle și alte curiozități din trecutul familiei Contarini: busturile de marmură ale dogilor, trei îngeri de ghips, crăpați și legați cu sfori, sigilii mari de stat, cu motoul *Pax Tibi Marce*, cîteva candelabre, fiecare umplut cu mii de lumînări de ceară galbenă, rămășițele unei piese de altar din secolul al cincisprezecelea, împodobite cu aur și lapis lazuli, o masă de joc de la cazinoul Ridotto, păpuși îmbrăcate în costume ponosite din *Commedia dell' Arte* și un teatru în miniatură pe scena căruia să poată juca. Venise de multe ori cu Francesca acolo, ca să facă păpușile să danseze și să cînte, ca să stea în fotoliul pe care șezuse ultimul doge venețian și ca să facă dragoste în liniște, departe de ochii iscoditori ai familiei ei extrem de vigilente.

Acum încăperile lungi erau goale și reci. În timp ce o urma pe Maria pe scară, ceva mic și cenușiu trecu în goană pe lîngă ei, făcînd lumina să tremure. Se auzi un fîșîit și apoi se instală din nou liniștea.

Scările duceau la *mezzanino*, etajul de la care Contarinii, ca toți negustorii bogați din Serenissima, își conduseseră cîndva afacerile. Chiar și pe timpul cînd trăia Francesca, aici existaseră birouri aglomerate. Dar acum etajul era gol, ca și cel de dedesubt, străbătut de ecouri și de un aer cumplit de paragină. Patrick se gîndi la mausoleul sufocat de buruieni de la San Michele. Nu înțelegea ce se petrecea. Ce se întîmplase cu familia Contarini într-un timp atît de scurt? Își pierduseră în mod neașteptat

averea? Sau se abătuse asupra lor o nenorocire de alt fel, mai puțin materială?

În sfârșit, ajunseră la *piano nobile*, în trecut adevărata inimă a casei, unde familia dormea, mânca și își primea oaspeții. Maria deschise larg ușa neobișnuit sculptată ce dădea în salonul central, întins pe toată lungimea etajului și cu vedere spre canalul din față.

Încăperea era luminată de trei becuri electrice slabe, suspendate de tavanul împăienjenit. În centru atîna vechiul candelabru electric, acum stins și mohorît, înecat în praf și împodobit cu ghirlande lungi de pînze de păianjen. Ravagiile lăsării în părăsire erau evidente peste tot: tapițeria de pe scaune și canapele, de pe sofale și taburete era jilavă și putrezită; pe vitrinele și mesele nelustruite zăceau gîndaci morți cu carapace lucioase; ornamente rupte erau împrăștiate pe podeaua fără covoare.

Dar ceva îi atrase în mod special atenția lui Patrick. Cînd fusese aici ultima oară, peretele din spate era acoperit, aproape pe toată lungimea camerei, cu o imensă tapiserie Gobelins. Acum aceasta dispăruse, iar din spatele ei ieșise la lumină pictura murală. Patrick nu reuși să deslușească toate detaliile, dar tema generală era limpede. Pictura era împărțită în secvențe, fiecare înfățișînd cîte o scenă din viața și activitatea lui Iisus. O anumită amprentă stilistică îl duse cu gîndul la Tiepolo; cu siguranță că fresca nu era mai veche de secolul al optsprezecelea. Siluetele erau destul de vag conturate, iar transformarea culorii în lumină și a subiectului în imagini dovedea un mare talent.

Înveșmîntați în robele de damasc și turbanele cu bijuterii ale turcilor otomani, cei trei magi își depuneau darurile la picioarele Pruncului Iisus. În secvența următoare, Maria și Iosif fugeau în Egipt, în timp ce, în fundal, soldații lui Irod zdrobeau capetele nou-născuților de lespezile de marmură și de stîlpii de aramă.

Înspre mijlocul frescei, artistul înșiruisе opririle de pe drumul crucii, într-o secvență narativă continuă: biciuirea, primii

pași șovăitori pe Via Dolorosa, prima cădere, răstignirea pe cruce, încredințarea sufletului și, în cele din urmă, scena de la Mormânt, în care apostolii duc trupul mutilat al lui Hristos spre a fi îngropat.

Patrick se cutremură, recunoscînd în această ultimă scenă originalul reprezentării de pe ușa cavoului familiei Contarini. Și, în sfîrșit, văzu ceea ce-i scăpase la San Michele. Era simplu și evident și îi tăie răsufarea. În majoritatea variantelor scenei Îngropării, lîngă Iisus crucificat se află patru persoane: Iosif din Arimateea, Nicodim și cele două Marii. Aici erau zece ucenici și nici o femeie. Dar ceea ce-l îngrozea pe Patrick era imaginea lui Hristos. Căci în această pictură, Iisus era viu, legat, și se zbătea în timp ce era purtat spre mormînt.

TREIZECI

— Pictorul a fost Tiepolo. Nu Giambattista, ci fiul său mai mare, Domenico. Stilul e mai ușor, mai puțin alegoric. L-a pictat în 1758, imediat după încheierea lucrului la Villa Valmarana. Asta s-a întâmplat, firește, la câțiva ani după ce tatăl său s-a întors din Germania. Bunicul meu obișnuia să spună că Giambattista l-a ajutat la câteva dintre figurile mai mari.

Vocea era a bărbatului care-l chemase pe Patrick de la fereastră. Ședea în capătul cel mai îndepărtat al camerei, pe un fotoliu cu spătar înalt. Lumina electrică îl făcea să arate epuizat. Părea mai mic decât și-l amintea Patrick. Mâinile albe i se odihneau pe brațele fotoliului.

— Ce s-a întâmplat cu tapiseriile? întrebă Patrick.

Alessandro Contarini zîmbi.

— Au fost vândute. Am impresia că au adus o mulțime de bani. Mai mult decât vă puteți închipui. Mai mult decât mi-aș putea permite chiar și eu. Cred că le veți găsi înfrumusețind pereții vreunei bănci de prin Texas. Sau poate California. Zîmbi din nou și se uită fix la Patrick, ca și cum locul unde se aflau tapiseriile ar fi fost un secret mărturisit între prieteni. Spuneți-mi, continuă el, credeți că e posibil? Pot deveni pereții unei bănci din Texas mai frumoși doar pentru că au fost acoperiți cu o tapiserie veche? Făcu o pauză și își împreună blînd mâinile în poală, ca un copil cuminte. Poate că nu. Poate că nu. Ridică o mîna, ca pentru a alunga ideea de frumusețe dintr-un loc atît de străin și de neprielnic culturii, apoi îl chemă pe Patrick cu un gest iute, mai mult asiatic decât italian, foarte calm și foarte hotărît. Vă rog,

signor Canavan, apropiați-vă, să vă văd mai bine. Făcu un gest vag, de concediere. Lasă-ne, Maria. Vrem să fim singuri.

Patrick auzi ușa închizându-se în spatele lui, cu un zgomot înăbușit. Făcu câțiva pași spre conte, pînă ajunsese la câteva picioare de el.

— *Basta!* E suficient, signor Canavan. Vă văd bine de aici. Veți găsi un scaun lîngă dumneavoastră... vă rog să luați loc.

Scaunul era murdar, dar destul de uscat. Patrick îl șterse delicat înainte de a se așeza pe marginea lui.

Alessandro Contarini îmbătrînise dramatic în ultimii douăzeci și unu de ani. Patrick își amintea un bărbat frumos, trecut de cincizeci de ani, cu părul lins, pieptănat spre spate, desăvîrșit îmbrăcat și cu o piele aproape lipsită de riduri. Acum arăta ca o copie deshidratată a ceea ce fusese altădată: pielea îi era cenușie și pătată, obrajii scobiți, ochii febrili, afundați în orbite. Părul alb și rar îi cădea în dezordine pe gît. Hainele desăvîșite erau acum rupte și pătate, dinții albi, strălucitori, pe care obișnuia să-i dezvelească într-un zîmbet condescendent, se îngălbeniseră și se tociseră, rămînînd doar niște cioturi negre.

— Îmi pare rău că *palazzo* nu mai e așa cum l-ați văzut ultima oară, spuse el.

Vorbea nesigur și forțat, cu un ușor hîrîit; și totuși, în adîncime, Patrick putea sesiza o urmă din vechea aroganță.

Patrick nu spuse nimic. Imaginea din frescă i se imprimase în minte: un grup de personaje întunecate care își înconjurau victima neajutorată și o tîrau spre un sarcofag de piatră dintr-un mormînt sumbru, în mijlocul unor vii.

— Am avut un șoc destul de puternic cînd v-am văzut stînd acolo în seara aceasta, continuă bătrînul. Știați că azi-dimineață a venit cineva aici și a întrebat de dumneavoastră? Nu, văd după expresia dumneavoastră că nu știați nimic despre asta. E foarte ciudat, nu-i așa? Cît timp a trecut? Douăzeci de ani?

— Cine a venit aici? Întrebă Patrick. Ce voia să știe?

Era speriat. Cine naiba aflase atît de repede că era la Veneția?

Contele ignoră întrebarea.

– Trebuie să fie mai mult de douăzeci de ani, zise el. Iar acum aud de dumneavoastră de două ori în aceeași zi. Nu sînteți celebru, nu-i a a, signor Canavan? N- i c  stigmat la loterie, n- i omorît vreun pre edinte, nu?  i totu i, oameni importan i vin la mine să pună întrebări. Voiau informații despre trecut, despre prietenia dumneavoastră cu fiica mea.  i acum trecutul îmi apare în noapte la u  a, strigîndu- i preten iile: „ mi dator i un răspuns!“ Bătrînul se opri puțin. Numai at  t credeți că vă datorăm? Parcă  mi amintesc că ultima oară când ne-am  nt  lnit v-am oferit bani. A fost o neobrăzare din partea mea, îmi cer scuze. Poate că acum ne întelegem unul pe altul mult mai bine. Pe atunci era i un copil, puțin mai mare dec  t fiul meu Guido.  i totu i, durerea dumneavoastră era reală, nu era deloc durerea unui copil.  mi pare rău că v-am rănit, îmi pare rău că v-am făcut să suferiți. Vă rog să mă ierta i. Suspină  i   i plimbă m  na albă, lungă, peste obraji. La v  rsta mea nu-mi mai r  m  ne nimic dec  t iertarea. Multe lucruri au rămas nefăcute, nespuse.  i sînt multe lucruri făcute  i spuse pe care le regret. Cu timpul ve i putea  i dumneavoastră să ierta i, signor Canavan.

– Unde e Francesca?  ntreb a încet Patrick.

– Francesca doarme. Francesca e moartă.

Patrick clătină din cap.

– Nu mă min i i, zise el. Se întrebă de ce era at  t de calm, de ce vocea   i ajunsese aproape o șoaptă. Nu mai e nevoie să min i i. Spuneți-mi doar unde e, e tot ce v  reau să  tiu.

– Vorbi i ca  i cum ar mai trăi.

– Am fost la morm ntul de pe San Michele. Acolo nu e nimic. Am  i o fotografie.

Scoase poza mototolită din buzunar  i i-o  nm  n a contelui. Contarini se uită mult timp la ea.

– Unde a i găsit-o?  ntreb a, în cele din urmă.

– Are vreo importanță?

Bătrînul ridică din umeri.

– Poate că nu. Ei bine... ce doriți?

– O explicație.

– Nu există nici o explicație care să aibă vreun sens pentru dumneavoastră.

– Lăsați-mă pe mine să apreciez asta. Patrick ezită. Se aplecă și își îmblânzi vocea. Signor Contarini, nu cred că înțelegeți. Cândva am iubit-o pe fiica dumneavoastră. Cred că și ea m-a iubit. Acum douăzeci și unu de ani mi-a fost răpită. Din motive pe care nici măcar nu pot să le bănuiesc, cineva a spus că ar fi murit. Am fost chemat aici de dumneavoastră și am fost obligat să particip la o înmormântare falsă. Atunci nu aveam nici un motiv să pun întrebări. Am plecat când mi-ați cerut să plec. Dar în seara aceasta n-am de gând să plec fără răspunsuri.

Contarini îi înapoie fotografia lui Patrick. Mîna îi tremura, și Patrick observă că avea lacrimi la colțurile ochilor.

– Signor Canavan, vă rog să mă credeți. Francesca v-a iubit, așa cum ați crezut, poate chiar mai mult. Își ridică privirea. Pe chip i se întipărise o infinită, iremediabilă tristețe. Cred... Șovăi. Cred că încă vă iubește. Sau, cel puțin, iubește amintirea dumneavoastră. Conte se îndreaptă și îl privi în ochi pe Patrick. Nu încercați să o găsiți, signor Canavan. Nu se mai poate întoarce niciodată la dumneavoastră, la lumea în care trăiți. Pentru dumneavoastră și pentru lumea dumneavoastră e ca și cum ar fi murit. Nu încercați să schimbați situația. Lăsați lucrurile așa cum sînt.

Patrick trase aer adînc în piept. Cuvintele lui Contarini erau ca o unghie care rupea coaja de pe o veche rană, scoțînd-o la lumină. Crezuse că suferința pricinuită de pierderea Francescăi era secătuită, vlăguită, dar într-o clipă aceasta se întorsese cu forțe noi, sfișîindu-i carnea, ca o lamă tocită, proaspăt ascuțită.

– De ce? șopti el. De ce?

Contele nu îi răspunse imediat. Ședea pe scaunul lui cu spătar înalt, ca un prinț decăzut din Renaștere, a cărui curte îl părăsise.

— Signor Canavan, începu el, familia Contarini există aproape de când a apărut acest oraș numit Veneția. Opt dogi al Republicii ne-au purtat numele. Am avut palate și corăbii, depozite și case de comerț, aici și prin toată Mediterana. Încă de la început, am fost membri în Marele Consiliu, în Senat și în Consiliul celor Zece. Acum nu mai sînt decît eu, un bătrîn care-și așteaptă moartea într-o casă deja în ruină. Nimic din ceea ce puteși spune sau face nu-mi mai poate face vreun bine sau vreun rău. Dar dumneavoastră vreți adevărul, iar pe acesta nu vi-l pot spune. Ar fi, să zicem, prea șocant. Nu pentru mine, poate, ci pentru alții care, în furia lor, ar face ceea ce acest balaur cu multe capete, care este gloata, a făcut dintotdeauna: ar distruge tot ce nu înțeleg. Bătrînul se opri din nou. Ochii lui alburii cercetară încăperea slab luminată, ca și cum ar fi văzut-o pentru prima oară. Sînt fantome aici, spuse el. Camera aceasta e plină. Pe unele le văd, pe altele doar le aud. Poate că nu sînt fantome la propriu; nu cred că ne pot face rău, cel puțin în sens fizic. Dar, cu toate astea, sînt reale. Ascultați, signor Canavan, lăsați-mă să vă povestesc despre ele. Cu multe veacuri în urmă, pe cînd Veneția era încă vasala Bizanțului, un grup de negustori a sfidat interdicția împăratului de a face comerț cu Egiptul și a plecat pe mare la Alexandria. Au umplut zece corăbii cu mirodenii, mătăsuri și covoare și s-au întors bogați. Unul dintre ei a fost strămoșul meu, Pietro Contarini. Doi ani mai tîrziu, el și încă un bărbat s-au întors la Alexandria; dar de data aceasta nu pentru mirodenii sau pînze. Au furat moaștele Sfîntului Marcu și le-au adus ilegal înapoi la Veneția. Moaștele au fost așezate sub altarul principal, în Basilica, și astfel Veneția a devenit un mare centru de pelerinaj. Contele tăcu. Pe canalul de afară, o barcă cu motor pufăia încet prin noapte. Zgomotul motorului se strecură în încăpere prin jaluzelele grele, crescîu puțin și apoi se stinse, cînd

burca dădu un colț și dispăru. Pietro Contarini, continuă el, cu vocea scăzută pînă la o șoaptă, a mai adus ceva la Veneția, pe lingă oasele sfîntului. Descoperise un lucru care pentru el era mult mai valoros decît trupul unui sfînt. Nu era o relicvă sau un obiect de artă, sau o ladă de comori – era adevărul. Un adevăr mît de înfiorător, încît l-a păstrat secret pentru următorii patruzeci de ani. Patrick rămase cu ochii ațintiți asupra buzelor palide ale contelui, în timp ce acesta își depăna povestea. În umbra încăperii, își închipui și alte figuri ghemuite, ascultînd. Pe patul de moarte, totuși, Pietro i-a spus secretul unuia dintre fiii săi, Andrea, care avea el însuși peste patruzeci de ani. Pe vremea aceea, negustorii făceau încă regulat comerț cu Africa de Nord, în pofida obiecțiilor papei și ale bizantinilor. Andrea a călătorit cu o corabie pînă la Alexandria, apoi a trecut pe țărmul celălalt, în Palestina, la Ierusalim și la Sfîntul Mormînt. În cameră, totul era nemișcat. Chiar și umbrele înmărmuriseră. Afară era liniște. Patrick își putea auzi respirația în liniștea aceea. Mai mult de cinci ani au trecut pînă la întoarcerea lui Andrea. Văzuse cu ochii lui ceea ce Pietro doar auzise. Și îi cunoscuse pe cei care păstrau secretul tatălui său. În cei cîțiva ani care i-au mai rămas – cinci, șase ani mai tîrziu, a murit de ciumă – a împărtășit secretul mai multor membri ai familiei și unor prieteni aleși cu grijă. Acesta, signor Canavan, a fost începutul ridicării noastre la putere. Secretul lui Pietro a fost, într-adevăr, mai prețios decît mătășurile și mirodeniile. Contarini făcu o pauză. Dar puterea are prețul ei, continuă el. Un om bogat și puternic nu poate să-și păstreze, în același timp, sufletul. Cu atît mai puțin o familie. Contarini, Barbaro, Grimani, Sagredo... toate casele nobiliare care ne-au împărtășit secretul au plătit prețul. Familiile noastre, sentimentele noastre, credința noastră, chiar și sufletele noastre... toate în schimbul unui adevăr pe care majoritatea oamenilor nu-l pot nici înțelege, nici tolera.

Tăcu și își împreună mîinile albe ca aripile frînte ale unui fluture uriaș. Un tremur le străbătu fugar și apoi rămaseră

nemișcate. Afară se auzea doar plescăitul apei care se lovea de piatră.

– În ce fel explică asta ceea ce s-a întâmplat cu Francesca? întrebă Patrick. Moartea ei, revenirea la viață?

Contarini suspină. Un suspin adânc, aproape un geamăt.

– Nu înțelegeți? Francesca a fost prețul meu. Fericirea ei a fost sacrificiul pe care a trebuit să-l fac. Iar dumneavoastră ați fost sacrificiul ei – tot ce avea, tot ce își dorea.

– Pentru asta?

Patrick se ridică furios și arată violent către pereții pătați de igrasie, către mobila distrusă și putrezită.

Contele clătină din cap. Părul lung și alb îi căzuse pe față ca un văl.

– Nu, zise el. Timbrul vocii i se schimbase, trăgând putere dintr-o rezervă ascunsă. Ridică o mână și o îndreptă spre fresca imensă, lovind-o repetat cu degetul. Pentru asta, neghiobule! Pentru asta!

TREIZECI ȘI UNU

Patrick plecă amețit de la *palazzo*. Furia lui Contarini se transformase într-o criză de tuse, iar Maria năvălise înăuntru, ca să-l îngrijească și să-l dea afară pe vizitator. Plecase în grabă, urmărit de umbre, hărțuit de fantome, și pătrunsese în noaptea de smoală.

Cîinele schilod stătea încă încolăcit în colțul lui, tremurînd de frig. Patrick se simți sfîșiat între milă și repulsie. Îi venea să arunce cu pietre în el sau să-i rupă gîtul. Durerea lui îl îngrozea și-l umplea de frustrare: să-l alunge sau să-l adoarmă pentru totdeauna i se păreau singurele soluții acceptabile. Dar nu făcu nimic. Îi lipseau atît curajul cît și hotărîrea.

Întoarse spatele cîinelui și palatului Contarini și ieși repede din *calle*. O ceață înghețată venise dinspre Adriatică și se strecurase în oraș, în timp ce el discutase cu Contarini. Pătrunsese încet pe străzi și acum se odihnea întinsă pe suprafața canalelor, ascunzînd spinările rotunjite ale podurilor și plutind pe fiecare *calle*, *fondamenta* și *rughetta*. Asemenea unor rotocoale de fum alb, tentaculele i se tîrau fără țintă prin străzile adormite și se încolăceau în jurul felinarelor rare, estompînd și îmblînzind lumina care și așa era destul de slabă. Pe sub arcade și *sottoporticos*, se adunase în ghemotoace groase și-i pîndea, ca un animal de pradă, pe cei mai puțin precauți.

Patrick își ridică gulerul pentru a se apăra de aerul rece. Agitat cum era, imediat după ce ieșise din *palazzo* o luase într-o direcție greșită. Acum ceața îl necăjea și se juca cu el, purtîndu-l din ce în ce mai departe. Ecoul pașilor săi răsuna între clădirile

înghesuite de pe ambele părți cu un timbru trist care îl făcea să se simtă și mai singur în acest oraș pe jumătate pustiu.

Începu să meargă mai repede, dar cu cât înainta, cu atât mai puțin familiare i se păreau locurile. Rațiunea îl îndemna să bată la prima ușă care îi ieșea în cale și să ceară instrucțiuni. Dar era trecut de miezul nopții, iar ușile boltite și ferestrele acoperite pe lângă care trecuse nu-i sugerau o primire prea călduroasă.

După un timp, ajunse într-o piață pustie. Sus, pe un colț, zări un nume scris cu albastru și alb pe o plăcuță: Campo dei Carmini. Dar nu-l ajută cu nimic. Pe una din laturile micii piețe, fațada întunecată a unei biserici baroce se înălța amenințător din ceață. Coloanele ei răsucite și ferestrele sumbre îi aminteau de mormintele de la San Michele, ca și cum biserica ar fi fost construită pentru cei morți, nu pentru cei vii.

Părăsi piața și se opri să citească numele străzii pe care tocmai intrase. În acel moment, auzi un zgomot în spatele lui. Semăna cu bocănitul unor pași pe piatră. Și nu fusese un ecou.

Se lipi de zidul lateral al bisericii și ascultă atent, așteptînd repetarea sunetului. Nu putea fi sigur, dar avea impresia că venise din piață. Contarini îi spusese că cineva pusese întrebări despre el. Oare acum îl urmărea cineva, în spate?

Merse mai departe, călcînd mai rar, și străduindu-se să-și distingă propriii pași de ecourile lor, așteptînd să audă zgomotul unui posibil urmăritor. Dacă l-ar putea conduce înainte, pentru a se întoarce înapoi și a-i cădea în spate, poate ar reuși să-l surprindă. Dar ceața și propria sa dezorientare îi limitau libertatea de mișcare.

O alee îngustă ducea spre un pod. La o fereastră de pe partea opusă ardea lumina. Traversă podul și se opri, așteptînd. Liniștea era adîncă și apăsătoare; voia să strige, să o rupă în bucăți fără nici o părere de rău. Se auzi din nou: un singur pas pe alee. Printr-un gang boltit zări un alt canal; gangul ducea pînă la apă și, din cîte vedea Patrick, se sfîrșea acolo. Dacă reușea să-l

pacălească pe urmăritor să o ia într-acolo, ar fi putut să-l prindă în capcană.

Se îndreptă încet spre gang.

„Nu mă pierde tocmai acum, pentru Dumnezeu!“ șopti el. Ceața se mai risipise aici, dar trebuia să calce cu grijă, dacă nu voia să rateze malul și să plonjeze în apă. Presupunerea i se adeveri: gangul se termina în apă și nu exista trecere nici în dreapta, nici în stînga.

Intuiția îi sugerase că cineva ar fi trebuit să lase o barcă legată acolo, altfel n-ar fi avut nici un sens micul spațiu de acostare de la capătul gangului. Prin ceață, desluși conturul unei mici *sandolo* acoperite cu o prelată grea. Trase barca mai aproape cu ajutorul frînghiei și se strecură peste bord, gata să-și piardă echilibrul pe pînza alunecoasă.

Se ghemui în ambarcațiunea puțin adîncă, bucurîndu-se că era ceață. Abia întrezărea capătul gangului pe deasupra malului de ciment. Și iată, în sfîrșit, un pas inconfundabil! Simți cum îi crește tensiunea în stomac și în toți mușchii.

O umbră se mișcă. Patrick se pregăti să sară. Totul depindea de cît de mult se apropia urmăritorul de mal: dacă rămînea destul de departe, avea șanse să-l înșface și să-l tragă jos. Cel puțin, avea avantajul surprizei. Ceața se despărți în două și umbra deveni o siluetă întunecată. Patrick își ținu răsufierea. „Vino mai aproape, ticălosule! La margine. Vino!“ Silueta șovăi, de teamă, poate, să nu alunece din cauza ceții și să cadă. Patrick simți sub el legănarea bărcii; nu era o platformă prea stabilă de pe care să sară asupra urmăritorului său.

Silueta se opri, apoi se întoarse brusc și porni înapoi prin *sottoportico*. Patrick își încordă picioarele și sări pe mal, căzînd în genunchi. În clipa în care atinse pămîntul, silueta se întoarse și îl zări. El se ridică cu greu în picioare, exact cînd urmăritorul său dispăru în ceață.

— Oprește-te! Strigă el. Vreau să vorbesc cu tine!

Auzi zgomotul pașilor alergînd. Patrick o rupse la fugă. Din nou ajunse în stradă exact la timp pentru a vedea ceața învăluind o umbră mișcătoare. Pașii răsunară ca niște gloanțe în noapte. Patrick porni în urmărirea lor, călăuzindu-se după zgomot.

Alergă cu răsufierea tăiată printr-un labirint de străduțe, peste poduri, pe lîngă maluri înguste, purtat de sunetul pașilor din ce în ce mai adînc în ceața involburată. Cîteodată i se părea că îl pierde: dădea un colț greșit și aproape că nu mai auzea pașii îndepărtați, apoi ieșea brusc printr-un pasaj și îi auzea din nou, în față. De două ori zări silueta care alerga înaintea lui, o pată neagră în ceață.

Cu respirația tăiată, se opri pe un pod micuț, ca să-și recapete suflul. Se sprijini de balustrada de metal, își ridică privirea și zări pe cineva pe un alt pod, la numai cîțiva iarzi. Ceața se risipi o clipă și îi oferî o vedere mai bună. Ameți. Își simți sîngele pulsînd la tîmple și inima bătînd nebunește în piept, făcîndu-l să tremure. Se înșelase? Se uită din nou, dar ceața se adunase la loc. Pe celălalt pod nu mai era nimeni.

— Francesca! strigă el. Francesca, *fermati!*

Pași grăbiți răsunară pe rîva de dincolo de podul pe care stătuse silueta. Patrick se simți purtat de forțe proaspete. Se năpusti de pe pod, aproape căzînd, în grabă, pe cîteva trepte.

Pașii se auzeau acum în dreapta lui. Se învîrți, o luă la fugă pe o alee cufundată în ceață și ieși într-o stradă mai largă pentru a vedea, din nou, silueta dispărînd. Gîfîind, porni în urmărirea ei. O durere ascuțită, ca o lovitură de cuțit, îl săgetă într-o parte, făcîndu-l să se îndoiaie. Strînse din dinți și se forță să înainteze. Picioarele îi erau ca de plumb, iar capul i se învîrtea.

— Fran... cesca... *Per grazia di Dio!... Fermati!*

Pe măsură ce plămîinii i se obișnuiră cu aerul umed, începu să respire din nou, cu noduri dureroase. O piatră spartă din pavaj îi agăță piciorul și îl aruncă violent în față. Rămase întins cîteva secunde, năucit, luptîndu-se pentru fiecare răsufflare.

Închise ochii pentru a suporta durerea, se ridică și făcu un pas înainte. Un junghi insuportabil îi sfîșie stomacul. Mii de steluțe îi explodară în fața ochilor. Picioarele i se înmuiară și cedară. Se împiedică, nemaiputînd să-și controleze trupul, apoi îl părăsi orice senzație și se prăbuși, dezmembrat, în cea mai adîncă beznă pe care o cunoscuse vreodată.

Deschise ochii. Era încă noapte, dar ceața se ridicase. Capul îl durea îngrozitor și ochii îl înțepau. Clipi des și i se păru că zărește stele pe cerul negru. Era întins pe spate, pe ceva tare. Făcu un efort și reuși să șadă.

Pe amîndouă părțile, clădiri întunecate alunecau pe lîngă el ca într-un vis. Nu erau lumini nicăieri, dar pe măsură ce ochii i se obișnuiră cu întunericul, începu să vadă conturul lui Grand Canal. Se afla din nou în gondola misterioasă, condusă de un gondolier fără nume și fără chip. De data aceasta, erau mai jos, pe canal, și se îndreptau spre San Marco. Torțele și lumînările din visul precedent fuseseră stinse, iar pe apă nu mai plutea nici o ambarcațiune. Totul era tăcut, ca mai înainte.

Îl tulbura faptul că își amintea toate detaliile visului anterior, că știa că fusese un vis și că era convins, așa cum fusese și mai devreme, că în acest moment nu visa. Și totuși, nu putea să audă sau să spună nimic.

Gondola viră spre malul stîng. Cînd ajunseră mai aproape, i se păru că recunoaște ferestrele cu două arcade identice și etajul superior ornamentat al palatului Corner – Spinelli. Barca se strecură pe un canal lateral îngust și își continuă încet drumul printr-un labirint de canale, unele abia suficient de largi pentru a permite trecerea unei singure ambarcațiuni. Trecură nevăzuți pe lîngă zidurile din față sau din spate ale unor case înalte. O dată, zări o femeie care îi urmărea de la un balcon jos și al cărei păr blond îi cădea liber în bucle lungi, vâlurite, pe umeri; își cuprinsese sînii albi în mîinile obosite, ca pe niște ofrande.

Alunecară pe sub poduri atît de joase, încît gondolierul trebuia să-și încovoae spatele pentru a putea trece. O dată, văzu în depărtare, printr-un spațiu gol dintre clădirile înalte, o porțiune dintr-o piață largă. Ardea un foc, iar în mijlocul pieței, un grup de orbi agita cuțite lungi și urmăreau un porc speriat, în cercuri din ce în ce mai strînse. Apoi scena dispăru în spatele unui zid înalt, năpădit de iederă. Gondola pătrunse și mai adînc în labirint.

Trecură pe lîngă un debarcader pe care se tîra, suferind, un cîine schilod. Patrick era sigur că animalul îi amintea de ceva, dar uitase de ce anume. Își dădu seama că, deși nu putea nici să audă, nici să vorbească, nu era totuși perfect izolat de mediul înconjurător. Simțea aerul rece pe piele, iar dacă își cufunda mîna în apă, o scotea rece și udă. Și totuși, avea impresia că exista un fel de ruptură între el și această lume. Fusesse adus aici ca spectator, nu ca protagonist. Dar ce anume trebuia să vadă?

Barca încetini brusc, iar Patrick observă că întorceau spre mal. Din întuneric, se profila poarta de canal întunecată a unui imens *palazzo*. Două torțe ardeau de o parte și de alta, fixate pe suporturi de fier, iar o a treia era purtată de un servitor îmbrăcat în *bauta*, care aștepta dincolo de poarta deschisă. Deasupra porții era sculptat un miel care ducea în spate o cruce.

Intrară și se opriră în fața cîtorva trepte de piatră, iar gondolierul legă cu îndemînare barca de cel mai apropiat stîlp de acostare. Gondola se răsuci și scrîșni cînd atinse treptele. Servitorul făcu un pas înapoi și înălță torța.

În acel moment se întîmplă ceva cu auzul lui Patrick, ca și cum ar fi fost îndepărtat un blocaj invizibil. Auzi apa care clipoceă în jurul lui și scîrțîitul de lemn al gondolei care se freca de trepte. Ca și cîinele pe care îl văzuse mai devreme, hîrșîitul bărcii îi aminti de ceva. Coborî din gondolă, pe prima treaptă. Servitorul se înclină de la nivelul pieptului, apoi se îndreptă la loc. Patrick îi observă ochii care-l priveau intens din spatele

măștii; aveau pleoapele grele, iar pupilele erau dilatate și punctate cu mici stelute aurii.

— *Abbate la grazia di seguirmi. I signori vi attendono.* Vă rog să mă urmați, domnule. Excelențele vă așteaptă.

TREIZECI ȘI DOI

— Mă auziți, signor Canavan? Vă rog să încuviințați din cap, dacă mă auziți. Vocea părea îndepărtată și înăbușită, dar cuvintele erau în engleză. Vă rog, încercați să răspundeți, signor Canavan. Încercă să deschidă ochii, dar parcă îi fuseseră lipiți cu aracet. Nu reușea să-și miște buzele. Nu-i nimic, signor Canavan. Arătați-mi măcar dacă mă auziți.

Încuviința din cap și gestul îi provocă un acces puternic de greață. După aceea își pierde cunoștința. Apoi, din întuneric, veni spre el chipul servitorului îmbrăcat în *bauta*. Deschise gura, ca și cum ar fi vorbit, dar Patrick nu auzi nimic. Apoi chipul fu înghițit de întuneric.

— Acum mă auziți, signor Canavan?

De data aceasta, ochii i se deschiseră. Văzu o față încetoșată, aplecată asupra lui, fața unui bărbat, cu o expresie de îngrijorare. Cuvintele erau în engleză, dar accentul era italian.

— Da. Cine...?

— Sînt doctorul Luciani. Vă aflați la Ospedale Civile. *Capisce?* Înțelegeți? Patrick încuviință vag din cap. Ați fost adus aici azi-noapte. Una *signora*... o doamnă v-a găsit pe stradă și v-a adus aici. Erați inconștient. Vă amintiți ceva? Ați avut un accident? Patrick clătină din cap. Se simțea de parcă ceața din noaptea trecută i-ar fi pătruns, concentrată, în creier. Îi era rău de la stomac. Era ca o migrenă, dar mult mai intensă. Adică... n-ați avut un accident... sau nu vă amintiți?

— *Mi ricordo... la nebbia*... Îmi amintesc... ceața... am alergat... o gondolă.

Patrick răspunsese în italiană; în mod ciudat, i se părea mai ușor, ca și cum engleza ar fi devenit o limbă străină pentru el.

— *Ah, parla Italiano. Benissimo.* Doctorul făcu o pauză. Signor Canavan, vreau să vă fac anumite analize. Doar pentru a determina dacă v-a fost sau nu afectat creierul. Poate ați căzut sau ați fost lovit. Înțelegeți?

— Da.

— Mai târziu, aș vrea să vă fac niște radiografii. Poate și o electroencefalogramă. Doar ca să fim siguri. Dar deocamdată nu vreau decît să vă testez reacțiile la stimuli. Nu aveți de ce să vă faceți probleme.

Vederea lui Patrick devenea din ce în ce mai limpede. Capul încă îi pulsa de durere, dar gândurile îi erau mai puțin confuze. Începură să-i revină, în valuri, amintirile din noaptea trecută: Contarini în regatul său de șobolani, un cîine șchiop, scheunînd în umbră, fresca de pe peretele din *palazzo*.

O asistentă veni să-l ajute pe doctor. Patrick nu opuse nici un fel de rezistență cînd aceasta, împreună cu doctorul, începură să-i pipăie și să-i ciocănească diferite părți ale corpului. Îi băgară raze de lumină în ochi, îi măsurară temperatura și tensiunea arterială, îi examinară urechile, ca să vadă dacă nu avea urme de sînge, și îi testară reflexele.

Își amintea că se pierduse în ceață și apoi alergase după cineva care îl urmărise. Și după aceea? Îl atacase cineva? Pe neașteptate, îi apăru în minte imaginea unui pod și pe el o siluetă întunecată, pe jumătate pierdută în ceață.

— Domnule doctor!...

— Vă rog, signor Canavan, liniștiți-vă. Terminăm imediat.

— Nu, vă rog... Ați spus că... o femeie m-a adus aici. *Una signora...* Cum era? Cum arăta? *Per piacere... è importante... molto importante.*

Doctorul ridică din umeri.

– Îmi pare rău, nu m-am uitat prea bine la ea. Dumneavoastră ați fost principala mea preocupare. Când m-am întors la recepție, plecase deja.

– Ce vîrstă avea? Era tînă, bătrînă?

– O cunoașteți? Asta e? Ea a spus că erați un necunoscut, că a ieșit pe afară tîrziu și v-a găsit leșinat.

– Ce vîrstă avea?!

– Cam patruzeci de ani, cred. Destul de slabă, era destul de slabă. Și scundă, nu era o femeie înaltă. Îmi pare rău, mai mult nu-mi aduc aminte. Poate vreuna dintre asistente...

Patrick stătea întins pe spate, neajutorat. Imagini din visul care urmasse leșinului i se perindau prin minte: apele negre sfîșiate de prora ascuțită a gondolei, treptele de piatră acoperite cu mușchi, un porc uriaș, însîngerat, alergînd în cercuri din ce în ce mai strînse, ochii punctați cu auriu din spatele măștii de carnaval... Se temea ca visul să nu-l împingă din nou într-o stare de inconștiență. Se luptă disperat să-și țină ochii deschiși.

– *I miei vestiti...* Unde mi-ați pus hainele?

– Totul e bine, nu vă faceți griji, îl asigură asistenta. Sînt în dulapul acesta de lîngă pat. Sînt în siguranță, nu vă neliniștiți.

– *La mia giacca...* Jacheta mea, vă rog să vă uitați în buzunar. O fotografie... trebuie să fie o fotografie.

Doctorul își întrerupsese, iritat, examinarea și îi făcu semn asistentei.

– Aruncă o privire, pînă termin aici. Poate îl ajută să-și înprospăteze memoria.

Asistenta găsi jacheta lui Patrick și căută cu atenție prin buzunare. Totul era acolo – portofelul, pașaportul, cheile, banii – totul, cu excepția fotografiei.

Pînă după-amiază, capul lui Patrick se limpezise complet. Doctorul Luciani îi dăduse voie să mănînce ceva ușor, iar asistenta îl sprijinise cu spatele de o pernă. Îl lăsară într-o rezervă laterală, în compania unui televizor uzat, deschis permanent pe

un post pentru copii. Îi rugă să ia legătura cu Makonnen la hotel; acesta sosi după o oră, cu o îngrijorare profundă întipărită pe chip.

Patrick zîmbi și îi întinse o mînă.

– Dacă n-aș ști, rîse el, aș zice că te-ai albit la față.

– Chiar m-am albit, răspunse Makonnen și se așeză. N-am știut ce să fac azi-noapte, cînd am văzut că nu te-ai întors la hotel. Ai spus că vii înapoi înainte de miezul nopții. M-am gîndit să sun la poliție... dar ce puteam să le spun?

– Îmi pare rău. Lucrurile au luat o întorsătură mai... dificilă. L-am găsit pe... tatăl Francescăi. Făcu o pauză. Assefa, cred că ne-au dat de urmă. Cineva a întrebat de mine acasă la Contarini.

– Cum ar fi putut să ne găsească atît de repede?

– Nu știu. Oricum, cel mai bine ar fi să ne mutăm la alt hotel. Sau, mai bine, să găsim o locuință prin prietenul tău, Claudio. Apropo, ce v-a zis amicul lui, reporterul, aseară?

Assefa ridică din umeri.

– Migliau n-a apărut încă. N-au primit nici o cerere de recompensă. Parcă s-ar fi evaporat, pur și simplu. Carabinierii au intrat în panică. Varianta oficială pare să fie că a fost răpit, dar pe parcurs s-a întîmplat o nenorocire. De acum, se așteaptă ca trupul lui să apară în vreun canal. Totuși...

– Da?

– După cum am spus, asta e varianta oficială. Prietenul lui Claudio e de altă părere. Îl cheamă Aldo Siniscalchi. V-am aranjat o întîlnire. O să-ți placă: știe să gîndească, pune întrebări, se enervează. De cîțiva ani ține un dosar cu toate mișcările lui Migliau. Mă rog, nu numai despre Migliau, ci despre Biserica din Veneția, în general. Se opri. O soră medicală privi înăuntru, se uită curioasă la american și la vizitatorul său, apoi plecă. Patrick, știai că trei dintre cei opt papi aleși în secolul nostru au fost patriarhi ai Veneției? După cum ți-am spus, unii cred că Migliau ar putea fi al patrulea. Poziția pe care o are acum a obținut-o, în mare, datorită relațiilor de familie, dar Siniscalchi

crede că e mai mult de capul lui decît un simplu blazon. Inițial, Migliau i-a stîrnit interesul datorită poziției sale extremiste de dreapta. Migliau nu și-a ascuns niciodată părerile; și-a afirmat permanent, cu tărie, opoziția față de reforma Bisericii și a societății în general. A respins anticoncepționalele, avortul, divorțul, căsătoria preoților, hirotonisirea femeilor – inventarul obișnuit al unui reacționar ecleziastic.

Patrick zîmbi.

– Înțeleg că tu nu vezi lucrurile chiar așa.

Makonnen clătină din cap.

– Nu. Dar n-am ce face. Dumnezeu nu mi-a făcut favoarea de a avea grijă să mă nasc în Europa sau în America. Văzute din Lumea a Treia, lucrurile par cu totul altfel. Nu mă înțelege greșit – de fapt, în multe privințe, sînt destul de conservator. Nu sînt de acord cu Claudio sau cu comunismul pe care l-a îmbrățișat. Nu aceasta e soluția. Dar comuniștii au dreptate în ceea ce privește anumite lucruri. Nu poți să propovăduiești Evanghelia unui om cu burta goală. Nu poți să vorbești despre Împărăția lui Dumnezeu cu cineva care trăiește în fiecare zi cu groaza de a nu fi arestat de o gherilă de dreapta. Și nu cred că poți asigura evoluția democrației instaurînd o dictatură.

– Și Migliau crede că poate?

– Nu crede că ar avea vreo importanță. Pentru el, misiunea Bisericii e de a salva suflete, nu vieți. Revolta împotriva statului e un păcat de moarte, chiar dacă acest stat se scaldă în nedreptate și în sînge pînă la gît. Folosirea anticoncepționalelor contravine legilor eterne ale lui Dumnezeu, chiar dacă familia îi moare de foame.

– Dar cam aceleași lucruri spune și papa de atîția ani.

Makonnen suspină.

– Nu e nevoie să-mi aduci aminte. Cum crezi că a ajuns Migliau patriarh al Veneției? Dar el vrea să meargă și mai departe. Dacă ar fi după el, ar întoarce timpul înapoi cum nici nu-ți imaginezi. Nici măcar eu nu-mi închipuiam pînă aseară. Ar

proclama Vaticanul II invalid, ar abandona principiile colegialității, ar introduce Liturghia tridentină, ar restrânge dialogul cu celelalte Biserici, ar interzice relațiile cu religiile necreștine, ar restaura dogma vinovăției evreilor pentru uciderea Domnului nostru. Dacă Migliau ar deveni papă, Biserica ar face un uriaș pas înapoi. Ar exista din nou o listă de cărți interzise, procese de erezie, excomunicări masive.

Patrick clătină neîncrezător din cap.

— Nu poți fi serios.

Makonnen ridică din sprâncene.

— Nu? De ce crezi asta? Față de acum treizeci sau patruzeci de ani, Biserica Catolică e de-a dreptul îmbătată de gândirea modernă. Și totuși, oameni ca tine — sau chiar ca mine — cred că stă aproape pe loc. Cei ca Migliau sînt speriați de moarte. Ei văd ce au făcut reformele, ce mai fac încă; se gîndesc ce se va întîmpla peste încă treizeci sau patruzeci de ani și, în închipuirea lor, văd sfîrșitul Bisericii așa cum o cunosc ei: fără Liturghie, fără preoți, fără ierarhie, fără papă... poate chiar fără Dumnezeu. Cred că e o exagerare; de fapt, știu că e o exagerare, dar încercă să-i spui asta unui om inflexibil ca Migliau.

Patrick ridică din umeri.

— Deci Migliau e un fundamentalist catolic care se teme de schimbare. Ce e nou în asta? Conservatorismul și ierarhia catolică se cunosc de mult.

— Poate. Dar Migliau merge chiar mai departe. Una dintre cele mai mari temeri ale cardinalului e că fundamentalistii protestanți vor începe să negocieze sferele de influență politică în Europa, așa cum au făcut în Statele Unite. Dacă se întîmplă așa, vor atrage o mare parte din dreapta cu frică de Dumnezeu, al cărei sprijin ar fi esențial pentru o revoluție morală și religioasă. Migliau știe că trebuie să acționeze. Siniscalchi are dovezi că Migliau s-a întîlnit cu politicieni de extremă dreaptă, nu numai de aici, din Italia, ci și din Franța, Spania, Germania, Austria, poate și din alte părți. Nu există documente, bineînțeles,

pe care *l'Unità* sau orice alt ziar să le poată publica. Dar un raport sugerează că Migliau s-a oferit să facă un târg. Dacă devine papă, își va instrui episcopii din toate aceste țări să aibă grijă ca turmele lor să voteze pentru candidații lui. O dată ajunși la putere, aceștia vor oferi sprijin politic și legislativ campaniei lui împotriva modernismului de toate felurile. Migliau va fi primul papă din ultimele secole care va avea arme mai puternice decât enciclicele. Va avea un stat polițienesc la dispoziția lui.

TREIZECI ȘI TREI

Lui Patrick i se opri răsufierea în piept. Părea plauzibil, foarte plauzibil.

– Spui că Siniscalchi are dovezi?

– Da, într-un fel. Dar nu incontestabile.

– Poate obține probe incontestabile?

– Da. Cunoaște pe cineva care are acces la biroul lui Migliau. Vrea să te vadă diseară... poate atunci va avea ceva pentru tine.

– Spuneai că nu e de acord cu teoria poliției că ar fi fost răpit. Cum explică el dispariția?

– A zis doar că varianta răpirii nu ține. Nimeni din cei de dreapta n-ar îndrăzni să se atingă de Migliau nici măcar cu un deget. Ca să fim sinceri, nici nu vor. Același lucru e valabil și pentru Mafie. Deci rămîne stînga. Siniscalchi are mai multe legături decît poliția cu facțiunile de stînga și cu grupările teroriste – sau, cel puțin, așa mi-a spus – și a jurat că și pentru ei dispariția lui Migliau e un mister la fel de mare ca pentru toți ceilalți.

– Atunci ce rămîne?

– Rămîne posibilitatea ca Migliau să fi ieșit din circulație de bunăvoie. Pentru rațiuni cunoscute doar de Migliau și de cei în care are încredere. Siniscalchi crede că ar putea avea legătură cu problema noastră, dar nu știe în ce fel.

Patrick făcu o pauză, apoi îl întrebă.

– Cît de mult i-ai spus?

– I-am...

În acel moment ușa se deschise și doctorul Luciani intră în cameră. Zîmbi și i se prezentă lui Makonnen.

– Vă supărați dacă vă rog să așteptați puțin afară, domnule Makonnen? Aș vrea să vorbesc cu prietenul dumneavoastră.

După ce plecă Assefa, doctorul se așează pe marginea patului și se uită la Patrick.

– Ei bine, signor Canavan, cum vă simțiți?

– Mult mai bine, mulțumesc. Perfect, de fapt. Dacă nu vă deranjează, aș vrea să plec cît de curînd posibil.

O cută străbătu fruntea înaltă a lui Luciani.

– De fapt, mă deranjează, signor Canavan. Poate că vă simțiți bine, dar aș vrea să mai rămîneți aici cel puțin douăzeci și patru de ore.

– Pentru ce?

– Ca să fiți sub observație. Aș vrea să mai fac cîteva analize. Peste cîteva zile aș vrea să vă supun unei tomografii. Aici nu avem echipamentul necesar, dar la spitalul din Mestre a fost instalat de curînd un aparat și cred că pot să vă obțin o programare spre sfîrșitul săptămîinii.

Patrick simți un fior de alarmă.

– E necesar? E vreo problemă?

Doctorul clătină puternic din cap.

– Nu, nu. N-am nici un motiv să cred că ar fi.

– Atunci...

Luciani îl întrerupse.

– Signor Canavan, ați suferit cumva vreo... tulburare de ordin auditiv sau vizual în ultima vreme?

– Nu înțeleg. Tulburare?

– Poate halucinație e un cuvînt mai potrivit. *Allucinazioni*. Oricare dintre simțuri ar putea fi afectat. Poate ați gustat sau ați mirosit ceva inexistent. Mîncare sau vreun parfum, poate de flori. Ar putea fi și sunete... muzică, voci...

Patrick își întoarse privirea într-o parte. Auzi plescăitul apei, simți mirosul unei femei, cald și aproape.

– Nu, minți el. Nimic de genul ăsta.

– Sînteți sigur? Gîndiți-vă foarte bine.

– Da, sînt sigur. De ce întrebați?

Doctorul ezită.

– Luînd în considerare ceea ce vi s-a întîmplat și rezultatele analizelor pe care le-am primit, cred că s-ar putea să suferiți de o formă de epilepsie focalizată. Vă rog să nu vă alarmați. Nu e neapărat ceva serios. Și mai există și alte diagnostice posibile. Am nevoie doar de sprijinul dumneavoastră.

– Dar s-ar putea să fie ceva serios. Asta încercați să spuneți, nu-i așa?

Luciani nu răspunse imediat.

– Signor Canavan, nu doresc să vă îngrijorez. În cazuri de felul acesta diagnosticul poate fi extrem de greu de pus; de aceea aș vrea să vă mai supun unor analize. Și chiar dacă este pus un diagnostic sigur, stabilirea etiologiei – a cauzei – e departe de a fi simplă. Cea mai frecventă cauză a epilepsiei focalizate e o leziune a lobului temporal al creierului. De aceea vreau să faceți o electroencefalogramă și, dacă e posibil, o tomografie. Dacă există o leziune, aceasta produce, în mod normal, halucinații. Leziunea poate fi minoră sau, la vîrsta dumneavoastră, poate fi o tumoră. Spun asta nu ca să vă sperii, ci ca să vă faceți o idee despre gravitatea potențială a situației dumneavoastră și, prin urmare, despre necesitatea de a fi cooperant. Spuneți-mi, ați mai avut crize ca aceasta pînă acum?

Patrick șovăi.

– Nu. Nu chiar... Am avut niște vise. *Dei sogni*.

– Ce fel de vise? Patrick încercă să-i explice. Cînd termină, Luciani încuviință din cap. Foarte bine. Aș vrea să vorbesc despre cazul dumneavoastră cu unul dintre colegii mei de aici. E specialist în tulburări neurologice. Cred că e posibil să vină să vă consulte în cursul acestei seri. Trebuie să insist ca dumneavoastră să luați foarte în serios ceea ce vă spun. Îmi dau seama că vă aflați, poate, într-o... încurcătură. Nu e treaba mea. Dar

sănătatea dumneavoastră este. Dacă ați avut într-adevăr tulburări ca cele pe care mi le-ați descris, e posibil ca leziunea să fie destul de avansată. Poate va fi nevoie de o intervenție chirurgicală. Orice necazuri ați avea în momentul de față, vă sfătuiesc să faceți tot posibilul să nu vă mai gândiți la ele. Aceasta trebuie să fie pe primul plan. Altfel, consecințele ar putea fi grave. Înțelegeți? Patrick încuviință. Se simțea amortit. Nu-l duruse nimic, văzuse doar câteva imagini întunecate. Cum puteau să-l omoare niște umbre? Trebuia să fie o greșală. Trebuie să plec acum, dar mă întorc diseară. Sper să-l aduc și pe colegul meu cu mine. Vă rog să nu vă faceți griji. Avem dotări excelente, aici și la Mestre. Chiar dacă vom fi nevoiți să vă operăm, nu aveți de ce să vă temeți. O asistentă vă va sta la dispoziție permanent; spuneți-i dacă aveți nevoie de ceva sau dacă apar noi simptome. La ușă se opri. Signor Canavan, cred că trebuie să vă previn că jos se află un inspector de la Carabinieri. Numele lui este Maglione, de la secția din San Zaccaria. Așteaptă permisiunea de a vă pune câteva întrebări. Se uită la podea. Aveți idee de ce vrea să vă vadă?

– Nu... Trebuie să fie o greșală. N-am făcut nimic.

– Vă rog să nu vă jucați cu mine, *signore*. Am găsit un pistol în buzunarul hainei dumneavoastră. A fost pus în seiful spitalului pînă cînd vom decide ce facem cu el. Acum, eu pot să-i cer acestui domn de la Carabinieri să plece; dar, dacă insistă să vă vadă, s-ar putea să nu mai reușesc să-l opresc. În calitate de doctor al dumneavoastră, aș prefera să nu fiți supus nici unui fel de stres în acest moment. Ca să fiu sincer, mi-e teamă să nu provoace încă o criză. Dar nu pot să refuz o cerere rezonabilă din partea poliției. Așa că spuneți-mi dumneavoastră: ce să fac?

Patrick se gîndi repede.

– Lăsați-l să urce, zise el. N-am nimic de ascuns. Dar am nevoie de puțin timp ca să vorbesc cu prietenul meu, domnul Makonnen. E o chestiune personală, importantă pentru mine. Vă

dau cuvîntul meu că n-are legătură cu nici o infracțiune, de nici un fel.

Luciani stătu puțin pînă luă o hotărîre.

– Foarte bine, răspunse el, în cele din urmă. O să-i spun lui Maglione că vă poate vedea în zece minute. E suficient?

– Da; cred că da. Mulțumesc.

Cînd ieși, Luciani vorbi puțin cu Makonnen, care aștepta încă afară.

– Assefa, te rog închide ușa, spuse Patrick cînd acesta intră.

– Ce e, Patrick? Te simți bine?

– Da, bineînțeles că mă simt bine. Ascultă, Assefa, nu avem prea mult timp. Jos mă așteaptă un polițist. Dumnezeu știe ce se întîmplă, dar n-am de gînd să mai stau pe aici ca să aflu. Trebuie să mă ajuți să găsesc o ieșire secundară din acest loc.

– Dar doctorul a spus...

– Puțin îmi pasă ce-a spus. Nu pot să rămîn aici. Nici tu nu poți. Pesach începe în cîteva zile. N-avem timp de pierdut.

TREIZECI ȘI PATRU

Merseră pe jos spre Cannaregio, prin zgomotul și lumina palidă a după-amiezii. Asemenea unor refugiați care se apropie de o graniță bine păzită, se uitau neîncetat în jur, temîndu-se să nu fie arestați în orice clipă. Fiecare gest, fiecare chip amenința să-i trădeze sau să-i demaște.

Părăsiră treptat străzile mai aglomerate și începură să se liniștească. Patrick îi povesti lui Assefa ce se întîmplase după ce se despărțiseră, cu o seară în urmă. Îi descriu urmărirea siluetei care semăna cu Francesca, prăbușirea din cauza epuizării și visul. După ce termină, Assefa merse un timp alături de el, în liniște. Traversară Rio di Noale apoi piața Fondamenta della Misericordia. O barcă ce transporta gunoaie trecu pe lîngă ei și se îndreptă spre Canale della Sacche. Cîrmaciul le făcu semn cu mîna și zîmbi. Un miros vag de resturi putrezite pluti o secundă în aer.

– Spui că ai trecut pe lîngă o piață în care niște oameni urmăreau un porc, spuse, în cele din urmă, Assefa.

– Da. Orbi, cu cuțite.

– Cu cuțite, da. Și scena asta a avut vreun sens pentru tine?

– Un sens? Patrick simțea stinghereala prietenului său. Urmări barca grea, plină cu gunoaie, care pufăi pînă dispăru. De ce să aibă vreun sens? E doar unul dintre lucrurile acelea pe care le vezi în vise.

Dar știa că nu putea fi așa. Nimic altceva din vise nu fusese fără sens, toate fuseseră foarte logice; își amintea detaliile cu exactitatea cu care un invalid își amintește durerea din membrul amputat.

Assefa clătină din cap.

— Nu, Patrick. Nu e fără sens. În secolul al optsprezecelea... mă asculți, Patrick? E important. În secolul al optsprezecelea, în fiecare din cele două duminici ale carnavalului anual, orașul organiza adunarea orbilor într-o piață pentru a măcelări un porc. Era un fel de spectacol, ceva care să-i distreze pe *nobili*, să-i facă să se simtă superiori. Vrei să spui că n-ai auzit niciodată de așa ceva? Patrick clătină din cap. Și totuși, ai visat acest lucru. Nu știai nimic despre el, și totuși, l-ai visat.

Cînd ajunseră în zona Ghetoului, era aproape întuneric. Cu secole în urmă, evreii din Veneția fuseseră închiși în această parte a orașului, primul dintre numeroasele ghetouri din toată lumea.

Acum nu mai supraviețuiau decît vreo două sinagogi, la marginea cartierului mizer. Cînd trecură pe lîngă Scuola Canton, Patrick se întrebă ce le-ar face Migliau evreilor dacă ar ajunge la putere. I-ar obliga să se întoarcă în ghetouri, să poarte din nou litera „O” pe piept sau pălării galbene pe cap, i-ar pune să plătească la nesfîrșit pentru crima de a-l fi omorît pe Dumnezeu lui? Preț de o clipă alungă aceste gînduri, considerîndu-le ridicele: nici măcar un papă nu putea să aducă Evul Mediu înapoi. Deodată își aminti mica placă din fața sinagogii principale de pe Calle del Ghetto Vecchio, care comemora uciderea a două sute de evrei venețieni de către naziști.

Acolo, chiar în fața lor, era blocul în care locuiau Surian și tatăl său. Într-un oraș în care o clădire nouă reprezintă aproape o contradicție în termeni, blocul acesta părea nu numai vechi, ci și suferind, ca și cum ar fi fost infestat cu o boală ascunsă, distrugătoare.

Ajungînd mai aproape, observară un mic grup de oameni care se învîrteau în jurul intrării principale. La început îi crezu un grup oarecare de pierde-vară, dar curînd deveni evident că se adunaseră acolo dintr-un motiv. O mîna de elevi, cu ghiozdanele

încă în mîini, se îngrămădeau în jur, agitați, dar neobișnuit de tăcuți. În rest, mulțimea era formată mai mult din femei și bătrîni. Patrick și Assefa erau pe punctul de a-și face loc printre oameni, cînd observară în mijloc un polițist. Încerca să ia o declarație de la o femeie în vîrstă, dar toți ceilalți insistau să vorbească în același timp.

– *Che cosa è successo? È morto qualcuno?*

– *Poveretto, si è ammazzato.*

– *Chi era? Tu lo conosce vi?*

Primul gînd al lui Patrick fu că cineva aflase de vizita lor din ziua anterioară. Dar asta cu greu putea explica existența mulțimii și discuțiile aprinse. În acel moment, un băiețel încercă să se strecoare printre picioarele lui Patrick ca să ajungă în față. Patrick se aplecă și îl apucă de ceafă. Copilul țipă și se zbatu să scape. O femeie întoarse capul spre ei și rîse. Patrick îi zîmbi liniștitor.

– Stai pe loc, îi spuse Patrick băiatului, care nu putea avea mai mult de cinci – șase ani. Unde crezi că mergi?

– *Stronzo, lasciami andare!* Dă-mi drumu'! Ia-ți naibii mîinile de pe mine! urlă micul pungaș.

– Nu-ți dau drumul pînă nu-mi spui unde te duci.

– În casă, unde crezi?

– Pentru ce?

– Ca să-l văd pe tip.

– Pe tip? Care tip?

– Mortu', prostule. A sărit de la geam în curtea interioară.

Lasă-mă să intru.

Un fior înghețat îl străbătu pe Patrick. Fără nici un cuvînt, îi dădu drumul băiatului. Își simți mîna amorțită și inutilă.

– S-ar putea să nu fie el, Patrick.

Assefa venise lîngă umărul lui. Dar nu avea nici un pic de convingere în glas.

Își croiră drum prin mulțime. Nimeni nu le contestă dreptul de a trece. Ușa principală, care ducea în curte, era deschisă.

Dincolo de zidurile înalte nu reușea să pătrundă decît o lumină slabă. Ferestrele din jurul curții erau luminate, ca pentru o sărbătoare festivă. Chipuri nedeslușite se holbau în întunericul din ce în ce mai dens, unele curioase, altele indiferente, dar toate atrase de aceeași fascinație a morții neașteptate și violente.

Curajul îl părăsise pe copil la cîțiva pași de la intrare. Stătea agitat, incapabil să mai facă un pas, dar ținut în acel loc de o curiozitate morbidă și de o vagă urmă de bravadă. În celălalt capăt al curții, o movilă întunecată zăcea nemișcată pe pămînt. Patrick și Assefa străbătură distanța pînă acolo. Cineva acoperise cadavrul cu o cuvertură veche de pat. Sîngele se prelinsese de dedesubt și formase o băltoacă întunecată, alunecoasă, pe ciment. Patrick se aplecă și ridică marginea pînzei groase.

O lumină știrbită, sîngerie, alunecă peste chipul golit de viață de sub pătură. Primul gînd al lui Patrick fu că cineva le făcuse o farsă. Fața care se holba la el nu era deloc omenească, era fața unei paiate, albă și tare, cu ochi pictați și obraji spoțiți cu var. Era fața lui Arlecchino, crăpată pe mijloc și mînjită la capătul de jos cu sînge obișnuit. Degetele lui Patrick apucară pe bîjbuite masca și o traseră în spate, dezvelind chipul lui Claudio Surian. Partea din spate a craniului era zdrobită și bucățele albe de os ieșeau în mod bizar în afară, ca și cum ar fi încercat cu disperare să se elibereze din strînsoarea sîngelui și a cărnii.

Era întuneric cînd ajunseră la Lista di Spagna. Assefa era încă amețit. Nici el, nici Patrick nu se gîndise vreo clipă că Surian se aruncase singur de la fereastră. Erau pelerini veniți într-un templu al întunericului: fără Dumnezeu, orbi, cu inima bolnavă. Peste tot în jur, vâlurile era sfîșiate și lămpile stinse. Orașul devenise altarul unor zei nebuni, lespeda unui sacrificiu perfect. Simțeau sîngele în aer, mirosul lui le umplea plămîinii, asemenea gunoiului putrezit, cald, lipit de carnea lor.

Magazinele de pe Lista erau viu luminate, deși mai puțin aglomerate în această perioadă a anului decît în plin sezon turis-

tic, cînd primeau armatele de excursioniști care soseau în fiecare zi la gara din apropiere. Sediul ziarului *l'Unità* se afla pe o *calle*, lîngă gară. Se dovedi a fi nu mai mult de cîteva cămăruțe situate deasupra unei agenții de voiaj, înghesuite, neaerisite și pline ochi cu dosare, mașini de scris, telefoane, telexuri și faxuri. Nu părea să mai fie loc și pentru oameni, și totuși, șase reporteri reușiseră în mod miraculos să se înghesuie în spatele unui zid de obstacole: mese de lucru, dulapuri pentru dosare, orice ar fi putut servi la menținerea la distanță a colegilor și a restului lumii pentru o jumătate de minut.

Assefa își croi cu greu drum pe lîngă un bărbat solid, cu barbă, care încerca să sfărîme receptorul telefonului, urlînd obscenități cît putea de tare.

— *Porca puttana, andate tutti a lagare, mi avete rotto i coglioni!*

În spatele bărbosului, așezată la o masă ticsită cu materiale de consultat și vreo patruzeci de pahare de plastic folosite, o femeie tînără își izbea cu furie buricele degetelor de clapele nereceptive ale unei mașini de scris antediluviene.

— *Permesso?* zise Assefa, dar strigătele bărbatului de la telefon îi acoperiră vocea.

Vorbi din nou, de data aceasta mai tare, dar tot nu primi nici un răspuns. Femeia rămase inexpugnabilă în spatele mesei. Exasperat, Assefa luă un exemplar din dicționarul lui Devoto, îl deschise la mijloc și îl trînti cu un pocnet ca un foc de pistol.

Peste tot, capetele se ridicară speriate din materialele la care lucrau. Doar bărbosul păru să lipsească de la raport.

— N-a fost deloc amuzant, zise femeia de la masă. Ce naiba vreți?

— Îl caut pe Siniscalchi, Aldo Siniscalchi. Știți unde pot să-l găsesc?

Femeia deschise și închise gura. Nu era frumoasă, iar gestul o făcu să semene cu un pește. Îi aruncă o privire lui Patrick, care

rămăsese la câțiva pași în spatele preotului, apoi se uită din nou la Assefa.

– Cine sînteți? întrebă ea.

Trecuse brusc de la tonul răstit, la o atitudine defensivă.

– Sînt un prieten de-al lui. O cunoștință, în orice caz. Claudio Surian ne-a prezentat, ne-am întîlnit aseară la localul Bartolini. Aldo aranjase să ne vedem din nou în seara aceasta, dar...

– Îmi pare rău, spuse ea. Glasul îi sună artificial și încordat. Nu pot să vă ajut. Ald... signor Siniscalchi a fost împușcat acum două ore în față la *trattoria* unde tocmai luase prînzul... O clipă păru gata să izbucnească în lacrimi, apoi reuși din nou să-și controleze emoțiile. Se aflau la sediul ziarului, asasinarea lui Siniscalchi era știrea de prima pagină a numărului din ziua următoare. Un nenorocit de fascist de la Ordine Nuovo l-a împușcat, exclamă ea. Îl amenință de cîteva luni. A făcut un reportaj în serie despre ei. Fasciști ticăloși.

– Sînteți sigură? întrebă Patrick.

Inima îi pulsa în bății lungi, dureroase. Se simțea rău și obosit.

– Sigură?

– Că a fost Ordine Nuovo? Sînteți sigură că ei sînt responsabili?

– Nu, bineînțeles că nu sînt sigură! Nu și-au pus semnătura. Dar cine altcineva ar fi putut s-o facă? Apoi păru să devină conștientă de accentul lui. Hei, ce sînteți? American? De la CIA?

– Se ocupa de afacerea asta cu Migliau, nu-i așa?

Femeia își ridică sprîncenele subțiri și decolorate care abia îi conturau ochii.

– Ce legătură are?

– Are. Lăsați-i pe cei de la Ordine Nuovo. Aflați tot ce puteți despre Migliau. Găsiți-l pe el și îi veți găsi pe ucigașii prietenului dumneavoastră. Ezită. Și pe cei ai lui Claudio Surian.

Se întoarse lîngă Assefa și porniră spre ușă. Chiar cînd întinse mîna spre clanță, femeia strigă după el.

– Hei! Americanule! Cum te cheamă?

Patrick se întoarce.

– Canavan. Patrick Canavan. Dacă îl găsiți pe Migliau, spuneți-i că am fost aici. Spuneți-i că încă n-am terminat. Că abia am început.

Semăna cu băiețelul de la bloc, cu o vagă idee de bravadă, ca un fluierat înăbușit în noapte.

Femeia îl scrută mirată, puțin tulburată.

– Pe prietenul tău cum îl cheamă. Assefa se întoarce și îi răspunde. Stați puțin, continuă ea. Se ridică în picioare și își croi drum cu ușurința experienței peste o serie de obstacole, până la o altă masă. După ce scotoci o jumătate de minut, scoase la lumină, triumfătoare, o geantă umflată, cu mînere. V-a lăsat asta, strigă ea, că să acopere vacarmul țcănitului mașinilor de scris și al telefoanelor care sunau. A spus că n-o să fie aici în seara asta, cînd veniți, că trebuie să urmărească o pistă importantă. Fața i se crispă. Lacrimile amenințară din nou să-i demaște falsul stoicism. Doar nu credeți...? *Cristo!* Oricum, a spus să vă dau asta. Cred că e o carte.

TREIZECI ȘI CINCI

Cartea se dovedi a fi un exemplar rar din *Famiglie Antiche e Nobili di Venezia* a lui Corradini sau *Familii vechi și nobile ale Veneției*. Era un volum greu și vechi, legat în piele neagră de Burgundia, cu marginile aurite; data apariției era 1791, Veneția. Autorul cărții, Marco Corradini, era un bărbat cu sînge albastru și aspirații politice care, asemenea multor nobili venețieni de pe vremea lui, se afla într-o situație financiară dezastruoasă. Totuși, spre deosebire de majoritatea semenilor lui, avea o minte ascuțită, un caracter plăcut și o educație clasică.

Patrick și Assefa nu știau nimic despre această lucrare, cu excepția a ceea ce reușiseră să spicuiască din prefata înflorită a unui oarecare profesor Enrico Battistella. Luaseră un taxi pe apă pînă în Piazzale Roma și traversaseră pe uscat, unde cîrmaciul îi lăsase în fața unei pensiuni dărăpănate, lîngă docurile din Porto Marghera.

Ajungînd aici, parcă tot farmecul Veneției fusese risipit printr-o singură lovitură de baghetă de către un vrăjitor rival. Străzile întunecate ale zonei industriale Mestre, macaralele înalte și subțiri din port alcătuiau recuzita unui alt fel de vrăjitorie, iar locuitorii trudiți – spiritele rele ale unui alt vis, mai mohorît. Un miros de petrol rafinat plutea pe străduțele oarbe, congestionate. Aici nu întâlneai mirodenii, uleiuri scumpe sau creme. Nevoia, nu viciul sau luxul, pava străzile din Mestre.

La pensiune nu le ceru nimeni să-și dovedească identitatea sau să semneze în registru, dacă exista vreunul. O mică sumă suplimentară rezolvase această problemă. Surian vorbise despre acest loc în seara trecută, cînd Assefa îi spusese pe unde se afla

primul lor hotel. Pensiunea era folosită cîteodată de cei din Prima Linea și din alte grupări clandestine de extremă stîngă. Dar, din cîte puteau vedea Patrick și Assefa, clientela era formată, în cea mai mare parte, din prostituatele care lucrau în port, clienții lor – mai ales marinari de pe vase comerciale – și o mîină de muncitori strămutați din Sicilia.

Siniscalchi pusese două fișii de hîrtie în carte, prima, la capitolul dedicat numeroaselor ramuri ale familiei Contarini și cea de-a doua, într-o secțiune mult mai scurtă, care vorbea despre casa Migliau. Pe margine, însemnase cu creionul cîteva paragrafe care i se păruseră, probabil, demne de atenție.

Primul pasaj era un citat dintr-un document găsit de Corradini în mănăstirea benedictină San Giorgio Maggiore. Autorul îl descria ca pe o cronică ce fusese ținută pe paginile albe ale unui manuscris-pergament al comentariului lui Macrobius la *Somnium Scipionis*. Cronica fusese ținută de un anumit frate Ubertino din Florența între 1223 și 1268. Pasajul însemnat de Siniscalchi data din 1264, din ziua recent instituitei sărbători Corpus Cristi.

Assefa citi rar fragmentul, ca Patrick să poată înțelege, explicîndu-i cuvintele sau frazele deosebit de dificile. Cronica fusese scrisă în dialectul florentin de la acea dată, care avea să formeze mai tîrziu baza limbii italiene, iar limbajul fratelui Ubertino fusese corectat și, în mare măsură, modernizat, atît de către Corradini cît și de către Battistella, așa că nu se dovedi prea greu de urmărit.

În această săptămîină din urmă, flagellanti au fost văzuți din nou pe străzile noastre. Și aceasta în pofida decretului dat luna trecută de către Doge și de către Consiglio, ca nici un ordin sfînt, laic sau religios să nu se însoțească sub nici un chip cu aceștia care se numesc singuri «frății ale disciplinei» și nici să nu fie membri în consiliile care le conduc. Pentru prima oară, au fost văzuți aici în anul molimei, cu cinci ani în urmă, cînd au venit

în grup din Perugia, și se spune că se numără cu miile și nu se tem de nimeni.

Acum pot fi văzuți în zilele de sărbătoare și la marile praznice, mergînd în procesiune pe străzi sau în piața din fața catedralei și, alteori, prin fața altor biserici ale orașului, purtînd, după cum le este obiceiul, văluri negre de o lungime nemaîntîlnită, pînă la pămînt, și lovindu-se pe spate cu bice din piele, însoțindu-și, în același timp, caznele cu urlete și strigăte, după felul animalelor sălbatice sau al demonilor ieșiți din iad.

Assefa se opri și-l întrebă pe Patrick dacă putea urmări textul.

— Cred că am prins ideea, în mare. Știi exact cine erau acești *flagellanti*?

Assefa încuviință.

— Persoane care se autoflagelează. Mișcarea a început în nordul Italiei, în jurul anului 1259, și s-a răspîndit curînd în Germania și în alte părți. Mii de oameni participau la procesiuni religioase, se băteau cu bice și plîngeau, căutînd mîntuirea.

— Înțeleg. Dar nu-mi dau seama ce legătură are cu Migliau sau cu familia Contarini.

Assefa ridică din umeri.

— Să mergem mai departe.

Începu din nou să citească.

Ieri, la scurt timp după Laude, am primit vizita lui Umberto Trevisan, un tînăr cărturar care vine adesea în marea noastră bibliotecă. El mi-a spus că există deja mai multe facțiuni printre flagellanti și că, în cea mai mare parte, sînt doar oameni sărmani, ologi, cerșetori, săraci cu duhul, și femei, așa cum este obișnuit în astfel de manifestări de erezie. Dar se află printre ei și anumiți domni de familie bună și negustori bogați care au fie conștiința prea rea, fie minte prea puțină, și care mai mult se tem de diavol decît îl iubesc pe Dumnezeu.

Și mi-a spus în taină că a auzit că anumiți membri al familiilor Contarini, Participazio, Dandolo și Ziani au jurat în secret

credință unei frății sumbre în care nu se află oameni săraci sau nenobili.

Assefa ridică privirea din carte. Întrebarea lui Patrick tocmai primise un răspuns.

Aceasta este o problemă extrem de personală pentru ei și nu are nici o legătură cu flagelarea sau manifestările publice. Cunoștințele maestrului Trevisan se mărginesc la faptul că aceștia se întâlnesc în secret și au anumite semne cabalistice. În ceea ce privește ritualurile sau credințele lor eretice, nu știe – sau pretinde că nu știe – nimic.

Assefa își ridică privirea.

– Mai e un pasaj însemnat, câteva rînduri mai încolo, unde Corradini îl citează din nou pe fratele Ubertino. Este un fragment din însemnările din miercură de după Corpus Cristi, cam la o săptămînă după ceea ce tocmai am citit.

Ieri am fost înștiințat de părintele Domenico, care a venit să-mi asculte confesiunea, că prietenul meu, Umberto Trevisan, a fost condamnat ieri în secret de către cei trei Avvogadori, apoi a fost dus cu barca la Canale Orfano și acolo i s-au legat mîinile la spate și i-au fost atîrnate greutatea de plumb de toate membrele corpului, pentru a-i grăbi înecarea care, astfel, a fost adusă la îndeplinire. Domnul nostru să se milostivească de sufletul lui și să-l odihnească în pace. Am considerat că e mai prudent să nu-i mărturisesc părintelui Domenico lucrurile care mi-au fost dezvăluite recent de prietenul meu, deși acestea îmi apasă greu sufletul. Am petrecut această noapte din urmă în rugăciune, pentru ca sufletul să-i fie eliberat din purgatoriu, dar totuși nu-mi pot regăsi liniștea și nu cred că voi mai putea vreodată.

TREIZECI ȘI ȘASE

Nici Patrick, nici Assefa nu rosti vreun cuvânt, dar gândurile le erau unul altuia perfect transparente, ca și cum le-ar fi exprimat.

Cel de-al doilea pasaj era o relatare în cuvintele lui Corradini.

Nu găsesc că este nici demn și nici potrivit, oricât de mult ar dori-o stăpînul meu Pisani, să vorbesc în aceste pagini despre păcatele nobilimii sau despre decăderea celor bogați, pentru ca nu cumva prostimea, îndemnată de pomenirea viciilor superiorilor lor și fals încurajată de comportamentul nerușinat al unora dintre cei care o conduc, să producă tulburare în cea mai pașnică dintre republici. Și totuși, astfel este spiritul acestui veac, în care noblețea a devenit josnicie și josnicia noblețe, încît despre anumite familii nu știu ce altceva aș putea spune fără să mint.

Priviți cît de mulți se adună la Spaderra sau la Ancilloto, mai puțin, cred, pentru a bea cafea, cît pentru a murmura împotriva statului; sau mulțimile care vin în fiecare noapte la Casinò degli Spiriti și la localul bătrînului Cornaro ca să joace Bassetto sau Spigolo pentru o grămăjoară de țechini de aur sau pentru favorurile vreunei doamne; sau doamnele cu cicisbei-i lor, recurgînd la măști și peruci pudrate, ca să vadă ultimele piese la Fenice sau la Malibran.

— Nu poți să mai sari puțin, să treci la partea care ne interesează pe noi?

— Cred că da. Să vedem... Străbătu încet pagina cu degetul, se încruntă, își mușcă buza și, în cele din urmă, găsi ceva. Ia uite... cred că asta e. E o notiță în josul paginii care spune că următoarele paragrafe au fost omise din prima ediție și au fost

reintroduse de către Battistella după manuscrisul cu autograf al lui Corradini.

Domnilor, dacă printre dumneavoastră este cineva care vrea să asculte, permiteți-mi să vă dezvălui secrete care vă vor îngheța sîngele în vine, pentru că aici se află miezul putreziciunii noastre: o familie de evrei au devenit stăpîni ai Veneției, în timp ce multe dintre cele mai străvechi spițe ale noastre s-au cufundat în cea mai adîncă depravare.

Știți foarte bine că există masoni în acest oraș, care se dedică unor ritualuri secrete și unor doctrine abominabile. Mulți, din cîte știu eu, acuză familii precum Contarini, Migliau, Rezzonico și Dandolo că ar aparține acelei Frății. Într-adevăr, s-ar putea să fie unii înclinați spre așa ceva. Dar cei mai mulți cred că au jurat supunere unei altfel de credințe.

Assefa se opri.

— Începe să sune cunoscut, zise el.

— Da, șopti Patrick. Nu te opri.

Am auzit un zvon – nu spun de unde – că unii dintre ei se adună în casa unuia sau a altuia noaptea tîrziu, cînd ochii oamenilor sînt închiși de somnul adînc sau ațintiți asupra cărților de joc la Ridotto. Călătoresc în gondole învăluite, cu vîsle mute, și nu sînt văzuți de nimeni, nici măcar de propriii lor servitori, pentru că se spune că vîslesc singuri spre locul de întîlnire. Ce infamii înfăptuiesc și ce ritualuri perverse practică, rațiunea nu poate înțelege și pietatea nu îndrăznește să-și închipuie.

Dar presupun că se consideră ermetiști sau adepți ai Cabalei, discipoli ai lui Paracelsus sau iluminați ai Rozei-Croce; sau poate că sînt cu toții deiști și și-au importat misterele odioase din Franța, de unde izvorăsc toate aceste lucruri abominabile. Am auzit spunîndu-se că există la ei grade ierarhice, precum preoți, diaconi și episcopi, și că unii dintre ei depun jurăminte de călugări și maici pentru totdeauna. Și pe aceștia, am înțeles, semenii lor îi numesc «Morții», pentru că se despart de această lume chiar înainte ca trupurile lor să fie părăsite de viață. Mi s-a

spus că își îngroapă tot ce ține de existența aceasta și că trăiesc și acum printre noi persoane pe lângă ale căror morminte trecem zilnic în bisericile noastre obișnuite.

Patrick se albi la față. Îi aruncă o privire plină de groază lui Assefa. Își simțea stomacul prins într-un clește de gheață, a cărui strânsoare devenea din ce în ce mai puternică.

Am auzit chiar șoptindu-se – nu spun de către cine – că îi imită pe evrei, în aceea că, la anumite ocazii, răpesc un copil creștin sau cumpără un nou-născut de la ȣigani pentru a-i scoate inima, cu care fac un sacrificiu. Dar mă rog ca acest lucru să nu fie decît un zvon nefondat...

Assefa se opri. Observă cît de palid devenise Patrick.

– Te simți bine, Patrick?

Patrick închise ochii, încercînd să alunge imaginea care i se alcătuisese în minte: un copil gol, cu inima smulsă, zăcînd pe o masă într-o cabană de vacanță irlandeză, în timp ce ciori negre ȣopăiau oarbe prin încăperea mohorîță. Cînd deschise ochii, îl văzu pe Assefa care se uita îngrijorat la el.

– Nu-i nimic, spuse. Continuă, te rog.

Assefa începu din nou să citească.

Se spune – deși nu pot să bag mîna în foc pentru asta – că, uneori, ȣluminaȣii din rîndurile lor se întorc pe o insulă din Lagună, unde o biserică în ruină a fost transformată în templu pentru Liturghia lor. Dar unde se găsește această insulă sau care dintre multele biserici părăsite este acum templul lor, nu vă pot spune, avînd în vedere că și eu am auzit de la altcineva. Totuși, o persoană care susține că ar avea anumite cunoștinȣe despre această problemă, cu toate că n-a vrut să-mi dezvăluie mai nimic, m-a îndemnat să caut îndrumare în Cuvîntul lui Dumnezeu și mi-a oferit cîteva versete care, a spus el, aveau să reveleze totul unui ochi atent.

Și totuși, în acești șapte ani, n-am reușit să înȣeleg nimic din ele, deși știu că primul este luat din profetul Iezechiel: «Qui oculos habent ad videndum et non vident: cei care au ochi de văzut

și nu văd». *Cu toate acestea, pentru plăcerea domniilor voastre și, poate, pentru câștigul acelora care au o minte mai ascuțită decât mine, le copiez aici, ca pe o curiozitate: «Abscondita est ab oculis omnium viventium (Iov 28:21); Ad inferna descendunt (Iov 21:13); Atque abyssu subjacente (Deut. 33:13); Sumentes igitur lapidum, posuerunt subter eum (Ieșirea 17:12); En lapis iste erit vobis in testimonium (Iosua 24:27); Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? (Marcu 16:3); Super lapidem unum septem oculi sunt (Zaharia 3:9).»*

Assefa oftă și își ridică privirea.

– Asta e tot, spuse el.

– Ești sigur? Nu mai e nimic?

Patrick se simțea complet părăsit de puteri.

Preotul clătină din cap.

– Nimic, răspunse. E sfârșitul fragmentului.

Închise cartea și o așază pe o parte. Afară, sirena unei fabrici răsună ca un scrîșnet în aerul greu, cu miros de petrol, al serii. Assefa și Patrick erau ca niște somnambuli, treziți brusc la duritatea zilei, dar încă neputincioși să se scuture de fanteziile morbide la care tocmai asistaseră în somn.

TREIZECI ȘI ȘAPTE

În acea seară ieșiră să mănânce în afara pensiunii. Un taxi îi duse pînă în centru, iar cea mai mare parte din următoarea oră o petrecură colindînd străzile în căutarea unui restaurant care să nu vîndă hamburgeri și cartofi prăjiți. Peste tot în jur, blocuri cenușii se înălțau posomorîte în spatele unei burnițe mărunte și persistente. Patrick nu se mai simțise niciodată atît de nefericit.

Se hotărîră, în sfîrșit, asupra unui local, o *trattoria* înghesuită fără scăpare între un magazin de mobilă ieftină și o sală de jocuri electronice. Tot timpul cît mîncară, prin peretele despărțitor subțire, răsunară neîncetat piuituri, răgete și rafale de împușcături. Brînză de pe pizza lui Patrick era de consistența cauciucului, iar majoritatea spaghetelor lui Assefa proveneau dintr-o conservă.

În mijlocul secolului al douăzecilea, asaltați din toate părțile de imaginile, zgomotele și mirosurile sale rîncede, ei stăteau aplecați deasupra unei fețe de masă pătate, încercînd să rezolve un mister vechi de cel puțin șapte veacuri. Patrick era convins acum că Francesca trăia, că o văzuse în seara dinainte și că se afla chiar acum undeva, acolo, pîndind din umbră. Crezuse cîndva că umbra în care se afla era moartea, dar acum știa că fusese o minciună. Morții nu se întorc. Orice s-ar întoarce din acele umbre cumplite, nu ar fi Francesca.

Mîncară încet și vorbiră de una și de alta, ca doi îndrăgostiți care abia au devenit apropiați, dar sînt obosiți. Tragedia îi aduse-se mai aproape, iar o anumită senzație de pericol reciproc făcea mai complexă ceea ce ar fi putut rămîne o simplă prietenie. Și totuși, nici unul din ei nu-l înțelegea foarte bine pe celălalt sau

lumea din care făcea parte. Educația lui Patrick reprezenta, în mare măsură, o legătură; dar catolicismul său, cu lipsurile și cu respingerile lui, mai mult îi despărțea decît îi apropia.

– Versetele acelea în latină, întrebă Patrick. Ai înțeles ceva din ele?

Assefa clătină obosit din cap.

– Nu prea, răspunse el. Nu voia să vorbească despre ele, nu voia nici măcar să se gîndească la ele. Presupun, continuă el, că reprezintă un fel de joc de cuvinte din secolul al optsprezecelea.

Patrick încuviință. Și el credea la fel.

– Poți să le traduci?

– Da, bineînțeles. Primele două sînt din Cartea lui Iov: „A fost ascunsă de ochii oricărei făpturi vii și coboară în împărăția morții.“ Următorul e din Deuteronom: „Și adîncul cel dedesubt.“ Apoi unul de la Ieșire: „Au luat o piatră și au pus-o sub el.“ Apoi Iosua: „Iată, piatra aceasta ne va fi mărturie.“ Următorul, din Marcu, e singurul din Noul Testament: „Cine ne va prăvăli noua piatră de la ușa mormîntului?“ Și ultimul e din Zaharia: „Pe această piatră sînt șapte ochi.“

Patrick băgă în gură o măslină zbîrcită și o mestecă încrunțat.

– Ai dreptate. Nici unul n-are sens.

Assefa sorbi din vin.

– Credeam că lucrurile de genul ăsta sînt specialitatea ta.

Patrick clătină din cap.

– Am lucrat în domeniu. Eu aduceam informațiile, alții le interpretau. Nu știu aproape nimic despre analiza mesajelor cifrate.

– Poate e un fel de acrostih, format din prima literă a fiecărui verset. Să vedem, ar ieși AAASEQS. Nu cred că ne ajută prea mult.

– Dar dacă e prima literă a fiecărui cuvînt dintr-un singur verset?

– Ei bine, primul din Iov ar ieși AEAOOV. Inutil. Al doilea se citește AID. Măcar înseamnă ceva în engleză. Apoi avem AAS – care corespunde la trei litere din primul grup pe care l-am obținut. Cel din Ieșire ne dă SILPSE, care nu înseamnă nimic. Apoi ELIEVIT, care sună a latină, dar nu e. Poate că prima parte se referă la profetul Ilie. Cel din Marcu iese QRNLAOM, iar Zaharia dă SLUSOS. Ca să fiu sincer, e o mare prostie.

Din camera alăturată se auzi un piuit disperat, semn că cineva ajunsese departe la jocul video.

Patrick suspină.

– Cred că ai dreptate. Dar o să le examinăm mai atent când ne întoarcem la pensiune. Cel puțin, știm că mesajul n-a fost alcătuit cu ajutorul unui computer așa că, teoretic, nu avem nici noi nevoie de unul ca să-l decodăm.

– Ar fi ceva, Patrick.

– Da?

– Ai observat că, dacă luăm prima literă a fiecărui verset, obținem șapte? Și ultimul verset se referă la „șapte ochi“.

Patrick clătină din cap.

– Nu și dacă incluzi primul verset din Iezechiel. Lăsa furculița jos și sorbi din Pinot Nero. Ai început să te agăți de paie.

– Dacă spui tu. Dar Claudio și Siniscalchi sînt morți, așa că încotro o luăm, Patrick? Spui că poliția ne caută. Ce-ar fi să ne predăm? Poate ne ascultă cineva povestea și începe o anchetă. Un astfel de lucru ar fi părut de necrezut nu cu foarte mulți ani în urmă, dar de cînd cu scandalul P2, oamenii din Italia sînt dispuși să creadă aproape orice.

– Aproape orice, Assefa... dar nu asta, doar pe baza cuvîntului nostru, fără nici o dovadă solidă. Iar faptul că poliția se interesează de noi arată că cineva din rîndurile ei lucrează deja pentru acești oameni.

– Atunci, ce propui?

Ce era de propus? De ce s-ar mai fi obosit să propună ceva? Lucrurile aveau să-și urmeze cursul, indiferent dacă ei făceau

ceva sau nu. Rezultatul avea să fie același – moartea, pentru ei și pentru oricine se apropia prea mult de acest lucru.

– Nu știu, murmură el. Nu știu.

Comandă încă o sticlă de vin. În seara aceea voia să bea cât putea de mult, ca să alunge imaginile sinistre care-l torturau. Vinul era ieftin și acru, dar tare. Assefa îl urmărea detașat cum se îmbăta. El voia să rămână treaz. Se temea de pierderea controlului, chiar și temporară, și de vârtejul spiritului pe care îl provoca beția. Nu-i fusese ușor să-și abandoneze identitatea de preot; în toate cîte se întîmplau acum, descoperea o ruptură și mai adîncă între el și realitate, o senzație din ce în ce mai acută de nebunie. Bău apă îmbuteliată și ascultă aparatele din camera vecină, care își înfăptuiau propriile fantezii computerizate.

După aceea, nu reușiră să găsească un taxi nicăieri. Burnița continua să cadă, moale și rece, albă în lumina becurilor de stradă. Patrick mergea nesigur, sprijinit de Assefa. Urmară indicatoarele spre Porto Marghera, dar, în realitate, se rătăciseră. Acum aceasta era adevărata Veneție, viitorul întipărit în sticlă și beton, aspru, steril, urît, lipsit de orice fel de grație, spirituală sau materială. Dincolo de becurile din stradă, apele maronii ale Adriaticei își pregăteau asaltul final.

– Assefa, mormăi Patrick cînd cotiră de-a lungul altui șir de clădiri uniforme, care era elementul comun în acele versete?

– Lasă versetele, Patrick. N-au nici un sens.

Patrick se poticni și-l prinse pe Assefa de braț.

– Te înșeli. Trebuie să aibă un sens. Care e elementul comun în cele mai multe dintre ele?

– Nu știu, Patrick, spune-mi tu.

– Piatra, pentru numele lui Dumnezeu. „Au luat o piatră și au pus-o sub el“, „Piatra aceasta ne va fi mărturie“, „Cîne ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului?“, „Pe această piatră sînt șapte ochi.“ Nu vezi? Trebuie să existe o legătură.

– Ești beat, Patrick. Nu înseamnă nimic. Sau, dacă înseamnă, acum e prea târziu ca să mai aflăm. Corradini a avut versetele timp de șapte ani și n-a înțeles nimic din ele. Hai să încercăm să ne întoarcem la strada principală. Nu e prea târziu, poate mai găsim un taxi.

– Cum se spune în italiană la piatră?

– *Pietra*.

– Și altfel?

Assefa ridică din umeri.

– *Roccia*?

– Nu, nu *roccia*. Numele e „Pietro“. Petru. Iar în Biblie, Petru e „stînca“ sau „piatra“.

– Nu văd cum ne ajută asta, Patrick.

Patrick se opri și îl apucă strîns pe Assefa de umăr.

– Ne ajută. Nu vezi? Ne ajută pînă la capăt.

Nu mai spuse nimic. Găsiră o stradă mai largă și așteptară să apară un taxi. După cincisprezece minute sosi unul și îi duse înapoi la pensiune. Plătiră cel puțin de două ori mai mult decît la venire.

Sus, Patrick se duse direct la cartea lui Corradini, pe care Assefa o lăsase pe măsuta șubredă din cameră. I-o întinse lui Assefa.

– Uite, zise el, caută capitolul despre familia Contarini. Vezi dacă scrie ceva despre Pietro Contarini. A murit în jurul anului 870.

– Patrick, nu...

– Uită-te odată, pentru Dumnezeu!

După cinci minute, Assefa găsi o referire.

Pietro Contarini, Acest bărbat cu suflet nobil a fost adevăratul fondator al averii familiei sale și izvorul prosperității lor. Născut din părinți nobili, a fost educat încă din tinerețe să-și ocupe locul ce i se cuvenea printre nobilii generației sale. Se povestește că, la vîrsta de paisprezece ani, a...

– Treci direct unde spune de moartea lui, îl întrerupse Patrick nerăbdător.

Assefa citi mai departe în gând, verificând fiecare rînd.

– Aici, spuse el. Vorbește puțin despre boala care l-a ucis. Să citesc asta?

– Nu. Însmormîntarea o vreau.

– Bine, cred că asta e.

În cele din urmă, a murit în a treisprezecea zi a lunii septembrie, în anul 869, și a fost primit la sînul milostivului și darnicului Dumnezeu, requiescat în pace. Iar în ziua următoare, barca cu rămășițele sale pămîntești a fost însoțită de sute de oameni pînă la mănăstirea San Giacomo, care pe vremea aceea înflorea pe insula San Vitale, în Palude, care se află în Paluda Maggiore, și astăzi este în ruină. Cînd biserica a fost reclădită, în veacul al doisprezecelea, mormîntul lui Pietro a fost mult lărgit de către descendenții săi, fiind, în același timp, aurit și placat cu marmură. L-am văzut și eu cu ochii mei și îl consider o operă de mare frumusețe, deși se află într-o paragină de neînchipuit.

În acea noapte, Patrick visă ultimul său vis, o viziune lungă și încîlcită care părea să nu aibă nici început, nici sfîrșit. Era din nou singur, într-o încăpere pătrată, învăluită de la un capăt la altul în draperii negre. De-a lungul întregii camere, lumînări înalte ardeau în sfeșnice de argint așezate pe suporturi grele, cu trei picioare. Era sigur că se afla în casa în care îl adusese gondola. În aer plutea un miros de umezeală, ca și cum încăperea s-ar fi aflat jos, aproape de nivelul canalului. Și mai exista un miros, mai subtil, imposibil de descris, dar tulburător într-un anume fel.

Închise ochii strîns, alungînd imaginea încăperii și își spuse că totul era o halucinație provocată de o boală numită epilepsie focalizată. Nu trebuia decît să o ignore și avea să dispară. Cînd se trezea, nu avea să mai vadă nimic. Și dacă îi revenea, avea să-și facă o tomografie și avea să ia medicamente care aveau să o alunge pentru totdeauna. Dar, deși ședea și se gîndea la alte

lucruri și își spunea că nu făcea decît să doarmă într-o pensiune plină de purici din Mestre, mirosul canalului și mireasma mai fină pe care o ascundea îi persistau în nări. Deschise, în cele din urmă, ochii și văzu draperiile negre și lumînările care abia arseseră puțin.

Deodată, auzi pași care se apropiau. O ușă se deschise, un fald al draperiei se trase într-o parte și un bărbat îmbrăcat într-un costum din secolul al optsprezecelea intră în încăpere. Al doilea și al treilea îl urmară, apoi alții, pînă cînd camera se umplu. La intrare, fiecare se înclină ușor spre Patrick, apoi merse și rămase în picioare lîngă perete. La sfîrșit, intrară în cameră patru femei, toate înveșmîntate în dantelă neagră, și se opriră alături de bărbați.

Cineva începu să vorbească cu o voce scăzută, apoi i se alăturară și alții, pînă cînd întreaga adunare ajunse să vorbească la unison. Cu o groază crescîndă, Patrick își dădu seama că și el vorbea, că vocea lui se amesteca cu a celorlalți, înălțîndu-se și coborînd într-o incantație blîndă. La început nu recunoscuseră limba, apoi, fără să se mire, își dădu seama că era arameică.

'l tsbqnn' 'lh' bhswk'

'l tsbqnn' bhswk' bry' wbsryqwth'

'l t' Inn' mr' n' b' tr' dy l' bh nwhr'

'l thszk yynyn'

Nu ne părăsi, o, Doamne, în întuneric.

Nu ne lăsa în bezna din afară și în pustiul ei.

Nu ne duce, o, Doamne, în locul unde nu este lumină.

Nu închide ochii noștri cu întunericul lui.

Incantația continuă timp de aproape cinci minute în mod asemănător, ca o lungă adresare către Divinitate, cerînd salvarea de teroarea mormîntului. Apoi, atmosfera începu să se schimbe. Patrick își dădu seama cu groază că începuse să dirijeze incantația, rostind versete scurte la care ceilalți răspundeau. Era perfect conștient de ceea ce se întîmpla, dar incapabil să se oprească, de parcă altcineva ar fi vorbit cu glasul lui.

Deodată, ușa se deschise și intră un bărbat, ducînd de mîină un băiat de zece sau unsprezece ani. Băiatul era îmbrăcat într-o haină lungă, albă. Avea părul lung, legat la spate cu o panglică roșie, și părea amețit. Un alt bărbat făcu un pas înainte din grup și apucă cealaltă mîină a băiatului. Împreună, îl întoarseră cu fața spre Patrick. Băiatul tremura. Patrick îl privi fix în ochi. Arăta ca și cum ar fi fost drogat sau hipnotizat.

Bărbații îi scoaseră copilului veșmîntul și îl așezară pe o parte, lasîndu-l gol și înfrigorat. Patrick încercă să protesteze, dar orice putere de a se mișca sau de a vorbi îi fusese luată. Era ca și cum ar fi fost prezent, dar în trupul altcuiva, asupra căruia nu avea nici o putere.

Unul din bărbați scoase o sfoară, trase cu brutalitate mîinile băiatului la spate și-i legă strîns încheieturile. Al doilea bărbat luă un cuțit lung de argint dintr-un săculeț de piele și i-l înmîină lui Patrick. Acesta privi cum mîinile sale primiră cuțitul. Pentru prima oară, se uită în jos. În fața lui se afla o lespede înaltă de marmură, un fel de altar.

Bărbații îl ridicară pe băiat pe altar. În încăpere, incantația începu din nou. Bărbații se întoarseră în grup, lăsîndu-l pe Patrick la altar, cu copilul.

– Îți oferim această jertfă, intonă el.

– *Primește ceea ce îți oferim în numele lui Hristos*, răspunse adunarea.

– Ia viața pe care ai dat-o acestui copil și dăruiește-ne în schimb viața veșnică.

– *Acordă-ne viață veșnică cu Iisus, Jertfa Eternă.*

Privi cu groază cum mîinile sale ridicară cuțitul. Sub el, copilul înspăimîntat se zbătea să scape din legături. De ce nu striga cu voce tare? De ce cuțitul părea atît de ușor, de nematerial, în mîinile lui?

Ceva se întîmplă cu băiatul. Începu să urle tare, ca un animal la abator, care și-a văzut tovarășii tîrîți sub lama cuțitului. Patrick încercă să deschidă ochii, dar nu reuși cu nici un chip.

Încercă să dea drumul cuțitului, dar parcă îi fusese lipit de palmă. Își simți mîna mișcîndu-se și cuțitul atingînd carnea dezgolită a băiatului, simți un fior de plăcere străbătîndu-i măruntaiele și se simți strivit de liniștea cumplită care-l înconjură după ce strigătele încetară brusc și sîngele îi năclăi degetele.

Se trezi din beznă la lumină și îl căută în jur pe Assefa. Dar era în aceeași încăpere cu draperii negre, în care lumînările aproape se stinseseră. Îi era greață și era amețit. Mîinile îi erau lipicioase. Se ridică în picioare și zări altarul din fața lui, gol acum și curățat de sînge. Putea din nou să deschidă și să închidă ochii, să-și controleze toate mișcările, ca și cum ar fi reintrat în posesia propriului său trup.

Clătînuindu-se ușor, ca și cum ar fi fost încă beat, făcu cîțiva pași spre ușă. Halucinația aceasta nu se mai termina niciodată? Trase draperia și descoperi ușa joasă de lemn prin care intraseră ceilalți. Clanța era de fier, rece la atingere. O apăsă, transpirat.

Un hol îngust ducea la o altă ușă. Îl străbătu ușor, ca și cum s-ar fi temut să nu trezească pe cineva. Pe podea era un mozaic cu spirale de îngeri aurii. Pe chipul unui înger văzu o picătură sclipitoare de sînge, încă umedă.

Deschise ușa și intra. Camera era puternic luminată de becuri electrice. Pe peretele din fața lui, un reflector punea în lumină o pictură de Moreau. Lîngă aceasta se afla o bibliotecă plină cu volume broșate. Într-un colț, un televizor era deschis pe un spectacol concurs. Sunetul fusese oprit, dar de undeva se auzeau acorduri vagi de muzică. Recunoscu imediat Concertul nr. 2 pentru oboi în re minor de Albinoni, pe care îl îndrăgise în anii petrecuți la Dublin, cînd Francesca îi făcuse cunoscute splendorile barocului venețian: Vivaldi, Tartini, Marcello și Galuppi. Aceasta fusese una dintre piesele lor favorite, pe care o ascultau la nesfîrșit, interpretată de orchestra I Solisti Veneti. Se uită în jur, de parcă s-ar fi așteptat ca ea să intre pe ușă.

Se întoarse și zări din nou televizorul. Concursul se încheiase sau fusese întrerupt de o emisiune ce părea a fi un buletin de știri. Oameni se învîrteau dezorientați. În planul îndepărtat, o echipă de intervenție făcea curățenie, în timp ce poliția încerca să țină în frâu o mare mulțime dezlănțuită. Lumini albastre și roșii pîlpîiau. Fără sonor, acompaniată doar de acordurile diafane ale muzicii, scena semăna cu un coșmar smuls din inconștient și proiectat pe micul ecran.

Deodată, camera de filmat se mută. Pe pămînt, echipele de salvare aliniau grămezi de cadavre. Camera se apropie, însetată de spectacol. Patrick văzu chipuri mînjite de sînge, chipuri de copii, trupuri sfîrtecate, membre rupte. Camera plană pe deasupra șirurilor, din ce în ce mai lacomă. Muzica se intensifică. Văzu dinți micuți apăsînd buze palide, ochi înghețați în moarte, păr năclăit de sînge și mizerie. Închise ochii, dar imaginile sîngeroase continuară să i se perinde prin minte: copilul care urla, cuțitul, carnea sfîșiată, mîinile lui pătrunzînd în pieptul deschis, inima aburindă. Deschise ochii și văzu din nou chipurile de la televizor; încăperea începu să se lege, muzica creștea și scădea, scădea și creștea, pereții se apropiau și îl striveau. În timpul căderii, auzi glasul oboiului preschimbîndu-se într-un ultim strigăt disperat în noapte.

TREIZECI ȘI OPT

Între Burano și continent se întind mlaștinile și ostroavele risipite ale lagunei de nord. E un tărîm al singurătății, învăluit în cețuri și umbre cea mai mare parte a anului, cenușiu, retras, plin de alge și de tristeți marine. Canalele sale înguste sînt marcate de *bricole* înalte, țaruși lungi de lemn care disting zonele puțin adînci de hăurile navigabile și se înalță în amurgul obosit ca trunchiurile unei păduri străvechi ale cărei ramuri păsările le-au părăsit de mult.

Luaseră vaporeșul de la Fondamenta Nuova la Burano. Aveau două genți micuțe cu ceva mîncare și două lanterne cu baterii de rezervă. Ambarcațiunea se mișcase încet, ca și cum n-ar fi avut nici o țintă, instabilă, rece și aproape goală. Alți patru pasageri le ținuseră companie: doi pînă la Murano și ceilalți pînă la Mazzorbo. Restul drumului îl făcuseră singuri, doar cu cîrmaciul și secundul lui, și ajunseseră la Burano pe la mijlocul dimineții.

O dată ajunși, se dovedi surprinzător de greu să găsească un barcagiu care să admită că știe unde se află San Vitale în Palude sau să se arate dispus să-i ducă la tărîmul ei. Era ca și cum locul ar fi fost blestemat. Patrick detectă o neliniște mută la toți cei cu care vorbise. O dată, aplecîndu-se să-și lege un șiret, observase un pescar bătrîn, cu care vorbise mai devreme, privindu-l fix, cu o expresie de tulburare pe chip. După puțin timp, clătinările din cap și tăcerile îmbufnate reușiră să-l aducă într-o stare de disperare vecină cu deznădejdea.

Găsiră omul de care aveau nevoie imediat după prînz, într-un baruleț, nu departe de micul port.

– Mi-au spus că așteți nevoie de cineva care să vă ducă la San Vitale.

Era bătrîn și destul de dărîmat, cu pielea feței întărită, ca și cum ar fi fost întinsă și lipită peste o masă din atelierul lui Claudio Surian. Țepi albi îi acopereau bărbia slabă, care fusese cîndva dislocată și pusă la loc de un chirurg nu foarte îndemînic. Privirea tulbure sugera că petrecuse mai multe ore la bar decît la cîrmă. Zîmbi știrb și fără nici un pic de căldură.

Patrick încuviință din cap.

– Cît? întrebă bătrînul marinar.

– Îți dau o sută de mii. Pînă acolo și înapoi.

– *Vaffanculo!* Drept cine mă iei, domnule? Un idiot de gondolier? Ascultă, dacă vrei o plimbare drăguță pe niște canale simpatice, dacă vrei un tenor care să-ți cînte arii vesele, du-te naibii înapoi la Veneția. Două sute.

Patrick ridică din umeri. N-avea chef să se tîrguiască. Pierduseră și așa prea mult timp.

Părăsiră tăcuți Burano, strecurîndu-se ca niște hoți care se știu urmăriți. După ce-și negociase prețul, bătrînul devenise indiferent. Nu arată nici un fel de curiozitate față de pasageri sau de călătoria lor, nu exprimă nici mirare, nici dezaprobare. Ultimul lucru pe care îl văzu Patrick cînd mica lor *sandolo* se îndepărtă de port fu un mic grup de pescari adunați pe chei, urmărindu-i cum intrau pe canalul ce ducea la Torcello.

Singurul sunet era scîrțîitul vîslei care se răsuca în locașul ei. Patrick își aduse aminte de visele sale. Aceasta, se gîndi el cu un fior de teamă, era continuarea visului, deznodămîntul lui în lumea adevărată. Dar acum, cînd simțea că e atît de aproape, se temea de orice deznodămînt, îi era frică de orice descoperire i-ar fi adus următoarele ceasuri. I se păru că vede, în vârtejul apei, siluete mișcîndu-se pe ecranul unui televizor.

Lui Assefa nu-i spusese nimic despre visul din noaptea trecută. Cînd se trezise în zori, era scăldat în sudoare și tremura, dar nu strigase cu voce tare. Imagini din vis îi rămăseseră agățate de

minte asemenea muștelor într-o pânză de păianjen; auzea piciorușele păianjenilor apropiindu-se, dar oricît încerca, nu reușea să elibereze imaginile din plasă. Mai presus de orice, ecoul urletelor copilului răsuna în decorul pustiu pe care îl străbăteau. Își cufundă mîinile în apă, ca și cum ar fi vrut să și le spele de sînge.

Ceața plutea aproape de suprafața apei, ca o mască. Erau doar o mică umbră neagră, un gîndac sau un crab, ce se tîra pe întinderea albă și sfîșia cortina de ceață, care se închidea însă la loc, în spatele lor. Era frig în largul lagunei. Patrick și Assefa tremurau, regretînd că nu se îmbrăcaseră mai gros. Bătrînul cîrmaci părea impermeabil la aerul rece și umed, ca și cum carapacea pielii lui ar fi fost adaptată genetic la asprimea vieții pe aceste ape pustii.

O dată, lui Patrick i se păru că vede o altă barcă ieșind de la adăpostul unei insulițe dinspre vest, dar pînă cînd îi atrase atenția lui Assefa, aceasta dispăru. Aici, dincolo de Torcello, canalele deveneau mai înșelătoare, iar *bricole*-le mai puține și mai nesigurate. Din loc în loc, pescarii puseseră nuiiele subțiri de salcie și rugi de mure pentru a-și delimita năvoadele.

De două ori se împotmoliră în bancuri de nisip și toți trei fură nevoiți să coboare în noroi pînă la genunchi, ca să împingă ambarcațiunea grea înapoi la apă adîncă. Ici și colo, pe cîte o insuliță mohorîtă, apăreau ruinele vreunui zid sau ale vreunei porți lăsate în paragină, amintiri ale gloriei apuse: mănăstiri vechi de mult desființate, forturi împotriva asaltului turiștilor și oamenilor de afaceri internaționali, devenite acum inutile, colibe de nuiiele ale pescarilor, pustii pe timpul iernii. O dată trecură pe lîngă un postament înalt de lemn, cu trei picioare, din vîrfurile cărora o statuie a Fecioarei străjuia un canal deosebit de periculos. Flori veștejite îi acopereau picioarele și, lîngă mîna ei, o lumînare stinsă stătea mărturie pentru evlavlia vreunui pescar în trecere.

Bătrînul ridică o mîna și făcu semn cu capul dincolo de statuie.

— *La paluda maggiore*. Marea mlaștină. Nu mai e mult. O jumătate de oră. Erau primele cuvinte pe care le rostea, de la plecare.

Lui Patrick nu-i convenea că se aflau atît de mult la mîna bătrînului. Aici, în larg, pe cele mai îndepărtate brațe ale lagunei, unde nu se auzea nici un sunet și nici măcar aripa vreunei păsări de mare nu străbătea întinderea de ape și noroi, puteau rămîne împotmoliți undeva foarte ușor.

Plutiră puțin în derivă și se opriră. Cîrmaciul își ridică vîsla și se întoarse cu fața într-o parte.

— De ce ne oprim? întrebă Patrick.

Avea oare de gînd bătrînul să le ceară mai mulți bani, acum că îi adusese în mijlocul pustietății?

Dar acesta nu făcu decît să-și descheie pantalonii și să urineze peste marginea bărcii. După ce termină, vîsli mai departe, dar această scurtă întîmplare îi întări și mai mult lui Patrick impresia intimității bătrînului cu aceste locuri: *E laguna mea, sînt apele mele, fac pipi în ele așa cum fac și acasă, nu se supără.*

După puțin mai mult de jumătate de oră, conturul vag al unei insule joase apăru deasupra ceții. Cînd ajunseră mai aproape, căpătă formă și substanță. Chiparoși întunecați străjuiau zidurile sparte ale unei biserici din secolul al doisprezecelea. De aproape, clădirea își dezvălui detaliile: stilul era bizantin de Ravenna, iar materialele, în special cărămidă și marmură, amîndouă purtînd semnele vremii neîndurătoare și ale lășării în paragină. Alături de biserică, o clopotniță separată, care își pierduse etajul superior, țîșnea dintre chiparoși ca un deget acuzator, așezat acolo pentru a-i îndepărta pe curioși de țarmurile pustii ale insulei.

Bătrînul își trase *sandolo* la mal, într-un golf micuț, la vest de biserică. Dacă insula avusese vreodată un debarcader, acesta

se prăbușise demult sau fusese năpădit de tufișurile încâlcite care, în multe locuri, se tîrau în dezordine pînă la marginea apei. Coborîră în apă la o adîncime de două picioare și îl ajutară pe bătrîn să tragă barca mai sus, dincolo de nivelul maxim al fluxului. Plaja era stîncioasă și verde din cauza algelor.

– Cît vreți să stați?

Bătrînul scuipă și scoase din buzunar o pipă de lut.

– Nu mult, răspunse Patrick. Vrem doar să ne uităm la biserică. Cel mult două ore, să zicem.

Barcagiul ridică din umeri și începu să-și umple pipa cu un tutun urît mirositor.

– Cum vreți. Dar eu nu pot să stau aici toată ziua. Vreau să mă întorc la Burano înainte de a se întuneca. În apele astea te poți rătăci. Nu sînt lumini pînă aici, departe. Găsi o movilă mai departe de apă pe care se așeză, își aprinse pipa și începu să pufăie din ea, ca un horn înfundat. Dacă nu vă întoarceți în două ore, plec. Și dacă plec, sînteți naufragiați. Nimeni nu vine aici, înțelegeți? Nimeni. Dacă trebuie să mă întorc după voi mîine, o să vă coste dublu. Pe mine mă doare-n cot.

Scuipă un cocoloș de salivă maronie pe pămînt și își vîrî pipa înapoi în gură.

Nu exista drum direct pînă la biserică, dar, după un timp, dădură peste ceea ce fusese, probabil, o cărare.

– De ce ar construi cineva o biserică aici? întrebă Assefa. Pare lipsit de sens.

Patrick încuviință din cap.

– Acum, da. Dar laguna are o istorie lungă. Prin aceste locuri au fost cîndva așezări importante, înainte ca Veneția să devină centrul regiunii. Localități ca Torcello sau Mazzorbo, pe lîngă care am trecut azi-dimineață, erau foarte mari odinioară, cu propriile lor mănăstiri, catedrale și palate. Acum n-a mai rămas mare lucru din ele, așa că ne imaginăm că laguna nu e decît o mare sălbăticie. Cred că biserica asta a fost inițial a unei mănăstiri, apoi a servit ca lăcaș de cult pentru locuitorii insulelor

din jur. Mai târziu, cînd Veneția a preluat controlul, oamenii trebuie să fi migrat într-acolo, lăsînd biserica părăsită printre buruieni. Altă explicație mai bună nu cred să existe.

Assefa privi în jur la peisajul aspru, bătut de vînt, la clopotnița sfîrtecată al cărei clopot răsunase cîndva zilnic pe deasupra apelor întunecate și primejdioase.

– Doar dacă cineva n-a dorit să aibă o biserică exact într-un loc în care să nu ajungă nimeni, zise el.

Patrick nu răspunse. Se gîndea la strigătele băiatului din vis. Cît de puternic răsunaseră, cît de ușor s-ar fi pierdut în această imensă pustietate.

Merseră mai departe în liniște.

TREIZECI ȘI NOUĂ

De aproape se vedea că biserica era mai distrusă decît părăsise de pe mare. Bucăți din acoperiș se prăbușiseră, multe ferestre erau sparte, ușile principale erau scoase din țîțîni și deschise. Fragmente din tencuială căzuseră de pe pereți și stăteau împrăstiate printre ierburi și buruieni. Inundațiile ocazionale își lăsaseră urmele pe pietrele mai joase, iar în crăpăturile umede dintre cărămizi crescuse un strat gros de mușchi. Și totuși, avînd în vedere vechimea ei și timpul de cînd fusese părăsită, clădirea era într-o stare deosebit de bună. Lăsa impresia că, din cînd în cînd, venise cineva să facă puțină ordine și să mai țină în loc acțiunea distrugătoare a stihiiilor.

Ușa principală se deschidea direct într-un nartex întunecat și urît mirositor, plin de bucăți de ipsos și pînze de păianjen. Pe sub o arcadă se intra direct în corpul central al bisericii. Dincolo de arcadă, soarele de iarnă pătrundea prin sute de găuri, creînd un tainic paradis de piatră, transformînd-o în cu totul altă substanță. Fiecare cărămidă, fiecare lespede de marmură, fiecare bucată de calcar spartă și zdrelită, vibra în propria sa nuanță, răspunzînd cu propriul său antifon de lumină. Acoperișul, fărîmițat și frînt, mîna ca o boltă de sticlă alchimică deasupra naosului pustiu.

Patrick și Assefa pășiră peste pragul negru, asemenea unor copii care pătrund pentru prima oară într-un spațiu rezervat de cei mari doar pentru ei. Liniștea îi împresură ca o Liturghie, în care cîntările se înălțau printre coloanele de marmură roz, ca o litanie solemnă șoptită de piatră și de lumină. În dreapta lor, o fereastră uriașă de alabastru perforat săgeta neîncetat raze de lumină sîdefie peste spațiile goale și tăcute de dedesubt. Tufișuri

creșteau printre ornamentele căzute, smocuri de iarbă învăluiau capetele sfinților, un bîtlan își făcuse cuib într-un baptisteriu.

Dar ochii lor erau pironiți în față. Pereții și acoperișul absidei avuseseră cel mai puțin de suferit și, deși altarul fusese desființat și lumina stinsă pentru totdeauna, avură sentimentul că acolo încă se mai îndeplinea o taină. Deasupra băncilor de piatră ale preoților, deasupra unicei ferestre de sticlă afumată, deasupra faldurilor de marmură, se înălța triumfătoare, pînă la tavanul boltit, statuia Fecioarei cu pruncul în brațe. Bucăți din mozaic se desprinseseră, dar, cu toate acestea, nimic nu-i știrbea frumusețea. Parcă plutea într-un văzduh de aur. Era subțire, blîndă și plină de lumină, iar pe întinderea albastră a veșmîntului ei erau împrăștiate floricele roșii, ca niște picături de sînge de copil.

Assefa scoase din haină o lumînare subțire, albă. O aprinse cu chibritul și o așeză pe o piatră în fața altarului. Rămase un timp cu ochii ațintiți la Fecioară, apoi îngenunche și spuse încet o rugăciune. Cînd termină, se întoarse și-i zise lui Patrick:

– Acum, Patrick, hai să facem ceea ce am venit să facem.

Erau mai multe morminte de-a lungul zidurilor laterale ale bisericii, toate lăsate în paragină. Nu le trebui mult timp ca să-l găsească pe cel al lui Pietro Contarini; se afla în stînga locului unde se înălțase odată altarul principal și era un monument funerar sculptat din marmură și teracotă, în stil gotic. Vopseaua și aurul dispăruseră de mult, sfinții care stăteau în fiecare nișă își pierduseră mîinile, iar stratul de la suprafață se crăpase pe alocuri, dar mormîntul rămăsese intact. În vîrf, sub o boltă susținută de îngeri, o efigie a lui Pietro Contarini își dormea somnul în liniște. Lîngă capul lui, tulpini veștejite de flori stăteau într-un vas de marmură. Nu puteau fi mai vechi de un an.

Patrick nu știa foarte exact ce căuta. Dar era sigur că mormîntul conținea răspunsurile la întrebările lui. Începu să pipăie cu atenție reliefurile desenate pe fațada monumentului și curînd începu să se contureze un model. Cu un fior, recunoscă primul dintr-o serie de basoreliefuri reprezentînd pregătirea lui Avraam

pentru jertfirea fiului său, Isaac. Băiatul era legat, avea un căluș în gură și era întins pe stînca lată, iar tatăl său era aplecat deasupra lui, cu un cuțit în mînă.

Următoarea secvență era mai puțin clară, și Patrick nu-și dădu seama, la început, ce anume reprezenta. Un om sacrifica o capră lîngă un stîlp înalt de piatră, urmărit de spectatori tăcuți. Apoi își aminti povestea lui Iacob care înjunghiase un animal la Iegar-Sahaduta, unde ridicase un stîlp de piatră și clădise o movilă de pietre. Cineva se pricepuse foarte bine să exploateze jocul de cuvinte.

Al treilea relief îi înfățișa pe copiii lui Israel înjunghiind mieii și ungînd cu sîngele lor pragul de sus al caselor: instituirea Pesach-ului. Patrick își simți inima bătînd repede. Lucrurile începeau să se orînduiască.

Urmară și alte scene, cele mai multe reprezentînd jertfe din Vechiul Testament. Deasupra primului rînd se afla un număr de secvențe separate care înfățișau momente din viața lui Iisus, culminînd cu o reprezentare a Învierii. Hristos jertfa supremă, Hristos simbolul vieții veșnice. Dintr-un motiv necunoscut, ideea îl tulbură pe Patrick.

Dar, oricît de clare ar fi fost imaginile iconografice, nu păreau să-i ajute prea mult. Patrick sperase să găsească mai mult decît o demonstrație a felului în care Vechiul Testament l-a prefigurat pe cel Nou. Se simți dezamăgit, ca și cum cineva și-ar fi încălcat o promisiune solemnă față de el.

– La naiba! exclamă el. N-are nici un sens. De ce atîta mister? Ce rost au versetele astea criptice? Jumătate din ele nici măcar nu corespund scenelor de aici, iar cele care corespund sînt departe de a fi cutremurătoare. Trebuie să mai fie ceva.

– Nu e obligatoriu, Patrick. Gîndirea religioasă găsește semnificații chiar și în cele mai prozaice lucruri. Poate că cel care i-a dat versetele lui Corradini a vrut doar să-i dezvăluie o interpretare ezoterică a jertfei lui Dumnezeu. În fond, acesta pare să

fie mesajul mormîntului. Nu e nimic nou sau extraordinar, dar are o anumită adîncime.

Patrick clătină din cap.

– Nu, nu e asta. Motivul jertfei se referă la altceva. Știi eu.

Începură să studieze din nou basoreliefurile, ca și cum acestea ar fi ascuns un mesaj pe care l-ar fi putut descifra, dacă avea ochi să vadă. Tablou cu tablou, personaj cu personaj, examinarea scenele, încercînd să le pună cumva în legătură cu versetele din cartea lui Corradini. După o jumătate de oră renunțară.

Își aduseseră ceva de mîncare pentru prînz, în bagaj. Assefa îl deschise și întinse mîncarea pe o piatră plată. Mîncară în liniște, abătuți și frînți de oboseală, tremurînd în aerul umed. Fiecare știa că, după ce terminau de mîncat salamul și brînză, aveau să se întoarcă la barcă și să-i ceară bătrînului să-i ducă înapoi acasă. Baură pe rînd dintr-o sticlă mare de apă Recoara. Patrick nu simțea gustul mîncării; mesteca încet, fără poftă. După ce luă ultima îmbucătură, ridică sticla la gură și zări cuvintele de pe etichetă: *Sorgente Recoara* – Izvorul Recoara. În acel moment înțelese.

Fusese acolo tot timpul, în fața lui, ca un indiciu dintr-un joc de cuvinte încrucișate, cu cheie, care scapă gîndirii conștiente și cedează imediat în fața inconștientului. Se ridică în picioare și se întoarse la mormînt. Assefa îl urmări nedumerit.

Nu se înșelase. După scena Pesach-ului, urma una în care Moise lovea stîncă din deșert, făcînd să țîșnească izvoare pentru fiii lui Israel. Doar că, în loc să fie douăsprezece izvoare – cîte unul pentru fiecare dintre cele douăsprezece seminții, fiecare seminție, la rîndul ei, simbolizînd unul dintre cei doisprezece apostoli – erau numai șapte. Poate artistul fusese neglijent, poate preferase simbolismul numeric al cifrei mai mici. Dar Patrick știa că nu acesta era motivul.

Pietro Contarini adusese ceva cu el, din Egipt. Se întorsese acolo în ultimii săi ani, așa cum avea să facă și fiul lui, Andrea. Scena sculptată îl arăta pe Moise în deșert, după ieșirea din

Egipt. Când Pietro Contarini fusese la Alexandria, nimeni nu mai vorbea limba egipteană acolo, toți vorbeau araba. Iar jocul de cuvinte, își dădu seama Patrick, nu fusese în italiană, latină sau greacă; fusese în arabă.

Cuvîntul arab *ayn* are două sensuri fundamentale: „ochi“ și „izvor“. Desigur, mai înseamnă și alte lucruri, dar acestea sînt sensurile de bază. Pe piatră erau nu șapte ochi, ci șapte izvoare.

Patrick își puse mîna pe stîncă, lîngă figura lui Moise. O simți mișcîndu-se puțin și împinse mai tare. Relieful alunecă într-o parte. Înăuntru era un mîner, un inel mare de fier, fixat în piatră. În interiorul inelului era cioplit în piatră un cerc. Iar în interiorul cercului, o menora cu o cruce.

Trase de inel înspre el și fațada mormîntului se deplasă cu o jumătate de țol. Trase din nou, mai puternic. Piatra se răsuci, ca și cum ar fi alunecat în jurul unui pivot. Se încordă și împinse a treia oară. O latură a mormîntului lui Pietro Contarini se desprinsese din perete și lăsă să se vadă o deschizătură adîncă, întunecată.

PATRUZECI

— „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului?” șopti Assefa.

Se opri lîngă Patrick și privi gaura care se căscase în perete. Forma întunecată a unei scări care cobora se deslușea vag.

— „Coboară în împărăția morții... și adîncul cel dedesubt”, rosti Patrick.

Înțelesul versetelor citate de Cōrradini devenise deodată limpede ca cristalul.

Patrick luă lanternele din geantă și îi întinse una lui Assefa. O aprinse pe a sa și începu să coboare scările.

Pereții scării erau acoperiți cu un strat de ipsos și împodobiți cu o frescă foarte complicată. Un șir de personaje îmbrăcate în veșminte antice romane mergeau într-o procesiune solemnă, purtînd pe umăr cruci mici. Unii duceau copii de mîină, alții îi urmau cu instrumente muzicale: chitare, tobe, tamburine, harpe, țambale și chimvale. Și totuși, nimeni nu dansa. Orice fel de muzică ar fi cîntat, era cu siguranță lentă și tristă.

Patrick păși pe prima treaptă. Se așteptase ca scara să fie mucegăită și acoperită de pînze de păianjen, dar, spre mirarea lui, era curată și uscată, ca și cum ar fi fost măturată abia ieri. Deși purtau semnele vremii, frescele de pe pereții de lîngă el erau excelent conservate.

Treptele erau de marmură, puțin tocite. Patrick număra douăzeci cu totul. Se terminau la o arcadă rotunjită, asemănătoare cu cele bizantine din biserica de sus, care ducea într-o încăpere vastă de sub pămînt, cu un tavan jos, ușor curbat.

Raza lanternei lui Patrick străbătu o întreagă lume pictată și ascunsă adînc în pămînt, independentă de lumea de la suprafață.

Assefa i se alătură și amîndoi luminară cu lămpile contururile universului secret în care coborîseră. Deasupra lor prinseră să ardă constelații întunecate, în timp ce stele de foc cădeau neconținut din cerul de aur. Printre ele, îngeri cu veșminte purpurii și aripile în flăcări se prăbușeau în dezordine. Dar în centru, Hristos ședea maiestuos pe un tron de sticlă. În jurul lui, haosul și moartea dispăreau, iar vîrtejul se sfîrșea într-o mare liniște.

Pe pereți, procesiunea castă străbătea în drumul ei șerpuit întreaga lume, trecînd pe lîngă turnuri înalte, peste culmi de dealuri, prin codri, peste rîuri, de-a lungul țărmurilor unor mări tăcute, fără valuri. De peste tot veneau să i se alăture bărbați și femei în robe antice, regi, călători, muzicieni, preoți, călugărițe, leproși... și foarte mulți copii, singuri sau duși de mînă. În aer, deasupra capetelor lor, zburau păsări cu penaj ciudat, pe pămînt, animale stranii le urmăreau trecerea, iar în mări, pești cu ochi monștruoși își întorceau capetele și se holbau la ei.

Intenționat sau nu, artistul crease o lume profund tulburată, în care singura alinare era procesiunea și chipul cu barbă al lui Hristos – Dumnezeu, contemplînd, în seninătatea sa, nebunia.

Urmăriră procesiunea pe ambii pereți, în sus și în jos, la stînga și la dreapta, pînă cînd se întîlniră, în capătul îndepărtat al încăperii, rămas pînă acum în beznă. O cetate imensă se înălța, rotunjită și aurie, pe un deal acoperit cu iarbă. Deasupra ei, soarele strălucea pe cerul albastru. Păsări cu ciocurile de jasp cîntau în vîrfurile arborilor înalți, ca niște coloane, și îngeri zburau în sus, purtînd ecoul cîntecului lor. Patrick nu avea nevoie să întrebe ce cetate era aceea în care ajunseseră pelerinii. Văzuse multe reprezentări bizantine ale Ierusalimului.

Dar nici una nu era ca aceasta. Într-o serie compactă de picturi, de-a lungul zidului principal al cetății, era repetată și extinsă fresca pe care o văzuse în Palazzo Contarini. În centru, pe o

colină, se înălțau trei cruci negre, goale. De o parte și de alta, artistul înfățișase scene din viața lui Iisus: învierea lui Lazăr, scoaterea demonilor numiți Legiune, alungarea negustorilor din Templu. Dar la picioarele crucilor, ca și mai înainte, era pictat un mormînt deschis. Zece oameni îl duceau pe Iisus, legat și strigînd, la mormînt.

Sub această scenă, mormîntul apărea închis, cu intrarea astupată de o stîncă uriașă. Iar lîngă ușa mormîntului fusese așezată o altă piatră, un altar sacrificial. Acesta era sfîrșitul pelerinajului prin lumea dementă: unul cîte unul, pelerinii își aduceau copiii spre a fi jertfiți; unul cîte unul, copiii erau legați și întinși pe piatră. În stînga lor, un personaj mascat răsucea o piatră de moară, ascuțind niște cuțite lungi și subțiri.

Exact în mijlocul criptei, sub chipul lui Hristos înviat, era un altar de piatră exact ca cel din pictură, acoperit cu o pînză albă, pătată de sînge. Pe altar se afla un sfeșnic de argint. Avea șapte brațe, lucrate foarte fin de un meșter priceput. Iar brațul din centru era o cruce. Șapte lumînări arseseră acolo, picurînd ceară albă pe pînză.

— Patrick, vino încoace. Assefa era într-un colț al încăperii și ținea ceva în mîna. Patrick veni lîngă el. Assefa descoperise un teanc de veșminte într-un colț. Privește, zise el. Ridică o sutană tivită cu roșu și o tichie roșie. Astea au fost ale unui cardinal. Sînt destul de curate, fără praf. Se aplecă și înălță un obiect micuț. Și asta, continuă el, inelul unui cardinal. Are un blazon.

I-l întinse lui Patrick.

Blazonul reprezenta o pălărie largă de cardinal, cu ciucuri care cădeau de o parte și de alta a unui scut. Pe scut erau desenate, heraldic, soarele și luna. Patrick mai văzuse acest blazon, în cartea lui Corradini, la capitolul despre familia Migliau.

Lui Patrick îi trebui mult timp ca să povestească despre copilul ucis, descoperit în Irlanda, despre fresca din Palazzo Contarini și despre visul din noaptea trecută. Assefa îl ascultă

tăcut, cu o groază crescîndă. Prin urmare, aluziile lui Corradini se sprijineau, totuși, pe realitate. La un anumit moment din trecut, familia Contarini și alte cîteva familii practicaseră la Veneția sacrificiul copiilor. Astăzi, urmașii lor păstrau cultul viu. Întrebarea era de ce. Și ce însemna Pesach? Și ce căutase patriarhul Veneției într-o criptă pictată de sub mormîntul lui Pietro Contarini?

Începea să se întunece cînd părăsiră biserica. Găsiră cărarea care ducea înapoi la locul unde acostaseră și se grăbiră să ajungă acolo înainte ca barcagiul să se sature de așteptat. În spatele lor, biserica se plecă la pămînt în lumina amurgului, apărîndu-și secretele.

Bătrînul nu era nicăieri. Patrick îl strigă, dar glasul i se pierdu în liniște. Nu răspunse nimeni. Se uită la ceas: cele două ore nu se sfîrșiseră încă.

— Ticălosul a plecat!

Assefa încuviință.

— Văd și eu. Ce facem acum?

— Așteptăm să se întoarcă, presupun. Mîine dimineată o să fie aici, ca să încaseze plata dublă.

Assefa se plimbă pînă la malul apei și privi în largul lagunei, la lumina slabă care se stinge pe deasupra apelor pustii. Se răsuci ca să o ia înapoi, dar se opri și se uită la ceva în dreapta.

— Patrick, vino încoace!

Patrick sesiză urgența chemării din vocea lui Assefa și se grăbi spre plaja îngustă.

— Privește!

Ambarcațiunea bătrînului era acolo, odihnindu-se tot în locul în care o trăsese. Se apropiară.

Cineva luase un bolovan mare și zdrobise în mai multe locuri coca ușoară a bărcii.

PATRUZECI ȘI UNU

Nu exista nici pământ, nici cer, nici rai, nici iad. Doar bezna și zgomotul valurilor și, o dată, în depărtare, sirena unui vapor trecînd prin noapte.

Era ciudat, se gîndi Patrick, cît de ușor fuseseră, pînă la urmă, învinși. Nu fusese nevoie de arme. Fără barcă și fără mijloacele de a o repara pe cea existentă, erau prizonieri. Prizonieri și condamnați la o moarte lentă. Apă puteau găsi acolo, dar era puțin probabil ca insula să le ofere suficientă mîncare pentru a supraviețui.

Coasta Italiei era doar la cîteva mile depărtare, dar puteau la fel de bine să fie cincizeci. Bărcile navigau pe canalele adînci din larg și, o dată sau de două ori pe zi, un aeroplan avea să zboare pe deasupra lor, dar nimeni nu putea să-i audă sau să-i vadă. Să înoate nici nu se punea problema: apele lagunei erau extrem de primejdioase, iar canalele sigure ale acestei regiuni era cunoscute doar de cîțiva pescari. Un înotător neexperimentat s-ar fi pierdut repede și ar fi fost tras la fund de plantele de apă și de mlaștini.

Focul se stinse repede în vâlul negru al nopții, dar nici unul din cei doi bărbați nu avea puterea sau voința de a se ridica și de a aduce alte lemne. Erau epuizați, fizic și emoțional, dar somnul refuza să vină. Patrick se temea să nu înceapă din nou să viseze, mai ales aici, printre niște ruine care nu erau ruine, în inima coșmarului său. Închise ochii și văzu umbre întunecate care i se tîrau prin ungherele minții. Încă o criză de epilepsie? Sau erau fantomele acestei insule, umbrele golite de sînge ale copiilor cu inimile scoase?

Assefa se ghemui lângă el, tremurînd, privind ultimele flăcări pîlpîind în întuneric; se războia și el cu propriile lui fantome. Din cînd în cînd, orice preot e bîntuit de ele: gîndul la ceea ce ar fi putut să fie, certitudini care s-au prăbușit și au devenit îndoieli, rugăciuni rămase fără răspuns, chipurile copiilor înfometați care mor fără Dumnezeu. În noaptea aceea se înghesuiseră toate în jurul lui, ca niște proxeneți, nerăbdătoare să-i arate ce aveau de vînzare, nu din biserică sau din cripta pictată, ci mai adînc, din inima lui, mai tristă și mai însîngerată decît orice martiraj sau jertfă.

Focul se transformase în cenușă și bezna se întetise în jurul lor, iar ei rămaseră în continuare așezați, fiecare cufundat în propriile sale gînduri, așteptînd să treacă noaptea lungă. Pe la miezul nopții, Assefa se ridică greoi în picioare. Membrele îi erau amorțite de frig.

– Patrick, șopti el. Ești treaz?

– Da. Ce s-a întîmplat?

– Cred că o să murim dacă rămînem aici. Dacă nu în noaptea asta, mîine. Ar trebui să ne adăpostim în criptă, să aprindem un foc, să încercăm să ne încălzim puțin. Poate vine cineva.

Dintr-un motiv necunoscut, Assefa se simțea îmboldit să coboare în criptă. Simțea acest impuls ca pe o ispită fizică, dar mai puțin concret, mai greu de combătut. Era de bun simț, în fond. Supraviețuirea lor putea depinde de asta. Nici o ispită nu e atît de imbatabilă precum bunul simț.

– Nu, răspunse Patrick. Prefer să rămîn aici sus. Du-te tu, dacă vrei.

Assefa ezită.

– O să aduc măcar niște lemne. Trebuie să fie cîteva scînduri lângă biserică.

Luă o lanternă și dispăru în întuneric. Patrick rămase să lupte cu o moleșală aproape irezistibilă care i se putea dovedi fatală. Poate că, așa cum sugerase Assefa, zorii aveau să aducă o rază de speranță. Pe lumină puteau explora insula. Poate că, totuși,

avea să vină cineva. Mulți oameni din Buranq știau unde plecaseră. Dacă barcagiul lor nu se întorcea, trebuia să vină cineva să-l caute. Patrick era sigur că bătrînul fusese lichidat de aceeași persoană care spărsese și *sandolo*. Își aduse aminte de barca pe care o văzuse o clipă în ziua anterioară. Fuseseră urmăriți încă de la început? Sau aceasta era procedura standard pentru oricine se interesa de San Vitale?

Toată povestea începea să capete un sens teribil pentru el, deși nu putea încă să descurce toate ițele ei încurcate. Înainte de toate era ideea de sacrificiu. Acesta nu era un lucru neobișnuit: pentru mulți creștini, moartea pe cruce a lui Iisus reprezenta o formă sublimată, mai înaltă a sacrificiului la Templu, din iudaism. El a fost jertfa supremă, moartea Lui a făcut inutile toate sacrificiile din trecut: „Nu prin sîngele oilor și al vițelilor, ci prin sîngele Lui.“ Această Frăție, acești paznici ai mormîntului lui Iisus, credeau, evident, în ceva asemănător, dar jertfei lui Iisus adăugaseră jertfa unor copii nevinovați.

Moloh nu însemna nimic. Cîți copii muriseră de mîinile lui Irod pentru a fi salvat pruncul Iisus? Cîți muriseră în Egipt pentru ca poporul ales al lui Iahve să poată pleca în tărîmul unde curge lapte și miere?

Ce semnificație avea „Pesach“? O reactualizare a jertfei Egiptului, ca un nou popor ales să-și cîștige libertatea? Patrick se cutremură la gîndul acesta. Acum era doar o chestiune de zile.

Văzu o lumină apropiindu-se din capătul îndepărtat al naosului. La început crezu că era Assefa, apoi observă că lumina era altfel decît cea pe care o purta prietenul său; era mai mare și mai puternică. Își ridică propria lanternă și o aprinse. Aceasta răspîndi o lumină slabă și galbenă, care nu influență cu nimic întunericul. Lumina care se apropia șovăi, apoi își schimbă ușor direcția și porni drept spre el.

Stinse lanternă și se ridică în picioare.

– Cine-i acolo? strigă el. Nu primi nici un răspuns. Făcu cîțiva pași înapoi, pînă la peretele absidei, și începu să-l ocoleas-

că, încercînd să ajungă în corpul principal al bisericii. Lumina se mișcă mai aproape. Abia întrezărea forma nedeslușită a persoanei care o ținea. Silueta se poticni și lumina se legănă puternic cîteva secunde, apoi se redresă. Cine ești? Ce vrei?

Putea fi deja cineva din Burano, înfruntînd presupusele orori ale insulei San Vitale de dragul unui prieten bețiv și a doi străini nebuni?

– Patrick? *Sei tu, Patrick?* Glasul răsună blînd și familiar, dar în același timp străin, puțin mai tare decît o șoaptă, și totuși mai intens decît un strigăt de durere. Inima parcă i se opri și simți că ametește. Întinse mîna și se sprijini de perete. Palma lui îl simți dur și umed. Unde ești, Patrick? Nu te văd.

Era un vis, un coșmar mai degrabă, ultimul pas spre nebunie. Toate simțurile îi erau treze, nimic nu-l despărțea de lumea din jur, dar era convins că visa. Ce altceva putea fi?

Ea înălță lampa mai sus și el îi văzu, în sfîrșit, fața, chipul umbrei pe care o așteptase, ochii negri pe o mască palidă. Își aminti un joc pe care îl juca în copilărie: își punea o lanternă sub bărbie și se transforma într-o făptură ireală, de o paloare cadaverică. Dar acum nu era un joc, era cu adevărat cineva care se întorsese din morți.

– Nu sînt o fantomă, Patrick. Știi asta deja. Mă așteptai. Acum două nopți, cînd m-ai urmărit, știai. Nu te teme... n-am venit să-ți fac rău. Refuza să creadă că totul era mai mult decît un vis. Adormise în frig și umezeală, iar leziunea de pe creier năștea iluzii din propria sa beznă interioară. Ca și cum i-ar fi citit gîndurile, ea clătină din cap. Nu, Patrick. Nu sînt nici vis. Nu-mi cere să-ți explic. Nu acum. Poate niciodată. N-am venit aici ca să vorbesc despre mine. Am venit să te iau de pe San Vitale.

Acum îi vedea mai bine fața. Se schimbase. Nu atît fiindcă îmbătrînise; se transformase într-un mod subtil, mai profund decît cineva care ajunge, pur și simplu, la mijlocul vieții.

Ochii ei nu mai erau ochii în care privise ultima oară, în urmă cu douăzeci de ani. Poate că era, totuși, reală. Nu avea nici

o amintire a ei așa cum era acum, pe care creierul lui bolnav să o poată aduce la lumină.

Șovăi încă o clipă, apoi pași în lumină.

– Ce ai făcut cu Assefa? întrebă el.

– E bine, l-am lăsat jos, pe țărm. Se opri, cu ochii ațintiți asupra trăsăturilor lui. Te-ai schimbat, Patrick, spuse, în cele din urmă. Mai mult decât mi-am închipuit.

El simți emoția din vocea ei. Fantomele au oare sentimente?

– Unde mă duci?

Consideră de la sine înțeles că ea să dea ordinele. Moartea conferă privilegii.

– Pe continent. Trebuie să ajungem acolo în noaptea asta. Oamenii lui Migliau vor pune pe cineva să stea la pîndă. Te rog, Patrick... știu că ți-e greu. Dar trebuie să vii cu mine. Dacă rămîi aici, vei muri. O urmă amortit afară din biserică, mergînd la cîțiva pași în spatele ei; lanterna ei rămase tot timpul în față, împungînd întunericul. Părea să știe bine drumul. În cinci minute ajunseră înapoi la debarcader. Chiar înainte de a ajunge la țărm, Francesca stinse lanterna. De aici cărarea coboară direct pe plajă, șopti ea. Ia-mă de mîină, te ajut eu să cobori.

Întinse nehotărît mîna spre ea. Cînd o prinse de mîină, simți un fior. Era rece ca gheața și, timp de o clipă îngrozitoare, i se păru că era, într-adevăr, un coșmar și că era, totuși, moartă. Dar era doar aerul rece al nopții, care-i înghețase și lui mîinile. Îl conduse pînă la țărm, așa cum îl dusesese, cu mulți ani în urmă, pe un alt țărm inundat de valurile fluxului, goală și tremurînd de frig.

Assefa îi aștepta în întuneric. Lîngă el, un alt bărbat stătea sprijinit de o barcă micuță.

PATRUZECI ȘI DOI

Roma, 2 martie

Madonna era foarte veche și ștearsă. Fața îi era acoperită de o rețea fină de crăpături, vopseaua albastră a veșmîntului se cojea pe alocuri, ia cercul auriu al aurei aproape dispăruse. Dacă vremea făcuse aceste ravagii sau adorația oamenilor, era imposibil de spus. Dar ochii ei păreau obosiți și tulburi, ca și cum rugăciunile și tînguirile nenumăratelor generații ar fi reușit, pînă la urmă, să o copleșească. Spiritul, ca și trupul, are limitele lui, iar compasiunea, orice ar spune teologii, nu e ineputabilă.

Assefa făcu un pas înainte și își puse lumînarea alături de cele care ardeau deja în fața icoanei. Stătu aproape o jumătate de minut și îi privi fața devastată. Era neagră ca și el, obosită ca și el, și de aceea găsea mai multă mîngîiere în trăsăturile ei fărîmițate decît în toate statuile și picturile orașului la un loc. Suspină și căzu în genunchi, răsucind cu degetele ostenite un rozariu de plastic.

Patrick rămase tăcut în umbra din spatele lui, cu mîinile împreunate în față, stînd de pază. Santa Maria delle Grazie era o biserică puțin vizitată, situată în afara traseului turistic obișnuit, pe Vicolo de' Renzi, la sud de râu, în Trastevere. Aici nu veneau vizitatori, nici măcar cei mai inteligenți, care își aruncă ghidurile și se pierd intenționat pe străduțele cu miros de pisică și coji de portocală putrezite. Chiar și pelerinii erau puțini și rari, doar cîțiva cunoscători atrași de Fecioara Neagră.

Potrivit legendei, icoana fusese adusă inițial în sudul Franței din Țara Sfîntă, în timpul cruciadelor, de către un cavaler tem-

plier, Guillaume de Pereille. Unii spuneau că era, asemenea multor Fecioare Negre, opera Sfântului Luca. După cruciada împotriva albigenzilor¹ din secolul al treisprezecelea, fusese mutată de la Languedoc la Turin și de la Turin la Roma, unde fusese adăpostită într-o capelă specială din Santa Maria delle Grazie și numită La Madonna Mora. Adevărul mai prozaic era că fusese, probabil, lucrată de artistul Pietro Cavallini din Roma, despre care se știa că pictase o Madonna di Constantinopoli, foarte asemănătoare, pentru Abația Benedictină din Montevergine, în jurul anului 1290.

Assefa descoperise mica biserică în primii ani de seminar. Într-un fel, devenise capela lui personală, locul în care se refugia. La început fusese atras de Fecioara însăși; căutase în chipul ei negru un fel de oglindă a lui însuși, un spațiu spiritual pentru tot ce era african în el și care era în primejdie de a fi sufocat de moștenirea greacă și latină. Se rugase la ea, iar ea îi răspunsese în felul ei ostentat și îndurerat. Dar cu timpul, biserica însăși îi cucerise inima: micile capele laterale în care ardea o singură lumină, în fața altarului; firidele întunecate în care stăteau statuetele sfinților pe socluri de marmură; mirosul de ceară și tămâie, de lac și de putregai, de pînză mucegăită și de piatră sfărîmată.

În trecut își îndrepta pașii spre acest adăpost cel puțin o dată pe săptămînă, pentru a scăpa de vuietul neînterupt al traficului, de urletele radioului, de pălăvrăgeala neîncetată a străzii și pentru a evada din cercul închis și aglomerat al seminarului și al Accademiei Pontificia. Iar mai de curînd, pentru a-și liniști vîrtejul delirant al propriilor gînduri.

Acum, teama fusese cea care îl adusese aici. Teama, ura și un abis de nesiguranță. Se simțea paralizat de îndoială, incapabil să gîndească sau să acționeze, dar conștient că, dacă nu acționa repede, avea să eșueze în încercarea de a împiedica o tragedie cumplită.

¹ Albigenzi, sectă religioasă care a înflorit în sudul Franței, între anii 1020-1250, și a fost, în cele din urmă, exterminată ca eretică (n.trad.).

Patrick aștepta calm în umbră. El nu simțea nevoia să se roage. Nu era o problemă de credință sau de necredință; pur și simplu, îi era teamă de întunericul acesta misterios, de pierderea de sine pe care o simbolizau toate aceste parfumuri și culori stinse. Pentru Patrick, Dumnezeu ori se revela în lumina zilei, ori nu se revela deloc.

În sfârșit, Assefa se ridică. Fața îi era udă de lacrimi, dar părea mai puțin tulburat.

– Îmi pare rău, zise el. A durat mai mult decît ar fi trebuit.

– Nu-i nimic.

– Dar tu, Patrick? Nu vrei să spui măcar o rugăciune?

Patrick clătină din cap.

– Cred că mai mult m-ar zăpăci, răspunse el.

– Dar prietena ta?

Se referea la Francesca. Ea rămăsese afară, să supravegheze strada.

– Știi ce crede ea, Assefa. Că toate astea sînt doar o mască, iar adevărul se ascunde în altă parte.

Assefa oftă.

– Nu vrei să aprinzi măcar o lumînare pentru ea? O fi veche Madonna, dar nu e nici oarbă, nici surdă.

Patrick scoase o bancnotă de cinci mii de lire din buzunar și-i dadu drumul în fanta cutiei cu lumînări. Luă o lumînare lungă și o aprinse de la cea pusă de Assefa. Cînd o așeză pe un suport, își ridică privirea spre icoană. Lumina pîlpîitoare mîngîie aurul vechi ca aripa unui fluture trecînd prin flacără. Fecioara se uită la el. Oare chiar fusese la Languedoc? se întrebă. Asistase la primele arderi pe rug ale Inchiziției, la vărsarea sîngelui unor copii nevinovați, la Béziers și Perpignan? Pentru spălarea păcatelor, pentru gloria Bisericii adevărate.

Îi întoarse spatele. Nu era surdă? își spuse el. Nu era oarbă? Atunci avea inima de piatră.

Fotografia găsită de Assefa la Dublin îl pregătise puțin pe Patrick pentru revederea Francescâi, dar nu se așteptase deloc să o poată atinge, să vorbească cu ea. Mai mult decît orice, îi era greu să accepte schimbările pe care le suferise. Își dădea acum seama că, din prima clipă în care se gîndise serios la posibilitatea de a o găsi în viață, la San Michele, și-o imaginase tot timpul ca într-un tablou – o fată de douăzeci de ani, rămasă într-un tărîm fermecat, în afara timpului, din care avea să se întoarcă la el așa cum și-o amintea: tînără, energică și îndrăgostită.

Pentru el, desigur, ea rămăsese neschimbată, o figură tăcută, înghețată în memoria lui. Dar această Francesca, întoarsă la el în beznă de pe San Vitale, nu era nici pe departe un fragment din trecutul altcuiva. Avea șuvițe cărunte în păr, iar fața îi era slabă, palidă și obosită. În ochi i se citea o tristețe vagă, ca și cum ceva din adîncul ființei ei ar fi murit, într-adevăr, cu toți acei ani în urmă.

De cînd își făcuse apariția pe San Vitale, abia schimbaseră cîteva vorbe. Îi dusesse la țarm într-o liniște absolută, ghidîndu-se după cele cîteva beculuțe pe care le amplasase de-a lungul canalelor. Bărbatul care o însoțea le fusese prezentat drept avocatul Roberto Quadri. După ce trăsese barcă pe mal, merseseră pe jos pînă la Caposile, unde Francesca și Quadri lăsaseră o mașină, o dubiță Transit fără geamuri, cu locuri de dormit pe podea. Cît timp Patrick și Assefa încercaseră să se odihnească în spate, ea și avocatul călătoriseră prin noapte spre Roma, pe autostrada ce trece prin Bologna și Florența.

Quadri îi însoțise pînă la un apartament de pe Via Grotta Pinta, o străduță îngustă și întortocheată din orașul vechi, nu departe de Campo de' Fiori. Apartamentul era situat la ultimul etaj al unei clădiri înalte, vopsite în ocru, dintr-un șir de mici magazine și *trattorie*. Era spațios, puțin mobilat și expus curen-tului; era evident că nu era o locuință permanentă. Semăna mai mult cu o ascunzătoare, se gîndise Patrick.

– Al cui e apartamentul acesta? întrebă el.

– Mai târziu, răspunsese ea. O să-ți povestesc mai târziu. Acum vreau să dorm.

Quadri o sărutase ușor pe obraz și dăduse mîna cu Patrick și cu Assefa.

– Ne vedem mai târziu, zisese el. Și eu trebuie să dorm. Dar înainte de asta, am puțină treabă. Ciao, Francesca. O să-l sun pe Dermot, să-i spun că totul a mers bine.

Francesca dormise pînă la zece și, în cele din urmă, atît Patrick cît și Assefa se liniștiseră îndeajuns ca să se poată lăsa și ei în voia somnului. În timpul micului dejun, format din chifle și cafea, Assefa întrebase dacă putea să viziteze Santa Maria delle Grazie, care, din cîte știa el, se afla nu foarte departe, pe celălalt mal al Tibrului.

Acum veneau încet înapoi, peste Ponte Sisto. Fluviul curgea leneș pe sub picioarele lor, galben și mîlos, aproape lipsit de putere. Assefa mergea cu cîțiva pași înainte, preocupat. Aflîndu-se singur cu Francesca, Patrick se simțea stingherit și parcă legat la gură.

– Am impresia că încă visez, spuse el. Nu înțeleg. Erai moartă. Am văzut cînd te-au îngropat.

Francesca clătină din cap. Avea părul strîns la spate, într-o coadă, exact așa cum își amintea el.

– N-am fost niciodată moartă, Patrick. Nu... în sensul la care te referi tu. În alt fel, poate. În toate felurile care contează. Se opri. În clipa în care ieșiră de pe pod, el îi zări o secundă profilul. În acel moment înțelese, pentru prima oară, că era într-adevăr vie. Alte lucruri poate se schimbaseră, dar profilul era același. Am pierdut mai mult de douăzeci de ani, Patrick. Îmi pare rău, pentru tine mai mult decît pentru orice sau oricine altcineva. Nu pot face nimic ca să mă revanșez. Dar n-am avut de ales; sau am crezut că n-am de ales. Crede-mă, atunci chiar eram convinsă de asta.

– Și acum...

— Dacă aş crede că pot să schimb măcar o secundă din trecut... Dar nu pot, așa că nici măcar nu încerc. Vreau doar să mai repar câte ceva, afîta tot.

— Nu înțeleg nimic.

— Nu, zise ea. Știu. Dar peste câteva minute o să trecem la explicații. I-am rugat pe Roberto și pe încă un prieten să ne aștepte la apartament. Ei mă vor ajuta să lămuresc lucrurile.

Străbătură Campo de' Fiori, unde câteva tarabe erau încă deschise. Francesca părea să-i cunoască bine pe toți vânzătorii; cumpără legume, brînză și pește. Lîngă standul de pește se deschidea un gang boltit care ducea într-o alee îngustă.

Francesca îi conduse pe alee și le spuse că era o scurtătură spre Via Grotta Pinta. Pe la jumătatea drumului, aleea se transformă într-un pasaj acoperit, întunecat și mirosind a urină. Trecură prin porți grele de fier și Patrick observă că, în spatele lor, pămîntul era acoperit cu seringi folosite. Francesca se uită în urmă.

— Trebuie să fiți atenți pe aici, zise ea. Nu veniți niciodată singuri noaptea. E plin de nebuni sau chiar mai rău. Merse mai departe și ecoul pașilor ei se lovi de zidurile înguste ale pasajului. Vechiul *campo*, continuă ea, era locul unde se făceau execuții. Aici l-au ars pe Giordano Bruno în 1600, pentru că a spus că pămîntul nu e centrul universului și că nimic nu e finit. Făcu o pauză și se uită înapoi la Patrick, la seringile folosite. Crezi că doare, întrebă ea, să fii ars de viu? Încet, fără strângere? Oare ideile ajută? Acționează ca un drog?

— Ideile?

— Credința, convingerile, o certitudine oarecare. Îl privi în ochi. Lui i se păru că avea lacrimi la colțul ochilor. Crezi că, dacă ești convins că universul e infinit, durerea devine mai mică? Oare sfinții și oamenii de știință simt mai puțin intens decît criminalii în această situație?

— Nu pot să-ți răspund, spuse el. Nimeni nu poate.

Assefa stătea tăcut lângă ei. Francesca nu zise nimic. Privi de-a lungul pasajului spre o pată de lumină care indica locul unde se afla piața.

— Nu, spuse ea, în cele din urmă. Nimeni n-a fost în stare să-mi dea un răspuns.

Se întoarse și o luă repede spre capătul pasajului.

PATRUZECI ȘI TREI

Cînd ajunseră înapoi la bloc, doi bărbați îi așteptau la ușa din-spre stradă. Francesca zîmbi și îi salută cu căldură, sărutîndu-i scurt pe obraz. Cel mai înalt era un bărbat masiv de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat cu o jachetă scurtă de piele și pantaloni în carouri fine. Tovarășul lui era Quadri, pe care abia acum îl văzură, pentru prima oară, bine. Era elegant îmbrăcat, foarte slab, și avea puțin peste treizeci de ani.

— Patrick, Assefa, zise Francesca, chemîndu-i mai aproape, dați-mi voie să vi-l prezint pe părintele Dermot O'Malley. Părintele O'Malley e irlandez de formație, dar italian de profesie. Trăiește aici de aproape tot atîția ani ca și mine. Iar italiana o vorbește mai bine.

Bărbatul mai în vîrstă înaintă și le strînse mîinile. Era solid și semăna mai mult cu un soldat decît cu un preot. Cîndva avusese o claie de păr roșu, dar intensitatea lui pierise de mult, lăsînd un ghemotoc cenușiu cu cîteva șuvițe de culoarea unui măr ruginiu uscat. Patrick își imagină că ținea predici cu tendință declamatorie. Observă că nu purta guler preoțesc.

— Pe Roberto l-ați cunoscut deja, continuă Francesca, întorcîndu-se spre bărbatul mai tînăr. Cînd nu salvează necunoscuții de pe insule misterioase, Roberto lucrează cu părintele O'Malley. De aceea pare atît de obosit, nu-i așa, Roberto?

Patrick sesiză îngrijorarea din spatele tonului ei glumeț și, pentru o absurdă fracțiune de secundă, simți ceva care semăna cu o criză de gelozie. Dar acum nu mai simțea decît milă pentru Francesca, nu dragoste; ce drept avea mila la gelozie?

Quadri dădu mîna cu ei, puțin cam formal, și se retrase. Patrick își spuse că arăta bolnav. Strîngerea de mînă fusese a unui bărbat bolnav.

– Patrick, spuse Francesca, dacă nu te deranjează, părintele O'Malley vrea să mergi puțin cu el, în timp ce eu îi conduc pe Roberto și pe Assefa sus, în apartament. Ne întîlnim cu toții aici, să luăm prînzul, peste vreo două ore.

Patrick se simți puțin dezamăgit. Începea să se obișnuiască cu gîndul că Francesca nu era, în cele din urmă, moartă și așteptase cu nerăbdare ocazia de a-i pune cîteva întrebări directe despre ceea ce se întîmplase cu ea.

– Da, nici o problemă, minți el.

Ar fi vrut să-i explice cineva cine erau acești oameni și ce legătură aveau cu Francesca.

O'Malley își parcase mașina, un Fiat, undeva în josul străzii. Cînd preotul se avîntă în vîrtejul și vuietul traficului, Patrick se pregăti pentru o cursă dură și întrebă unde mergeau.

– Într-o excursie misterioasă, domnule Canavan, într-o excursie misterioasă. Poate nu chiar fermecată, dar cred că vi se va părea foarte interesantă.

Patrick își dădu seama că vorbea cu un puternic accent din Cork, pe care cei treizeci de ani petrecuți la Roma nu reușiseră să-l atenueze deloc.

– De ce numai eu? De ce nu și Assefa?

– Dar, domnule Canavan, cu siguranță ați observat că prietenul dumneavoastră nu trece prea ușor nebagat în seamă. Sînt peste tot oameni care vă caută pe amîndoi. Nu cred că au aflat deja că sînteți la Roma și aș prefera ca lucrurile să rămînă așa. Sînt sigur că și dumneavoastră. Ca să fiu sincer, îmi asum și cu dumneavoastră un risc destul de mare, dar părintele MaKonnen e cu totul altă poveste. Are prea mulți prieteni în acest oraș ca să poată umbla pe străzi. Și așa, n-ar fi trebuit să iasă din casă azi-dimineață. Mașina coti pe Corso Vittorio Emanuele și intră în traficul de pe cealaltă parte, ca o albină care-și reia locul într-un roi

în plină viteză. Când o luară în direcția Tibrului, Patrick trase adânc aer în piept. Ghicise unde mergeau. O'Malley își întoarse privirea spre el. Liniștiți-vă, domnule Canavan. Sau pot să-ți spun Patrick? Vei fi perfect în siguranță cu mine. O să stăm cât mai departe de biroul cardinalului Fazzini. Și de alte câteva birouri pe care aș putea să le menționez, dar nu vreau. Când se apropiară de Piazza Paoli, traficul începu să se îndesească și să se încurce. În cele din urmă, se blocară de tot, în mijlocul unei mulțimi de mașini și motociclete huruitoare, la câțiva iarzi de pod. O'Malley scoase din viteză și trase frâna de mână. O să stăm ceva timp aici, spuse el. E o oră nepotrivită. Dar, de fapt, la Roma, ora e tot timpul nepotrivită. Ce-ar fi să umpli timpul povestind cum ai ajuns să fii implicat în povestea asta?

Pas cu pas, Patrick relatează evenimentele care îl aduseseră aici, în timp ce în jurul lor traficul vuia și șoferii își descărcau frustrările de o viață pe oricine le cădea sub ochi. Preotul îl ascultă în liniște, devenind din ce în ce mai serios, pe măsură ce povestea lui Patrick se desfășura. Nu puse întrebări, nu se arătă surprins, nu exprimă nici un fel de sentimente, de supărare sau de înțelegere. Când Patrick ajunse la sfârșit, lumea infernală, cuprinsă de furie, din jurul lor parcă dispăruse, lăsându-i liniștiți în lumina soarelui, înconjurați de umbre mai întunecate și amenințați de o altfel de furie.

– Cât de bine l-ai cunoscut pe Eamonn De Faoite? întrebă, în cele din urmă, preotul.

– Foarte bine. L-am cunoscut când eram student, în primul an. M-a ajutat enorm. Vorbiți de parcă l-ați fi cunoscut și dumneavoastră.

O'Malley încuviință.

– O, da, zise el, privind prin parbrizul îngust la razele de soare ce se reflectau în metal și sticlă. Eamonn și cu mine am fost prieteni buni, foarte buni. Ne-am cunoscut când eu eram seminarist la Maynooth. A fost duhovnicul meu. Rîse scurt. Iisuse, pe vremea aceea nu mai terminam de spovedit păcate.

Cred că aveam impresia că, dacă urma să devin preot, trebuia să fiu mai bun decît ceilalți, să obțin iertarea celei mai mărunte greșeli. Ei bine, Eamonn m-a dezvățat foarte repede de acest obicei. Ia aminte, dacă pe vremea aceea credeam că am multe de spovedit... Afară se auzi un vuiet și traficul începu să se elibereze. O'Malley dădu drumul frînei și porni, claxonînd tare. După aceea am păstrat legătura cu el, cam ca și tine. De fapt, cred că mi-a pomenit o dată sau de două ori numele tău. Din cînd în cînd, venea în vizită la Roma și atunci petreceam cîte o săptămîină sau două împreună. Nu suporta să stea la Colegiul Irlandez. Și nu-l condamna: ăia cred că singura mîncare din lume sînt verdețurile și morcovii.

Patrick își dădu seama că O'Malley se străduia să-și țină în frîu o puternică emoție, că moartea lui Eamonn De Faoite îi provocase o durere intensă, permanentă.

O luară pe Via dei Corridoni și se îndreptară spre Vatican. La stînga lor, cupola imensă a catedralei Sf. Petru se lupta să iasă deasupra acoperișurilor, ca și cum ar fi suferit de dorința de a se elibera din străduțele subțiri și întortocheate care se îngrămădeau în jurul ei ca rudele la patul unui muribund.

Din Via di Porta Angelica întoarseră la stînga și intrară pe poarta Sfînta Ana; intrarea de serviciu a Vaticanului, care era aproape blocată de mașini, dubițe și motociclete. Soldatul de serviciu din Garda Elvețiană le făcu semn să intre. Un al doilea gardian, la poarta din interior, se dovedi mai atent. O'Malley își coborî geamul și scoase o legitimație micuță. Gardianul încuviință din cap, salută și îi lăsă să treacă.

Merseră înainte pe Via del Belvedere și pătrunseră printr-un scurt tunel într-o curte în care erau parcate zeci de mașini, majoritatea purtînd numere cu SCV, inițialele de la Sacra Città Vaticano. O'Malley trase mașina într-un loc liber din stînga.

– Ai mai fost vreodată la Vatican, Patrick? Patrick clătină negativ din cap. Ce păcat! E un loc extraordinar. Poate vom avea timp altă dată pentru o vizită așa cum trebuie. Pentru moment,

află că ne aflăm în Cortile del Belvedere, Curtea Belvedere. Ușa din dreapta te duce la Biblioteca Vaticanului. Dar cea care ne trebuie nouă e ușa din stînga. Ea duce la Arhivele Secrete. Patrick ridică din sprîncene. Nu trebuie să fii ațît de surprins, spuse preotul. În zilele noastre mai există extrem de puține secrete. De fapt, nu cred să fi existat vreodată. Dacă nu vor ca ceva să fie găsit aici, poți să fii sigur că n-or să-l lase aruncat undeva ca să te poți împiedica oricînd de el. Dar asta nu înseamnă că nu mai poți să faci, din cînd în cînd, mici descoperiri valoroase, dacă știi unde să cauți. Se uită la Patrick. Prietenul tău, Eamonn de Faoite, știa unde să caute. Cu ațît mai mult, păcat de el!

Coborîră din mașină și o lăsară descuiată. Furtul era aproape necunoscut aici, iar temnița Vaticanului se bucura de reputația de a fi cel mai puțin folosită din lume.

Dincolo de ușa principală, un portar cu o figură severă ședea în spatele unei mese uriașe de mahon. Vîrsta lui putea fi între cincizeci și o sută nouăzeci de ani. Cu o expresie de iritare, își ridică privirea din cartea instructivă pe care o citea și își potrivește o pereche de ochelari cu lentile bifocale, acoperite de pete și de mătreață. Se uită mai întîi la Patrick, apoi la O'Malley și se îndreaptă în scaunul lui cu spătar înalt.

— Da? Cu ce vă pot ajuta?

— Sînt părintele O'Malley. Am venit să mă uit la niște manuscrise. Presupun că mai aveți ceva manuscrise pe aici.

În mod ciudat, vorbea italiana perfect, fără cea mai mică urmă din accentul puternic care-i colora engleza.

Portarul se uită la el, ca și cum tocmai ar fi cerut să fie făcut papă.

— Înțeleg. Aveți, desigur, un *tessera*.

— Asta-i bună, la ce mi-ar trebui așa ceva? Am lucruri mai bune de făcut decît să-mi petrec jumătate din viață printre cărți vechi și murdare. Dumnezeu știe de ce m-aș putea îmbolnăvi.

Fața paznicului, care era, oricum, de culoarea și consistența pergamentului șters, se făcu și mai albă.

– Îmi pare rău...

– Dar, dacă doriți un permis, am ceva mai bun decît un *tessera*. Ia uitați-vă la asta.

O'Malley scoase un plic gros din buzunarul interior al hainei și îl întinse omului din spatele mesei. Acesta îl ridică și se uită la el ca la un animal turbat.

– Ce e asta?

– Deschideți-l și vedeți.

Portarul șovăi, dîndu-și seama că fusese păcălit, apoi deschise plicul și scoase o foaie groasă de hîrtie, cu antet. După mai puțin de un minut, îi conduse cu zîmbete și ploconeli, pe Patrick și pe părintele O'Malley, la scaunele de la una dintre mesele uriașe, negre, din principala sală de lectură.

O'Malley se aplecă spre Patrick în timp ce mergeau și îi șopti la ureche.

– După douăzeci de ani chiar și un om ca mine ajunge să cunoască persoane cu funcții înalte. Mă crezi că aceea era o scrisoare de la secretarul particular al papei? Un individ pe nume Foucauld. Am fost prieteni cu mult timp în urmă.

O dată așezați, paznicul se apropie de custode, un fel de gargui bolnav de icter care ședea țeapăn pe un fotoliu înalt ca un tron și își supraveghea micul regat fără vîrstă, și vorbi puțin cu el înainte de a pleca. Încăperea era aproape goală, cu excepția custodelui, a asistenților lui și a cîtorva cărturari privilegiați care stăteau aplecați asupra unor volume uriașe, negre, la fel de uscate ca și ei înșiși. Pe un perete, un ceas imens ticăia puternic, amintindu-le tuturor că, în cele din urmă, pendulul și calendarul înving absolut orice, chiar și studiul.

În timp ce un asistent plecase să aducă volumul cerut de O'Malley, preotul se aplecă la urechea lui Patrick și-i șopti încet.

– Biserica a ținut niște arhive la Roma încă din secolul al șaselea. Cam tot ce deținea ea pe vremea aceea era păstrat la Lateran, dar se spune că totul a fost distrus în război, la începutul

secolului al treisprezecelea. Cu toate acestea, părerea mea e că ceea ce vreau să-ți arăt provine de acolo.

În orice caz, după aceea, arhivele fie era ținute la Vatican, fie îl însoțeau pe papă când călătorea prin țară. Mai târziu, toate documentele au fost mutate la Castel Sant' Angelo pentru a fi păstrate în siguranță. Lucrurile cu adevărat importante – precum privilegiile și edictele pontificale – erau ținute în ceea ce se numea Archivium Arcis.

Apoi, în 1611, Paul al V-lea a fondat Arhivele Secrete, Archivium Secretum Vaticanum. Avea optzeci de *armaria*, dulapuri mari de lemn, pline cu materiale de diferite proveniențe – Biblioteca Segreta, Camera, Archivium Arcis. Până în 1879 arhiva a fost, într-adevăr, secretă, dar în acel an Leo al XIII-lea a hotărât să-i lase pe cărturarii celebri să studieze documentele. Unii dintre ei par să fi rămas aici încă de pe atunci. După cum vezi, eu nu sînt atît de celebru, dar nu-mi lipsește o oarecare influență pe aici. Din experiență, știu că nu există nimic la Vatican care să nu poată fi rezolvat cu o sticlută de Black Bush pusă în mîna cui trebuie. Se opri pentru că asistentul se întorcea cu o carte mică în mînă. Fără nici un cuvînt, o așeză pe masă în fața lor și plecă. Acum fii atent, Patrick. Vei vedea că numărul de serie de pe spatele acestui volum este AA Arm. I-XVIII 6723. Asta înseamnă că provine din Archivium Arcis, că este depozitat în setul inferior de *armaria*, cu seriile de la unu la optsprezece, și că numărul său de ordine este 6723.

– Ce este?

– Ai puțină răbdare. Dacă vrei să-l deschizi... Se auzi un sîsîit din direcția fotoliului custodelui. Își ridicară ochii și-l văzură pe bătrînul cu mutră de șoarece ducîndu-și degetul îndoit la buze. O'Malley își coborî și mai mult vocea. Dacă te uiți înăuntru, o să vezi că e o copie a unei Evanghelii gnostice scrisă în limba coptă. Conform unei notițe în latină, plasată la început, a fost găsită în Archivium Arcis cînd totul a fost transferat la Arhivele Secrete. Desigur că Evangheliile gnostice nu prea erau

la modă pe vremea aceea, așa că volumul a rămas să putrezească în lada sa de zestre, fără ca cineva să se uite cu puțină atenție la el. Examină coperta uzată de piele și legătura ciudată, coptă, prinsă cu curele. Eamonn De Faoite a fost prima persoană care a făcut mai mult decît să se uite la ea. Și ce crezi că a găsit?

– Ce-ar fi să-mi arătați?

– Poftim, uită-te.

Patrick dezlegă curelușele și deschise micul volum. Pagină după pagină, pline de o scriere coptă foarte mărunță, cu cerneală neagră, în timp ce literele mari erau cu cerneală roșie. Arăta cam descurajant, aproape imposibil de citit.

– Nu știu să citesc în coptă.

– Nu? Mare păcat. Nici eu nu știu. Dar privește aici.

Preotul deschise din nou cartea și o răsfoi pînă cînd ajunse la două pagini, aproape de mijloc. Le desprinse cu grijă una de cealaltă. Între ele se afla o a treia foaie, nelegată. O'Malley o ridică și o întinse pe masă, în fața lui Patrick.

– Dar arameică știi să citești, nu-i așa?

Patrick privi în jos. Despăturită, foaia era un papirus mare, acoperit cu o scriere arameică mărunță. Arameica: limba în care fusese scrisă cea mai mare parte a Vechiului Testament, limba vorbită în Palestina pe vremea lui Iisus.

PATRUZECI ȘI PATRU

Din cînd în cînd, răsună trîmbițe pe turnurile înalte. Acum pe turnul Psephinus, acum pe foișoarele înalte de la Hippius, Phasaël și Mariamme. Alungă păsările din cer, iar nouă ni se pare că a venit sfîrșitul. Simon bar Gorias și oamenii lui au pus stăpînire pe Orașul Superior, iar mare parte din cel Inferior, Templul și Ophel sînt în mîinile lui Ioan din Gischala și ale discipolilor săi. Tot ce se află între ei a fost ars din temelii. Fumul plutește peste tot. Fumul și ecoul bocetelor. Unii spun că Templul a început să ardă.

Patrick își ridică privirea. Auzea ticăitul ceasului și scîrțîitul unui creion cu care cineva lua notițe la o altă masă. O'Malley îl urmărea calm, ca un profesor care așteaptă ca cel mai bun elev al său să arate ce poate.

– Ar trebui să cred că e original? șopti Patrick.

– Nu știu. Tu ce crezi? Tu știi arameică, nu eu.

Patrick căzu pe gînduri. Trecuseră mulți ani de cînd îl citise pe Josephus, dar nu încăpea nici o îndoială.

– Cred că e o descriere a asediului Ierusalimului din anul 70 d. Hr., din timpul războiului evreilor cu romanii. Dar e imposibil. Nici un document scris n-a supraviețuit asediului.

– Vrei să spui, nici un document de care să se fi știut înaintea acestuia.

Patrick încuviință. Nu exista nici un motiv pentru ca un astfel de document să nu fi fost salvat.

– Credeți că ar putea să-mi aducă o lupă? Scrisul e foarte mic.

– Bună idee. Să-i punem puțin la treabă.

O'Malley îl chemă pe asistent și, cîteva minute mai tîrziu, o lupă uriașă își făcu apariția pe masă, în fața lui Patrick. O ridică și continuă să citească.

Pesach a venit și a trecut, dar nu ne-a adus izbăvirea. Cu trei săptămîni în urmă, Sacrificiul Continuu a încetat și altarul a fost părăsit. Dincolo de zidurile cetății sînt adunate oștile fiului lui Faraon. Patru legiuni, cărora li se alătură arabii și sirienii.

Pentru o clipă, Patrick rămase nedumerit. Apoi înțelese. Generalul roman care conducea campania era Titus. Tatăl lui, Vespasian, tocmai fusese făcut împărat. Deci Vespasian era „Faraon“, iar Titus era „fiul lui Faraon“.

Și-au mutat tabăra într-un punct, față în față cu Turnul Psephinus. Legiunea a zecea rămîne pe Muntele Măslinilor. Au cele mai mari și cele mai cumplite mașini de război: încărcătoare rapide, aruncătoare de pietre, catapulte. Aruncă bucăți imense de marmură albă în interiorul cetății. Cei care stau de pază pe ziduri strigă cînd le văd venind și noi o luăm la fugă îngroziți. Din toate părțile, zgomotul izbirii berbecilor se înalță la ceruri. Dar rugăciunile noastre rămîn aici, jos. Au adus berbeci la poarta de vest a Templului. Sfîrșitul nu mai poate fi departe. Doamne, de ce ți-ai părăsit poporul?

Aceia dintre frați care au rămas în oraș se întîlnesc în fiecare zi în casa lui Ioan Zelotul, cel care a fost binecuvîntat de Iacov în zilele dinaintea morții sale. Nu ne mai rugăm pentru iertare, ci pentru înțelegere. Mai este unul printre noi care își amintește cuvintele rostite de Învățătorul nostru, cînd a ieșit din Templu cu ucenicii săi. El le-a spus: «Vedeți voi toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.» Chiar și așa, toate vor trece. Ne rugăm ca apoi să se îplinească toate, și făgăduința Lui că Se va întoarce.

Patrick își ridică privirea și se frecă la ochi.

— Cel care a scris asta era creștin. Știai?

— Da, bineînțeles. Ceea ce ții în mînă e, fără îndoială, cel mai vechi document despre Biserica primară. Cred că vei descoperi

că omul era un creștin evreu, nu unul dintre străinii convertiți de Pavel.

Patrick aprobă din cap. Iacov, fratele lui Iisus, fusese capul Bisericii din Ierusalim. El și discipolii lui, spre deosebire de Pavel și de cei convertiți de el, respectau Legea evreiască și mergeau la Templu regulat, învățând, în același timp, că Iisus era Mesia. Până la distrugerea cetății în anul 70, ei reprezentaseră grupul cel mai important din Biserica primară. Apoi Ierusalimul a fost dărâmat, iar ei au fost fie uciși, fie împrăștiați, lăsându-l pe Pavel și pe discipolii săi să conducă noua religie după bunul lor plac.

Patrick continuă să citească.

Dintre frații lui Iisus care erau în oraș înainte de Pesach, frângînd pînea împreună și rugîndu-se conform învățăturii apostolilor, acum au mai rămas doar cîțiva. Ne rugăm în fiecare zi ca frații noștri care au plecat să ajungă cu bine și să fie scutiți de urgia acestor ultime zile.

O parte dintre noi, în număr de șapte, conform numărului de diaconi puși înaintea celor Doisprezece, ne-am întîlnit în ziua aceasta, a opta din Loos, pentru a ne sfătui în taină. Primul dintre noi e Ioan Zelotul, un om sfînt în inima căruia arde iubirea de Dumnezeu, și un profet trimis să-i călăuzească pe frați în aceste zile ale întinericului. El a fost numit cap al celor Doisprezece de către Iacov, fratele Domnului, în zilele dinainte de a fi ucis cu pietre. Sub el sînt Eleazar bar Simon, Iuda din Gamala, Barnaba fiul lui Iosua cel Bătrîn, Ionatan diaconul din Emmaus, Pavel din Acrabetta și eu însumi, Simon bar Matei, Levitul.

Ne-am luat numele de Cei Șapte ai Mormîntului și am jurat să apărăm mormîntul Domnului nostru, în care mai sînt îngropați fratele Lui, Iacov, și mama Lui. Mormîntul este ascuns printre gropile de dincolo de ziduri, la nord de mormîntul lui Simon cel Drept. Ioan cunoaște un drum secret care trece prin valea Hinnom din sud. De acolo, vom merge noaptea spre vest

și vom ocoli taberele inavadatorilor, pînă cînd vom ajunge din nou în nord.

Iar cînd vor trece toate acestea care au fost prevestite cetății și va cădea piatră de pe piatră, dacă, prin mila lui Dumnezeu, unii dintre noi vor mai fi în viață, aceia vor merge în Egipt, care este Babilonul, pentru a-l ucide pe Faraon chiar pe tronul lui, răzbunînd Templul lui Dumnezeu, atît pe cel pămîntesc cît și pe Cel care a fost răstignit.

Și acela va fi adevăratul Pesach, cînd poporul ales al lui Dumnezeu va ieși din pămîntul Egiptului și va intra în Tărîmul Făgăduinței. Iar Domnul nostru se va întoarce. Și va fi un nou Ierusalim, iar Dumnezeu și Mielul vor fi Templul său. Egiptul și Babilonul vor cădea, împreună cu toți cei care i-au risipit pe fiii lui Dumnezeu printre neamuri. Pentru că Iisus a zis: «Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pămînt; n-am venit să aduc pace, ci sabie.» Și așa va fi.

Iar dacă vom muri cu toții, să ia cel care vine după noi sabia în locul nostru, pentru ca zilele să fie numărate și cei răi să plătească. Căci Mormîntul e un legămînt sfînt, și sabia la fel, că binele va învinge și toate chipurile răului vor pieri de pe fața pămîntului.

Patrick își ridică ochii.

– Acesta e textul principal. Mai sînt cîteva rînduri scrise de o altă mînă, în ebraică. Sînt puțin mai greu de citit.

– Sînt sigur că ai să te descurci. Încearcă.

Încet, Patrick începu să descifreze textul obscur pe care îl avea în față.

Eu, Ioan din Amathus, numit și Zelotul, deși am fost de mult botezat, las aici ceea ce a scris Simon Levitul despre ultimele zile ale Ierusalimului, ca să fie mărturie pentru alții. Din întreaga Frăție a Mormîntului, eu singur am rămas în viață. Voi închide mormîntul și mă voi refugia în Egipt, unde au plecat și alții înaintea mea. Voi duce cu mine taina mormîntului și a Celui care a intrat în el și a felului în care a intrat în el, pentru ca aceste

lucruri să nu fie uitate. Printre credincioșii dinaintea mea mai sînt cîțiva care cunosc puțin despre aceasta. Dacă Dumnezeu îmi îngăduie, voi alege dintre ei șase Bătrîni care să conducă Frăția. Aceste cuvinte le las pentru acela pe care Dumnezeu îl va trimite în zilele din urmă, ca să ia sabia și să elibereze poporul lui Dumnezeu din robie. Dumnezeu să-l ajute să sfîrșească ceea ce am început eu și să orînduiască toate lucrurile cu dreptate.

Patrick își înălță privirea. O'Malley se uita fix la el.

— Acum știi, spuse acesta.

PATRUZECI ȘI CINCI

Cînd se întoarseră în apartament, ceilalți luaseră deja prînzul. Francesca le pregăti spaghetti proaspete cu pește și-i lăsă în bucatărie să mănînce în liniște.

În cele din urmă, li se alăturară ceilalți în sufragerie, unde găsiră cafeaua făcută. Francesca le turnă cîte o cană mare de espresso și trecu pe la fiecare cu un platou rotund cu *amaretti*. Părintele O'Malley vorbi primul.

— Probabil că ați început să vă întrebați ce se întîmplă. Nu voiam să spun prea multe înainte de a avea ocazia să-i arăt ceva lui Patrick. Părinte Makonnen, cred că Roberto v-a explicat deja de ce am considerat că e mai bine să nu veniți cu noi. Patrick și cu mine am făcut o scurtă vizită la Arhivele Vaticanului și șansele erau mari ca cineva de acolo sau de prin împrejurimi să vă recunoască. În momentul de față, chiar și un vechi prieten ar putea reprezenta, fără să știe, o primejdie pentru dumneavoastră. Sînt sigur că înțelegeți motivele pentru care sînt atît de precaut.

Makonnen încuviință din cap. Sentimentul că se afla într-un pericol permanent îi devenise o a doua natură. Se întrebă cum se descurcase înainte fără el.

O'Malley se așeză pe marginea scaunului. Cu toată mărimea lui, Patrick avea impresia că era un om extraordinar de blînd. Blînd, dar nu moale. Patrick simți că în adîncul ființei lui ardea un fel de mînie justițiară care i-ar fi sfîșiat imediat blîndețea, dacă ar fi fost nevoie.

— Patrick, te rog să mă ierți că te-am luat de aici într-un mod atît de misterios. Dar aveam un motiv serios să-ți arăt acel document. Dacă nu l-ai fi văzut — în original, atenție, nu o copie —

poate ai fi crezut că anumite lucruri pe care urmează să ți le spun sînt puțin... exagerate. Din nefericire, nu sînt. Aș da orice ca să le fac să fie așa, dar ele nu vor să fie decît ceea ce sînt. Făcu o pauză și își împreună mîinile în față, ca pentru rugăciune. Roberto Quadri și cu mine, începui el, vorbind rar, sîntem directorii unei organizații numită FRATERNITĂ. Numele e format, de fapt, din inițiale: Fondazione per Reabilitazione degli Ardenti e Transfughi delle Religioni Nuove in Italia – Fundația pentru Reabilitarea Aderenților și Transfugilor din Religiile Noi din Italia. De fapt, Fundația nu este decît ramura italiană a unei rețele mult mai largi, creată de Biserică în urmă cu cîțiva ani, pentru a-i ajuta pe cei care au fost vătămați în vreun fel prin implicarea în noile mișcări religioase – numite uneori de ziare, culte. Lunatici, Scientologi, discipoli ai lui Bhagwan Shree Rajneesh, Copii ai lui Dumnezeu, adoratori ai lui Krishna, Baha'i, Misionari al Luminii Divine – lista e fără sfîrșit.

Pe noi ne interesează doar cei care cred că au avut de suferit în urma implicării lor: discipoli care vor să părăsească cultul, foști membri care întîmpină dificultăți în readaptarea la lumea normală. Noi le găsim slujbe, le oferim o locuință temporară, îi ajutăm să se împace cu familiile lor. Și cîteodată îi apărăm de alți membri ai cultului care vor să-i aducă înapoi sau să le dea o lecție pentru că au plecat. Spre deosebire de alte organizații pe care le cunosc, noi nu răpim membri ai sectelor pentru a-i reprograma. Asta ar însemna să le spălăm creierul, ca să accepte tot ceea ce societatea crede că e normal. Își roti privirea prin cameră. Dar din moment ce societatea modernă nu e nici ea mai puțin anormală decît multe secte, nu văd de ce ar trebui să obligăm pe cineva care și-a găsit un sens să se întoarcă în azilul de nebuni din stradă. Făcu o pauză. Îmi pare rău, n-am vrut să vă țin o predică. Să continuăm. Micul nostru grup există acum de vreo zece ani, dar, în ultimii cinci dintre aceștia, Roberto și cu mine am petrecut din ce în ce mai mult timp ocupîndu-ne de un anumit cult. Apropo, Roberto a fost înainte membru al ISKCON,

mișcarea Hare Krishna. Cu doisprezece ani în urmă, a încetat să mai călătorească pe alte planete și a studiat dreptul. A început să-și dedice tot timpul organizației FRATERNITĂ acum șase ani. Cred că în acest moment ar fi mai bine să-l las pe el să vorbească.

Quadri își așază ceașca pe podea. Din nou, Patrick îi observă oboseala, mișcările lente ale cuiva care suferă de o boală gravă. Cu toate acestea, când începu să vorbească, vocea avocatului nu avea nimic din apatia la care se aștepase Patrick. Era precis, limpede și perfect stăpîn pe subiectul său.

– Bine, cu ce să încep? Cu începutul, presupun. Deci, cum a început totul? Nu FRATERNITĂ, ci povestea asta în care sîntem implicați. Făcu o pauză. Nu mult după ce am început să lucrez pentru Dermot, o femeie a venit la biroul nostru din Roma. Eu eram de serviciu. Am deschis ușa și am invitat-o înăuntru. Părea de vreo patruzeci și cinci de ani, dar ceva m-a făcut să cred că putea fi mult mai tînără. La început, a fost într-o stare de agitație maximă – foarte speriată, foarte instabilă. Se uita tot timpul în jur, ca și cum s-ar fi așteptat să apară cineva nedorit. A avut nevoie de foarte mult timp ca să-și ia inima-n dinți și să vorbească. A fost nevoie de zile, de săptămîni, pînă au ieșit la lumină toate amănuntele. Tocmai cumpărasem acest apartament ca adăpost pentru cei care fugeau de sectele mai violente, așa că am adus-o aici în aceeași seară. După ce Dermot și cu mine i-am ascultat povestea, am lăsat-o să locuiască aici permanent. Actele nu fuseseră încă transferate la FRATERNITĂ, așa că am reușit să fac dispărută întreaga tranzacție. Nici măcar ceilalți directori n-au știut de existența ei. Și încă nu știu. Se opri ca să-și mai toarne cafea. Cîteva săptămîni am stat aici, în apartament, cu ea. Era atît de speriată, încît nu putea fi lăsată nici o clipă singură. Dermot a venit a doua zi și, după aceea, în fiecare zi. Uneori vorbeam pînă în zori, alteori stăteam doar alături de ea, așteptînd să vorbească din nou. Era la limită, înțelegeți, pe marginea prăpastiei. Dar cu cît vorbea mai mult, cu atît devenea mai calmă. Era

un fel de terapie, ca să ne poată spune tot ce știa. La început am crezut că inventează, că spune minciuni sau că are o imaginație prea bogată. Cu siguranță că ne-au mai trecut și alte lucruri prin cap: că era dementă, înnebunită de durere sau că era o biată femeie singură care-și scornea temeri pentru a se mîngîia și a-și găsi un scop și un sens în viață. Ei bine, pe atunci eram obișnuiți cu forme mai blînde de nebunie, cu obsesiile triviale ale celor dereglați spiritual. Sexul este principala lor obsesie; dacă visează, despre asta visează. Unii au prea puțin, alții prea mult, alții deloc; nu are importanță. Dar ea nu era așa. Dacă era nebună, obsesia ei era violența. Dacă visa, visa măceluri. Se opri, ca și cum simpla existență a unor astfel de vise l-ar fi contrariat. Dar cu cît vorbeam mai mult cu ea, cu atît ne dădeam seama că nu era nebună. Era sănătoasă. Perfect sănătoasă. Ne-a oferit un număr de lucruri pe care le puteam verifica fără să atragem atenția asupra noastră. Și peste tot unde am căutat, am găsit confirmarea a ceea ce ne spusese. Povestea ei ținea. Mai bine... Ezită, uitîndu-se la Patrick și apoi la Assefa. Mai bine se dovedea a fi o minciună, mai bine era nebună. Apoi privirea lui o întîlni pe cea a Francescăi și zîmbi, un zîmbet subțire, singuratic, intim. Mă rog, poate asta nu. Cum am fi putut să ne dorim așa ceva? Să spunem că mai bine s-ar fi înșelat. Făcu o scurtă pauză și îl fixă cu privirea pe Patrick înainte de a continua. Signor Canavan, documentul care v-a fost arătat astăzi la Vatican... sînteți convins de autenticitatea lui?

Patrick șovăi.

– Nu sînt expert, răspuse el. Dar, la un nivel superficial, da, părea autentic. Avea aerul că era adevărat, l-am simțit așa cum... îmi închipui că trebuie să fie un document din acea perioadă. Se opri. Îmi pare rău, n-am fost prea explicit. Ei bine, limba arameică era convingătoare, detaliile asediului reale, atît cît mi le amintesc din Josephus. Dar dacă doriți o certitudine, trebuie să aduceți un paleograf, dotat cu instrumentele și cu expertiza

necesare pentru a face o treabă bună, pentru a examina materialul, cerneala, scrisul, limba. Ideală ar fi o echipă de experți.

– Da, spuse Roberto. Știu. Dar acest lucru a fost făcut deja și rezultatul ne-a dat dreptate. Eamonn De Faoite a examinat scrisoarea în Arhive, sub pretextul că lucrează la alte documente din volum. Au echipamente excelente acolo. Nu sînt chiar atît de medievali pe cît vor să pară. Am aici o copie a raportului său, dacă vrei să o veдеți. Patrick clătină din cap. Cum doriți. Poate ne oferiți și nouă o relatare a conținutului scrisorii, pentru părintele Makonnen, care n-a văzut-o.

Patrick ezită, dar îi îndeplini cererea. Assefa ascultă cu atenție, nemișcat, ca un condamnat care își aude sentința rostită la tribunal, rar, apăsător, rînd cu rînd. Cînd Patrick termină, Assefa nu zise nimic. Cuvintele deveniseră inutile pentru el.

Quadri vorbi din nou, cu vocea scăzută, de avocat.

– După cum cred că ați înțeles deja, Frăția la care se referă scrisoarea nu s-a pierdut în negura timpului. Se află încă printre noi. De-a lungul secolelor, membrii acesteia au devenit bogați, puternici și ascunși, iar acum sînt dispuși să facă pasul spre dobîndirea unei puteri și a unei influențe pe care nici măcar n-au visat-o vreodată. Se opri și sorbi o înghițitură de cafea. Cred că ar fi mai bine ca Francesca să vă explice restul, cu propriile ei cuvinte.

Patrick își întoarse privirea spre Francesca, dar ea ținea ochii în pămînt, evitînd orice contact cu ceilalți. O urmări cum se aduna și îi recunoscuse, cu o strîngere de inimă, felul în care își apropia sprîncenele și se încrunta ușor cînd își aduna gîndurile.

– Frăția a existat dintotdeauna, începu ea. De pe vremea lui Ioan Zelotul, tot timpul a existat undeva un grup de bărbați și femei, dedicat păstrării celui mai mare secret al omenirii, locul unde se află mormîntul lui Iisus. Au purtat multe nume și s-au ascuns sub felurite măști, dar Frăția a rămas întotdeauna una și indivizibilă. De aproape două mii de ani, pînă cînd m-am întors eu din morți și mi-am deschis sufletul în această cameră, în fața

lui Dermot și a lui Roberto, nimeni nu i-a trădat vreodată. Nu, asta nu e adevărat. Au fost trădați de multe ori. Dar nimeni, pînă acum, n-a reușit să-i trădeze și să supraviețuiască. Își ridică ochii și surprinse privirea lui Patrick. Da, Patrick, știu, zise ea. Cu mult înainte de a-i trăda pe ei, te-am trădat pe tine. Vrei să-ți explic totul, și eu nu știu cum s-o fac, fără să-ți spun lucruri pe care n-ar fi drept să le știi.

– Lasă-mă pe mine să apreciez ce e drept, Francesca. Ceea ce ți s-a întîmplat ție mi s-a întîmplat și mie. Am dreptul să știu.

Ea nu răspunse imediat. Părul îi căzuse peste față, așa cum îi cădea cu mulți ani în urmă; dar acum avea șuvițe cărunte, iar ochii ascunși sub el adăposteau amintiri de neimaginat pe atunci.

– Foarte bine. Am să încerc să-ți explic. Dar mai întîi... Dermot, te rog să mă ajuți. Părintele Makonnen...

O'Malley încuviință din cap.

– Da, spuse el și se întoarse spre Assefa. Părinte Makonnen, știu că ați fost greu încercat în ultimele zile. Cred că e de datoria mea să vă avertizez că, dacă rămîneți, s-ar putea să auziți lucruri pe care veți dori să nu le fi auzit. Lucruri care vă vor pune la încercare nu numai vocația, ci și credința. Nu vorbesc într-o doară. Pe lîngă orice altceva, și eu sînt preot, ca și dumneavoastră. Știu că, dacă veți asculta ceea ce urmează să ne povestească Francesca, nu veți mai cunoaște somnul liniștit multe nopți de acum înainte. Poate niciodată. Dacă vreți să plecați, nici unul dintre noi nu vă va disprețui, cu atît mai puțin eu. Dar trebuie să fie decizia dumneavoastră.

Assefa se ridică și merse la fereastră. Privi jos, în stradă, la viermuiala oamenilor și a mașinilor, la lumea vocației sale. Se gîndea la Fecioara la care se rugase în dimineata aceea: era neagră și era fecioară, două fețe ale unei monede, cunoașterea și ignoranța, înțelepciunea și lipsa înțelepciunii. A fi negru însemna a cunoaște lucruri pe care alți oameni nu le puteau cunoaște niciodată. A suferi neîncetat, a fi mereu sărac, a nu avea nici o speranță de schimbare în cursul vieții tale. Suferința era o formă

de cunoaștere, durerea o formă de înțelepciune. Ignoranța, ca și fecioria, nu tulbura sufletul. Dar propria lui feciorie, renunțarea asumată, era o feciorie a suferinței. Nu-i putea întoarce spatele, așa cum Patrick întorsese spatele Fecioarei în dimineața aceea.

– Prefer să rămîn, spuse el.

PATRUZECI ȘI ȘASE

— Ni se spunea Morții. Francesca stătea încordată pe scaun, ca și cum ar fi încercat să-și mențină echilibrul în timpul unei furtuni. Eram aleși. Aleși din lume, spuneau. O nouă aristocrație, o preoție consacrată de Dumnezeu. Așa ne spuneau. Familiile noastre ne alegeau și Cei Șapte își dădeau acordul. Sau nu și-l dădeau, dacă aveau îndoieli. O dată ales, nu mai aveai cum să dai înapoi. Era ca și cum cineva ar fi luat un burete și ți-ar fi șters numele de pe o placă. Din acel moment, eram tratați ca și cum am fi fost cu adevărat morți. Se uită la Patrick. Tu știi asta; ai venit la înmormântarea mea, i-ai văzut cum m-au îngropat, i-ai auzit rugându-se pentru odihna sufletului meu. Poate crezi că a fost o simplă prefăcătorie, un rol complicat pe care l-au jucat. E posibil. Dar durerea lor nu era mai prefăcută decât a ta. Părinții mei știau că nu aveau să mă mai vadă niciodată. Frații mei, sora mea Giulietta, toți știau. Așa că, vezi, dragă Patrick, au suferit aproape la fel de mult ca și tine. Aproape. Se opri și ochii ei îi căutară înfrigați pe ai lui, ca și cum ar fi vrut să-l liniștească, să-l asigure că durerea lui nu fusese în zadar. Dar în privirea ei era o tristețe imensă, care îl înfricoșă mai mult decât simpla durere. Morții sînt o frăție în interiorul frăției, continuă ea. La drept vorbind, sînt împărțiți într-o frăție de bărbați și una de femei. Asemenea primilor călugări creștini, asemenea primilor Frați ai Mormîntului, trăiesc în Egipt, în două mănăstiri apropiate din deșertul de vest, dincolo de oaza Dakhla. Cînd e nevoie de serviciile lor în Europa sau în America, sînt chemați. Timp de secole, ei au constituit inima Frăției, ochii și urechile ei... mîinile ei.

Tremură ușor, ca și cum încăperea ar fi fost străbătută de un curent subțire, nevăzut. Erau aproape, se gândi ea, mai aproape decît fuseseră vreodată. Evenimentele din ultimele luni o obligaseră să iasă la lumină mai mult decît ar fi fost, poate, înțelept. Stăteau încă la pîndă, o așteptau să facă o greșeală care să o aducă în mîinile lor. Și dacă o găseau, aveau să fie neîndurători. Absolut neîndurători.

– După ce au murit o dată, continuă ea, sînt dispuși să moară din nou. Sau să omoare. Într-un anumit sens, sînt dincolo de moralitate. Au, firește, o morală proprie; dar o pot modela în funcție de scopurile lor, asemenea meșterilor sticlari care îndoiaie, răsucesc și învîrt sticla atît de frumos, încît, în cele din urmă, nu mai are alt scop decît să se spargă.

Patrick îi privi degetele subțiri care se mișcau, ca și cum ar fi tors fire de sticlă. Își aminti că merseseră o dată, împreună, să vadă un artist care lucra sticlă de Murano extrem de fină și făcea din ea piciorușele unor insecte minuscule. El îi cumpărase un păianjen de sticlă, dar, cînd ajunseseră acasă, două dintre cele opt piciorușe erau rupte.

– Morții, spunea ea, sînt înlocuitori. Acceptînd să moară cît sînt încă în viață, ei reactualizează jertfa lui Iisus. Ezită. Cum pot să vă explic? Patrick, cînd ai fost la *palazzo* la tatăl meu, ai văzut pe perete o pictură, o frescă?

– Da, îl înfățișa...

– Pe Iisus legat de mîini și de picioare, tîrît în mormînt. Făcu o pauză. Nu așa ne spune Biblia că a murit, nu-i așa? Dar nu e doar imaginația unui pictor sau doar o blasfemie sinistră. Pentru Frăție, acesta este adevărul adevărat. E fundamentul credinței lor.

Patrick și-l aminti pe Alessandro Contarini așa cum îl văzuse ultima oară, nervos, cu părul lung și alb atîmîndu-i în față, cu degetul ridicat arătînd spre fresca de pe perete și strigînd: „Pentru asta, neghiobule! Pentru asta!”

Francesca ezită și se întoarse spre O'Malley.

– Dermot, eu...

– Fii liniștită, draga mea. Te descurci foarte bine. Continuă.

Închise puțin ochii și apoi îi deschise la loc, ca și cum clipa de întuneric i-ar fi dat putere.

– Vechiul Testament, spuse ea, e construit în jurul ideii de sacrificiu. Boi, berbeci și oi, capre, turturele, porumbei: un șuvoi nesecat de sânge sacrificial. Dar există și sânge omenesc. Avraam își duce fiul pe munte și se pregătește să-i spintece gâtul ca jertfă pentru Dumnezeu lui. Moise e trimis de același Dumnezeu pentru a-și izbăvi poporul de Faraon: prețul este sângele primilor-născuți ai Egiptului. Dumnezeu le dăruiește Tărîmul Făgăduinței, iar prețul este mai mult sânge vărsat: cetăți întregi trecute prin foc și sabie, bărbați, femei și copii, fără deosebire. Ieftae se întoarce acasă în urma victoriei asupra amoniților și prețul este propria sa fiică, împlinirea jurământului făcut lui Dumnezeu. Hiel din Bethel reclădește Ierihonul și plătește cu sângele fiilor lui, Abiram și Segub, îngropați la temelie, sub poartă. Cu timpul, Templul începe să duhnească a sânge. Furtuna nevăzută care o tulbura pe Francesca își atinsese apogeul. Încerca să lupte împotriva ei, negîndu-i forța. Hristos s-a născut într-o lume obsedată de sacrificiu. Jertfele arderii de tot, zilnice, jertfa săptămînală de Sabat, sacrificiul lunar, Pesach; jertfe de mîncare, jertfe de băutură, jertfe pentru păcat. La cîteva zile după nașterea lui, străzile au fost inundate de sângele nou-născuților. Acesta a fost prețul lui Dumnezeu, plata care i-a permis să plece în siguranță în Egipt. În Ierusalim, în Templu, altarul era roșu. El a vrut să schimbe lumea, să confere porumbeilor și berbecilor o altfel de sfințenie. Viața lui pentru cea a lumii, trupul lui ca ultimă jertfă, sângele lui ca preț pentru tot, moneda care avea să cumpere iertarea lui Dumnezeu. Asta e învățătura Bisericii, credința Bisericii. Liturgia repetă la nesfîrșit jertfa lui, trupul și sângele lui pe noul altar al lui Dumnezeu. Se uită la Patrick, apoi la Assefa. Privirea ei părea mai distantă acum. Asta credeți voi, nu? Că, printr-un singur om, jertfa din Templu a devenit uni-

versală. Dar Frăția crede altceva. Frăția știe adevărul. De pe măsuta de lângă ea, ridică o carte mică, cu coperte negre. Aceasta este Evanghelia în arameică a lui Iacov, spuse ea. S-a aflat în posesia Frăției încă de la conceperea ei. Orice alte manuscrise ar fi existat, au fost de mult pierdute sau distruse. Frăția însăși n-a tipărit niciodată mai mult de cîteva sute de exemplare. Pe acesta l-am furat din biblioteca tatălui meu chiar înainte de a veni la Roma. E o traducere în italiană. Dați-mi voie să vă citesc relatarea morții lui Iisus, după Iacov.

Și s-a suit pe cruce și l-au pironit și l-au răstignit pe ea, după cum spusese profetul. Și s-a chinuit mult, de la ceasul al șaselea pînă la ceasul al nouălea, cînd a strigat cu glas tare și a rămas atîrnat pe cruce ca un mort. Și totuși, nu murise, ci era încă viu. Căci, cînd au venit să-l coboare ca să-l ducă la mormînt, s-au bucurat găsindu-l încă viu.

Mama lui și Maria Magdalena i-au vindecat rănile și l-au îngrijit zi și noapte, timp de trei luni, pînă s-a însănătoșit. Și în vremea aceea puțini dintre ucenicii săi știau ce se petrecuse, că nu murise așa cum fusese proorocit, ci era încă viu. Căci cei mai mulți dintre ucenici credeau că a fost îngropat și a înviat din morți.

Trei luni, mama lui și Maria Magdalena l-au îngrijit în taină. I-au lăsat pe farisei și pe romani să creadă că murise, fiindcă aceasta era singura nădejde de a scăpa nevătămat. Planul lor era ca, după ce avea să-și recapete puterile și să poată merge din nou, să găsească o cale de ieșire din Palestina și să meargă în altă țară. Iar el dorea aceasta foarte mult, căci crucea îl doborîse și n-ar mai fi putut să rabde încă o dată răstignirea.

Dar eu, Iacov, fratele lui, împreună cu Simon Canaanitul, cu Andrei fratele lui Petru și alți șapte ucenici din afara celor doisprezece, noi toți care știam adevărul, aveam altă părere. Pentru că voia lui Dumnezeu fusese nesocotită și jertfa Lui rămăsese neîmplinită. Prin urmare, ne-am întîlnit în casa lui Simon, care este pe strada Zăgazului de Apă, și am depus un jurămînt solemn,

legîndu-ne să ducem la bun sfîrșit ceea ce rămăsese neterminat. În noaptea aceea am venit la locul din afara cetății, unde fusese ascuns Iisus, și l-am luat de acolo în țipetele femeilor care îl păzeau și l-am dus la locul din afara cetății unde Iosif din Arimateea ne dăduse mormînt ca să-l îngropăm. L-am legat cu frînghii, iar în gură i-am pus căluș, ca să nu scape sau să-i audă strigătele romanii și să trimită oameni să vadă ce e.

Și l-am așezat în sarcofagul pe care Iosif încrustase numele lui și împrejurările morții lui, sub Pilat. A fost o mare durere pentru noi să ne purtăm așa cu el, dar ne-am amintit făgăduința lui Dumnezeu că avea să ne ierte toate păcatele, nouă și tuturor oamenilor, prin sîngele fiului Său. Așa că l-am așezat în locul lui, l-am acoperit cu o piatră și am închis mormîntul.

Se opri din citit și în încăpere se așternu o tăcere teribilă. Trecură cîteva minute și tot nu vorbi nimeni. În cele din urmă, Assefa se întoarse spre părintele O'Malley.

– Dumneavoastră credeți asta? întrebă el.

Preotul izbucni în rîs, destrămînd vraja sumbră care se instalase în jurul lor.

– Nu, Doamne ferește! răspunse el. Firește, nu pot să afirm că totul e o minciună. De unde să știu eu? De unde poate ști cineva? Dar lumea e plină de evanghelii apocrife, nu-i așa? Gnosticii, de exemplu, scoteau la evanghelii, epistole, apocalipse și Dumnezeu știe mai ce, cum face găina ouă. Prefer să nu cred în Evanghelia după Toma sau după Petru, sau după ebioniți și nici în Faptele lui Pavel, Petru sau Toma, sau în alte lucruri de genul acesta. Așa că de ce aș crede în Evanghelia după Iacov? Și dacă e adevărat, cu ce se schimbă situația? Dacă sfinții sînt în iad, prefer să mă duc acolo cu ei decît în rai cu Iacov și trupa lui. Se opri și îl privi trist pe Assefa. Nu mă îndoiesc că Frăția există; știu prea multe despre ei și faptele lor. Iar pergamentul pe care l-am arătat lui Patrick e o dovadă sigură că au o vechime considerabilă. Dar asta nu înseamnă că ei știu tot adevărul. Zîmbi.

Mai bine vorbim despre asta mai târziu. Acum să o lăsăm pe Francesca să-și termine povestea.

Francesca așeză cartea pe masă.

— Nu mai sînt multe de spus, continuă ea. Frăția a crescut, la început în Egipt, apoi în Italia. Strămoșul meu, Pietro Contarini, a cunoscut acolo cîțiva Frați și a fost inițiat în taina lor. Pe vremea aceea, Egiptul era sub stăpînire musulmană, iar Frații voiau să pătrundă pe teritoriul creștin. Din Veneția s-au extins pînă la Roma, iar la Roma au devenit episcopi și cardinali. Cam în aceeași perioadă cînd Pietro a adus credința în Italia, un pelerin irlandez care se întorcea de la Ierusalim a dus-o și în Irlanda. În timpul cruciadelor, cavaleri francezi și englezi au fost primiți în Frăție de către o ramură care trăia la Ierusalim, înșiși Paznicii Mormîntului. Cu anii, Frăția a devenit tot mai puternică. Familia mea și altele ca ea din Veneția au făcut din Frăție centrul existenței lor. Era ca o legătură care-i unea mai strîns decît orice legătură de rudenie. De fapt, într-un anumit sens, era o legătură de sînge. Nu numai secretul pe care îl împărtășeau îi ținea împreună; era ceva mult mai sumbru și mai sălbatic. Cînd Frăția a ajuns pentru prima oară în Egipt, credința lor fusese pusă la grea încercare. Ierusalimul fusese distrus, Templul dăruit din temelii, Sfînta Sfintelor pusă pe foc. Nu aveau cum să știe cît timp mormîntul lui Iisus avea să rămîină neatins sau dacă nu fusese deja găsit și pîngărit. Evreii din Alexandria nu le erau de nici un ajutor. Se rugau și își frîngeau mîinile, dar erau neputincioși. Așa că Frații au jurat ca într-o zi să răzbune distrugerea Cetății Sfinte. Și, pentru a-și consfinți legămîntul, și-au ucis proprii copii, fiii și fiicele întîi-născuți, indiferent de vîrstă. Jertfa lui Iisus nu fusese suficientă, altfel Templul n-ar fi fost ars. Dumnezeu era mîniat, cerea mai mult sînge. Dacă voiau să iasă din nou din Egipt, asemenea copiilor lui Israel conduși de Moise, Pesach-ul trebuia repetat. Dar, de data aceasta, nu sîngele egiptenilor, ci propriul lor sînge trebuia vărsat de bunăvoie, ca jertfă pentru păcat, ca plată pentru păcatele unui întreg popor. Și

asa au continuat. Desigur, nu fiecare generație își putea ucide întâii-născuți. Așa că a fost creată instituția Morților. V-am explicat mai devreme că aceștia era niște înlocuitori: în loc să moară fizic, ei intrau în mormânt de vii. Din când în când, un copil era cu adevărat sacrificat. Dar pe vremea aceea, sacrificarea unui copil devenise mai mult decît un ritual de ispășire. Conducătorii Frăției, cei Șapte, știau că participarea la o crimă îi unea pe discipolii lor mai puternic decît orice jurămînt. Cine ar fi îndrăznit să desconspire un asemenea secret, aducînd astfel dezonoarea și chiar mai mult asupra familiilor lor. Se opri. Patrick observă că devenea din nou agitată. Toate acestea le-am aflat din întîmplare, spuse ea, cu vocea aproape stinsă. Cei mai mulți dintre noi habar n-aveam, înțelegeți. Doar cei Șapte, Apostolii imediat inferiori lor, abații Ordinului Morților și capii de familie cunoșteau întregul adevăr. Dar eu... am aflat de el și... am fost de față. L-am văzut pe propriul meu tată... Îmi pare rău, nu pot...

Francesca tremura acum, torturată de o amintire pe care n-o putea exorciza. Nu avea nevoie de cuvinte, groaza plutea în cameră, în jurul lor, crudă, sîngeroasă și zdrobitor de puternică. Patrick veni lîngă ea, uitînd de existența celorlalți. O luă de mîină, o ridică de pe scaun și o îmbrățișă cu căldură, nu ca un iubit, ci ca un prieten legat de ea prin suferință.

— Ce ți s-a întîmplat ție mi s-a întîmplat și mie, repetă el.

Dar ea clătină din cap și se retrase de lîngă el.

— Nu, răspunse ea. Dragostea nu-și are locul aici. Orice ai fi simțit pentru mine, orice aș fi simțit pentru tine, e absolut irelevant. Lor nu le pasă de iubire. Nici măcar de iubirea lui Dumnezeu. Ei nu vor ca Dumnezeu să-i iubească, vor doar să-l răsplătească pentru ceea ce Îi oferă. Nu vor dragoste, Patrick, vor putere. Putere și izbăvire de păcate. Putere în viața aceasta și glorie în cea viitoare. Și-ar sacrifica orice pentru asta: sentimentele, iubirile, copiii... chiar și sufletele.

El rămase cu ochii la ea, nedumerit, speriat, incapabil să înțeleagă.

– Domnule Canavan, răsună vocea lui Quadri. Vă rog să luați loc. N-am terminat încă. Se întoarce spre Francesca. Ia și tu loc, Francesca. Te-ai descurcat foarte bine. Îți sînt recunoscător. Se opri și își roti încet privirea prin cameră. Pe chipul slab i se citeau semnele durerii. Avea ochii măriți și privirea dură. Domnule Canavan, părinte Makonnen, continuă el. Cu ajutorul Francescăi, un mic grup de oameni, aleși de părintele O'Malley și de mine, studiază de cîțiva ani Frăția. I-am identificat pe cîțiva dintre membrii ei cei mai de seamă, am adunat probe despre activitățile lor, am alcătuit un dosar care va fi prezentat procurorului public la timpul potrivit. Din cauza mărimii și a caracterului secret al organizației, am fost nevoiți să acționăm cu cea mai mare precauție. Fiecare pas pe care l-am făcut a fost planificat și dezbătut cu multă atenție. În fiecare moment am fost conștienți că cea mai mică scăpare poate pune în pericol întreaga misiune. O indiscreție, o dezvăluire prematură, o întrebare neatență – orice le putea descoperi existența noastră. Deocamdată credem că am reușit să nu creăm suspiciuni. Ne-am asumat un risc imens aducîndu-vă astăzi aici. Frăția vă cunoaște, membrii ei vă vînează peste tot. Francesca e deja condamnată la moarte. În mod normal, aș fi recomandat să fiți lăsați în voia sortii. Sarcina noastră e prea importantă ca să fie pusă în primejdie pentru o viață sau două. Așa trebuie să ne purtăm ca să supraviețuim. Dar am avut un motiv pentru a vă căuta. Vrem să aflăm tot ce ați auzit despre Pesach. Unul dintre oamenii noștri a auzit prima oară de el acum un an. De atunci am încercat tot ce ne-a stat în putință ca să aflăm mai mult, dar aproape fără succes. Tot ce știm e că ceea ce pregătesc va fi cel mai mare triumf al lor din cei două mii de ani de cînd există, că va avea loc foarte curînd și că peste o sută de Morți au fost aduși în Italia din Egipt, ca să-l aducă la îndeplinire. Avem nevoie de ajutorul vostru. Vă rog să vă gîndiți bine. Dacă știți ceva ce ne-ar putea da un indiciu, orice...

Se uită în jur. Assefa se ridicase pe jumătate de pe scaun. Pe chip avea întipărită o expresie de teroare pură. Își ridică încet o mână și o duse la gură, ca și cum i s-ar fi făcut rău. O'Malley se sculă și veni lângă el, îl apucă de braț și-l susținu.

– Părinte Makonnen, vă simțiți bine?

Etiopianul îl prinse pe O'Malley de braț, strângându-l tare, apoi îl privi drept în față, cu ochii măriți de teamă și de durere.

– Dumnezeuule, șopti el. Iisuse Hristoase, Fecioară Maria, știu. Știu.

– Ce e, părinte? Ce știți?

O'Malley simți că îi îngheață sângele în vine.

– Știu ce plănuiesc. Doamne, iartă-mă, ar fi trebuit să-mi dau seama mai de mult. Știu ce e. Știu că se va întâmpla mâine.

PATRUZECI ȘI ȘAPTE

O'Malley găsi o sticlă de grappa în bucătărie. Assefa o bău cu sorbituri mici, agitate, gîfîind de fiecare dată cînd lichidul îi tăia răsufierea. Roberto îi arătă cum să se calmeze: să respire rar și ritmic din diafragmă. Rămase un timp cu ochii închiși, răsufîind încet pentru a-și risipi tensiunea. Cînd deschise din nou ochii, se holbă la podea și atît; emoția făcuse loc oboselii și nepăsării.

— Părinte Makonnen, i se adresă Roberto blînd, dar ferm, ca și cum ar fi presat un martor reticent să spună ce a văzut. Trebuie să ne spuneți ce știți. E foarte important. Multe vieți pot depinde de asta. Vieți nevinovate.

Assefa clătină din cap.

— E prea tîrziu, șopti el. Ce putem face? Nu mai e timp.

— Lăsați-mă pe mine să decid asta, vă rog. Spuneți-mi tot ce puteți.

Assefa își ridică privirea. Avea ochii în lacrimi, iar Roberto citi în ei o rugămintă mută, o cerere nerostită de asigurare. O mai văzuse de multe ori, în alți ochi, în alte împrejurări. Dar cererea era aceeași: „Spune-mi că e doar un vis, că într-o clipă mă voi trezi și voi vedea că nimic din toate acestea n-a fost adevărat.“ Era privirea unui om care tocmai a aflat că e pe moarte, din cauza unei boli incurabile. Era o privire pe care Roberto o cunoștea, într-adevăr, foarte bine.

— Bine, răspunse Assefa. O să vă spun tot ce pot. Făcu o pauză, apoi începu să vorbească, alegîndu-și cu grijă cuvintele. În ultimele luni, nunțiatura din Dubliu a fost implicată într-o serie de discuții extrem de delicate. Eu am fost prezent la cîteva

întîlniri, unele chiar la sediul nunțiatului, altele la Leinster House și altele la ambasadele Egiptului și Irakului. Trebuie să înțelegeți că eu nu sînt decît un simplu *addetto* și am luat parte doar la convorbirile la nivel scăzut. Dar arhiepiscopul Balzarin mi-a mărturisit unele lucruri. Trebuia să mă ocup de anumite piese din corespondență. Se opri și ridică paharul de grappa, apoi se răzgîndi și îl puse la loc. Cu aproximativ un an în urmă, Sfîntul Părinte a decis să înceapă o serie de negocieri cu scopul de a instaura pacea în Orientul Mijlociu. Planul său e să înceapă cu Libanul, deoarece acolo are influență directă prin intermediul creștinilor maroniți. Dacă acordul se dovedește încununat de succes acolo, intenționează să-l încerce și în Palestina sau chiar în Golf.

Marele său aliat este noul președinte al Irlandei, domnul MacMaoláin. Poate știți că, înainte de a deveni președinte acum doi ani, MacMaoláin a fost general-locotenent în armata irlandeză. Timp de mai mulți ani a fost comandant al UNIFIL, Forța Irlandeză UN din Liban. În perioada aceea a aflat multe despre politica din regiune.

Se pare că își dorește să cîștige Premiul Nobel pentru Pace, ca și vechiul său prieten, Seán McBride. Se pare că el și Sfîntul Părinte au ajuns să se cunoască bine după război, cînd papa a studiat la Angelicum, Universitatea Dominicană de aici, din Roma. MacMaoláin avea un frate mai mare într-un ordin sfînt, care scria o teză la Angelicum, așa că a fost, la rîndul lui, trimis un an la Roma. Părinții lui voiau să fie diplomat, ca și tatăl său, și s-au gîndit că, știind italiana, putea găsi un post la ambasada de la Roma. Desigur, în armată a intrat după ce s-a întors la Dublin, dar se pare că vrea să recupereze ce a pierdut cu schimbarea timpurie de carieră.

Patrick îl ascultă atent. Două dintre cele mai grele probleme ale acestei afaceri păreau să se fi lămurit în același timp: în ce fel era implicată Irlanda și ce căutase Alex Cekulaiev la Dublin.

– Ce fel de plan pun la cale pentru Liban? întrebă el.

Assefa își mușcă buzele.

— Nu cunosc detaliile, îmi pare rău. Dar Balzarin mi-a dat o idee generală. Sfântul Părinte e de părere că oamenii s-au săturat pînă peste cap de război civil și ar face orice pentru pace. Dacă lăsăm deoparte diversele facțiuni, principala diviziune a țării e între creștini și musulmani. Rotunjind, creștinii reprezintă cam patruzeci și trei la sută din populație. Sfântul Părinte intenționează să se întâlnească cu capii diferitelor biserici și apoi cu șefii musulmani. În schimbul promisiunii de a-și folosi influența în Statele Unite pentru a-i convinge pe evrei să accepte concesiile cerute de palestinieni, el va propune o coalțiție guvernamentală. Tehnic vorbind, Libanul va deveni un stat musulman. Dar minoritatea creștină va fi reprezentată puternic la toate nivelurile de conducere. Nu e un sistem foarte diferit de cel instaurat în 1926, cu excepția faptului că šiiti vor fi recunoscuți ca majoritate în rîndul populației musulmane. Dumnezeu știe dacă acest plan are vreo șansă de reușită. Sfântul Părinte vrea să înființeze un secretariat special al Vaticanului la Beirut, care să se ocupe de supravegherea aplicării noii constituții, alături de un Consiliu al clerului šiit, sunit și druz. Irlanda a promis să trimită observatori sub auspiciile Națiunilor Unite. Se speră ca aceștia să fie mai ușor acceptați de către šiiti, pentru că Irlanda nu e o putere imperială și se presupune că e angajată într-o luptă de independență față de Marea Britanie.

Se opri și își goli paharul de grappa.

— Nu înțeleg, spuse Patrick. Nu văd ce legătură are asta cu ceea ce am vorbit pînă acum.

Francesca îl întrerupse.

— S-ar putea să aibă, Patrick. Frăția detestă extrem de mult islamul. Cînd oștile musulmane au cucerit Palestina și Egiptul, în secolul al șaptelea, Frații i-au considerat o plagă trimisă de Dumnezeu ca să le dea o lecție bisericilor sau, poate, ca să deschidă drumul propriei lor ascensiuni la putere. Dar arabii au rămas și au pus stăpînire pe orașele și pe cetățile în care se aflau

locurile lor sfinte: mormîntul lui Iisus la Ierusalim, cel al lui Ioan din Amathus la Alexandria, biserica celor Șapte la Babilon, lîngă actualul Cairo, catacombele lor speciale de la Qum al-Shuqaffa. Frații au jurat să poarte un fel de război sfînt împotriva invadatorilor și, de-a lungul secolelor, au făcut tot ce-au putut ca să le facă viața grea. Patrick se gîndi la ceea ce văzuse atunci în Egipt, primul lui contact cu Frăția Mormîntului: sîngele copiilor musulmani umplînd bazinul de bazalt, satul sfîșiat de durere. În urmă cu aproximativ douăzeci de ani, continuă ea, conducerea Frăției a fost încredințată unui episcop numit Migliau. Acum e cardinal și patriarh al Venetiei. Patrick și Assefa schimbară o privire. Încă o piesă din joc își găsise locul. Migliau, spuse mai departe Francesca, are o antipatie adîncă față de islam. Nu e ceva rațional la el, doar o parte din bagajul lui general de fobii și prejudecăți. A fost de-a dreptul furios cînd Consiliul Vaticanului a adoptat un document numit *Nostra Aetate*, care făcea apel la înțelegere între musulmani și creștini. Iar cînd actualul papă a vizitat țări musulmane ca Turcia și Maroc și a vorbit despre legăturile spirituale dintre cele două religii, și-a ieșit din minți. A trimis o enciclică tuturor ramurilor Frăției, în care declara că papa e un eretic care a trădat credința în Hristos.

— Nu înțeleg, interveni Assefa. Cu siguranță că Frăția n-a recunoscut niciodată autoritatea papei. Ce importanță avea ce spunea Sfîntul Părinte?

Francesca se încruntă.

— Nu e chiar atît de simplu, părinte. La început de tot, Frăția era în opoziție totală față de Biserică. Dar cu timpul, pe măsură ce puterea Bisericii a crescut, a început să o considere un fel de expresie publică a creștinismului, destinată lumii întregi, în timp ce Frăția rămînea deținătoarea adevărului. Biserica era coaja, în timp ce Frăția era sîmburele. Dar acum Migliau vrea să schimbe totul. Spune că papa a devenit Antihristul și că el, Migliau, este adevăratul papă, trimis de Dumnezeu pentru a reuni partea interioară și partea exterioară a credinței. E cam nebun, înțelegeți.

Cred că soluția papei pentru Liban ar reprezenta pentru el ultima trădare. Ar putea încerca să împiedice, într-un fel, planul.

— Cred că a început deja.

Assefa povesti ceea ce el și Patrick știau despre dispariția lui Migliau. Ceilalți ascultară în liniște. Chiar dacă nu înțelegeau de ce cardinalul preferase să se facă nevăzut, era clar că absența lui nu era o coincidență, ci preludiul unor evenimente mult mai dramatice.

— Spuneți că știți ce este Pesach, îl îndemnă Roberto.

Assefa încuviință.

— Da, răspunse el, cred că știu. Nu vă pot spune ce au de gând să facă. Dar vă pot spune când și unde. Făcu o pauză. Puteți să-mi spuneți dacă s-a scris în ziare despre o conferință ce urmează să aibă loc mâine la Vatican?

O'Malley încuviință din cap.

— Da, bineînțeles. Cam acum trei zile. A fost ținută în secret pînă atunci, ca să nu apară probleme. Ceva în legătură cu Orientul Mijlociu. Cred că Sfîntul Părinte trebuie să se întâlnească cu lideri religioși din diferite țări. Nu era prezentată ca un eveniment foarte important.

Assefa aprobă.

—Nu, dar face parte din planul Sfîntului Părinte pentru convorbirile de pace. Întîlnirea de mâine va fi prima dintr-o serie de conferințe publice menite să deschidă calea acestei misiuni. Firește că nu va fi prezentată așa. Nu se va pomeni nimic despre Liban sau despre alt proiect, nici măcar despre speranțele, temerile sau visurile lui. Va fi, pur și simplu, o întîlnire la nivel înalt a liderilor creștini și musulmani, organizată de Secretariatul pentru Religii Necreștine. Pe lîngă însuși papa, vor participa cardinali reprezentînd Secretariatul pentru Religii Necreștine și Fundația pentru Promovarea Unității Creștine, episcopi din diacezele catolice de pe tot cuprinsul Orientului Mijlociu, patriarhi ai bisericilor ortodoxe, reprezentanți ai comunităților creștine maronite, copte, armene, asiriene, șeci musulmani de

la Universitatea Azhar din Cairo, teologi saudiți din Mecca și Medina, lideri ismaeliți din Bombay și Africa de Est și un mujtahid šiit din Liban. La deschiderea ceremoniei va fi prezent și domnul MacMaoláin, alături de președintele Egiptului și de ambasadori ai diferitelor state musulmane.

– Președintele Egiptului, ați spus? Asta nu scria în nici un ziar. Chipul lui O'Malley trăda o mare îngrijorare. Assefa încuviință din cap. Îți amintești papirusul pe care ți l-am arătat azi-dimineață? Întrebă irlandezul, întorcându-se spre Patrick, care se afla în stînga lui. Îți mai amintești ce spunea Simon Levitul despre Egipt? Patrick încuviință amețit. Ei bine, omule, spune, ce zicea?

– „Dacă unii dintre noi vor mai fi în viață... aceia vor merge în Egipt, care este Babilonul, pentru a-l ucide pe Faraon...”. Nu... Nu mai țin minte restul.

– „Și acela va fi adevăratul Pesach, cînd poporul ales al lui Dumnezeu va ieși din pămîntul Egiptului și va intra în Țara Făgăduinței... Egiptul și Babilonul vor cădea, împreună cu toți cei care i-au risipit pe fiii lui Dumnezeu printre neamuri.” Cunosce bine textul, Patrick. L-am citit de foarte multe ori. Dar, pentru Dumnezeu, niciodată nu mi s-a părut atît de limpede ca în acest moment.

Se lăsă o tăcere îngrozită, pe măsură ce sensul străvechilor cuvinte devenea clar. Simon, Ioan și toți năpăstuiții Ierusalimului aveau să fie răzbunați. Un faraon diferit într-o epocă diferită, dar perfect, într-un fel, pentru o astfel de răzbunare: conducătorul Egiptului, doborât alături de cel care moștenise mantia vechilor împărați romani. Și mai mult, doborât chiar la Roma, Babilonul atîtor apocalipse.

– Mai e vreun lucru pe care ar trebui să-l știm? Întrebă în sfîrșit, O'Malley, cu glasul stins și tremurat pentru prima oară de cînd Patrick și Assefa îl cunoscuseră.

Assefa încuviință din cap.

– Da, două lucruri. Mai întîi, conferința nu durează decît două zile. Ecoul din presă a fost ținut în mod intenționat foarte

scăzut. Doar agențiile și corespondenții mai importanți au fost invitați. Pînă să poată reacționa grupările ostile din Iran, Libia sau Egipt, ultima sesiune va fi deja încheiată și delegații se vor afla pe drumul de întoarcere acasă. Iar Sfîntul Părinte va fi reputat o importantă victorie în domeniul relațiilor publice și va putea declara că a pus sămînța unității creștino-musulmane, anulînd secole de neîncredere și bigotism în numai patruzeci și opt de ore. Orice ar spune fundamentalistii din ambele tabere, el va fi făcut deja un pas spre pace. De cînd a venit Gorbaciov la putere, valoarea acestor gesturi în politica externă a crescut enorm.

Rămase tăcut.

– Spuneai că sînt două lucruri.

Assefa șovăi.

– Da, răspuse el. Două lucruri. Al doilea e acesta. La ora zece, mîine dimineață, va avea loc o audiență papală specială la Palatul Apostolic, în Sala Clementina. Toți delegații de rang înalt vor fi acolo, alături de președinții Irlandei și Egiptului și de membrii Curiei care nu vor fi prezenți la conferința propriu-zisă. Dar punctul culminant al audienței va fi un moment care, speră Sanctitatea sa, va cîștiga inimile bărbaților și femeilor din toată lumea. Se opri și închise o clipă ochii. După ce îi va întîmpina pe demnitari și îi va invita să ia loc în sală, papa va primi un grup de orfani aleși din toate țările Europei și ale Orientului Mijlociu, dar mai ales din Italia și Egipt. Copii creștini și copii musulmani, speranța unei noi generații. Assefa se uită la ceilalți, unul cîte unul. Înțelegeți ce spun? șopti el. Mîine dimineață papa își va da binecuvîntarea unui grup de peste o sută de copii.

Nimeni nu rosti nici un cuvînt. De jos, din stradă, un zgomot slab de pași, voci și mașini se înalță pînă la ei, ca de la o mie de mile depărtare, gol, fără înțeles. Ecoul ultimelor cuvinte ale lui Assefa părea să răsune la nesfîrșit în camera micuță, umplînd-o pînă cînd nu mai rămase loc pentru nimic altceva.

Dermot O'Malley sparse tăcerea. Rămase nemișcat pe scaun, ascultînd cum ecoul acoperea sunetul lumii de afară.

– „Iar la miezul nopții, spuse el cu o voce impersonală din care pierise orice emoție, a lovit Domnul pe toți întâi-născuții în pământul Egiptului, de la întâi-născutul lui Faraon, care ședea pe tron, pînă la întâi-născutul robului, care sta în închisoare.“

Dar Patrick nu îl auzi. Rămăsese înțepenit pe scaun, cu ochii holbați înainte, ca și cum ar fi văzut ceva în lumina după-amiezii muribunde: un ecran de televizor, lumini roșii și albastre, fața pătată de sînge a unui copil, dinții mici apăsînd buzele golite de sînge, ochii morți, trupurile ca niște păpuși, împrăstiate pe o podea cu dale de marmură colorate.

PATRUZECI ȘI OPT

Se aflau pe terasa din spatele apartamentului. O'Malley plecase cu Assefa la Vatican. Roberto distribuia scrisori sigilate mai multor membri ai guvernului și ai parchetului. Patrick și Francesca nu puteau decît să aștepte.

Ultima rază de lumină aproape dispăruse de pe cer. Exact în fața lor, în domul cenușiu al catedralei Sant' Andrea della Valle, o pereche de șoimi își făcea cuib. În timp ce zburau într-un du-te-vino neconținut, aripile lor se aprinseră într-o rază a amurgului care cădea pieziș pe cupola domului.

— Acela e masculul, zise Patrick, arătînd cu degetul una din păsări, care plană puțin înainte de a se năpusti în căutarea materialului proaspăt de construcție. Cel cu aripi albastre.

— Da, răspunse Francesca. Păsările o tulburaseră. Ea nu fusese niciodată atît de liberă, încît să poată pluti fără efort prin aerul lipsit de obstacole, să-și răsucescă penele în lumină, să fie vînătorul, nu vînatul. Vin aici în fiecare an, spuse ea. Își construiesc un cuib, își clocesc ouăle și pleacă din nou.

Ar fi vrut să-i crească o pereche de aripi și să zboare, cu ușurința unui șoim, departe de Roma, de Italia, de trecut.

— Cum m-ai găsit? întrebă el. Cum ai ajuns să mă urmărești la Veneția în noaptea în care l-am vizitat pe tatăl tău?

Ea zîmbi. Nu era vechiul ei zîmbet, își spuse el. Acela pierise pentru totdeauna. Dar era foarte asemănător cu acela, enigmatic, forțat, nu în genul Giocondei, ci mai sumbru, ca și cum n-ar fi fost deloc un zîmbet, ci masca unei frici paralizante. Irică, tristețe, dorințe care îmbătrîniseră și deveniseră inutile — teme pentru o viață întreagă. Se gîndi la măști: măștile albe de

alabastru din atelierul lui Claudio Surian, masca colorată de pe chipul lui mort, *bautas* purtate de umbrele din visul lui, costumele elegante și complicate pe care el și Francesca le purtasera la carnaval, cu un an înaintea falsei sale morți – un oraș întreg învăluit, ascuns, aflat sub puterea unui legământ de tăcere.

– Sosirea ta în Italia n-a trecut neobservată de către Frăție, răspunse ea. La Roma te-au pierdut și atunci și-au alertat toți membrii. Așa am auzit și noi că erai aici. La început am crezut că mi se întinsese o capcană, dar nu înțelegeam cum puteai fi implicat și tu. Apoi am aflat cine era părintele Makonnen și ne-am dat seama că exista, totuși, o logică. Oricum, am bănuir că aveai să mergi la Veneția. Restul a fost ușor. Erau două locuri în care nu se putea să nu mergi: mormîntul meu de pe San Michele și Palazzo Contarini. Fratele Antonio i-a spus lui Dermot că ai fost la San Michele, iar...

– Și el știe?

Ea încuviință.

– Doar cîte ceva. E un vechi prieten al lui Dermot, au fost împreună la Roma. Dermot i-a povestit o dată cîteva lucruri, avea nevoie de ajutorul lui. De vreme ce toate înmormîntările Veneției au loc la San Michele, el a putut să identifice, pentru noi, mai mulți Morți și, prin ei, am ajuns la familiile lor. Am obținut informații foarte utile în felul acesta.

Se uită din nou afară, spre dom. Lumina se stinsese în întregime acum, lăsînd cerul purpuriu întunecat, ca o vînație puternică. Șoimii plecasera. Zgomotul traficului în mișcare se înălța pînă la ei de jos, din oraș, ca un animal săbatic care se învîrte în cușcă.

– Deci ai fost acolo în noaptea aceea? zise el.

– Da. Eram afară, în *calle*. Nu m-am așteptat să mă zărești în ceață și, cu atît mai puțin, să mă recunoști. Pe atunci nu știam că găsiseseși o fotografie și că bănuiai că nu eram moartă.

– N-ai fi încercat să vorbești cu mine?

Ea făcu ochii mari.

– Nu, bineînțeles că nu. Din câte știam eu, mă credeai moartă. Încă nu cunoșteam exact natura implicării tale. Din punctul tău de vedere, apariția mea neașteptată putea fi un șoc teribil. Din punctul meu de vedere, exista riscul foarte mare ca tu să-i conduci direct la mine.

– Dar m-ai dus la spital.

– Firește. Când m-ai strigat pe nume, mi-am dat seama că știai sau bănuiai că eram în viață. Apoi te-ai prăbușit. Nu puteam să te las acolo.

Mîna ei stătea nemișcată pe balustrada terasei. A lui se odihnea alături, aproape, dar fără să o atingă. Cîndva, a se ține de mîna fusese gestul cel mai firesc. Dar aici, în seara aceasta, despărțiți de un mormînt și de un număr de ani, părea aproape un sacrilegiu.

– L-am pus pe Roberto să te urmărească după ce ai plecat din spital, continuă ea. Știai că jos te aștepta un polițist?

– Da. Era...?

Ea confirmă din cap.

– Matteo Maglione. Omul lor de bază de la Carabinierii din Veneția. Faptul că a venit personal la spital a fost o greșeală. Roberto l-a recunoscut și și-a dat seama că aveai să încerci să fugi pe ușa din spate. Te-a urmărit pînă la Porto Marghera. Desigur, ai făcut și tu o greșeală cînd ai început să pui întrebări la Burano, încercînd să găsești pe cineva care să te ducă la San Vitale. După aceea ți-au dat de urmă imediat. Din fericire, noi eram exact în spatele lor. Am ajuns prea tîrziu pentru a-l salva pe bătrînul pescar; dar, cel puțin, v-am scăpat pe voi amîndoi. Ați riscat enorm mergînd acolo.

– Și tu la fel, replică el.

Ea ridică din umeri.

– M-am obișnuit. Nu mă aștept să trăiesc veșnic. Se cutremură. Hai să intrăm, spuse. Se face frig.

Merseră în bucătărie și făcură cafea. Simțeau nevoia să facă ceva care să-i distragă din tensiunea așteptării. Mai presus de

toate, exista între ei un acord mut să nu înceapă o discuție despre ceea ce se întâmplase în urmă cu douăzeci de ani. Durerea lui Patrick începea să se transforme în furie față de ceea ce, în ultimă instanță, fusese o trădare. Dacă Francesca l-ar fi părăsit pentru un alt bărbat, poate că viața lui n-ar mai fi fost atît de răvășită cum fusese din cauza presupusei sale morți.

Acum înviase, într-adevăr, dar nimic din ce se întâmpla acum nu mai putea să reînvie anii pierduți din cauza durerii. Și nici nu mai putea reînnoi dragostea pe care ea o omorîse. Poate că n-avea nici o vină, poate fusese victima unor presiuni imposibil de suportat. Dar el nu era în măsură să o judece. Cu un șoc, își dădu seama că începuse deja să-l deranjeze faptul că Francesca trăia. O mare parte din viața lui se ținuse în jurul morții ei, o mare parte din el fusese îngropată în sicriul ei gol, astfel că acum se întreba dacă mai putea găsi energie pentru a umple golul creat de întoarcerea ei.

Îi povesti tot ce putu despre viața lui după terminarea universității, ocolind orice referire la starea lui sufletească. În consecință, tot ce spuse păru ciudat de cenușiu și plat, o înșiruire impersonală de fapte, ca un dosar alcătuit de o agenție despre o persoană necunoscută. Vorbi puțin despre munca lui de la CIA și se concentrează în special asupra locurilor în care fusese și a oamenilor pe care îi cunoscuse.

Îi spuse cîte ceva despre femeile de care se apropiase, într-o încercare disperată și nereușită de a uita durerea provocată de presupusa ei moarte. Dar, vorbind despre ele, nu se referi deloc la suferința care îi măcinase și, în cele din urmă, îi distrusese fiecare relație. Fără să vrea, se înfățișă pe sine oarecum indiferent, cu sentimente superficiale și reci.

Avusese și o încercare de căsătorie, la cinci ani după Francesca. Neputînd să recunoască faptul că încă mai avea nevoie de ea, își subminase nemilos relația, zi după zi, noapte după noapte, pînă cînd aceasta ajunsese firavă și bolnăvicioasă, nemaiputînd fi salvată. El și soția lui stătuseră împreună mai puțin de un an.

Vorbi pe larg despre Ruth. De când plecase din Irlanda, se gîndise neîncetat la ea. Imaginea trupului ei alb, sprijinit de pia-tra cenușie, îl obseda. Acum înțelegea de ce tatăl ei o omorîse sau pusese să fie omorîtă: fusese sacrificiul lui necesar. Patrick n-o iubise niciodată așa cum o iubise pe Francesca, dar pînă acum nu avusese curajul să recunoască. De când se reîntorsese Francesca, amintirea lui Ruth începuse să pălească.

Francesca îl ascultă în tăcere. De peste douăzeci de ani, propria ei imaginație o chinuise cu astfel de întrebări. Cît de mult suferise după ea? Un an? Doi ani? Și-l închipuise în pat cu alte femei, cu soție și copii, întotdeauna fericit, fără să-și mai amintească de ea. Nu simțea nici un fel de satisfacție acum când aflase că el nu cunoscuse niciodată fericirea pe care i-o acordase, cu atîta generozitate, în imaginația ei.

În mod ciudat, ea nu-i oferi prea multe în schimb. Cel mai mult vorbi despre FRATERNITĂ – cum auzise de ei, ajutorul pe care i-l oferiseră, munca pe care o făcuse pentru ei în schimb. Chiar dacă n-ar fi apărut Pesach-ul, pînă la urmă tot s-ar fi dus la procurorul de stat cu dosarul imens pe care îl întocmiseră despre Frăție.

– Îți mai aduci aminte de P2? întrebă ea.

El încuviință.

Scandalul P2 izbucnise în 1981. Cu cincisprezece ani în urmă, un om numit Licio Gelli organizase o lojă masonică sub numele de Raggruppamento Gelli Propaganda Due – pe scurt, P2. Prin diferite mijloace, reușise să-i convingă pe unii dintre cei mai puternici oameni din țară să i se alăture: membri ai Cabinetului, cîțiva foști prim-miniștri, aproape două sute de ofițeri superiori, bancheri, magistrați, profesori universitari.

În 1980, unul dintre prietenii apropiați ai lui Gelli, un bancher numit Michele Sindona, a fost anchetat sub acuzația de fraudă. Gelli a fost implicat în caz, vila i-a fost percheziționată și au fost găsite documente, printre care dosarele membrilor P2.

Afacerea a devenit cea mai mare criză politică din Italia de după război. Primul-ministru a demisionat și guvernul a căzut.

— Roberto vorbea mult despre afacerea P2, povesti ea. O studiasse în amănunt și credea că cel mai bine ar fi să demascăm și Frăția în același fel. Dar mai întâi trebuia să ne situăm pe o poziție inatacabilă. Nu ne puteam permite să facem public totul atîta timp cît mai existau membri influenți ai Frăției necunoscuți nouă. Autoritățile au avut noroc cu P2: listele pe care le-au găsit în vila lui Gelli conțineau aproape o mie de nume, toți membrii lojei. Nouă ne-ar trebui o minune ca să găsim o astfel de listă a Frăției. Din cîte știu eu, nici nu există așa ceva. Se opri și își frecă frumtea, ca și cum tensiunea i-ar fi provocat o durere de cap. Avem și noi dosarele noastre, bineînțeles. Sînt păstrate, în două exemplare, în trei seifuri bancare diferite, iar Roberto mai are un rînd pe dischete de computer, ascunse într-un loc sigur. Nu sîntem absolut siguri, dar credem că lista noastră e aproape completă. Ceea ce am căutat în ultimii doi ani au fost dovezi imbatabile cu privire la activitățile Frăției. Tot ce ne trebuie e un material suficient pentru a convinge o persoană sau două din funcțiile potrivite că o serie de raiduri sincronizate ar fi justificate; atunci restul probelor ar ieși la lumină.

Prietenul tău, Eamonn De Faoite, a lucrat pentru noi. A început prin a traduce cîte ceva din arameică, apoi a început să investigheze pe cont propriu Frăția din Irlanda. Legături au existat dintotdeauna. Au membri în Irlanda de sute de ani. De aceea m-au trimis să studiez la Trinity. Patrick își aminti brusc prima sa halucinație, în care o văzuse pe Francesca vorbind în irlandeză, într-o încăpere de secol optsprezece din Dublin. Oare trăise acolo vreo predecesoare de-a ei? Francesca continuă: Inițial, eu n-ar fi trebuit să fiu printre Morți. Acest privilegiu îi fusese rezervat fratelui meu mai mare, Umberto. Dar Umberto... a murit cu adevărat într-un accident, așa că a trebuit să-i iau locul. Nu mi-au spus decît cînd am ajuns la Veneția. Am încercat să... iau legătura cu tine, am... Închise ochii, copleșită din nou de durerea

amintirii. M-au împiedicat. A trebuit să plec imediat, a trebuit să merg în Egipt. Făcu o pauză. Îmi pare rău. N-am vrut să vorbesc despre asta. Nu încă.

– Nu-i nimic.

Respiră de cîteva ori adînc.

– Eamonn... vorbeam despre Eamonn. El a fost primul care a dat peste Pesach. Se opri puțin: Spui că i-a trimis hîrțile lui Balzarin?

– Da.

– Înțeleg. Da, e logic. Nouă ne-a spus că are niște informații, dar sînt incomplete. Cred că a pomenit și de existența unei posibile surse de a afla mai multe. Îmi amintesc acum. Spunea că Balzarin l-a abordat, făcînd aluzie că știa ceva despre Frăție. Noi nu aveam nici o informație despre Balzarin. Cred că Eamonn i-a dat dosarul lui despre Frăție cu scopul de a afla mai multe despre Pesach.

– Dar omul acesta la care l-a dus părintele O'Malley pe Assefa? Cardinalul acesta. Ne putem baza pe el?

– Dermot zice că da. Dumnezeuule, Patrick, noi nu ne-am gîndit că va trebui să acționăm atît de repede. Roberto voia să o luăm încet, să ne adunăm forțele, să strîngem cît mai multă muniție, să abordăm simultan mai multe persoane din funcții de conducere. El avea răbdare, în ciuda... Se opri și se ridică brusc. Rămase o clipă cu ochii la ușă, ca și cum ar fi fost nehotărîtă, apoi trecu în camera de alături. Patrick o urmă nedumerit. Stătea în picioare, la fereastră. Întîrzie, zise ea. Roberto a spus că sună imediat după ce distribuie scrisorile. Sînt îngrijorată.

– E încă devreme, răspunse Patrick. Abia trecut de opt.

Dar și el era îngrijorat. Roberto ar fi trebuit să dea un semn de viață.

– Mă duc să sun la el acasă, spuse Francesca.

Lîngă ea era o ușă care ducea la birou. Patrick intră după ea. Cînd pași înăuntru, ea aprinse lumina. În prima clipă, Patrick nu observă nimic, apoi, deodată, își dădu seama. Mai fusese o dată

în camera aceasta. Nu acum, de cînd îl adusese Francesca în apartament. Înainte.

Pe un perete era o copie după „Salomeea“ lui Moreau, luminată de un singur reflector. Lîngă aceasta, un corp de bibliotecă ticsit de cărți. Într-un colț, un televizor micuț, cu ecranul întunecat.

Era camera din vedenia lui, camera pe care o visase în ultimul său coșmar, la Veneția.

PATRUZECI ȘI NOUĂ

Pe drumul spre Vatican, Assefa încercă să se roage, dar gândurile îi erau prea încurcate ca să alcătuiască și cea mai simplă formă de rugăciune. Trecură în goană pe străzile familiare, devenite acum străine. Nimic nu mai părea real sau obișnuit: străzile, magazinele, cafenelele, oamenii. Roma devenise un decor de film, un oraș fals, iar locuitorii ei, simple personaje într-un film prost. Nu putea să creadă că aici, undeva pe aceste străzi, bărbați și femei plănuiau un măcel monstruos.

O'Malley dăduse câteva telefoane înainte de plecare. Nu lăsa nimic la voia întâmplării. Dorea să vorbească cu oamenii potriviți, dar trebuia să aibă grijă ca ceea ce spunea să nu ajungă la urechile cuiva legat de Frăție, în special ale cardinalului Fazzini sau ale altor membri ai Curiei, despre care se știa că fac parte din Frăție. O'Malley știa că nu era deloc momentul potrivit să arunce cu acuzații în cardinali. Fazzini era profund implicat în pregătirile pentru ceremonia din ziua următoare. Ar fi fost o gravă încălcare de etichetă dacă secretarul de stat și departamentul său ar fi fost excluși de la discuțiile despre securitate.

Preotul spera să convingă o mână de oameni să-și asume responsabilitatea pentru ceea ce trebuia făcut. Din fericire, credea că reușise să găsească persoanele potrivite.

Colonelul Hans Meyer, comandantul Gărzii Elvețiene, răspundea de securitatea Vaticanului. Aceia dintre oamenii lui care nu aveau de îndeplinit funcții ceremoniale în ziua următoare, urma să poarte puști automate în loc de arbalet. Era vital să fie pregătiți să reacționeze la orice atac, indiferent din ce parte ar fi venit. O'Malley era sigur că Meyer și oamenii lui erau absolut

de încredere. Mai multe surse diferite îi confirmaseră că Frăția nu reușise niciodată să se infiltreze în Garda Elvețiană.

Era adevărat, Garda Nobilă, Garda Palatină și Jandarmeria Papală găzduiseră câțiva Frați în fiecare generație, dar acestea fuseseră desființate de către Paul al VI-lea în 1970 și, din câte aflase O'Malley, elvețienii nu moșteniseră tradiția acestei trădări. Meyer se născuse și crescuse la Lucerna, o zonă aparent rămasă în afara influenței Frăției. Era un om de încredere.

Securitatea generală era în sarcina cardinalului John Fischer, președintele Biroului Central al Securității Vaticanului. Fischer era curat ca lacrima. Născut la Chicago din părinți imigranți germani, își croise drum în ierarhia catolică locală, sub cardinalul John Cody. Singurul lucru pe care cei doi îl aveau în comun era prenumele. Cu prima ocazie, Fischer plecase din Chicago pentru a lucra la Serviciile de Ajutorare Catolice din Lumea a Treia: Africa, Filipine, Mexic. La începutul anilor șaptezeci, imediat după înființarea centrului pentru coordonarea activităților de caritate ale Bisericii Catolice, Cor Unum, Fischer fusese chemat la Roma pentru a face parte din consiliul de conducere al organizației. O dată ajuns la Vatican, talentul său extraordinar în administrație îi adusese promovări repetate. Transferarea lui la Securitate, în urmă cu cinci ani, fusese considerată un pas important spre o implicare mai profundă în administrarea domeniului papal.

Ultimul căruia O'Malley îi lăsase mesaj era vechiul său prieten, monseniorul Giuseppe Foucauld, secretarul particular al papei. Născut la Roma, dintr-o familie italiano-franceză, Foucauld era unul dintre cei mai puternici oameni de la Vatican. Se bucura de încrederea Sfântului Părinte, și orice ar fi vrut să ajungă la urechile papei trebuia să treacă mai întâi pe la el. O'Malley nu se hotărâse încă dacă papa trebuia informat de existența complotului și, prin urmare, a Frăției însăși. Până la urmă, trebuia să afle, firește. Dar O'Malley se temea de consecințele unei dezvăluiri premature.

Stabiliseră o întâlnire în biroul lui Fischer, la etajul al doilea al Palatului Guvernatorului, o clădire lungă, cu patru niveluri, situată în spatele catedralei Sf. Petru, care joacă rolul de Primărie a statului Vatican. O'Malley însuși sugerase acest loc, gândindu-se că era mai bine să se întâlnească departe de ochii curioși din Palatul Apostolic. Frăția avea să fie cu ochii-n patru în seara aceasta.

Trecură direct pe sub Arco delle Campanie, la stînga de Sf. Petru. Gărzile de serviciu de la poartă îi așteptau. Cîteva secunde mai tîrziu, O'Malley parcă în față la Governorato. Luă un teanc mare de hîrtii de pe bancheta din spate și coborî.

Cardinalul îi aștepta într-o sală de recepție privată din spatele biroului. Clădirea era cufundată în liniște: tot personalul, cu excepția celor de la securitate, își încheiase ziua. Un preot tînăr îi conduse sus, le dădu cîteva indicații și se îndepărtă discret.

Fischer îi întîmpină personal, înaintînd spre ei cu mîna întinsă și cu un zîmbet călduros. Era un bărbat cu o înfățișare veselă, puțin trecut de șaiszeci de ani. De-a lungul anilor, cîștigase în greutate mai mult decît era sănătos, dar reușea să o poarte cu demnitate. Tichia de pe cap îi era împinsă spre ceafă, dîndu-i un aer puțin neserios.

– Părinte O'Malley! Mă bucur să vă cunosc, în sfîrșit. Am auzit multe despre munca dumneavoastră. Poate nu știți, dar drumurile noastre s-au intersectat de cîteva ori. În Africa aveam multe probleme cu noile religii – Kimbanguști, Aladura, toate bisericile acelea indigene. Mare nebulie! Dar cele mai rele sînt noile culte care pătrund în vechile teritorii misionare: martorii lui Iehova, mormonii, baha'ii. Oamenii dumneavoastră ne-au ajutat foarte mult. Își strînseră mîinile, apoi se întoarse spre Assefa. *Tenastilliñ. Indamin adderu.*

– *Dahina*, răspunse Assefa.

– Mă tem că asta e tot ce știu din limba amhara, spuse cardinalul cu un zîmbet larg. Îmi pare rău, cred că părintele O'Malley nu v-a menționat numele.

– Makonnen. Părintele Assefa Makonnen.

– Îmi pare bine să vă cunosc, părinte Makonnen. Lucrați în organizația părintelui O'Malley?

Assefa clătină din cap.

– Nu, Eminență, eu...

– Părintele Makonnen vă va explica mai târziu cine este, îl întrerupse O'Malley. Cred că veți înțelege mai bine așa. Mai întâi trebuie să vă explic anumite lucruri.

Cardinalul ridică din sprâncene.

– Dar știu că vă place să fiți misterios, părinte. Nici la telefon nu mi-ați spus prea multe.

– Nu, într-adevăr. Eu... O'Malley ezită. Eminență, colonelul Meyer și monseniorul Foucauld n-au venit încă? Aș prefera să nu începem fără ei.

Fischer își privi ceasul de la mână.

– Colonelul trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. Monseniorul Foucauld vă roagă să-l iertați și vă transmite că va veni mai târziu. În seara aceasta ia cina cu Sfântul Părinte. Au oaspeți importanți, așa că nu poate să plece pînă în jurul orei zece. Vă deranjează dacă începem fără el? În noaptea aceasta am și eu o problemă foarte importantă de rezolvat.

– Ei bine, în legătură cu aceasta am venit. Un...

Se auzi o bătaie puternică în ușă. O clipă mai târziu, aceasta se deschise și în cameră intră un bărbat înalt îmbrăcat în strălucitoarea uniformă renașcentistă a Gărzii Elvețiene. Îl salută pe cardinal, apoi și pe ceilalți.

– Hans, intră, te rog. Cardinalul făcu cîțiva pași în față și-l trase pe colonel în cameră. Hans, acesta este părintele Dermot O'Malley, directorul FRATERNITĂ. Știi? Cei care se ocupă de sectanți și de sonați pentru noi. Iar acesta este Assefa Makonnen. Părintele Makonnen e o persoană misterioasă. Dar am fost asigurat că nu va rămîne așa pînă la sfîrșit. După ce se încheiară prezentările, americanul îi invită să-și tragă cîte un scaun ușor în jurul unei măsuțe. Pot să vă ofer ceva de băut? Am un Scotch

excelent pe care mi l-a trimis fratele meu de Anul Nou. Nu? Nimic? Atunci lăsați-mă să torn unul pentru mine. Mă întorc imediat.

– Eminentă, înainte de a începe, interveni O'Malley, pot să dau un telefon?

– Sigur, vă rog. E un telefon chiar acolo. E un număr din exterior? O'Malley încuviință din cap. Atunci va trebui să treceți prin centrală. Nu trebuie decât să le spuneți numărul. Vă fac ei legătura.

În timp ce cardinalul își pregătea băutura, părintele O'Malley o sună pe Francesca. Îi explică pe scurt unde era și îi promise să sune din nou, înainte de a pleca.

Cardinalul Fischer se întoarse la locul lui, cu un pahar plin cu gheață în mână.

– Cine era, părinte?

– O, doar un prieten care și-ar fi putut face griji din cauza mea.

– Să-și facă griji? Nu aveți nici o problemă, nu-i așa?

– Nu mai mult decât noi toți, Eminentă. Dar din cauza unei probleme am venit aici în seara aceasta. O problemă gravă. Am dovezi că se pune la cale asasinarea Sfântului Părinte.

Cardinalul își puse paharul jos. Îl scrută cu privirea pe O'Malley, apoi pe Assefa.

– Cred că ar fi bine să ne spuneți tot ce știți, părinte.

Povestea dură foarte mult. Acum, că făcuse public ceea ce știa, O'Malley avea grijă să nu strice totul din grabă. Îi purtă pe Fischer și pe Meyer pas cu pas prin dovezile pe care le adunase, sprijinindu-și fiecare afirmație cu documente. Caracteristicile mai neobișnuite ale Frăției și istoria ei le lăsă la sfârșit, ca ascultătorii săi să fie pregătiți. În cele din urmă, cu ajutorul lui Assefa, schiță scenariul de a doua zi, așa cum și-l imaginaseră.

– N-am nici o dovadă că asta intenționează să facă. Poate am tras concluzii pripite. Dar mai bine să fim siguri decât să

regretăm după aceea. Nu poate fi nimic rău în a întări securitatea la audiența de mâine sau chiar a o anula. Viața Sfântului Părinte e în joc, sînt sigur de asta.

Cardinalul încuviință.

– Da, părinte, cred că aveți dreptate. V-ați prezentat cazul foarte bine. Dovezile sînt extrem de convingătoare. Se întoarse spre colonelul Meyer, care ședea în dreapta lui. Ești de acord?

La început, Meyer nu spuse nimic. Ridică niște hîrtii de pe masă și le examinează cu atenție. În cele din urmă, le puse la loc și își înălță privirea.

– Da, spuse el. Nu pot să mă pronunț cu privire la tot acest material, nu e de competența mea. Dar ceea ce mi-ați spus a fost suficient ca să mă îngrijoreze foarte mult. Nu mai timp pentru a organiza securitate suplimentară. Ar trebui să chem trupele anti-teroriste ale Carabinierilor, GIS-ul. Dar aceștia sînt deja la Veneția, unde se ocupă de dispariția cardinalului Migliau. Eu zic că ar trebui să luăm foarte serios în considerare posibilitatea de a anula audiența de mâine dimineată.

– Nu crezi că e puțin exagerat, colonele? Cardinalul Fischer se aplecă peste masă. Sînt destul de convins că părintele O'Malley are dreptate în privința acestei Frății. Dar cu siguranță că ai destui oameni ca să faci față oricărei amenințări pe care ar putea-o reprezenta. Oamenii tăi sînt bine pregătiți și bine înarmați. Acum cunoști pericolul, poți să încercuiești Sala Clementina.

– Îmi pare rău, Eminență, dar nu pot să fac asta. Dacă va fi vreun atac, s-ar putea să pierd oameni încercînd să-l resping. Privitori nevinovați pot fi răniți. Ca militar profesionist, nu pot să recomand decît un singur mod de a acționa: anularea audienței. Dar am nevoie de o autoritate pentru a-l convinge pe Sfîntul Părinte. L-am putea ruga pe monseniorul Foucauld să ne aștepte și să aranjeze o întîlnire urgentă cu papa?

Cardinalul păru să ezite o secundă.

– Foarte bine. Să văd ce pot face. Ridică receptorul. *Interno due, per favore.* Urmă o pauză, apoi răspunse o voce. Cu mon-

seniorul Foucauld, vă rog. Spuneți-i că îl caută cardinalul Fischer. Mulțumesc. Încă o pauză, de data aceasta mai lungă. Alo, tu ești Giuseppe?... John Fischer la telefon. Părintele Dermot O'Malley e aici, la mine. A vorbit cu tine, puțin mai devreme, despre o întâlnire... Exact... Da, știu. Ascultă, Giuseppe, am avut o lungă discuție cu el și cu colonelul Meyer. Nu avem nici un motiv de îngrijorare... Nu, absolut nici unul. A fost o alarmă falsă. O'Malley se uită la Assefa. Nu reușea să înțeleagă. Fischer continuă să vorbească. Sînt sigur că Sanctitatea sa e obosit. N-are nici un rost să-l sperii în seara aceasta. Dimineată totul poate începe conform planului... Și ție la fel, Giuseppe. Te rog să-i transmiți Sfîntului Părinte salutările mele. Mă voi ruga ca totul să meargă bine mîine. Sînt sigur că va fi un mare succes. *Ciao*.

Cînd cardinalul puse telefonul în furcă, atît O'Malley cît și Meyer erau deja în picioare. O'Malley i se adresă tăios.

– Eminență, ce înseamnă asta? Am căzut de acord că viața Sfîntului Părinte e în primejdie. Trebuie să protestez. Vă rog să-mi dați voie să vorbesc cu monseniorul Foucauld.

– Vă rog să luați loc, părinte. N-aveți de ce să vă enervați. Situația e sub control.

Meyer făcu un pas în față.

– Îmi pare rău, Eminență, dar părintele O'Malley are dreptate. Nu ne putem permite să riscăm cînd e vorba de viața Sfîntului Părinte. Sau de orice alte vieți.

Fischer se ridică brusc de pe scaun.

– L-am rugat pe părintele O'Malley să ia loc. Aș vrea să faci și dumneata același lucru.

– Nu pot...

– Colonele, ești aproape insolent. Amintește-ți care ți-e locul.

Fischer se înroșise la față. Ochii îi scăpărau de furie. Colonelul își păstră poziția.

Părintele O'Malley vru să-l apuce pe Fischer de umeri. Cardinalul își ridică o mână și-l palmui tare pe obraz.

– Rămîi așezat, părinte. Vocea îi era de oțel. E timpul să înțelegi cum stau lucrurile în realitate. Fischer se apropie de un al doilea telefon, un aparat alb, de birou, și formă o singură cifră. Sună puțin, apoi răspunse o voce. Cardinalul spuse: Puteți să urcați acum, vă rog? și puse receptorul în furcă.

Nimeni nu vorbea. Assefa se uita agitat la O'Malley. Nu înțelegea cum putea cardinalul Fischer să nu le creadă povestea. Aveau dovezi. Assefa îi relatase în amănunt evenimentele din Dublin. Ce mai voia cardinalul? Îi aruncă o privire.

Cardinalul se întorsese la locul lui. Ședea impasibil, cu mâinile împreunate calm în poala largă. Toată furia îi dispăruse. Avea sutana roșie perfect călcată și pantofii impecabil lustruiți. Obrajii roșii îi străluceau de mulțumire. Semăna cu o uriașă păpușă de ceară.

Atenția lui Assefa fu atrasă de ceva de pe perete, din spatele capului lui Fischer. Era blazonul personal al cardinalului, pictat pe o tipsie de ceramică. Assefa îl observase de mai multe ori în seara aceea, dar parcă abia acum îl vedea cu adevărat pentru prima oară.

În centrul modelului heraldic, sub o pălărie roșie de cardinal cu ciucuri lungi, atîrnînd, se afla un scut larg. Iar în mijlocul scutului, un om stătea în picioare la prova unei bărci, cu o mână ridicată deasupra capului, pregătindu-se să arunce un năvod în apă.

Fischer. Pescarul. *II Pescatore*.

CINCIZECI

Ușa se deschise. Doi preoți intrară în cameră și își înclinară capetele spre cardinal. Purtau pistoale automate mici, într-o manieră care părea foarte profesionistă.

— Colonele Meyer, spuse Fischer, regret să vă informez că sînteți arestat. Dacă sînteți bun să-i însoțiți pe acești domni, vor avea grijă să fiți tratat așa cum trebuie.

— *Verfluchte Scheisse!* înjură Meyer și sări de pe scaun. La ușă se auzi zgomotul unor zăvoare trase. Insist să-mi spuneți ce credeți că faceți, urlă colonelul. Nu aveți autoritatea de a face așa ceva. Cine sînt oamenii aceștia? Numai Garda mea are voie să poarte arme aici. Nu mă interesează dacă...

— Luați-l. Fischer flutură o mîină indiferentă spre Meyer. Preoții — dacă erau preoți — înaintară și îl apucară brutal pe colonel, fiecare de cîte un braț. Înainte de a avea timp să protesteze, îl împinseră pe ușă afară. Aceasta se trînti în urma lor. Se auziră pași bocănind pe podeaua de marmură de afară, urmași de o altă ușă trîntită și apoi de liniște. Fischer se lăsă la loc pe spate, în scaun. Deci, spuse el și-i zîmbi, mai întîi lui O'Malley, apoi lui Makonnen. Ce să fac cu voi?

— Absolut nimic, răspunse irlandezul. Și, contrar așteptărilor, o să-l aduceți pe colonelul Meyer înapoi. Și el o să dea, pînă la urmă, telefon monseniorului Foucauld.

— Serios! Ce interesant să aud asta! Poate îmi spuneți și de ce credeți că se va întîmpla așa.

O'Malley arătă cu mîna spre masă.

— Ce vedeți acolo, Eminentă? O'Malley îi rosti titlul pe un ton cel puțin sarcastic. O listă de nume, dovezi scrise ale legăturii

lor cu o organizație numită Frăția Mormîntului, documente care dovedesc existența acestei Frății. O grămadă de hîrtii extraordinar de valoroase, nu credeți? V-ați închipuit cumva că am venit aici cu singurele copii existente ale acestor hîrtii? M-ați crezut chiar atît de încrezător? Se opri și întinse mîna după lista de nume. O ridică de pe masă și o flutură prin fața lui Fischer. Cîpii ale acestei liste, alături de xeroxuri după fiecare document relevant au fost depuse în seifurile a trei mari bănci italiene. Am pregătit scrisori pentru procurorul public, pentru ministrul justiției, pentru primul-ministru și pentru redacțiile ziarelor *Il Tempo*, *Messaggero* și *Giornale d'Italia*. În această clipă trebuie să fi fost deja distribuite de un coleg de-al meu. Puse lista înapoi pe masă. Acum vreau să mă ascultați cu atenție. Dacă nu-i contactez pe fiecare dintre cei enumerați pînă mîine dimineată la ora șapte, au instrucțiuni să deschidă plicurile. La fel, dacă în următoarele zile va avea loc, oriunde în Italia, vreun act terorist important, vor deschide plicurile. În orice caz, nu le vor distruge sub nici o formă. Înăuntrul lor, așa cum ați ghicit, probabil, vor găsi scrisoarea mea, împreună cu o autorizație scrisă de a deschide seifurile și de a lua documentele pe care le-am depozitat acolo. Înțelegeți? Puteți sau nu să-mi faceți rău, cum doriți. Puteți să mergeți mai departe mîine-dimineată, conform planului, știind că poate eșua. În orice caz, Frăția e terminată. Migliau se află pe lista aceea. Fazzini. Ați văzut cu ochii dumneavoastră. Sînt sigur că puteți completa singur restul numelor. Suspina adînc. S-a terminat, Eminență. Totul s-a sfîrșit.

Fischer nu spuse nimic. Rămase cu ochii la O'Malley, fără să clipească. La sfîrșitul unui minut, la fel de tăcut, se ridică. Merse încet pînă într-o cameră alăturată. Trecu încă un minut pînă cînd reapăru. Avea în brațe un teanc mare de hîrtii, aranjate în dosare maro, îngrijite și legate cu sfoară.

— Acestea sînt hîrțiile despre care vorbeați, părinte O'Malley?

Așeză dosarele pe masă. O'Malley se holbă la ele ca un om căruia tocmai i-a fost arătat un mormînt deschis și i s-a spus că

e al lui. Arăta golit de viață. Avea spatele încovoiat, capul plecat și umerii parcă striviți de o greutate insuportabilă.

Se auzi o bătaie la ușă.

— *Avanti!* strigă Fischer.

Ușa se deschise și un bărbat slab, îmbrăcat în veșminte de cardinal, intră în încăpere.

— Tommaso, intră, te rog, îl întâmpină Fischer. Tocmai vorbeam despre tine.

— Serios? Nou-venitul ridică din sprâncene. Ce onoare!

— Nu cred că îl cunoști pe părintele Dermot O'Malley.

— Dar am auzit atâtea despre el! Necunoscutul își întinse mîna, așteptînd ca O'Malley să se ridice și să-i sărute inelul. Dar irlandezul nu făcu nici o mișcare. Văd că am uitat bunele maniere.

Cardinalul își lăasă mîna în jos.

— Iar acesta, spuse Fischer, este părintele Makonnen. Cred că vă cunoașteți deja. Assefa nu spuse nimic. Îl cunoștea foarte bine pe Fazzini. Te rog, Tommaso, vino să bei ceva.

— Doar un suc de fructe, te rog. Am cinat împreună cu Sfîntul Părinte. Trebuie să am mintea limpede mîine.

— Desigur, desigur. Fazzini se așeză pe un scaun confortabil, lîngă Fischer. Și ce mai face Sfîntul Părinte?

— Bine, bine. Are speranțe mari pentru mîine, foarte mari. A, apropo, să nu uit. Pe drum înapoi am trecut prin biroul meu. Am adus scrisorile pe care le voiai.

Scotoci în interiorul sutanei și scoase o legătură cu vreo șase plicuri groase. Părintele O'Malley închise ochii, ca de durere.

— Mulțumesc, Tommaso. De Meyer m-am ocupat eu. Cred că toate detaliile sînt puse la punct. Se uită la ceasul de la mînă. Ia uite, exact la timp ca să vedem buletinul de știri.

Nu așteptară prea mult. După o jumătate de minut, pe ecran apărură o prezentatoare. Al doilea subiect îl constitui primul anunț oficial al audienței de a doua zi și a conferinței care avea să-i urmeze. După o fotografie în care papa îi întâmpina pe preșe-

dinții MacMaoláin și Mirghani, urmă un film cu sosirea altor demnitari la aeroportul Fiumicino. Un profesor de la Istituto di Studi Orientali din Roma balmăjea platitudini despre relațiile creștino-musulmane, dar fu depășit de un purtător de cuvânt al SNCR, Secretariatul pentru Religii Necreștine, care reuși să strecoare citate din Sfântul Francisc, Qur'an și Herman Hesse.

Fischer nu închise televizorul după ce reportajul luă sfârșit. Îi obligă să urmărească și restul știrilor locale: un reportaj despre problema locuințelor în EUR, altul despre niște alegeri parțiale și unul despre prețul salamului. În cele din urmă, prezentatoarea își frunzări foile și ajunse la ultima știre.

– Tocmai am fost informați că în oraș a avut loc un accident de mașină care s-a soldat cu o victimă. Un automobil, în care se afla doar șoferul, s-a ciocnit cu un autocamion greu pe Via del Corso, nu departe de Palazzo Chigi. Conform raportului preliminar, automobilul a intrat pe banda camionului și a fost zdrobit în impact. Șoferul automobilului a murit în drum spre spitalul San Giovanni. Numele lui tocmai ne-a fost comunicat de către Vigili Urbani: Roberto Quadri, avocat, lucra pentru o organizație catolică ce se ocupă de foștii sectanți. Șoferul autocamionului a scăpat nevătămat. La această oră, nu cunoaștem mai multe amănunte. Acestea au fost știrile serii. Ne întâlnim din nou mâine dimineată, la ora șapte, la primul buletin de știri al zilei. Va fi o relatare despre audiența papală, iar la ora zece evenimentul va fi prezentat pe larg. Până atunci, la revedere.

Fischer opri televizorul cu o telecomandă. Încăperea se umplu de o tăcere apăsătoare. Dermot O'Malley rămăsese nemișcat. Lacrimile îi alunecau pe obraji, dar el nu ridică un deget ca să le șteargă.

– Dar problema cealaltă, Tommaso? A fost și ea rezolvată?

– A, da... americanul și fata Contarini. Oamenii mei se îndreaptă într-acolo chiar acum. N-ar trebui să dureze prea mult.

O'Malley își înălță privirea. Toată blîndețea îi dipăruse de pe față, ca și cum n-ar fi existat niciodată. În locul ei, apăruse o

expresie de furie oarbă, amestecată cu durere. Își dădu capul pe spate și urlă cît putu de tare, apoi sări în picioare, îl prinse pe Fazzini și-l răsturnă de pe scaun. Căzură amîndoi, O'Malley deasupra bătrînului, întărit de forța urii, cu mîinile în jurul gîtului cardinalului.

Fischer se ridică și își vîrî o mînă în sutană. Scoase un mic revolver, făcu doi pași spre O'Malley, îl împinse de deasupra lui Fazzini și-l împușcă de două ori. Forța gloanțelor îl aruncă în spate pe irlandezul masiv. Acesta se uită la Fischer cu o expresie mirată, se ridică într-un cot și încercă să se scoale în picioare. Fischer trase din nou, încă două focuri. O'Malley căzu din nou pe spate, sufocîndu-se. Fischer îl ajută pe Fazzini să se așeze la loc pe scaun. Cînd se uită din nou în jur, O'Malley era în genunchi într-o baltă de sînge și căuta un scaun ca să se sprijine. Americanul ridică pistolul.

— Nu! strigă Assefa. Etiopianul alergă la Fischer și îl prinse de încheietură. Cardinalul își răsuci brațul, lovindu-l puternic în obraz cu țeava pistolului. Assefa se clătină și căzu peste un fotoliu. O'Malley era în picioare acum. Cu un urlet, se aruncă asupra lui Fischer. Americanul goli în el restul încărcăturii, trei gloanțe, unul după altul. O'Malley se prăbuși cu fața în jos și rămase țeapăn.

CINCIZECI ȘI UNU

– În bucătărie, zise el, ai spus că Roberto e răbdător, în ciuda a ceva. Apoi te-ai întrerupt.

Ieșiseră din birou după ce Francesca sună acasă la Roberto, fără să primească nici un răspuns. Nu remarcase tulburarea lui, când intrase în cameră. Întorși în sufragerie, ea turnă grappa, pentru amândoi. Stătea la fereastră, privind în stradă.

– Serios?

– Da.

Nu răspunse. Cu palmele lipite de geam, își odihni obrazul pe sticla rece. Dincolo de aceasta, zgomotul traficului se auzea înăbușit. Noaptea părea cuprinsă de o liniște, de o nemișcare, ce venea parcă din ea, ca și cum ar fi fost centrul calm al unei furtuni.

– Am fost amanți cîndva, spuse ea, cu vocea înăbușită, în timp ce răsuflarea îi aburea geamul. Nu așa cum am fost noi doi, Patrick. Cu Roberto a fost mai... liniștit. Mai puțină fericire, adesea tristețe. Dar, după ce trăisem atît de mult departe de lume, el m-a adus înapoi. M-a învățat să trăiesc din nou. N-a fost ușor. A fost nevoie de toată puterea noastră. Pentru dragoste nu mai era timp. Se uită afară, în noapte, și, pentru prima oară, Patrick simți cît era de rătăcită, ca un copil care se trezește din vis într-un dormitor străin, la sute de mile de casă. Amîndoi am avut zeii noștri și i-am pierdut, continuă ea, și cred că am înțeles asta destul de bine. Dar el cîntase și dansase pentru zeul lui, în timp ce eu plînsesem și sîngerasem pentru al meu. Eu nu înțelegeam deloc extazul lui, iar el îmi interpreta greșit lacrimile drept orbire. Dar ne-am dăruit unul altuia un fel de fericire. Un fel de echilibru. E

cuvîntul potrivit? Nu mă refer la o balanță, în care o greutate o susține pe cealaltă. A fost mai mult ca... mersul pe sîrmă, în care echilibrul este păstrat doar printr-o permanentă mișcare, în care echilibrul cade și moare dacă rămîne nemișcat mai mult de o clipă. Așa am fost noi, mereu în mișcare, mereu în căutarea unui nou punct de echilibru. Întinse o mîină și atinse geamul, ștergînd pelicula de abur condensat, ca un fum. Fereastră avea gratii puternice, destinate să-i țină la distanță pe intruși. Privi printre ele, ca și cum acest apartament fusese pentru ea nu un refugiu, ci o închisoare. Poate, dacă am fi fost mai mult ca greutatea unei balanțe, am fi rezistat mai mult. Nu știu. Echilibrul nostru era prea fragil; pînă la urmă, l-am pierdut. Roberto s-a implicat prea mult în investigarea Frăției. A lăsat-o să-i ocupe întreaga viață. Dar, vezi, eu eram exact invers. Frăția fusese deja întreaga mea viață, încercam să o las în urmă, să găsesc alte moduri de a trăi. Poate că aici am fi găsit pînă la urmă un echilibru, nu pot să spun. Dar, oricum, era deja prea tîrziu. Roberto e bolnav. Nu mai are mult de trăit. Își întoarse privirea de la fereastră în cameră, dar ochii ei îi ocoliră pe cei ai lui Patrick. În urmă cu trei ani, a primit diagnosticul SIDA. Doctorul i-a spus că mai avea un an pînă la optsprezece luni de trăit. La început a fost răvășit. Timp de o lună sau mai mult a umblat ca un zombi, nu-l mai interesa nimic și aștepta, pur și simplu, să moară. Apoi, destul de subit, s-a schimbat. A aflat că poate lupta cu boala, că SIDA nu era o condamnare la moarte, indiferent ce spuneau doctorii. În Statele Unite erau grupuri de oameni care trăiseră șapte sau opt ani cu boala. Unii dintre ei nu aveau nici un fel de simptome și duceau o viață normală. Ceea ce aveau în comun era hotărîrea de a nu ceda. Meditau, practicau vizualizarea, își făceau acupunctură, foloseau remedii vegetale... orice le putea întări sistemul imunitar, oferindu-le o șansă să lupte. Sună incredibil. Te-ai aștepta să apară în presă, pe prima pagină. Dar celor din mass-media nu le pasă. Ei vor ca oamenii să moară de SIDA. La ce bun o epidemie dacă nu face și cîteva victime? Cu doctorii e la fel.

Roberto a depășit deja previziunile lor, dar, de fiecare dată cînd le spune ce face, parcă se lovește de un zid. Nu vor să știe de oamenii care se însănătoșesc în afara controlului lor. Francesca suspină. După felul în care luptă, ar fi trebuit deja să fie ca oamenii aceia din America, să aibă o viață normală. Dar toată energia pe care o obține, o investește în lupta împotriva Frăției. Asta e ceea ce-l consumă acum, nu SIDA. Nu-i așa că e stupid? Se întoarce cu spatele la fereastră. Mă gîndesc la toți oamenii din lume care sînt îngroziți de SIDA. Vezi, ei au ajuns să creadă într-un mit, și anume că medicina poate vindeca orice. Și apoi apare SIDA și se trezesc din nou neputincioși. Dar SIDA e doar un cuvînt, patru litere: ei mor din cauza a patru litere. Au impresia că e un virus care îi omoară, dar nu e așa. Oamenii cu sistemul imunitar sănătos pot să ia virusul și să nu aibă aproape nici un efect. Nu mor de SIDA decît cei care se află deja pe drumul spre moarte. Iar societatea noastră îi încurajează. Preoții le spun că sînt păcătoși și merită să moară. Doctorii le spun că nu pot fi vindecați și, cu siguranță, vor muri. Presa îi tratează ca pe niște leproși. Eu am fost deja ca și moartă, știu exact cum e să fii în afara lumii. Așa s-a simțit și Roberto prima oară, cînd i-au spus că are SIDA, ca și cum l-ar fi dus la o ușă și i-ar fi făcut vînt afară pentru a nu-l mai lăsa niciodată să între înapoi. Se opri, cu privirea concentrată în altă parte, nu asupra lui, nu asupra camerei. De aceea trebuie să distrugem Frăția și pe Migliau, dacă putem. Ei sînt simbolul morții; ei cred că sacrificiul este esențial pentru supraviețuire, că nu e nimic rău în a vărsa sînge nevinovat pentru a dobîndi salvarea. Migliau e dispus să trimită la moarte oricît de mulți, de dragul celor puțini. E ca și medicina. Nu vor ca oamenii să moară. Și totuși, preferă să-i lase să moară cu miile de SIDA decît să admită că au greșit. Vedeti, spun ei, fără noi sînteți neajutorați. Credeți în noi, dați-ne puterea și vă garantăm salvarea.

Preoții sînt la fel. Viața unei femei e în pericol, are nevoie de un avort, și ei ce-i spun? Viața copilului tău e mai importantă

decît a ta, trebuie să te sacrifici ca să trăiască el. Oamenii mor de foame, au nevoie de măsuri contraceptive, dar preoții le spun că se supără Dumnezeu dacă le folosesc.

De aceea Migliau e atît de periculos. O să găsească țapi ispășitori peste tot: bolnavi de SIDA, musulmani, homosexuali, săraci, oricine nu va încăpea în noua lui ordine. Toți vor deveni jertfe, iar oamenii se vor uita și vor aplauda. E o măsură de salubritate, vor spune. Ștergeți virușii de pe fața pămîntului și veți fi sănătoși. Distrugeți celulele canceroase și veți fi nemuritori. Și n-ar fi atît de rău dacă ar fi doar o metaforă, dar nu e. El vrea să curgă sînge adevărat pe altarul lui. Mîine va fi doar începutul dacă nu-l oprim. Tăcu puțin. Îmi pare rău, spuse apoi. Nu despre asta voiai să vorbim. Noi...

— Sssst. Patrick ridică o mîină.

— Ce e?

— Mi s-a părut că aud ceva. Mai există vreo intrare în acest apartament.

Ea se uită speriată în jur.

— Crezi că...? Ezită. Sînt doar două intrări: ușa din față și cea laterală, dinspre scara de incendiu.

— În ce parte e asta?

Vorbi șoptit, trăgînd-o din dreptul ușii.

Ea arată cu degetul.

— De-a lungul coridorului, la stînga.

— Bine. Du-te afară, pe terasă, și așteaptă-mă acolo.

Ea clătină din cap.

— Mulțumesc, dar prefer să rămîn.

O prinse de umeri.

— Te rog, Francesca, nu te împotrivi. Eu știu cum să mă apăr. Tu n-ai fost antrenată.

Ea ridică o sprînceană.

— Nu? Dar ce crezi că ne-au învățat acolo, în deșert? Să croșetăm?

Afară se auzi un zgomot clar.

– Repede, șuieră ea. Pe aici! Îl luă de mână și-l trase în bucătărie. În grabă, deschise uşile de sub chiuveță și scoase un sul de pînă de sac. Prinde! spuse ea, aruncîndu-l în brațele lui Patrick. El îl desfășură și găsi un pistol Beretta. E încărcat, șopti ea. Cincisprezece gloanțe.

Deja despachetase încă un pistol, pentru ea.

Uşa de la sufragerie fu spartă cu o bufnitură puternică. Prin sticla mată a uşii de la bucătărie, Patrick văzu silueta unui bărbat mișcîndu-se prin cameră. Patrick întinse mîna spre clanță. Era pe punctul de a o apăsa, cînd sticla îi explodă în față, spulberată de o salvă de mitralieră care-i trecu chiar pe deasupra capului. Căzu pe spate și scăpă pistolul. Împușcăturile din sufragerie continuară, secerînd bucătăria, spărgînd farfurii și pahare, făcînd dulapurile tîndări.

Francesca se aruncă la podea, deasupra lui Patrick, și înălță pistolul cu amîndouă mîinile. Capul asasinului era vizibil prin gaura din care căzuse sticla. Trase repede, înainte ca el să-și poată schimba unghiul de tragere. Glonte sîfîșie obrazul acestuia.

Ea se rostogoli spre uşă, o izbi puternic și se aruncă într-o parte, la adăpostul peretelui. O rafală de împușcături seceră uşa, dincolo de picioarele lui Patrick. Francesca se întinse înapoi și îl trase pe Patrick în afara liniei de tragere, la adăpostul peretelui. O a treia rafală de mitralieră făcu bucăți uşa și mătură podeaua din spatele ei, exact unde ea și Patrick fuseseră cu cîteva clipe în urmă.

Urmă o pauză. Francesca auzi zgomotul făcut de scoaterea unui încărcător. Sări în picioare, ținti prin gaura din uşă și trase o serie de focuri în direcția din care veniseră împușcăturile. Se auzi un urlet, urmat de o bufnitură puternică.

Cineva strigă dintr-un dormitor.

– Paolo! *Che succede?*

– Repede! Francesca îl ajută pe Patrick să se scoale în picioare. Sîngele îi șiroia pe față. Ești teafăr? Poți să vezi?

El încuviință din cap.

– Sînt bine. Nu... grav rănit. Doar tăiat.

– Hai să ieșim de aici, zise ea.

Pistolul lui se afla pe podea, unde îl scăpase. Îl ridică și i-l întinse.

Erau pe la jumătatea sufrageriei cînd al doilea bărbat apărură în cadrul ușii. Purta o glugă neagră pe cap și o pușcă de atac Steyr AUG în mîna înmănușată. Cîntări scena dintr-o singură privire și se retrase în spatele ușii.

Francesca se ascunse la stînga, în spatele unui fotoliu, Patrick, la dreapta, răsturnînd o măsuță de cafea pe post de baricadă. Omul cu mitraliera deschise focul asupra Francescăi. Gloanțele grele de 5.56 mm sfîrtecară spătarul fotoliului în cîteva secunde. Ea trase printr-o latură, dar gloanțele ei nimeriră mai sus, făcînd țandări pragul de sus al ușii.

Patrick zări un al treilea bărbat ieșind din dormitorul de lîngă scara de incendiu și pătrunzînd în coridor. Trase în el cu o jumătate de secundă prea tîrziu. Celălalt trase o a doua salvă în fotoliu, obligînd-o pe Francesca să se rostogolească din spatele lui înspre perete. Atacatorul îi văzu mișcarea și își smuci arma, încercînd să urmeze aceeași traiectorie, dar în acel moment Patrick trase prin peretele despărțitor extrem de subțire. Se auzi un strigăt și bărbatul se prăbuși în cameră.

– Fii atentă, Francesca! Mai e unul pe coridor!

Al treilea individ dispăruse. Dar știau că, dacă voia să tragă, trebuia să vină la ușă. Alergară lîngă perete, de o parte și de alta a ușii, și se lipiră de el.

Patrick văzu o mîină apărînd de după tocul ușii și zări ceva zburînd prin aer. Cîteva secunde mai tîrziu văzu o lumină orbitoare, însoțită de o explozie puternică. Se clătină, își astupă urechile cu mîinile și scăpă pistolul pe podea. Francesca țipă, trăgînd la întîmplare. Urmă o a doua grenadă, care o izbi de perete.

Patrick încercă să se împotrivească ameteții și se ridică în genunchi. Nu putea să-și dea seama unde era sus și unde era jos.

Încăperea parcă pulsa, se învîrtea și clocotea în valuri lungi, rotitoare. Nu vedea și nu auzea. Întinse mîna în căutarea unui sprijin. Simți o mîna, ceva îl susținu. Apoi mîna dispăru și el se prăbuși ca un bolovan într-o fîntînă fără gură și fără fund, cu pereții din cea mai neagră noapte.

CINCIZECI ȘI DOI

Nimeni nu veni să ia cadavrul lui Dermot O'Malley. Nici lui Fischer, nici lui Fazzini nu părea să le pese. Șezură și discutară probleme personale: prima comuniune a unei nepoate, boala unui prieten comun, cât de greu puteau face rost de vin francezesc prin Anonna, comisarul Vaticanului. Din când în când, unul sau altul îi arunca câte o privire lui Assefa, întorcându-se în clipa următoare la discuție, nepăsători de prezența lui. El rămase nemișcat, visînd la Abisinia, unde se construiau biserici sub pămînt, iar preoții se îmbrăcau în veșminte de un alb imaculat. Cîteodată simțea o senzație de greață.

În cele din urmă, Fazzini se ridică și-i strînse mîna lui Fischer.

– Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut, John. O să trimit pe cineva la noapte să ia acest obiect de aici. Cred că ar fi bine să nu ne mai vedem pînă la Conclav. Dar, dacă apare vreo complicație serioasă, ai grijă să mă anunți. După ziua de mîine nu va mai conta atît de mult.

– Ești sigur că totul va merge conform planului la Conclav? Dacă nu-l aleg pe Migliau, va trebui să o luăm de la capăt.

Fazzini clătină din cap.

– Chiar dacă actualul papă ar muri de moarte naturală, tot Migliau ar fi succesorul lui. După ziua de mîine, nu va mai fi nici o îndoială. Ai încredere în mine. Cînd a regăsit mormîntul, după ce fusese pierdut atîta timp, a fost un semn. Poți să fii sigur. Va fi un mare papă. Primul din rîndurile noastre. Primul dintr-o nouă linie. Secretarul de stat se întoarse să plece. Părinte Makonnen, zise el, cred că sînteți în sarcina mea. Cardinalul Fischer are destulă curățenie de făcut pe aici. Cred că ar fi mai

bine să veniți cu mine. Sînteți așteptat la ceremonia de mîine dimineată. Va trebui să fiți îmbrăcat mai adecvat decît acum.

Assefa se ridică mecanic, fără să înțeleagă. Fazzini îl conduse la ușă. Afară stătea un preot înarmat cu un mic Uzi. Ca refrenul unui cîntec, vorbele lui O'Malley îi răsunară în minte: *Peste o sută de Morți au fost aduși în Italia din Egipt.*

Merseră pe jos de la Palatul Guvernatorului, pe Via delle Fondamente, spre Palatul Apostolic, unde își avea sediul Secretariatul de Stat. Bătrînul cardinal merse alături de Assefa, iar preotul la cîțiva pași în urma lor. Assefa se întrebă dacă omul ar fi tras într-adevăr, dacă ar fi încercat să scape. Observase că pistolul era echipat cu surdină.

— Îmi pare rău că ai fost tîrît în povestea asta fără nici o vină, părinte, spuse Fazzini. Te aștepta o carieră foarte promițătoare. M-am uitat prin dosarul tău, înțelegi. Te-ai descurcat foarte bine pentru un... negru. Am reușit să fac ordine la Dublin. Mă tem că ai lăsat o harababură cam mare acolo. Mare păcat de Diotavelli. Am avut ceva probleme din cauza lui. Am dat toată vina pe IRA, bineînțeles. E foarte convenabil să ai la îndemîină un grup terorist activ pe care să arunci vina. Acum, firește, nu se mai pune problema să te întorci acolo. Sau în orice altă parte. Știi prea multe. Ai devenit un pericol. Pînă acum n-am reușit să găsim vreo explicație rezonabilă privind dispariția ta. S-a presupus că ai fost răpit de IRA, dar povestea începe să scîrțîie puțin. Dacă ți s-ar fi descoperit cadavrul în Irlanda, presupunerea ar fi fost confirmată, dar după ziua de mîine ar fi destul de dificil să te ducem pînă acolo. Poți să-ți imaginezi în ce stare vor fi liniile aeriene și securitatea de la graniță de astăzi într-o săptămîină. Se opri cînd intrară în Curtea Sentinal. Așa că, reluă el, cel mai simplu ar fi să apari mîine la audiență. Eu voi lămuri că ai fost implicat în niște negocieri confidentiale de ultimă oră și că am preferat ca prezența ta la Roma să rămîină secretă.

Firește, nu vei avea nici timpul, nici ocazia de a face scandal. În toată agitația de mâine, va fi floare la ureche să te lichidăm. Cardinalul Fischer mi-a spus că ai fost foarte aproape de a-ți da seama ce se va întâmpla. Felicitările mele.

Assefa se întoarce spre el.

— Și ce se va întâmpla, exact? Îl veți ucide pe Sfântul Părinte. Și pe copii o dată cu el. Sînteți cardinal, ați depus jurăminte sacre. Nu vă înțeleg.

Fazzini își desfăcu larg brațele.

— De ce m-ai înțelege? Nu ai nici cea mai mică bază de la care să începi să-mi înțelegi acțiunile. Foarte puțini au. Nimic din tot ce fac nu fac pentru voi; dimpotrivă. Un preot negru e, după părerea mea, aproape o contradicție în termeni. Poate nu în totalitate. Oamenii ca tine își au rostul lor. Iisus a murit pentru toată lumea. Dar locul vostru nu e aici, la Vatican. Rolul vostru e de a sluji, nu de a conduce. Se opri din mers. Își ridică vocea, în liniștea din jur. Există episcopi negri, chiar și cardinali. Cît timp va trece pînă cînd unul dintre ei va fi ales papă? Și acum oamenii spun că femeile ar trebui să ajungă și ele preoți. Ce urmează? Negresele? Tîrfele? Hermafrodiții? Pe urmă spun că preoții ar trebui să se căsătorească. Unde se va sfîrși totul? Se vor căsători între ei și vor sluji împreună, soți și soții, la altar? Copiii le vor fi acoliți? În America, homosexualii au un fel de căsătorie. Se vor căsătorii bărbații unii cu alții și vor sluji ca preoți, împreună, unul ținînd potirul și celălalt prescure? Acum ni se spune că Mahomed a fost un geniu religios și că islamul e o credință inspirată de Dumnezeu. Ce ni se va spune mai tîrziu? Că zeii indieni sînt frații lui Dumnezeu? Că vrăjitoria și ocultismul fac parte din planul lui Dumnezeu și sînt asemenea tainelor Lui? Vor ridica statui lui Baal și Astarte în bisericile noastre? Spune-mi? Unde se vor opri?

Assefa nu răspunse. La câțiva pași în spate, preotul înarmat îi aștepta răbdător să pomească din nou. Assefa începu să meargă.

– V-am întrebat ce se va întâmpla mâine. Am ajuns pînă aici, am dreptul să știu.

– Ce drept? Dreptul unui preot? Crezi că, dacă greșesc, în ochii tăi, îți sînt, într-un fel, inferior. Nu-i nevoie să-mi spui, știu că asta crezi. Așa cum ți-am spus, nu ai pe ce să te sprijini ca să mă poți înțelege. Ai fost crescut în sălbăticie; tot ce știi ai învățat de la noi. Nu știi nimic de la tine, nu înțelegi nimic prin propriile tale puteri. Crezi că frăția noastră e o aberație, o mutilare a credinței adevărate, o creație bastardă. Vorbea din nou tare, cu o voce dură, iritată. Dar după ce standarde ne judeci? Cine e creștin și cine nu e? Ai tu dreptul de a hotărî? Are Roma acest drept? Creștinii Copti? Grecii? Bisericiile indigene din Africa? Mormonii? Martorii lui Iehova? Noi sîntem mai vechi decît oricare dintre ei, mai vechi decît Roma, mai vechi decît cei mai vechi. Noi avem drepturi. Dreptul de a judeca. Dreptul de a condamna. Dreptul de a pedepsi.

Assefa tremura. Aerul nopții era rece.

– Asta vrei să faci mâine? Întrebă el. Să pedepsiți?

Fazzini făcu o pauză.

– Da, răspunse el, dacă vrei. E o pedeapsă. E ceea ce Părinții Bisericii numeau *exemplum*. Vom face un exemplu, înaintea oamenilor, din acești păgăni.

– Ce exemplu? Ce se va întâmpla?

– Foarte bine, dacă asta te face fericit. Ezită puțin, apoi începu. După ce Sfîntul Părinte – observi că și acum respect formalitățile – după ce Sfîntul Părinte îi va întâmpina pe șefii de state, vor fi aduși înăuntru copiii. Pentru această parte a ceremoniei el va coborî de pe tron ca să se plimbe printre orfani, să-i mîngîie pe obraz și să le ofere bomboane. Și apoi va sosi momentul. Oamenii noștri vor veni dinspre Piazza și vor urca scările pînă

la Sala Clementina. Vor fi cincizeci, îmbrăcați ca luptătorii musulmani pentru libertate. Toți vorbesc araba, bineînțeles. Nu va exista nici o confuzie. Toată lumea îi va lua drept extremiști musulmani. Vor fi înarmați pînă în dinți și vor trage doar pentru a ucide.

– Nu vor reuși niciodată să intre, spuse Assefa, deși nici el nu prea credea asta. Garda Elvețiană îi va împiedica.

Fazzini clătină din cap.

– Mîine, gărzile de serviciu la Palatul Apostolic vor descoperi că au primit gloanțe oarbe în loc de muniție adevărată. Apropo de asta, tu și prietenul tău, părintele O'Malley, ne-ați făcut un serviciu implicîndu-l pe colonelul Meyer în afacerea asta. Va fi un țap ispășitor perfect. Mai merseră un timp în liniște. Din curtea San Damaso, luară liftul pînă la etajul al treilea al Palatului Apostolic. Îți vei petrece noaptea într-o cameră nu departe de aici, părinte. Bernardo o să-ți dea ceva ca să dormi bine. Te rog să nu-i faci probleme. Sînt sigur că îți vei juca foarte bine rolul mîine dimineață.

Assefa se întoarse să plece. Se simțea incapabil să mai protesteze. N-avea nici un rost să se împotrivească unei asemenea forțe. Înainte de a pleca, se întoarse spre Fazzini.

– De ce? Pentru ce faceți toate astea? Ce sperați să îndepliniți?

Cardinalul îl fixă cu privirea. Avea aproape o expresie de compătimire în ochi. Compătimire amestecată cu dispreț.

– Vom îndeplini scopul lui Dumnezeu. Nu așa cum îl vedeți voi, firește. Nu așa cum îl vede papa. Nu așa cum îl văd hindușii, musulmanii, budiștii și toți ecumeniștii din lume. Acum aproape două mii de ani, Dumnezeu a dat Romei putere. A lăsat să se întîmple acest lucru. Le-a permis să-I dărîme Templul, să-I împrăștie poporul. Și apoi le-a luat puterea înapoi. De data aceasta a dat-o arabilor și apoi turcilor. Acesta a fost coșmarul Lui, înțelegi, coșmarul lui Dumnezeu. Toți profeții visau un nou

Sion, iar El le-a dat sînge și cenușă. Pentru păcatele lor. Pentru că Lui i-au dat sîngele porumbeilor și și-au păstrat copiii pentru ei. Și tocmai cînd coșmarul părea să se fi sfîrșit, cînd credeau că se treziseră din somn, atunci El i-a păcălit din nou. I-a lăsat să creadă că dețin adevărul, cînd El le oferise numai minciuni și ocolișuri. Jumătățile de adevăr sînt mai rele decît minciunile. Acum Îi dau pîine și vin în loc de sînge. I-a lăsat să conducă în numele lui Iisus Hristos, cînd, de fapt, Iisus era cu noi, sîngerînd pentru noi. Războaie, inchiziții. Molime – au fost nevoiți să plătească, vezi, ca să-i răscumpere sacrificiul. Se opri și se apropie de perete. Deasupra căminului atîrna un crucifix de lemn. Îl luă din cui și îl ținu cu amîndouă mîinile. Îl privi pătrunzător timp de jumătate de minut, apoi îl aruncă în flăcări. Dar acum totul se va schimba. Ei au avut o șansă. Acum e rîndul nostru. Noi Îi vom oferi sacrificiul pe care îl dorește. Se întoarce și se uită urît la Assefa. Cardinalul Migliau a fost ales de Dumnezeu ca să fie noul Său Mare Preot. Va exista din nou un Templu. Și un altar. Și un sacrificiu adevărat. Peste cîteva zile se va ține un Conclav. În cîteva ore se va înălța fumul alb. Migliau va fi noul nostru papă.

– Nu și dacă Dumnezeu va voi altfel.

– Dumnezeu nu va voi altfel. Ascultă! După ziua de mîine, lumea va fi copleșită de mînie. Vor fi glasuri care vor cere o nouă cruciadă. Rusia și China vor fi uitate. Islamul va fi demascat ca adevăratul dușman. Iar noul nostru papă va fi primul care va cere un război. Poimîine se va anunța că Migliau a fost luat ostatic de către aceiași teroriști care au înfăptuit și masacrul de la Vatican. Viața lui va fi în primejdie. În fiecare biserică și catedrală se vor spune rugăciuni pentru el. Se vor oficia slujbe speciale. Iar în timpul Conclavului se va avansa ideea că ar trebui ales papă. *In partibus infidelium*. Vicarul lui Hristos printre păgîni. Va fi ales, să n-ai nici o îndoială. Și, după cîteva zile, va

urma o acțiune de salvare spectaculoasă. Se va întoarce triumfător la Roma și, în locul iertării, va declanșa a Zecea Cruciadă. După exact șapte sute de ani de când ultimul avanpost creștin din Țara Sfântă a căzut în mâna sarazinilor.

În cămin, flăcările strălucitoare începură să devoreze crucifixul.

CINCIZECI ȘI TREI

Mirosul îl făcu pe Patrick să-și recapete cunoștința. Mirosul sau căldura. Capul îi era ca o minge plină de ciment și închisă ermetic. Prima dată se gândi că era încă în cripta de pe San Vitale, apoi își aduse aminte de Francesca, de venirea la Roma și de atacul din apartament.

Gemu și încercă să deschidă ochii. Erau lipicioși. Ridică o mână și îi atinse ușor. Degetele i se umeziră. În secunda următoare tuși violent și încercă să se ridice. Plămînii îi erau plini de fum și, oricît ar fi încercat, nu găsea aer nicăieri. Reuși să deschidă ochii o fracțiune de secundă. Lumina îl izbi ca un tanc ce intră într-un perete de sticlă. Clipi repede. Fumul era gros, acru și înțepător.

Camera era plină de fumul negru, dens, străbătut de pîlpîiri-le unor flăcări portocalii și roșii. Mirosea a benzină. A benzină și a fum. De jur-împrejur, flăcările se întindeau cu o viteză îngrijorătoare. Picioarele îi era moi ca niște cîrpe; era sigur că avea să moară. Se strădui să-și păstreze ochii deschiși atît cît să-și dea seama unde era. În mod ciudat, un bec de noapte era încă aprins, strălucind cu trufie doar pentru sine, ca și cum totul în jurul lui ar fi fost normal. Fumul și focul îl dezorientaseră.

Francesca! Unde era Francesca? Își aminti foarte clar că ultima oară o văzuse în celălalt capăt al camerei, unde se rostogolise ca să iasă din raza de tragere a celui de-al doilea atacator. Cît timp trecuse de la atac?

Încercă să o strige pe nume, dar, în clipa în care deschise gura, începu să se sufocă. Cu un geamăt, porni tîrîș într-o

direcție, rugîndu-se să fie cea bună și încercînd să-și țină gura cît mai aproape de podea. La nivelul ei mai rămăsese exact atîta aer cît să-l ajute să supraviețuiască. În spatele lui, auzea sfîrîitul flăcărilor care alunecau continuu pe deasupra pînzelor și lemnului. Își simțea capul desprins de trup și învîrtit prin cameră, ca și cum ar fi fost legat cu un elastic.

Între el și ușă nu era decît o masă de flăcări care creștea. În dreapta, singura fereastră care dădea în stradă era închisă cu gratii de fier, groase de jumătate de tol. Apartamentul se transformase într-o capcană fără scăpare.

Prin bucătărie nu se putea ieși: singura ei fereastră era la o înălțime de zece picioare și era atît de mică, încît abia puteai să scuipi prin ea. Nu exista nici o ieșire.

Atinse cu degetele ceva moale. Apăsă mai tare și lucrul se mișcă.

— Fran... cesca... Tu... ești? tuși el.

După o scurtă tăcere, o voce răgușită îi răspunse din întuneric.

— Sî... Patrick... Ce s-a întîmplat?

— O grenadă cu gaze lacrimogene... apoi... benzină... Au vrut... să pară un accident... Nu vorbi... Trebuie... să încerc...

O apucă de braț și o ajută să se ridice în genunchi. Traseră aer cît putură în plămîni, apoi pomiră înainte, împleticindu-se. Flăcările luaseră totul în stăpînire acum; se înălțau, cădeau și se răsuceau într-un balet înfricoșător de lumină și întuneric.

Francesca simți că-și pierde răsuflarea, iar căldura se înfășura în jurul ei, avidă de carne. Capul îi pulsa de durere, iar inima îi bătea în piept ca un coșmar care încerca să se elibereze din ghearele somnului.

Părea o adevărată nebulă să înainteze, dar nu aveau de ales. Trebuia să intre în miezul focului, dacă voiau să scape din el.

— Fugi! strigă Patrick, luînd-o de braț.

Merseră mai departe, clătinându-se, în direcția în care trebuia să fie ușa.

Francesca își agăță un picior în ceva. Căzu înainte, rostogolindu-se, și-l trase pe Patrick după ea. Se împiedicase de trupul celui pe care îl împușcase.

Patrick simți cum fumul îi invada plămînii. Pielea mai avea puțin și îi lua foc. O ridică pe Francesca în genunchi și o împinse înainte, spre ușa. Un val de fum îi pătrunse în gură și în ochi, înecându-l și orbindu-l. Unde Dumnezeu era ușa?

Cu un efort, începură din nou să înainteze, cît puteau de aplecați, pentru a respira puținul aer care mai rămăsese prins sub rotocoalele de fum. Patrick știa că nu mai puteau fi decît cîteva secunde pînă cînd aveau să se prăbușească, iar ușa putea fi, foarte bine, la cîteva mile depărtare, nevăzută și imposibil de atins în beznă.

Deodată, ajunseră. Cel care dăduse foc camerei închisese și ușa după el. Acum era o masă de flăcări. Patrick ridică piciorul și o lovi tare, făcîndu-i tocul praf. Ușa se desprinsese și căzu în afară, în hol.

În spatele lor, sticla de la geamuri se sparse, lăsînd să pătrundă un val de oxigen, și camera explodează cu o violență incredibilă.

Coridorul era un infern. Pereții erau acoperiți cu lemn, nu cu ipsos, și pe toată lungimea lor, flăcările se sfîșiau una pe alta ca niște fiare, sărind și mîrîind.

Nu aveau timp să stea pe gînduri. Nu aveau de ales. Nu mai erau decît văpăile și o ultimă șansă de a trăi.

– Fugi! hîrîi el.

Pătrunseră, împleticindu-se, în iad. Hainele le luară foc, iar ei ardeau și înotau asemenea unor pești orbi, înnebuniți, în oceanul de flăcări.

Ușa din față fusese lăsată deschisă. Pe aici intra oxigenul care alimenta focul. Ieșiră, clătinându-se, pe palier, în timp ce brațele li se agitau disperate pentru a stinge flăcările. Patrick căzu

la podea, tușind și trăgînd adînc aer în plămîni. Francesca se prăbuși lîngă el, cu respirația întretăiată, și vomită.

Patrick se rostogoli spre balustradă. Trebuia să se înde-
părteze de apartament înainte ca incendiul să cuprindă totul. Cu
un efort, se ridică în genunchi. Deschise ochii. La mai puțin de
un iard, un bărbat stătea cu picioarele depărtate și se uita fix la el.

CINCIZECI ȘI PATRU

La început crezu că ajunsese din nou la spitalul din Veneția. Aceleași sunete, aceleași culori, un chip aplecat deasupra lui. Apoi văzu bandajele. Focul nu fusese un vis sau o halucinație.

– Unde sînt? întrebă el rugător.

– La San Giovanni, răspunse o voce de femeie. L’Ospedale San Giovanni, lîngă San Giovanni, în Laterano. Sînteți la urgență. Ați fost adus aici acum cîteva ore, în urma unui incendiu. Nu vă faceți griji, nu sînteți grav rănit. Aveți doar cîteva arsuri. Se spune că ați scăpat printr-o minune.

– Francesca...

Încercă să se ridice, dar o mîină fermă îl împinse la loc în pat.

– Stați liniștit. O femeie a fost adusă împreună cu dumneavoastră. O să se facă bine. Nu vă faceți nici o problemă. Încercați să dormiți puțin.

– Cît e ceasul?

– Nu vă gîndiți la ceas acum. De somn aveți nevoie.

– Nu, nu înțelegeți. E important. Vă rog, cît e ceasul?

– E șapte și jumătate.

– Dimineata? E dimineață?

– Bineînțeles. V-am spus că ați fost adus aici doar cu cîteva ore în urmă.

– Unde e? Francesca... femeia pe care au adus-o împreună cu mine?

– O veți vedea mai tîrziu. La prînz. Puteți s-o vedeți la prînz.

– Nu, e prea tîrziu!

Încercă din nou să se ridice. Acum vedea limpede. Se afla într-o rezervă cu draperii, pe un pat înconjurat de suporturi pentru perfuzii și alte instrumente de urgență. Sora medicală era în stînga lui, o femeie de aproximativ patruzeci de ani. Aceasta se întinse și îl obligă din nou să se culce.

– Încercați să nu vă agitați. Soția dumneavoastră e în rezerva alăturată. Mai târziu veți fi amândoi transferați într-un salon, când vine schimbul de după-amiază.

Se lăsă epuizat pe spate. Deasupra lui, lumini puternice îi înțepau ochii. Două ore și jumătate. Trebuia să afle ce se întîmpla.

– Vă rog, spuse el. Trebuie să dau un telefon. E extrem de important.

Sora șovăi, apoi încuviință din cap.

– Bine. O să pun pe cineva să aducă un scaun cu roțile.

– Picioarele mele...?

– Picioarele dumneavoastră n-au nimic. Dar nu vreau să mergeți pe jos ca să obosiți. Așteptați puțin.

Trebuia să vorbească cu O'Malley. Preotul avusese de gînd să rămînă la Vatican pînă cînd avea să se încredințeze că nu mai era nici un pericol. Poate încercase să sune din nou seara, dar fără răspuns. De ce nu venise la apartament? Cineva de acolo l-ar fi îndrumat, cu siguranță, la spital. Și Roberto? El nici măcar nu luase legătura cu ei. Patrick simți cum îl cuprinde teama, ca o gheară.

Un infirmier veni cu un scaun cu roțile și îl ajută să se așeze în el.

– Puteți să mă duceți în rezerva de alături, vă rog? Soția mea este acolo. Trebuie să vorbesc cu ea.

– Îmi pare rău, mi s-a spus să vă duc la telefon.

– La naiba, nu pot să dau telefon fără număr. Ea îl știe. Trebuie să vorbesc cu ea.

– Numai dacă e trează. Infirmierul trase puțin draperia de la rezerva Francescăi. Ședea proptită în pat, cu ochii deschiși. Bine, puteți să intrați. Dar numai un moment, fiți atent, altfel dau de necaz.

– Patrick! Francesca se ridică mai sus. O luă de mîină și o strînse, făcînd-o să tresară. Îmi pare rău, Patrick, a fost puțin arsă. Încă mă doare.

– Iartă-mă.

– Ce cauți într-un scaun cu roțile? Nu ești...?

– Nu. Puteam să merg dacă voiam. Regulamentul spitalului. Ascultă, Francesca, e șapte și jumătate. Dacă Dermot n-a reușit să-l convingă pe acest cardinal de existența complotului, e prea târziu ca să-l mai împiedicăm.

— M-am gândit și eu la asta. Abia acum o jumătate de oră m-am trezit. Mi-au spus că tu încă dormi, că nu trebuie să fii deranjat. Dermot ar fi trebuit să ajungă aici. Sau Roberto. Sînt îngrijorată, Patrick. Cred că s-a întîmplat ceva.

— Vreau să telefonez la Vatican, să vorbesc cu cel pe care s-au dus să-l vadă. Cardinalul. Cum îl cheamă?

Ea se gîndi un moment.

— E american. De aceea Dermot are încredere în el. Îl cheamă Fischer. Cardinalul Fischer.

— Se scrie ca în engleză sau...

Patrick strînse marginea scaunului.

— Ce s-a întîmplat, Patrick? E vreo...?

— O, Doamne! Nu i-am spus lui O'Malley. Pescarul. Assefa probabil că nu și-a dat seama, engleza nu e limba lui maternă.

Ea îl luă de mîină, ignorînd durerea.

— Ce e, Patrick? Ce s-a întîmplat? El îi poveste. Ea închise ochii pentru a suporta durerea. Nu putem fi siguri. Poate e o coincidență.

El clătină din cap.

— Nu putem să riscăm. Dar Roberto? Dacă O'Malley n-a sunat, acum se vor deschide scrisorile. Putem să-l contactăm pe Roberto? Acasă? La birou? Știi numerele de telefon?

Francesca le recită din memorie.

Patrick îl chemă pe infirmier și-i ceru să-l împingă pe coridor, unde erau telefoanele publice. Infirmierul îi făcu rost de un pumn de *gettoni* și-l lăasă singur pentru a suna.

La apartamentul lui Roberto nu răspunse nimeni. Încerca numărul de la birou. Cînd era pe punctul de a renunța și acolo, o voce masculină răspunse.

— *Pronto*.

— *Pronto*. Aș vrea să vorbesc cu Roberto Quadri, vă rog.

— Cine îl caută?

— Un prieten. Trebuie să vorbesc urgent cu el. Știți unde se află?

— Îmi pare rău, signor Quadri a murit azi-noapte într-un accident de mașină, pe Via del Corso. Îmi pare foarte rău. A fost ~~dun~~ la spitalul San Giovanni. Cred că cei de acolo vă pot da ~~mai~~ multe amănunte.

Patrick închise telefonul. Se holbă la receptor cîteva secunde, apoi se ridică în picioare. Infirmierul se repezi la el.

– *Signore*, nu cred că...

Patrick îl împinse din drum. Fugi înapoi la rezerva în care îl aștepta Francesca.

– Grăbește-te, zise el. Găsește niște haine. Trebuie să ieșim de aici. Trebuie să-i oprim noi înșine.

Asistenta care fusese mai devreme la Patrick apăru în fugă, urmată de un bărbat în halat alb.

– Ce înseamnă asta? V-am spus să stați în pat! Ce vreți să...

Patrick o dădu la o parte și veni în fața doctorului. Era tânăr, probabil în primul an de practică medicală, și arăta ca și cum ar fi avut o noapte foarte grea.

– Vă rog să nu vă opuneți, spuse Patrick. Eu și această femeie ne externăm. Îmi asum întreaga responsabilitate, înțelegeți?

– Dar nu puteți...

– E o urgență, pricepeți? N-am timp de discuții.

Alergă în rezerva sa și deschise dulăpiorul de lângă pat. Își găsi hainele într-o stare foarte puțin adecvată pentru purtat. Erau arse, ude și acoperite de diverse pete cu aspect neplăcut. Își smulse halatul pe care îl purtase și-și îmbracă pantalonii și cămașa.

– Vă rog, *signore*, nu sînteți suficient de refăcut ca să plecați! Asistenta era hotărîtă să-și exercite autoritatea.

– *Vaffanculo!* o repezi Patrick.

Își trase pantalonii și se întoarse la Francesca. Arăta la fel de rău ca și el. Se întrebă cât de departe aveau să ajungă înainte ca poliția să pună mîna pe ei.

– Înainte de a pleca, zise el, trebuie să-ți spun ceva.

– Despre Roberto?

El încuviință.

– Mai bine stai jos, o îndemnă el.

Găsiră un taxi la poarta spitalului, pe Via dei Quattro Coronati. Șoferul se uită de două ori la ei, dar ridică din umeri. Pe scările spitalelor puteai vedea multe ciudățenii.

Francesca îi spuse să-i ducă direct pe Via della Rotonda, lângă Pantheon, unde era situat apartamentul lui Roberto. Suportase curios de bine vestea morții lui. Poate că sfîrșitul acesta brusc i se părea mai bun decît moartea lentă pe care o suferea de atîta timp. Lacrimile pe care le-ar fi putut vărsa trebuia să mai aștepte.

Avea o cheie cu care intrară în clădire și alta de la apartamentul însuși.

Cineva ajunsese acolo înaintea lor. Apartamentul fusese răvășit complet. În biroul lui Quadri, hîrțiile erau împrăștiate peste tot. Dulapurile pentru dosare erau deschise și conținutul lor golit. Cutiile goale fuseseră îngrămădite într-un colț. Frăția voia să se asigure că nu mai rămînea nimic care să o pună în primejdie.

Francesca se năpusti din birou în bucătărie. Patrick o urmă. Podeaua era plină de farfurii sparte și borcane goale. Ea își croi drum printre ele pînă la chiuvetă și băgă mîna în interiorul dulapului de dedesubt. Lipite de partea de sus a dulapului, ca și în apartamentul ei, erau două pistoale Beretta. Fără să spună o vorbă, îi înmîină unul lui Patrick.

– Și acum? întrebă el.

Se uită la el, apoi la ea însăși.

– Nu putem să rămînem în hainele astea, spuse. Trebuie să intrăm la Vatican și nu cred că Garda Elvețiană ar lăsa înăuntru pe cineva care arată ca noi.

Cîteva haine de-ale ei mai atîrnau încă în fundul dulapului lui Roberto. Cît timp se schimbă ea, Patrick se duse în baie cu o cămașă și un costum. Cînd terminară, arătau încă destul de suspect, dar aveau șanse să treacă de o santinelă bănuitoare.

– Cu ce mergem?

– Dubița e încă parcată pe Via Grotta Pinta. Avem puțin de mers pe jos.

– Și cînd ajungem acolo?

– Îl găsim pe Fischer. Sau pe Fazzini. Și le punem pistolul la tîmplă. Tu ce sugerezi?

El ridică din umeri.

– Nimic, presupun. Dacă am avea timp...

– Da?

– L-aș căuta pe Migliau. Spui că el e conducătorul Frăției. Asta înseamnă că el e în spatele operațiunii de astăzi. Și asta înseamnă că trebuie să fie la Roma. N-ar avea nici un rost să stea la Veneția.

– Are o mulțime de subalterni.

– În cazul ăsta, de ce a mai dispărut?

Ea se încruntă.

– Da. Ai și tu dreptate. Dar, cum spuneai, nu mai avem timp.

Revăzu cu ochii minții ecranul televizorului și fețele copiilor morți.

— Nu, răspunse el. Nu mai avem timp. Dar, dacă ai ști că e la Roma, unde l-ai căuta?

Ea ridică din umeri.

— Peste tot. Nu undeva anume. Cei Șapte trăiesc la Ierusalim acum. Morții sînt în Egipt.

— Dermot zicea că au adus o sută de Morți. Unde ar putea să stea?

— În diferite case, chiar la hotel.

— Dar ar trebui să se reunească din cînd în cînd, ca să fie puși la curent. Ar trebui să aibă un centru.

Ea se gîndi.

— E posibil ca...

— Ce anume?

— Cu cîteva secole în urmă, pe la începuturile istoriei ei, Frăția avea membri la Roma. Nu mulți, cîteva sute, cel mult. Dar aveau catacombe separate de ceilalți creștini, unde își îngropau propriii morți. În timpul persecuțiilor lui Decian, se întruneau acolo, sub pămînt.

— Cum se numeau? Aveau vreun nume?

— Nu cred. Ba nu, greșesc, aveau un nume. Acum îmi amintesc. Am fost o dată acolo, în copilărie. Trebuie să fi avut vreo zece-unsprezece ani. Mi s-a făcut frică și n-am vrut să rămîn înăuntru. Tatăl meu le-a numit Catacombe di Pasqua. Catacombele Paștelui.

Patrick se uită fix la ea.

— Ești sigură? Ea încuviință din cap. Atunci asta e, spuse el. Avea o notă de triumf în voce. Pentru prima oară, se gîndi el, era cu un pas înaintea dușmanului. Acolo se află Migliau. Nu Catacombele Paștelui, Francesca, ci Catacombele Pesach-ului.

CINCIZECI ȘI CINCI

Își croiră cu greutate drum prin traficul aglomerat de dimineată, strecurându-se cu dubița printre mașini și autobuze și încalcând toate regulile de circulație existente, chiar și în marea lor diversitate italiană. Francesca se îndreptă spre sud, pe lângă Colosseum, și apoi în jos, pe Viale delle Terme di Caracalla. Catacombele, ca atâtea altele, erau situate pe Via Appia Antica, vechiul drum pe care merseseră cândva armatele romane pînă la Brindisi.

După Porta San Sebastiano, unde începea Via Appia, cea mai mare parte a mașinilor o luă spre oraș, iar ei reușiră să prindă viteză. Șoseaua îngustă îi purtă printr-o zonă deschisă, mărginită pe ambele părți de mormintele în ruină ale aristocrației romane.

Patrick se simți cuprins de un val de tristețe. Vechile morminte, oricît ar fi fost de pompoase, erau la fel de dărîmate și de demne de milă ca și oasele care se odihneau în ele. Își aminti de fratele Antonio care se temea ca, la Înviere, să nu-și piardă vreo parte din corp din cauza vreunui olog. O glumă, desigur, dar adînc înrădăcinată în dorința noastră de perfecțiune. Dar ce găsești dacă deschizi mormintele? *Pulvis cinis et nihil*. Se uită la Francesca. Ea fusese îngropată și se întorsese – în trup, își spuse el, nu în spirit. Vechiul ei suflet fusese lăsat să putrezească în mormînt.

Cotiră imediat după Catacombele lui Pratekstatus, intrînd pe Via Appia Pignatelli.

– Vechile catacombe ale evreilor sînt chiar aici, la dreapta, spuse ea, arătînd cu mîna. Frăția și le-a clădit pe ale ei lângă acestea. Dacă cineva dădea peste ele, putea să creadă că erau tot morminte evreiești și le lăsa în pace. După aproximativ o jumătate de milă, opriră lângă o mică fermă. Catacombele sînt sub ferma aceea, spuse ea. Proprietarii sînt și ei membri ai Frăției. S-ar putea să fim nevoiți să intrăm cu forța.

Bătură la ușa clădirii principale, o construcție dărăpănată care putea părea părăsită, dacă n-ar fi fost fumul care ieșea, în rotocoale, din coș. Un bărbat înalt, de aproximativ treizeci și cinci de ani, îmbrăcat într-o cămașă în carouri și pantaloni reiați plini de noroi, apăru în ușa. Le aruncă o privire nervoasă și se pregăti să le trîntească ușa în nas.

— *Che cacchio desidera?* Ce dracu' vreți?

— Mă numesc Maria Contarini. Am un mesaj urgent pentru cardinalul Migliau, de la cei Șapte.

Se încruntă și își mută privirea de la ea la Patrick.

— Cardinalul Migliau? Cei Șapte? Despre ce vorbiți?

Timp de o clipă, Patrick se pleoști. Se înșelaseră. Apoi un alt bărbat ieși din umbră, în spatele primului. Era mai tânăr și purta haine negre, perfect croite.

— Ce vor, Carlo?

— Zice că o cheamă Contarini. Zice că are un mesaj de la cei Șapte, pentru cardinalul Migliau.

Bărbatul mai tânăr păși în lumină. Era bronzat și părea foarte musculos.

— Cine sînteți? întrebă el.

Părea neliniștit.

— I-am spus prietenului dumneavoastră: Sînt Maria Contarini. Am un mesaj pentru cardinal. Un mesaj personal. Trebuie să mă duceți la el.

— Contarini? De la Veneția?

— Da. Ascultați, nu am foarte mult timp...

— Sîntem în căutarea unei persoane cu numele dumneavoastră. Francesca? Aceasta e? Francesca Contarini. Arătați...

Înghetă cînd ea își scoase Beretta din buzunar și o îndreptă spre fruntea lui. Patrick îi urmă exemplul și își scoase propriul pistol, nelăsîndu-i timp lui Carlo să facă vreo mișcare.

— Încetișor, spuse Francesca. Ieși afară și pune-ți mîinile pe perete, cît poți de sus. Și tu la fel, haide.

Îi aduseră afară pe cei doi bărbați și-i proptiră de perete. Patrick îl percheziționează pe cel tânăr și găsi un Browning Hi-Power, într-un toc de pistol atînat de umăr. Carlo nu era înarmat.

— Cîți mai sînt înăuntru? întrebă Francesca.

— Du-te naibii! răspunse tînărul.

— Cine ești? Cît timp ai fost Mort?

— Mai puțin decît vei fi tu.

– Nu te baza pe asta. Se întoarse spre Patrick. Hai să-i ducem înăuntru și să-i legăm. Fii cu ochii pe ei pînă verific în casă.

Se strecură pe ușă, ghemuindu-se la pămînt, cu pistolul la îndemînă. Casa era cufundată în liniște. Nimeni nu încercă să o oprească. Construcția era o simplă cabană de lemn cu un etaj și șase camere. În mai puțin de un minut, Francesca văzu că nu mai era nimeni.

– E în ordine, strigă ea. Adu-i înăuntru.

De data aceasta, rămase ea să păzească prizonierii, cît timp Patrick caută sfoară într-o magazie de afară. Îi legară pe cei doi bărbați spate la spate pe podea, într-o poziție care părea îngrozitor de incomodă.

– În Egipt te-au învățat să legi așa? întrebă Patrick.

Francesca încuviință din cap.

– Pe lîngă croșetat, răspunse ea.

Intrarea în catacombe se făcea prin magazie. Francesca o ținea minte foarte bine, din prima ei vizită. O trapă îngustă se deschidea deasupra unei scări. Lîngă ea, șase lămpi cu petrol atîrnau în cuie. Luară fiecare cîte o lampă și o aprinseră.

Francesca rămase pe loc în capul scărilor.

– Ce s-a întîmplat? întrebă Patrick.

Ea se înfioră.

– Ți-am spus, nici cînd eram mică nu puteam suporta acest loc. Știi, cadavrele mai sînt încă acolo jos. Sau ceea ce a mai rămas din ele. Mii de firide, o milă sau mai mult de tuneluri. Și doar atîta lumină cît poți purta singur.

– Pare un loc minunat pentru a aduce o fată la întîlnire. Vrei să intru eu primul?

Ea încuviință din cap.

– E ciudat, nu-i așa? zîmbi ea. Eu, o fantomă, mă tem de cîteva morminte vechi și mucegăite, iar tu intri înăuntru fără nici o grijă.

– Ce te face să crezi că nu sînt mort de frică?

– Ești?

– Nu, firește că nu. Fac asta în fiecare week-end, ca să mă distrez.

– Atunci totul e bine.

Ținînd lampa într-o mînă, își trecu picioarele peste margine, pînă deasupra scării, și începu să coboare. Francesca așteaptă pînă cînd ajunsese cu capul mai jos de picioarele ei și îl urmă cu grijă.

Scara se termina la o adîncime de aproape patruzeci de picioare. Patrick coborî pe ea și răsuci butonul lămpii pentru a mări lumina. Se trezi într-un spațiu larg, pavat, care se sfîrșea cu o ușă joasă, monumentală. Pereții și marginile ușii erau acoperiți cu șiruri de motive simbolice: struguri, vase cu vin, lotuși, frunze de acant, păuni, porumbei și îngeri cu aripi moi, albe.

Francesca veni lîngă el, adăugînd lumina ei.

– Ai idee cît se întinde locul acesta? întrebă el.

Ea clătină din cap.

– Destul de vag. Are mai multe niveluri. Acestea sînt împărțite în coridoare cu nișe pentru morți. Îmi amintesc că erau și morminte mai mari și capele laterale. Tatăl meu mi-a spus că mormintele mai mari conțin sarcofagele unor martiri sau ale unora dintre cei Șapte și dintre Stîlpi, care au murit la Roma.

Patrick își scoase pistolul.

– Ție îți las fantomele, spuse el.

Dar ea nu-i răspunse printr-un zîmbet.

Întîlniră primele fantome cîteva clipe mai tîrziu, cînd trecură de ușă. Tunelul îngust se lărgea, formînd o anticameră, în care cei din cortegiu ținuseră *agapa* funerară. Pereții erau acoperiți, din tavan pînă la podea, cu picturi, portrete micuțe, de aproximativ zece țoli pătrați fiecare. Stilul era cel al Egiptului roman, copii ale chipurilor pictate pe sarcofagele mumiilor din acea perioadă – reprezentări sincere, realiste ale bărbaților și femeilor care trăiseră cu optsprezece veacuri în urmă. Oriunde se uitau Patrick și Francesca, ochii lor întîlneau privirea fixă a morților. Erau familii întregi, însemnate printr-un contur de crini sau de lauri, perechi alăturate, părinți, mame, amanți – toți serioși și liniștiți în moarte. Francesca se cutremură și îl luă pe Patrick de braț.

– Uitasem asta, șopti ea. Sînt atît de vii, parcă ne acuză. Sau ne așteaptă să ajungem alături de ei.

– Dacă nu-l găsim pe Migliau repede, n-or să mai aibă mult de așteptat. Vino, pe aici.

Din loc în loc, pînze de păianjen afîrnau ca flamurile zdrențuite într-o catedrală întunecată. Patrick le simți atingerea pe față

în timp ce înainta de-a lungul primului tunel îngust, strivit între șiruri nesfârșite de lespezi de marmură. Unele lespezi căzuseră, descoperind grămăjoare patetice de haine și oase.

La capăt, tunelul se deschidea din nou, transformându-se într-o capelă mortuară. Un altar simplu se înălța lângă un perete, între două sarcofage identice. Deasupra lor pluteau îngeri fără aripi. Chipul lui Hristos, cu ochii mari și cu barbă, privea în jos, un om aflat la limita îndumnezeirii, cu mâinile întinse pentru a primi sacrificiul. Patrick se cutremură.

La o distanță de câțiva iarzi se auziră pași urcând pe o scară. Mai întâi apărură o lumină, apoi o voce strigă.

– Paolo? *Che cosa stai facendo?*

Patrick își lăsa lampa jos și o trase înapoi pe Francesca, cu spatele lipit de peretele capelei. Lumina șovăi, apoi porni în direcția lor. Un bărbat cu o lampă ca a lor își făcu apariția. Patrick sări asupra lui, luându-l absolut prin surprindere, și îl dezechilibră. Omul încercă să strige, dar Patrick îi acoperise deja gura cu un braț, înăbușindu-i strigătul. Lampa îi căzu jos, se sparse și izbucni în flăcări. Francesca veni repede și le stinse cu picioarele.

Cu o mișcare degajată, Patrick puse pistolul la tâmpla necunoscutului și îi șuieră la ureche:

– Dacă scoți un sunet o să ajungi mort de-adevăratelea. *Capisce?*

Bărbatul mormăi și făcu un gest ce păru de încuviințare. Francesca îl controlează și îi luă pistolul.

– Bine, ascultă, șopti Patrick. Am venit după Migliau. Vreau să ne duci la el. Ai înțeles? Omul se zbătu, încercând să se elibereze. Patrick își mări strînsoarea. Încotro? În jos pe scări? Necunoscutul își smuci capul. Patrick îl roti și-l împinse spre deschizătura prin care venise. În capul scărilor, își desfăcu strînsoarea și luă lampa de la Francesca. Coboară câte o treaptă, îi porunci bărbatului. Sînt exact în spatele tău.

Prizonierul păru gata să protesteze, dar se răzgîndi. Coborî scările de piatră, treaptă cu treaptă. Patrick îl urmă îndeaproape.

Cu zece trepte înainte de capătul scării, omul sări. Ateriză dezechilibrat, se împiedică, apoi se ridică în picioare.

– *Aiuto!* Strigă tare. Astolfo! Alberto! *Correte qui presto!*

Patrick îl împușcă exact cînd începu să alerge, izbindu-l de o placă funerară. Urmărit îndeaproape de Francesca, alergă spre

picioarul scării. Nu aveau de ales. Trebuia să meargă înainte. Migliau trebuia să fie acolo. Patrick se uită la ceas. Era aproape nouă. Mai aveau o oră și ceva.

– Patrick, repede, ia hainele lui! Ei nu știu cine a tras. Acustica e foarte proastă, s-ar putea să nu deosebească o voce de alta. Grăbește-te!

– Nici o problemă! strigă Patrick. L-am prins.

Apoi se grăbi să facă ce-l sfătuisese Francesca. Își smulse de pe el costumul lui Roberto și îmbracă pantalonii mortului. Auzi pași alergând pe coridor, mai departe, apoi voci.

– Nico? *Che succede?* Tu ai fost? În cine ai tras?

– Într-un intrus. E în ordine, l-am prins.

Vocea lui Patrick fu distorsionată și înăbușită printre morminte.

Încă departe de ei, apărură lumini.

– Repede, Patrick! Nu te mai ocupa de pantofi.

Exact la timp, Patrick își trase peste cap puloverul necunoscutului. Trecu în spatele Francescăi și-i puse pistolul la tâmplă. Erau trei bărbați, toți purtând lămpi și pistoale.

– Ce se întâmplă, Nico? Cardinalul e speriat. Cine e femeia asta?

– Acum! șopti Patrick.

Se mișcă în direcții opuse, Francesca la stînga, Patrick la dreapta și, în același timp, deschiseră focul, trăgînd rafală după rafală. Adversarii lor nu avură nici o șansă.

Străbătura în fugă tunelul, Francesca în față și Patrick după ea, încurcat de lipsa pantofilor. Deodată, coridorul făcu un colț. O lumină puternică îi întâmpină. Lămpile pîlpîiră. Un foc ardea vesel într-un alămar. Flăcările jucau pe mozaicurile de aur și argint. Pe bolta înaltă, aruncau sclipiri asemenea unor pești exotici într-un ocean de bronz.

În mijlocul încăperii, în veșmînt negru tivit cu roșu, un bătrîn ședea pe un scaun cu spătar înalt. Avea hainele năclăite de sînge, iar mîinile îi erau purpurii. În mîna dreaptă ținea un cuțit cu lama lungă și subțire.

CINCIZECI ȘI ȘASE

Migliau lăsă cuțitul fără să opună rezistență. Era slab și palid, o umbră chinuită și sfișiată. Cu douăzeci de ani în urmă, în alt mormînt și în alt întuneric, curmase o viață la fel de ușor cum un bucătar sparge ouăle. Nu însemnase nimic pentru el, în comparație cu descoperirea extraordinară pe care o făcuse. Acum părea beat, cu simțurile amorțite, ca o păpușă de cîrpe.

Era încă înalt, dar toată vigoarea i se dusesese irevocabil. Avea obrajii scobiți și gîtul subțire. Doar în ochi îi mai sclipea vechea mîinie, arderile interioare ale unui om aflat aproape de sfințenie sau de nebunie. În spatele lui, pe un altar de piatră, trupul sfîrțecat al unui copil gol zăcea într-o baltă de sînge cald.

Francesca găsi un cearceaf pe un pat din apropiere, pe care dormise, evident, cardinalul. Acoperi copilul cu el și-l coborî de pe altar. Era cald ca o ființă adormită, pe care numai un vis o despărțea de anii pierduți.

– L-am iubit, șopti cardinalul. Patrick se aplecă să-l audă. Buzele crăpate i se mișcau în șoaptă. Era fiul meu. Mi-au spus că e necesar să am un fiu. Pentru ziua de astăzi, ca să fie sacrificiul meu. El a fost greutatea de pe talger. Prețul pentru Vicarul lui Hristos. Se uită în jos, la grămăjoara înfășurată în alb pe care Francesca o așezase pe pămînt. Mi-au adus o femeie, spuse el. Acum șapte ani. Era albă, extraordinar de albă, și se temea de mine. Nu trebuia să se teamă, nu voiam să-i fac nici un rău. Avea pielea palidă, nu ca femeile pe care obișnuiam să le visez. Acum nu mai visez deloc. A stat cu mine pînă cînd a fost evident că purta un copil, apoi au luat-o. Începusem deja să o doresc. Dar n-o visez niciodată. L-am botezat pe copil Giovanni, după Ioan Zelotul. L-am ținut într-o casă de lîngă palatul patriarhal, unde puteam să-l vizitez în fiecare lună. Pe mama lui nu m-au mai lăsat să o văd niciodată. Ce s-a întîmplat cu ea? Mai trăiește? Se opri, furat de o amintire. I-am știut întodeauna destinul, dar tot l-am iubit. Mi-au spus că asta face parte din preț, din balanță. Fără dragoste nu poate exista sacrificiu, cel puțin unul care să aibă sens. Se uită la ei, pe rînd. Curînd voi fi papă, spuse el, cu voce încă șoptită. El e garanția mea, pentru că l-am iubit. Dar eu

nu voi mai avea nici un pic de iubire. Nici pentru Dumnezeu, nici pentru omenire. Nu va mai fi nimic de-acum decît un sacrificiu continuu. Va fi plată după plată, pînă cînd fiecare picătură va fi răscumpărată.

Patrick îl luă pe bătrîn de braț și-l ridică în picioare.

— E timpul să mergem, spuse el.

Nu simțea nimic, nici măcar dispreț.

— Dar n-a venit încă vremea Conclavului.

— Nu va fi nici un Conclav.

Dar oare așa era? Dacă nu ajungeau la timp, Biserica avea să fie nevoită să-și aleagă un nou papă.

— Și copilul? întrebă Francesca.

— Ia-l tu pe Migliau, răspunse el. Eu o să iau copilul.

Era o cursă contra cronometru acum. Cea mai rea oră, din punctul de vedere al circulației, trecuse, oferindu-le o șansă din două. Mașinile și pietonii se dădură la o parte din calea lor. O dată ajunși în oraș, Francesca o luă pe un traseu ocolit, pe străzile laterale, evitînd bulevardele largi pe care le știa aglomerate. Era aproape zece cînd ajunseră la podul Vittorio Emanuele și se strecurară în șirul de mașini care traversau fluviul.

Traversară piața Sfîntul Petru și se opriră la Poarta de Bronz care era principala intrare a Vaticanului. În cîteva secunde fură înconjurați de membrii Gărzii Elvețiene, postați acolo ca forțe suplimentare de securitate pentru ceremonia dinăuntru. Formară un cerc în jurul dubitei și își îndreptară armele spre portiere.

Francesca își coborîse deja geamul.

— Repede, spuse ea. În spate e cardinalul Migliau. N-am timp să vă explic. Trebuie să-l ducem la audiență.

Un sergent îndesat veni lîngă ea.

— Afară! ordonă el, îndreptîndu-și arma spre ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, spuse ea. Uitați-vă în spate. E Migliau, vă spun eu. Oamenii lui plănuiesc un atac împotriva papei.

— Fiți cu ochii pe ea, ordonă sergentul la doi dintre oamenii săi. Tu și tu, veniți cu mine.

Ocoliră mașina pînă în spate. Un gardian răsuci mînerul și deschise ușa. Înăuntru, Patrick stătea lîngă Migliau. Pe podea, copilul mort zăcea înfășurat în cearceaf.

— *Was zum Teufel...?*

Patrick își ridică mîinile în aer și se tîrî afară. Doi gardieni îl înhățară și îl izbiră de partea laterală a mașinii. Unul îl percheziționă și-i luă pistolul.

Sergentul se uită cu atenție la Migliaiu.

– Puteți să vă mișcați? întrebă el.

Credea că sîngele era chiar al cardinalului, că fusese rănit.

Migliaiu se mișcă asemenea unui somnambul. Se tîrî încet pînă la ușa, unde îl sprijini un gardian. Sergentul îl scrută mai atent.

– *Mein Gott*, șopti el.

În cursul ultimei săptămîni circulasera fotografii ale lui Migliaiu peste tot, prin sediul lor.

– Nu e rănit, spuse Patrick. Nu e sîngele lui. Dacă vă uitați sub cearcaful acesta, o să vedeți de unde vine sîngele.

Un gardian intră în mașină și ridică un colț al cearcafului. O clipă mai tîrziu, se repezi afară, vomitînd.

– Ce naiba se întîmplă? întrebă poruncitor sergentul, înșfăcîndu-l violent pe Patrick.

Acesta purta încă pantalonii și puloverul pe care le îmbrăcase în catacombe.

– Ascultați-mă bine, răspunse Patrick. Nu e timp ca să mai repet. Cardinalul Migliaiu e vinovat pentru ceea... ce a văzut omul dumneavoastră înăuntru. Nu-avem timp de explicații. Va trebui să mă credeți pe cuvînt. Oamenii care lucrează pentru el pun la cale un atac în timpul audienței de astăzi. Vor să-l ucidă pe papă și pe copiii care vor fi cu el. Confuzia din ochii sergentului era evidentă. Dacă nu mă credeți, insistă Patrick, papa va muri, alături de o mulțime de copii nevinovați. Vreți să aveți așa ceva pe conștiință?

– Ce doriți să facem noi?

– Duceți-ne la recepție. E singura cale. Vă rog să mă credeți, e vorba de o chestiune de minute. Nu știu exact cînd va începe atacul sau de unde va veni. Ar fi bine să chemați întăriri. Chemați serviciile de securitate italiene. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, grăbiți-vă.

Sergentul era un om inteligent. Fusese deja tulburat în dimineata aceea, cînd se raportase dispariția colonelului Meyer. Dacă bărbatul și femeia aceasta erau implicați în vreun complot, era foarte puțin probabil să apară în felul acesta și să-i avertizeze dinainte. Doar dacă nu era o capcană. Scoase un telefon portabil din buzunar și apăsă un buton.

– Domnul căpitan Luft? Sînt sergentul Genscher de la poartă. Avem o situație urgentă. Aș vrea să veniți aici imediat.

O voce răspunse scurt. Genscher își puse telefonul la loc. Se întoarse spre Migliaiu și îl prinse de umeri.

– Eminență, e adevărat? E adevărat ce zice omul acesta?

Migliau se holbă la el, ca și cum ar fi fost incapabil să înțeleagă. În cele din urmă, începuse să vorbească nedeslușit.

— Adevărul? Eu sînt adevărul. Acesta e destinul meu. În curînd mă vor numi papă. Va arde fumul alb și va veni vremea singelui. L-am iubit — asta nu reușesc să înțeleg. Nu plănuisem să-l iubesc.

Genscher clătină din cap. Pentru prima oară în cariera lui, era cu adevărat speriat.

Cîteva secunde mai tîrziu, un bărbat cu gradul de căpitan intră, în goană, pe poartă. Se opri puțin pentru a cîntări situația. Genscher alergă la el. Schimbară cîteva vorbe, apoi căpitanul Luft veni în locul unde stăteau Patrick și Francesca, unul lîngă altul, în spatele mașinii.

— E adevărat? Vreți să cred că se pune la cale un complot împotriva papei. Ce dovezi aveți?

— Pentru Dumnezeu, ripostă Francesca, n-avem timp pentru dovezi. Spuneți-le oamenilor dumneavoastră să se pregătească și chemați întăriri. Puteți să faceți cîte anchete doriți după aceea.

Luft nu i se opuse. Se întoarse spre Genscher.

— Faceți cum spune ea. Transmite-le lui Hofmann și Wegener să-și aducă oamenii aici imediat. Sună la sediul Carabinierilor și spune-i colonelului Salvi că am nevoie de ajutor urgent. Genscher salută și plecă. Voi doi, zise căpitanul către Patrick și Francesca, veniți cu mine.

— Căpitane, imploră Francesca, nu mai e timp. Audiența trebuie oprită. Papa și toți ceilalți trebuie evacuați.

— Nu pot să fac asta. Audiența a început deja. Eu nu am autoritatea de a o opri.

— Dar cine o are?

— Colonelul Meyer, dar el lipsește. Și chiar și el ar avea nevoie de autorizația cardinalului Fischer.

Francesca închise ochii.

— Cardinalul Fischer e implicat și el. Trebuie să-l ducem pe Migliau la Sfîntul Părinte. Trebuie să le producem un șoc, ca să evacueze Sala Clementina. Sînt vieți în joc.

Luft își plimbă privirea de la ei la Migliau și înapoi. Genscher îi spusese că, după părerea lui, Migliau era nebun. Nebun și periculos? Sau înnebunise fiindcă fusese luat ostatic?

— Foarte bine, răspuse el. Îmi voi asuma responsabilitatea. Dumnezeu să vă ajute dacă mințiți. Se întoarse spre gările care așteptau lîngă dubiță. Voi veniți cu mine. Mergem să întrerupem o audiență papală.

CINCIZECI ȘI ȘAPTE

Patrick ducea copilul, în timp ce Luft îl escorta pe cardinalul Migliau. În Corridore del Bernini zăriră, pentru o clipă, impunătoarea scară Regia, înainte de a coti la dreapta, spre Scala Pia. Gărzile, alinate de-a lungul scării, îl salutară pe căpitan, dar chipurile lor trădau uimirea.

La capătul scărilor, Luft șovăi înaintea ușilor Sălii Clementina.

— E ultima voastră șansă, spuse el. După ce deschid ușa asta, nu mai există cale de întoarcere.

— Dacă nu intrăm, spuse cu convingere Patrick, întinzînd copilul în fața căpitanului, acesta va fi primul dintr-un lung șir de victime. Nu avem de ales.

Trase cearceaful și dezvălui copilul dezbrăcat.

Luft se îndreptă și deschise ușa.

Coloane zugrăvite în roșu și negru se înălțau spre bolta tavanului pictat, pe care chipuri ale Justiției și Religiei sprijineau un univers guvernat de ordine și iubire. În cerurile vopsite, se roteau, într-un dans cosmic, înger și heruvimi. Lumină și armonie, o lume neschimbătoare, arhetipuri într-un paradis al încântării eterne.

Pe podea, o armonie diferită, vanitatea în căutarea măririi, bijuterii și veșminte prețioase care confereau simplilor muritori o demnitate divină. Cardinali în mătase roșie, episcopi în rase purpurii, preoți în negru și, deasupra tuturor, în capătul sălii, așezat pe un tron de aur, papa în alb.

Cardinalul Migliau pași șovăitor în încăpere. L-a început nu-l observă nimeni. Apoi un diplomat aflat în apropierea ușii îl zări. Patrick intră după el, cu băiatul mort în brațe. O tăcere de moarte se lăsă în fundul sălii, pe unde trecură ei, și se propagă pînă la celălalt capăt. Bărbați și femei se dădeau la o parte, făcînd loc sinistrei procesiuni să treacă. Nimeni nu încercă să-i oprească, nimeni nu rosti un cuvînt.

Migliau mergea țeapăn acum, ca și cum intrarea în sală îi oferise noi puteri. Păși nesprîjinit pe lîngă șirul de fețe înmărmurite, fără să se uite în stînga sau în dreapta, pînă cînd ajunse, în sfîrșit, la piciorul tronului papal, ridicat pe un podium nu foarte înalt, deasupra mulțimii.

— Coboară, spuse Migliau cu o voce puțin mai înaltă decît o șoaptă. Cei care îi făcuseră loc să treacă se înghesuiră acum înainte, ca să-l audă. Coboară, repetă el. Acesta e tronul meu. Acelea sînt veșmintele mele. Te detronez în numele lui Iisus Hristos.

La început, papa nu reacționează. Nu înțelegea ce se întîmplă. Pe Migliau îl recunoscuse, dar cine erau ceilalți însoțitori? Și ce era cu copilul acela mort, purtat în urma cardinalului?

Căpitanul Luft făcu un pas înainte.

— Sanctitatea voastră, îmi cer iertare pentru această întrerupere. Nu am timp să vă explic. Trebuie să evacuăm sala. Avem motive să credem că se pregătește un atentat.

Papa se ridică cu o expresie de groază pe față.

— Nu înțeleg. Intrați aici în felul acesta, întrerupeți o audiență foarte importantă. Doresc să vorbesc cu colonelul Meyer. Unde e? Unde e cardinalul Fischer? Au fost informați?

— Nu mai e timp, Sanctitatea voastră. Trebuie să evacuăm sala. Am dat ordin ca Poarta de Bronz să fie închisă. Trebuie să-i ducem pe toți cît mai departe de Sala Clementina, în Appartamento din spate. Cred că sînt multe vieți în joc. Vă rog să mă ajutați. Sanctitate. Vă implor.

Papa văzu îngrijorarea de pe chipul lui. Ezită doar o secundă, apoi ridică o mîna.

— Vă rog, strigă el. Vorbea în italiană, simplu și direct, cu voce calmă. N-aveți de ce să intrați în panică. Tocmai mi s-a spus că, pentru siguranța noastră, Garda Elvețiană dorește să ne mute în apartamentele din spatele acestei încăperi. Vă rog să le urmați sfatul cît puteți de calm și de repede.

În acel moment se produse o mișcare în mulțime. O siluetă se detașă din grupul de cardinali care stăteau lîngă papă. Cardinalul Fazzini alergă înainte, se aruncă la picioarele lui Migliau, îi luă mîna și o duse la buze. Apoi un al doilea și un al treilea cardinal ieșiră în față și îngenuncheară înaintea lui Migliau. Un arhiepiscop și patru episcopi îi urmară.

Patrick lasă jos trupul copilului. Se uită în jur și văzu grupul de orfani care așteptau să-l cunoască pe papă. Erau cu ochii măriți, unii dintre ei plângînd de-a binelea, în timp ce cîteva călugărițe vizibil speriate se agitau în jurul lor, încercînd să restabilească calmul.

În partea cealaltă, un grup de preoți înmărmuriseră în tăcere. Patrick le aruncă o privire. În fruntea lor stătea Assefa.

– Assefa!

Patrick alergă spre el.

Etiopianul nu răspunse. Patrick observă că preoții care-l încadrau îl țineau de coate ca pentru a-l sprijini să nu cadă. Cînd ajunsese lîngă el, unul dintre ei îl împinse brutal înapoi.

Patrick îl lovi cu putere, împingîndu-l în spate. Acesta se clătină, apoi își reveni și se repezi la Patrick. Evitînd prima lovitură a preotului, Patrick se aruncă asupra lui. Se auziră țipete și strigăte din mulțimea care se îmbulzea să fugă din calea lor.

– Patrick! Vocea Francescăi răzbătu prin vacarm. Are armă! Celălalt!

Patrick se întoarse și-l văzu pe al doilea preot țintind spre el. Nu putea face nimic. Sub ochii lui, Assefa își repezi brațul în jos și lovi mîna preotului. Alți doi preoți se năpustiră și-l înhățară pe primul, care tocmai își scotea, la rîndul lui, pistolul.

În acel moment, de jos se auzi zgomotul unei explozii. La mai puțin de o secundă urmă alta și apoi a treia. Spărgeau Poarta de Bronz. Cineva țipă. Apoi izbucni o furtună de glasuri speriate.

Patrick alergă la Assefa. Etiopianul se prăbușise. Patrick văzu imediat că fusese puternic drogat.

– Assefa, te simți bine? Unde e O'Malley? Ce s-a întîmplat cu el?

Assefa se luptă să articuleze cuvintele.

– O'... Malley... mort... Fischer... *Il Pescatore*... Patrick ascultă... Gărzile... toate gloanțele... oarbe... inutile...

Patrick se ridică.

– Francesca, ia pistolul de la celălalt preot. Eu îl iau pe ăsta. Trebuie să-i spun căpitanului că oamenii lui sînt înarmați cu gloanțe oarbe.

Deodată, se auziră împușcături. Rafale de mitralieră răsunară slab de dedesubt. De afară veniră strigătele Gărzilor Elvețiene care alergau să apere scările.

– Căpitane, strigă Patrick, alergînd spre Luft, care stătea lîngă ușile de la Appartamento. Îl apucă pe căpitan de braț. Oamenii dumneavoastră au fost înarmați cu gloanțe oarbe.

– Poftim?!

– Nu știu cum. Puteți să vă încercați arma?

Luft nu spuse nimic. Traversă camera, își dădu jos de pe umăr arma și o îndreptă spre perete. Trase o salvă scurtă. Pușca răpăi, dar peretele rămase intact. Cînd se întoarse din nou cu fața spre cameră, tot sîngele i se scursese din obraji.

– Am eu un pistol, spuse Patrick. Mai are unul și Francesca. Cineva dintre oamenii dumneavoastră are armele pe care sergentul Genscher ni le-a luat la poartă. Asta înseamnă patru.

– Patru pistoale împotriva cîtor arme de asalt? Va fi un masacru.

– Puneți-vă oamenii să ridice o baricadă la ușile principale! zise Patrick.

Căpitanul încuviință și dădu ordinele. În pofida a tot ce se întîmpla, reușea să nu-și piardă cumpătul. Un grup de preoți alergă să le dea o mîna de ajutor Gărzilor.

O mîna de prelați se adunaseră în jurul papei; grupul își croia drum spre ușile din spate, care dădeau spre o suită de camere. Alții îi conduceau pe orfani. În spațiul din fața podiumului papal, se formase alt grup de clerici, care treceau pe rînd să-i sărute mîna lui Migliau.

Deodată, o siluetă se desprinsese din grupul inițial de cardinali, care fusese spart de Fazzini. Aceasta își croi drum spre cercul de demnitari din jurul papei. Căpitanul Luft îl zări și pași în față.

– Cardinale Fischer! Toată dimineața am încercat să vă gădesc. Colonelul Meyer a dispărut. Avem nevoie de...

Fischer se întoarse. În timpul mișcării, Patrick îi zări chipul și i se păru că îl văzuse printre pozele din albumul găsit de Assefa la Dublin. Privirea din ochii cardinalului era complexă: triumf amestecat cu îndoială, încredere cu teamă. Cînd căpitanul Gărzii Elvețiene făcu încă un pas în direcția lui, se întoarse și își strecură mîna în interiorul veșmintelor. Cînd o scoase, avea în ea un mic revolver. Îl ridică, clătină din cap cu un fel de compătimire și trase de două ori. Realitatea brutală a gloanțelor păru să-l ia prin surprindere pe Luft. Cu ochii mari, întinse o mîna ca într-un gest de implorare, se clătină, clipi de cîteva ori și căzu.

O clipă mai târziu, cardinalul își puse arma la loc și se îngheșui în foiala de siluete roșii și purpurii care-l escortau pe papă. Patrick ajunsese după câteva secunde, dar îl pierdu în îmbulzeală. Îmbrăcat cum era și înarmat, părea o amenințare mai mare decât Fazzini. Grupul compact se strînse și mai tare.

– Vă rog, strigă el, trebuie să mă lăsați să trec!

Nici unul dintre cei aflați lângă papă nu văzuse ce se întâmplase cu căpitanul. Îl recunoscuseră pe Fischer, știau că este șeful securității Vaticanului și îi făcuseră loc să treacă.

Patrick se vîrî în mulțime. Trupurile erau atît de înghesuite încît nu îndrăzni să deschidă focul. Își croi drum cu coatele și cu pumnii. Nu înțelegea de ce Fischer și ceilalți prelați pe care îi văzuse riscaseră totul ieșind la lumină acum. Dar știa că, dacă Fischer ajungea la papă, avea să se creeze o panică generală. Era posibil să nu reușească să-i scoată pe copii.

Deodată, se făcu o deschizătură, și Patrick îl văzu pe Fischer. Papa se întorcea la auzul vocii americanului. Patrick încercă să spargă ultimul cerc, dar doi preoți tineri îl ținură pe loc. Fischer era liber acum, la doar câteva picioare de ținta sa. Patrick îl văzu zîbind, zări răspunsul papei la salutul său și mîna lui Fischer mișcîndu-se sub veșminte.

– Opriți-l! Are un pistol! urlă Patrick.

Papa privi în jur, apoi înapoi la Fischer, exact cînd acesta își scoase pistolul și-l îndreptă în direcția lui.

În acel moment, Patrick înțelese. Fischer și ceilalți erau nepăsători. Aveau de gînd să omoare pe toată lumea. Nu trebuia să supraviețuiască nimeni, în afara lor. Îl izbi cu pumnii pe cel care încerca să-l țină, apoi se răsuci și scăpă.

Fischer trase trei focuri, într-o succesiune rapidă. Primul glonte atinse un episcop bătrîn care se aruncase în fața papei. Al doilea lovi un cardinal din stînga papei. Al treilea își nimeri ținta.

Urmă o a patra împușcătură. Fischer se poticni și din gît îi țîșni sînge. Aproape nimeni nu-i dădu atenție. Toți ochii erau asupra papei, asupra sîngelui roșu care se răspîndea pe veșmintul său alb.

Cineva îl lovi de la spate pe Patrick, îi zbură arma din mînă și-l aruncă la podea.

CINCIZECI ȘI OPT

De afară se auziră noi împușcături. Se apropiau. Francesca reușise să pătrundă prin mulțime, la locul unde zăcea Patrick. Lumea își dăduse deja seama că el încercase să-l salveze, nu să-l ucidă pe papă. Îl ajută să se ridice în picioare. Lângă el, Fischer zăcea mort, cu privirea goală fixată asupra figurii Justiției de pe tavanul înalt de deasupra lui. Patrick se aplecă și ridică pistolul scăpat de el. Trebuia să mai aibă vreo două încărcătoare.

— Papa, spuse el. Fischer l-a nimerit.

Un grup de oameni se agita încă în jurul punctului în care Patrick îl văzuse ultima oară pe pontif. Un episcop veni la ei.

— Trăiește, dar e rănit grav. Trebuie să-l ducem la spital.

— Grăbiți-vă, zise Patrick. Noi facem tot posibilul ca să respingem atacul. Vă putem oferi câteva minute, nu mai mult. Dincolo de ușa principală, împușcăturile începuseră deja. Patrick se întoarse spre Francesca. Ajută-mă, o rugă.

Alergară spre Migliau, care stătea înconjurat de discipoli. Patrick se năpusti în mijlocul cercului și îl înșfăcă pe bătrîn. Un cardinal încercă să-l împiedice, dar Patrick îl trînti jos. Francesca îl acoperi pe Patrick cît timp îl tîrî pe Migliau afară din cerc, în mijlocul unui val de proteste. La capătul îndepărtat al încăperii, ușile erau sfîrtecate de rafalele armelor grele. Doi membri ai Gărzii Elvețiene și o mînă de preoți încercau să susțină baricada.

Patrick îl tîrî pe Migliau în mijlocul sălii, de unde fugiseră toți diplomații și oficialii Vaticanului. Ușa se îndoi înăuntru, apoi se făcu bucați. Cei care o sprijineau fură aruncați în spate.

Prin deschizătură năvăliră în cameră siluete îmbrăcate în negru. Purtau bărbi, iar în jurul frunților aveau bentițe cu slogani în arabă. *Al-nasr aw al-mawt*, Victorie sau Moarte, spunea unul. Cînd pătrunseră în sală, oamenii se împrăștiară, trăgînd la întîmplare.

Patrick se aplecă și îl împușcă pe primul atacant în piept. Acesta muri cu o expresie de mirare și groază pe chip. Francesca

trase în bărbatul din spatele lui. Ceilalți se întoarseră, pregătiți să deschidă focul.

Patrick rămase drept, cu pistolul la tâmpla lui Migliau.

— Nu vă apropiați! strigă el.

Teroriștii ezitară. Îl recunoscuseră pe cardinal. Fără el, nici victoria, nici moartea nu mai însemnau nimic pentru ei. Nebunia are rațiuni pe care o minte limpede nu le poate egala.

Pentru prima oară, Migliau zîmbi.

— De ce vă temeți? întrebă el cu o voce blîndă, aproape imposibil de auzit în vacarm. De ce șovăiți? Moartea mea nu înseamnă nimic. Lăsați ca astăzi să fie o zi a sacrificiului. Astăzi este ziua Pesach-ului. Babilonul a căzut. Fiul meu e mort. Sîngele unei lumi întregi va plăti pentru el. Dumnezeu vă cere o jertfă. Faceți-mă pe mine jertfa voastră. Aceasta este crucea mea, aici, în camera aceasta.

Ridică o mîină și îi binecuvîntă. Patrick începu să-l tîrască încet, cu pistolul lipit de tâmplă, înapoi spre capătul sălii. Mai mulți atacatori se alăturaseră primului grup, toți îmbrăcați la fel, purtînd bentite care le exprimau dorința de a deveni martiri. După ce trecură pragul, și aceștia se opriră, neștiind ce să facă mai departe. Asta nu făcea parte din plan.

Francesca apărură în spatele lui Patrick. Plecase după Fazzini și acum îl ținea și pe el ostatic.

— Nu trebuie să vă temeți, spuse Migliau răgușit, zîmbind oamenilor înarmați din fața lui. Gîndiți-vă cum l-au pus ucenicii lui în mormînt. Gîndiți-vă că i-au ascultat strigătele două zile și două nopți, pînă cînd a tăcut. Ei nu s-au temut să facă acest lucru. Nici voi n-ar trebui să vă temeți. Faceți voia lui Dumnezeu.

Șeful forței de atac păru să se hotărască. Fusesse învățat să se supună. Își ridică pușca și trase un singur glonte, rece, precis, ca un cuțit sacrificial pătrunzînd în carnea victimei. O fîntînă de sînge țâșni, strălucitor ca aurul, din capul lui Migliau. Jertfa era completă. Vălul Templului fusese sfîșiat de sus pînă jos. Sfinții aveau să se scoale din mormintele lor.

În secunda următoare, cel care îl împușcase pe Migliau fu aruncat înapoi de o ploaie de gloanțe. Patrick se uită în jur. Lîngă una din ușile laterale, un trăgător de elită, îmbrăcat în uniforma trupelor de luptă a Carabinierilor, își fixa ținta. Sergentul Genscher nu pierduse timpul. Alt bărbat stătea lîngă ușa următoare. Lîngă el, un al treilea.

Patrick privi spre cealaltă parte a sălii. Toate ușile erau pline de siluete întunecate. Nu se văzu nici o umbră, nu se auzi nici un filfuit de aripi; dar îngerul morții zbura prin încăpere.

O clipă mai subțire decît aerul, atacatorii ezitară, văzîndu-se în mod inexplicabil înconjurați. În secunda următoare, rafale de mitralieră răpăiră precis, implacabil, constant, în liniștea perfectă. Cei din frunte căzură primii. Tovarășii lor din spate se ghemuiră, trăgînd la întîmplare. Carabinierii traseră încontinuu. De dedesubt, zgomotul împușcăturilor răsună din nou printre coloanele de marmură. Pe dalele reci, pe marmura albă, roz și roșie, pe chipurile sfinților și ale îngerilor, sîngele curgea în valuri calde, ca sîngele porumbeilor pe un vast altar de piatră colorată. Sarcificiul era complet.

CINCIZECI ȘI NOUĂ

Privi cum fratele Antonio curăța ultimele urme de ciment de pe mistrie. Placa era la locul ei, așa cum fusese înainte, cu numele Francescăi, data nașterii ei, data morții. Bătrînul se ridică greoi în picioare.

— E gata, spuse el.

Patrick încuviință. Era gata. Fantoma ei fusese, în sfîrșit, lăsată să se odihnească. O rază de soare căzu pe numele ei. Nu erau nici flori, nici fotografii.

Ieși din criptă în lumina soarelui de martie. Mai era puțin pînă la Paște. Bisericile aveau să se umple de flori albe. Preoții aveau să predice despre moarte și înviere. „Eu sînt Învierea și Viața“, aveau să proclame ei. La Roma, de pe patul său de suferință, papa avea să lanseze un apel la împăcare. Iar popoarele aveau să rămînă surde, ca de obicei.

Se îndepărtă de mormînt, de-a lungul unei alei lungi de chiparoși, pe lîngă morții mai vechi și morții mai noi, coborînd drept spre mare. Dincolo de întinderea de apă, luminată de soare, Veneția strălucea departe, veselă, cu turnurile ei înalte, renăscută din mare și din noroi.

Ea îl aștepta, privind o bărcuță care plutea în derivă, o dată cu fluxul. Nu era așa cum și-o amintea el. Avea fire albe în păr, iar ochii ei văzuseră lucruri pe care el nici nu și le putea închipui. O luă de mîină și rămaseră mult timp tăcuți, uitîndu-se la valuri. El îngropase trecutul. Puteau să creadă că era moartă.

— S-a terminat, spuse el. Ești liberă.

Ea încuviință din cap. Țărmul părea să se întindă la nesfîrșit.

— Mai rămîn fantomele, răspunse ea.

O privi în ochi, apoi îi apropiă fața de buzele lui și o sărută ușor. Ea nu era o fantomă, își spuse. Nu o va mai lăsa să se întoarcă printre umbre.

Ea zîmbi și îi răspunse la sărut. Dar, în acel moment, zări departe, în spatele lui, mormîntul în care fusese reîngropată.

Își aminti penumbra unui teatru modern, actorii în costume vechi irlandeze, cuvinte magice pe care abia le înțelegea. Și Deirdre, vorbindu-i iubitului ei, înaintea morții.

*Iar eu nu cunosc nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor, sărut.*

Pe atunci știuse că aveau să devină amanți. Dar nu știuse cum avea să se termine. Acum, noaptea aceea nu mai era decît o amintire, cuvintele lui Deirdre, doar un susur pe jumătate uitat. Se uită la mormînt, la buruienile care-i năpădiseră piatra.

Se înșela. Nu se terminase. La timpul potrivit avea să-i explice. Mai aveau puțin timp împreună: un an, poate doi. Îl luă de mîna și se întoarse să privească din nou marea. Cu toată frumusețea ei, Veneția se scufunda implacabil în valuri. Îi strînse mîna mai tare. Un an, doi ani. Ce importanță avea? Pînă la urmă, nimeni nu are o veșnicie.